

MUSEO DEL DIABETE
della Associazione
KAREN BRUNI BÖCHER
Via Beaumont 72 - Tel. 011/4477127
TORINO

Fondazione Diabete To
Museo del diabete
Libri antichi

125

B663

Med
Nob -

9500

Maximum 100 ed

376 pp - 11 pp
page de dernière
blanc

THEOPHRASTI
P A R A C E L S I
P H I L O S O P H I A E
E T M E D I C I N Æ V T R I -
V S Q V E V N I V E R S Æ,
C O M P E N D I V M,

Ex optimis quibusque eius libris:
Cum scholiis in libros **IIII.** eiusdē
DE VITA LONGA,
Plenos mysteriorum, parabolarum,
ænigmatum. *Jacobus gothfridus pavus*

Auctore Leone Suavio I. G. P.

V I T Æ P A R A C E L S I:
Catalogus operum & librorum.
Cum Indice rerum in hoc opere singularium.

P A R I S I I S

In ædibus Rovillii, via Iacobæa,
Sub signo Concordiæ.

C V M P R I V I L E G I O R E G I S

PRIVILEGII REGIS
SENTENTIA.

CAROLI IX. FRANCIAE
Regis Christianissimi atq; Augustissimi
privata lege cautum est, nequis Typo-
graphus, Bibliopola, aut quivis alius, ante Decen-
nium à die primæ huius editionis numerandum,
imprimat aut vendat, hoc opus, inscriptum,
Theophrasti Paracelsi Philosophiæ & Me-
dicinæ vtriusque vniuersæ Compendium,
ex optimis quibusq; eius libris: Cū scholiis
in libros IIII. eiusdem De vita longa,
plenos inysteriorum, parabolarum, atque
ænigmatū. Auctore Leone Suauio I. G. P.
vita Paracelsi. Catalogus operū & librorū.
Index itidem rerū in hoc opere singulariū.
Absque P. G. Rouilly Consensu. qui autem
secus fecerit, pœnis sanctione literarum princi-
palium comprehensis multabitur.

L O D O I C O

S A N G E L A S I O

L E N S A C I D O M I N O,

E Q V I T I T O R Q V A T O,

S E N A T O R I S A C R I C O N S I L I I,

A V G V S T I C V B I C V L I P R A E F E C T O,

D V C I C . V I R O R V M A V L I C O R V M.

I. G. P. S A L V T E M.

I R A B E R I S fortasse

Eques præstantissime)

quum me comitem le-

gationis Romæ videris,

rerum regiarum nego-

ciationi non tecum (si-

nistro meo fato) sed cū

successore tuo operam nauantem, quid in

causa fuerit, quod ab eo tempore me domi

priuatim in otio literarum continuerim.

Tu verò animaduertas velim, quam perso-

nam sæpe nobis necessitas aut casus impo-

nat, quàmve nostra voluntate ipsi geramus. Nam ego qui naturâ ad rerum contemplationem propensus eram, parentum iussu aut cōsilio ad procerum comitatum impulsus fui. A quo quum animû meû nimis abhorreere sentirem, non tam inconstantiæ opinionem veritus sum, quin genio potius meo mihi inseruiendû existimarem: Id rectè an secus, haud laboro, si meû hoc factû tibi pbari senserim. Quod autè ad studiorû meorum genus attinet, postquâ variarum artium flosculos decerpfi, raptus sum nescio quo meo fato ad inuestigationem rerum, quasquidem prisci sapientes cognitione complexi esse, sed quibusdâ figmentorum inuolucris obtexisse perhibentur. Quorum è numero scripta sunt Theophrasti Paracelsi Germani philosophi & medici insignis: potissimûq; inter ea libri. 4 de vita longa, qui nuper in lucem prodierunt. Ne verò per obscuritatē prorsus abiciantur aut negligantur, primû ex variis illius monumentis præcepta mira & inaudita ex immensitate sermonis in compendium contraxi: cui deinde commentarios breues in hunc libellum adieci. Tua autem

in me iamdudum propensa voluntas videbatur aliquod à me munusculum suo quodammodo iure postulare. At si quis perpendat quàm geras publicam personam, quàmq; ingenii præstantia, qua in regiis muneribus obeundis industria (quibus es maximo potentissimoq; Regi gratissimus) qua deniq; formæ dignitate ac venustate omnium erga te animos cōuerteris, tibi profectò optimus quisq; artifex vt prudenti æstimatori, opus suū iure potest cōsecrare. Ipse itaq; sub hoc Leonis Suauii nomine tanquā Teucer subclypeo septemplici latitans reprehensionum in re ardua & noua vel potius calumniarum aculeos minimè pertimescam, si tu mihi Ajax Telamonius fueris. Non quod descripti mei defensione diffidam, sed quoniam tranquillitati studiorum deditus vereri fortè possem ne propugnationis negotio meum otium interrumpatur: quin potius, ne de me ex his quæ quasi aliud agens edidi, sententia feratur, ac si omnes ingenii atque industriæ (quod per alias occupationes non licuit) neruos intendissem. Tantum igitur duo testata hîc velim, nec à me vetustam medicinam prorsus damna-

ri (nouæ huius ostentatione, nec, licet perplexa prima facie interpretatio mea videatur me tenebras pro luce offundere. Arbitrantur qui iudicio parum valent, si quid Paracelsus in methodicos experientiae, si quid in empiricos scientiae expertes inuchatur, nulli medicorum generi omnino parcere, se solum atque vnicum orbis terrarum medicum profiteri. Damnat enim ille medicorum vulgus tam theoricæ quàm praxis imperitum: fingit, vt Xenophon imperatorem, vt Cicero oratorem perfectum, sic ipse medicum, qui sit omni medendi laude cumulatus: qui Platonis atq; Aristotelis philosophia ad vniuersæ naturæ cognitionem, qui mathematicis quoq; disciplinis imbutus sit, quiq; postremò ex Ægyptiorum & Arabum præceptis perceperit rerum etiam quæ sub ignem cadunt omnium varios apparatus. Qualem vidimus nuper Ioannem Fernesium (vt illius monumenta testantur) qualem videmus hodie in regia Ioannem Capellam Archiatrum, eius successorem qualem honoratum Castellanum collegam: quales in hac quoq; præstantissima ciuitate, tanquam in publico Europæ theatro

Nicol.(re)Magnus & cognomine, Ioānesq;
 Gorraeus (quos tibi notissimos esse arbi-
 tror)in omniū oculis versantur : quiquidē,
 ne quid sibi ad absolutā medicinæ peritiā
 deesset,nihil huiusmodi artium à se alienū
 esse voluerūt. Errat enim vehementer meo
 iudicio,qui Hippocratem audet criminari
 (quo nullus in medicinæ scientia tot tan-
 tisque seculis extitit præstantior) errat qui
 Galenum interpretem parui facit , hominē
 tanta ingenii artisq; subtilitate, tanto rerū
 usu præditum. At si in natura necesse est, vt
 ait Cicero, absolui aliquid atq; perfici , ad
 ipsorum forte ætatem laus medicine perfe-
 cta nondum fuit, ætas (vt inquit Fabius)po-
 sterior priori amplius erudiendæ laborauit.
 Nec censendū est nihil quicquam vel addi
 vel detrahi posse,imò verò ratio medendi,
 quæ illorum temporibus adoleuit,si hodie
 à nouissimis doctoribus consummata crit,
 nominabitur Sapientia. Theophrastū itaq;
 nostrum laudare par est atq; admirari , qui
 eam partem medicinæ tractarit maximè,
 quæ à superioribus medicis vel neglecta
 perperam vel minimè intellecta videbatur:
 nempe de endelechiis & quintis rerum es-

sentiis, è quibus mira remedia ab Ægypto
 & Arabia profecta, Græcis Latinisq; noua
 atq; inuisitata eliciuntur: quorum mihi nō-
 nulla usu & experientia cōperta sunt. Hip-
 pocrates ergo, Galenus & Paracelsus multa
 perfecerunt: alii tamen nomine mihi non
 noti laude sua fraudādi non sunt, qui mul-
 ta conantur: illi potuerunt, alii volunt: qui-
 bus non licet rerum fastigia conscendere:
 aliquid est in proximis saltem interuallis
 constitisse. Superest aliud, quod contra me
 facit hoc tempore, ne mihi mysteriorū, quæ
 hisce libris Theophrasti continentur, vel
 ignoratio vel retitienda vitio vertatur. Ho-
 rum quidem ipse sacris initiatus, si nōdum
 ad ipsius sacrarii penetralia deductus sum,
 non alii quā aduersæ fortunæ ascribo, &
 facultatū tenuitati, ad quam me intempe-
 stiuo forsan diuitiarum contemptu hæc ip-
 sa studia redegerūt, interea aspiro quotidie
 anhelō, & quādiu amplius non datur, ipsa
 me spe tantæ rei & cogitatione consolor,
 cuiusquidam haud dubito quin excellentes
 illi viri quiq; alii iudicio pollent aliquod
 hîc specimen coniectura facile consequan-
 tur. Hæc porrò est, Homeri catenā aurea

hoc cœli Opisq; matrimonium, hi Platonis annuli, hæc abstrusa in intimis naturæ adytis Philosophia. Quæquidem sapiētissimo atq; eruditissimo Franciæ Cancellario Michaeli Hospitali: quæ doctissimo Regis Archieleemosinario Iacobo Amioto, ac huiusmodi sublimibus animis ex veterū philosophorum vatumq; monumētis animaduersa & perspecta esse possunt. Cuius adipiscendæ gratia norūt Democritum olim, Platonem, Pythagoram, Apollonium in Ægyptum ad Hermetis columnas, ad Brachmanes Gymnosophistasq; commigrasse. Norūt autē illi ex priscis scriptoribus quāta sit cautio adhibenda in mysteriis enuntian- dis, si quid ego eorū sum forte subodoratus, paucis, vt Hebræorū vetus Cabala per manus tradebatur, in aurē præsens insusurrabo: cæteros sat erit admonuisse, ne verborum integumentis nudis immorentur, & sensum nos eis aliquem ex scriptorum similium institutis præbuisse: id est quum huiusmodi mysticos libros legent, scriptū vt negligāt, sententiam eligant & consecutentur: vt in legitimo statu Rhetorū præceptis traditur, vt in legibus humanis factitandū esse legis-

EPISTOLA

latores censuerunt, divinæ mentis captādā
esse rationem: exemplo quodam sacri illius
verbi, litera occidit, spiritus vivificat: &
illius, lac parvulis, sapientiā inter perfectos
Mysteriū (aiunt) secreto audi, tecū habeto,
Vix amico quidem charissimo dixeris.

Artes enim aliæ cunctæ vulgo iactantur,
arcana hæc inter paucos planè clam
narrantur, & licet sint verissima
Reipublicæ tamen interest
quodāmodo tacita

teneri.

Lutetiæ Cal. Ianuar.

Ann. M. D. Lxvii.

P R A E F A T I O
L E O N I S S V A V I I
D E A V T O R I S V I T A
E T O P E R I B V S.

THEOPHRASTVS

Paracelsus ab Hohēheim
in compluribus librorū
inscriptionibus Eremita
nuncupatur, necnon ab
Erasmo Roterodamo, in
epistola ad eū conscripta,

quamquidē testem singularis illius doctri-
næ hīc inferendam iudicaui. A quibusdam,
vt Adamo à Bodenstein, dicitur Philoso-
phiæ & vtriusque Medicinæ Doctor fuisse,
vt chirurgiam hoc nomine comprehendat:
quæ magno publico malo hodiè separātur
& distinguūtur. Extat in Medicos liber eius
Labyrinthus Medicorum errantium. Extat
in Chirurgos liber de Imposturis eorū, sed
lingua tantū Germanica, quem audio ab
homīne Germano iam in Latinam cōuer-
ti: à cuius manibus habui prognosticon
eiusdem xxiiii. annorum, sub ænigmati-
bus quibusdam graues ærumnas vniuersæ

Europæ comminatum. Aliorum eius librorum, quorum notitia ad me peruenerit,

Paracelsi
patria, ge-
nus, & cō-
ditio.

Catalogum vobis describam. Fuit is natione Germanus, corpore robusto, at ingenio sagaci Natus sum (inquit ipse) in Einzidlen regionis Heluetiorū. A patre Gulielmo ab Honhēheim fundamēta habui adeptæ Philosophiæ. Dicitur à quibusdā generosus, in omniq; scientiarum genere expertissimus: sed natalium illius splendorem, propter locorum interuallū & regionum discrimen, non agnosco. Edidit in lucem nōnulla eius volumina Adamus ille ab Bodenstein, quæ suis præfationib⁹ illustrauit, vt hoc de Vita lōga, aliud de Gradibus & cōpositionibus receptorum & naturalium, aliud de Tartaro, quod est editū cum annotationibus, ex ore docentis Basileæ excerptis. Rectè quidem Adamus, si sese intra præfantis cancellos continuisset, nec Venetiarū nūc Principi, postea Dominis Fucharis suam lapidis philosophici cognitionē veram & certam prædicasset: quam nunquā viri sapientes præse tulerunt, suisq; scriptis ostentationē huiusmodi damnauerūt. Magna præditum artis chymicæ peritia fuisse, eius monumenta

fatis

Contra A-
damum ab
Bodēstein.

fatis testificantur, rerum metallicarum traditionibus inspersa, quas ipse nouo verbo Spagyricas appellauit. Verborū enim hac nouitate delectatum se quoq; hoc libello de Vita longa palàm affirmit, qua prophanos arceret à lectione, sapientiæ autem alumnos alliceret. Quorū maiorem partem ex ipsius interpretatione, ab aliis eius libris petita, hîc enucleabo. Nam, vt Augurellus Augurellus.
cecinit, in iis artibus occultis:

—— *fari non omnia par est.*

Lib. de
gradib.

Itaq; lib. vlt. de grad. scripsit Paracel. noster.

Atque isthæc quidem sunt magnalia illa, “
quibus ego haud iniuriâ ex natura glorior, “
suntq; horum adhuc etiam plura. “

Non tamen vsquam tam apertè vel diuino fauore, vel cuiusdam philosophi reuelatione confessus est (quemadmodum Adamus) se Philosophiæ chymicæ perfectam cognitionem esse consecutum. Imò verò

vir ille doctus, qui in Dialogo Chryso- Dialogo
Chryso-
rhoa.
rhoa Theophrastum collocutorem finxit protaticum, ei talem orationem tribuit:

Me verò tentasse quicquam priuati mei e- “
molumēti ergo, nemini vsquam potest esse “
perspectum. Quamuis à Chrysophilo hæc “

B

Iasonis
exitium.

„ ad illū Ex his tuis dictis certior factus sum
 „ te in ipsis absolutæ scientiæ penetralibus
 „ versari. Nōne & tu idem multoties præsti-
 „ tisti? Iam verò id pernegas. Nōne tu de-
 „ ploratissimis morbis tulisti suppetias? quū
 „ medicorum scholas nunquam sis ingressus,
 „ sed solis illis tuis æthereis qualitatibus &
 „ abstractis medicandi facultate omnes Eu-
 „ ropæ medicos antevertas: illique palmam
 „ iam-dudum tibi porrigant. Tergiuerſari
 „ ergò illud diutius sine graui mea offensa
 „ non poteris. Cui Theophrastus: Etiam-si
 „ hæc pro veris agnoscerem, nosti tamen à sa-
 „ pientibus esse dictum: quod occultum esse
 „ vis, nemini dixeris. Fateor me quidē tum ex
 „ metallorum, tum metallicorū energia atq;
 „ efficacia, multa ipsius physices auxilio de-
 „ prehendiſſe, quorū praxis ad vtilitatem pu-
 „ blicam, ipsamq; medendi artem plurimum
 „ confert. Me verò tentasse, &c. quum intel-
 „ ligam id regibus ipsiq; Iasoni fuisse exitio,
 „ qui à propria coniuge, fortè quia incautiùs
 „ hoc mysterium tractasset, vnà cum liberis
 „ funditus euerſus, libri autem cum aula re-
 „ gia exusti. Expende iam obsecro, an tale
 „ quidpiam homini sapienti optandum sit.

Hic animaduerte, Adame, & agnosce, eos qui hanc sapientiam sint adepti, eam in sinu continere: cuius ostentatio magnum præbeat inscitiae tuæ argumētum. Nam initio illius dialogi inquit Chrysophilus, Sed video obambulātem illū Theophrastum ab Hohēheim hominē, si quem Germania vnquam tulit, huius artis absolutū artificem. In hanc sententiam Augurellus cecinit,

*Sed quis tam fragili munitus robore pectus
Non queat hac vlli nunquam reseranda tacere?
Nam quem non prohibet rerum prudentia fari:
Quæ sibi continuo, fuerint quum dicta, nocebunt?
Tutus ab insidiis qua se virtute tueri
Posset, qui præ se ferret se condere paruo
Diuitias loculo ingentes? &c.
Thesauros igitur tantos componere si quis
Iam potuit, mirè sub amica silentia seruat.*

I. Augurellus in chrysophila.

Iam, vt ad nostrum Paracelsum redeam (quod nomē autor etiam Dialogi suppressit) legit ipse Basileę librum suum de Tartaro, quod exponit, fæces omnes humorum interiorum, à quibus varii morbi emanant: Ibi Frobenium typographum insignē morbo periculosissimo liberauit, de quo gratias agit Erasimus ille virtute & eruditione

inclitus, opemq; in aduersa valetudine implorat, cum testificatione luculenta raræ illius nouæq; in medendi arte peritiæ. Noua enim posuit artis fundamenta, veteraq; diruit ac euertit Hippocratis & Galeni græcorum, Auicennæ, Rasis, Mesuésq; arabum: maximamq; partem remediorum ex officina metallica deprompsit, quemadmodum ex eius scriptis cognosci potest.

*REI MEDICÆ PERITISSIMO
doctori Theophrasto Eremitæ,
Erasmus Roterodamus*

S.

Erasmi Roterodami
epistola.

NOn est absurdū medico, per quem Deus nobis suppeditat salutē corporis, animæ perpetuā optare salutem. Demiror vnde me tam penitus noris semel duntaxat visum. A Enigmata tua nō ex arte medica, quam nunquā didici, sed ex misero sensu verissima esse agnosco. In regione hepatis iam olim sēsi dolores, nec diuinare potui, quis esset mali fons. Renū pinguedines ante complures annos in lotio conspexi. Tertiū quid sit, nō satis intelligo, tamen videtur esse p̄babile mihi, id mole-

stum esse quod dixti. Hisce diebus aliquot
nec medicari vacat, nec ægrotare, nec mo-
ri: tot studiorũ laboribus obruor. Si quid
tamẽ est, quod citra solutionẽ corporis mi-
hi possit lenire malũ, rogo vt cõmunices.
Quòd si distraheris, paucissimis verbis ea,
quæ plusquàm laconicè notasti, fusius ex-
plices, aliãq; præscribas remedia, quæ dum
vacabit. queam sumere. Non possum polli-
ceri præmium arti tuæ, studiõq; par, certè
gratum animum polliceor. Frobenium ab
inferis reuocasti, hoc est dimidiũ mei, si me
quoq; restitueris, in singulis vtrumq; resti-
tues. Vtinam sit ea fortuna, quæ te Basileę
remoretur. Hæc ex tempore scripta vereor
vt possis legere. Bene vale.

Erasmus Roterodamus
suapte manu.

In hac superscriptione Epistolę deest co-
gnomen Paracelsus, sicut in Dialogo Chry-
sorrhoas: quod aliquando assumpsit, quum
proprium esset Bombast. At hinc vides fal-
sò scriptum à Gesnero, libro Bibliothecæ,
floruisse eum Basileæ, anno M.D. vbi qui-
dem legendo & medicando aliquot menses

transēgit. Iam quod in Adamo sumus criminati, nimis cum clarè suam scientiam ostentare, timco ne in contrariam reprehensionem Paracelsus noster incidat, qui videtur nimis tenebris artis suæ lumē obruisse. Nos verò quam potuimus lucem tam ex alienis quàm illius scriptis elicere, eā huc intulimus: quamquidem probus lector æquiboniq; consulet. Hoc tantum adiiciemus, ipsius de hoc libello de Vita longa, in suo de gradibus testimonium lib. iii. c. iii. Quaratione autem hæc in renouatione pristinae iuuentutis fiant, libro de Vita longa, velut peculiaris quædam mysteria, quæ in rerum natura præter arcana sunt, indicantur. At in mysteriis scimus semper illud usurpatum fuisse, *procul este prophani*. Idcirco audite quæ ille ipse in fine lib. de gradibus in hanc rem lectorem admonet: Quamuis hæc qualiscunque demonstratio iis, qui se medicorum nomine passim venditant, obscurior fortassis atq; ob id etiam lectu inutilis existat, nihil moramur, neq; prætereà eos alia dignamur responsione, nisi quòd ob ipsorum imperitiā excusatos nos volumus. Itaq; quicquid posthac scripturi sumus, hoc

Parac.
de grad.

„
„
„
„
„

Mysterio-
rū cautio.

qualequale est solis dicamus Philosophiæ
 alumnis:interim tamen rogatos etiam vo-
 lumus iuniores medicinæ cādidos,ne ista
 scribendi obscuritate cōmoti, vel terrean-
 tur,vel desperent:quin potiùs artes indaga-
 re Spagyricas studeant , quibus imbuti,hu-
 ius scripti nostri rationem atq; adcò funda-
 mentum abundè percipient.

De artibus
 spagyricis.

Addam superioribus quæ summa
 cū diligentia reperi .

Petrus hassardus in præfatione libri P.hassard⁹.
 Chirurgiæ maioris attribuit illi libros in
 Philosophia 136.in medicina 70.in Theo-
 logia,Iustitia,Politicis& magia complures.
 Quorum plerosque iam Adamo à Boden-
 stein debemus,alios à Ioan.Sculteto Mon- I.Scultet⁹.
 tano propediem speramus. Libri quidem
 illi Chirurgiæ maioris anno præterito in
 manus meas inciderant Germanica lingua
 nō à Paracelso scripti, è quibus magnā iam
 partem vertendam ab hominibus linguæ
 peritis curaueram. Adiiciam Aureolum Aureolus.
 ipsum dici prænomine in libro de Tartaro Lib. de
 quem ego habui cum eius expositionibus Tartaro.
 è viua voce exceptis. Nuper prorsus alius

Philippus.
Charta de
noua me-
thodo me-
dendi.
I. Vvierus
lib. Parag.

editus est ex tertia autoris recognitione cū
defensionibus vii. aduersus medicos. Petrus
quidem Hassardus Philippi etiam nomen
illi addit. Charta de noua methodo meden-
di mihi eadem videtur cū eo libello, quem
Ioannes Vvierus lib. de Præstigiis Demonū
damnat, sub titulo libri Paragrammon, iu-
re quodam vel inuidia medicæ profesio-
nis, quāquidem Paracelsus inuento princi-
piorum nouorum conatus est funditus e-
uertere: vnde magnas sibi à medicis suæ re-
gionis ætatisq; cōtentiones excitauit, quos
passim in omnibus libris suis vehemēti sty-
lo perstringit. Sed præcipuè testimonio est
libellus vii. defensionum, à quo respōsum
aduersus Vvierum petere licebit. In libro
Labyrinthi latino eius effigies expressa An.
ætatis 45. staturam ostendit proceram, fa-
ciem grauem, cum fronte ampla, sincipite
caluo, mediocri capillo: circum quam erat
inscriptio ei familiaris, quāmq; frequenter
solebat vsurpare.

Alterius non sit qui suus esse potest.

In lib. de Tartaro germanico, & aliis qui-
busdam, eius hoc epitaphium reperitur.

Epitaphium

E P I T A P H I V M

D. THEOPHRASTI
PARACELSI, QVOD SALISBURGÆ
*in Nosocomio apud S. Sebastianum,
ad templi murum erectum
spectatur lapidi in-
sculptum.*

CONDITVR HIC PHILIPPVS
THEOPHRASTVS, INSGNIS
MEDICINÆ DOCTOR: QVI
DIRA ILLA VVLNERA, LEPRAM,
PODAGRAM, HYDROPSIM,
ALIAQVE INSANABILIA CORPORIS
CONTAGIA MIRIFICA ARTE
SVSTVLIT: AC BONA SVA
IN PAVPERES DISTRIBVEN-
DA COLLOCANDAQVE OR-
DINAVIT. ANNO M. D. XLI.
DIE XXIII. SEPTEMB. VITAM
CVM MORTE COMMVTAVIT.

In tractatu philosophiæ illius ad Athe-
niēses (quiquidem plenus est mysteriorum
magnorum, primorum, vltimorum, melosi-
niæ (verbotenus) pyromantiæ, necroman-
tiæ, chiromantiæ, &c. titulus est Philoso-
phia Theoph. Bombast ab Hohéhein Sueui
Arpinæ germani eremi ad Athenienses.

*

C

VALENTII

ANTRAPASSI SILERANI,
Praefatio in opus Paramyricum,
continens opera innumerabilia
 PARACELSI.

+

V V M magni philoso-
 phi atq; medici Theo-
 phraſti libros de medi-
 cina atq; philoſophia
 latinè ſcriptos, nècnon
 Arabum, Chaldeorum,
 atq; Græcorum ſcripta
 legēdo percurriſſem: deprehēdi Theophra-
 ſti ſcripta, Auicennæ, Hippocratis, atq; Ga-
 leni ſcriptis lōgè firmiora, certiora, atq; ſo-
 lidiora: ipſius prætereà recepta firmioribus,
 atque certioribus rationibus & experiētiis
 niti, quàm Rasis, Meſuē, aliorūmq; veterum
 medicorum. Quinimò Theophraſti ſcripta
 inſtar argenti igne probati, probatiſſima
 ſunt, atque exploratiſſima. Ipſius de medi-
 cina ſententiæ, quæ in omnibus eius libris
 extant, veterum medicorum ſententiis non
 ſunt conformes atq; ſimiles, imo verò tota
 eius practica atq; theorica multa ſingula-
 ria intellectu digna cōplectitur. Nouus qui-

dam est medicus, atq; verus medicinæ in-
uentor, qui non ex veterum scriptis, sed ex
singulari quodam philosophico fundamē-
to (quod est tanquam album ad nigrum)
deprompta atq; desumpta literis mandauit.
Ac nisi ipsius libri reipsa atq; sapientiā cæ-
teris multò vtiliores fructuosiorésque in-
uenti essent: Athenienses profectò eum mi-
nimè destructorem omnium errorum, ve-
rùmque ad ipsum medicinæ fundamētum
ducē appellassent. Quā ob causam Hebræi
quoque ipsum altèrum Raby Moysen vo-
cant, atque adeò Rabyno suo Moyse mul-
tò acutius atque subtilius scripsisse confi-
tentur. A Pessulanis deniq; Germanus Hip-
pocrates, nouúsque AEsculapius appella-
tur. Quamobrem cùm tantam laudem Ger-
mano huic Philosopho atq; medico tribui,
tantòque vsui scripta eius hominibus esse
videamus, charitate quadam adductus, at-
que impulsus Germanicè reddidi, quò vul-
gus quoq; latinæ linguæ ignarum his uti
fruíq; possit. Quod ter equidem conatus
sum, sed frustrà certorum nimirum quo-
rundam doctorum odio impeditus: hic de-
nique quartus conatus felicem sortitus est
exitū. Hęc tandē scripta à Cyperino Flæno
in Gallicam, à Bebeo Rando, omnia quoq;

in Græcam linguam conuersa sunt: vt aliqua ex iis à vulgo vtilitas percipi posset. Hoc Theophrasto licet nostra memoria nullus præstantior extiterit, quinetiam, vt Alexander Perseus in quadam epistola testatur, talis nullus vnquam natus sit: tamen minimè eo volente atque iubente hæc ipsius scripta in lucem prodiiisse videntur: quippe quæ muro inclusa ipso absente serui cuiusdam indicio, furto surrepta, atque sublata sunt. Quæ cum postea in meas, Claonii neapolitani, atq; Michaëlis Greiffsteiuenri manus peruenissent, latina primò, ea nihil planè immutantes imprimi, postea verò in quatuor linguas transferri curauimus. De hoc postq̃ Græci certiores facti sunt, eum Monarcham perpetuum appellauerunt, ppter acutissima nimirū ipsius atq; subtilissima scripta, in quib⁹ vix minimum aliquod eius verbū reperitur, quod sit nota aut reprehensione dignum. Quia autem veterum viam sectatus non est, nōnulli prout intelligunt ita ea æstimant. Puteus Benzeuolus ipsius doctrinam euangelia naturalia, veritatisq; prōptuaria haberi vult. Nec verò de medicina solū scilicet 53. libros, quosquidē muro inclusit, verū etiam 236. volumina de Philosophia conscripsit.

cuiusmodi Sabeus Dacus nulla vnquā audita fuisse, eāque Aristotelis scriptis æquiparanda esse affirmat.

Carbuetus autem Theophrastū præ Aristotele haud secus æstimat, atq; literas aureas præ cæcis, aut lumen præ carbonibus, in cuius philosophia, omnis Aristotelica atq; Platonica doctrina repudiata est, quorum philosophorū duas sectas Cyperinus Flænus claudicantes, Rādus opinabiles appellat. Multa præterea scripsit, de republica, de arrogantia potentum, de erroribus vulgi, de Theologia, ductus odio idololatriæ, sacrorum numulariorum, magneque hypocritarū auaritiæ. Quibus sanè de causis haud immeritò eius opera germanicè reddidimus, idque communis utilitatis ergò, quam ille semper in omni sua vitā spectauit, quāmq; summum bonū humanū suis de repub. libris appellauit. Rogo autem omnes, qui ipsius libros latinè legerunt, ut si quid me errasse in quibusdam viderint, id corrigant, atque emendent, meque sibi commendatum habeant.

C iij

32
CATALOGVS EORVM

quæ hoc opere continentur.

COMPENDIVM Philosophiæ
et Medicinæ Vniuersæ Ph. Theophrasti Paracelsi
Leone Suauio I. G. P. autore.

Ph. Theoph. Paracelsi libri IIII. De Vita longa.

Primus continet in genere tractationem de
Vita longa.

Secundus, enumerat singularem medendi ra-
tionem, ad vitam sanam à morbis recuperandam,
integrâmq; conseruandam.

Tertius, vtitur essentiis quintis, et absoluit ar-
canum Elixiricum, ad vsum eiusdẽ sanæ vitæ.

Quartus, fundamētis iactis lib. I. Vita longa,
supremam manum imponit .i. ei vitæ, quæ præ-
ter naturam existit.

Vnà cum eiusdem Paracelsi effigie
ad viuum, vt ipse curauit, expressa.

237

PH. THEOPHRASTI
PARACELSI

PHILOSOPHIÆ
ET MEDICINÆ VNIVERSÆ
COMPENDIUM.

Leone Suauio I. G. P. autore.

 TSI non ignoro (philosophi) reprehensum esse ab antiquis dissidiū artiū rectè sentiendi recteq; dicendi, poteratq; noua hæc Philosophia (si mihi per occupationes licuisset) paulò comptior ornatiorq; in cōspectum vestrum prodire: tamen vt casta virgo (quæ quidem à fūco & calamistris abhorret) maluit sic incompta diligēti negligētiā sese primo quoque tempore vobis offerre, sperās etiā si nuda cerneretur, posse mirabiles sui amores excitare.

VT Ergò liber hic mirus (quatenus licet per iusiurādum Philosophorum) à me exponatur, in genere ea cōgeram, quæ ex autoris eiusdē variis libris excutere quodammodo legentis intelligentiam possunt: nemo enim mihi videtur melior esse inter-

Rogerus
Bacho.

Characteri
stica.

Sigilla.

pres,quàm ipse sui:nisi fortè pauca inseram
ex Rogerio Bachone Anglo, à quo Para-
celsus videtur hausisse quamplurima: cum
quo in omnibus reconditarum rerum opi-
nionibus maximè consentit. Quantū ad re-
ticentiam quandam operum abstrusorum,
iudicat ille infractorem sigilli cœlestis, qui
arcana vulgo reuelat. Magiam eam probat,
quæ coniungit vnà potestatem artis & na-
turæ, alia iure à Iurisconsultis damnata, vt
lectionis improbatæ: nequis hîc aliã Theo-
phrasto probari existimet. Characteres ve-
rò (de quib⁹ ipse pauca nominatim lib. 11)
aut sunt ad verba signis literarum inuolu-
tis compositi, continentes sensum oratio-
nis: vel sunt facti ad cursus stellarū. De cha-
racteribus igitur, sicut de orationib⁹ & car-
minibus est iudicandum, vt ea sapiens in
Philosophorum scriptis ferè contemnat, o-
pus naturæ & artis inspiciat. Sigilla autem
& characteres, nisi fiant constellationibus
debitis ad vultus cœlorum, nullam vim pe-
nitus habere noscuntur. Ars autem vera est,
pauci artifices veri reperiuntur. Anima ve-
rò rationalis magnis dotibus prædita est,
& sicut omne agens suam exerit virtutem,
& speciem infert in naturam externam, nō
solum substantiæ, sed accidentis: nec solum
homines

homines exercent calore, sed spiritus ab eis Animæ cō-
pulsio.
magis quàm ab aliis animalibus excitatur
ad alterationem corporum extra se.

Natura (secundum Auicennam) obedit Auicenna.
cogitationibus & vehementibus desideriis
animæ. Anima induci potest, non tantum
singularis, sed vniuersalis, vt populi, vt spō-
tè velit hoc agere vel illud.

Natura in auro non potest procedere ultra Auri puri
gradus.
20. gradus puritatis: sed ars potest augere
mirum in modum gradus naturales aurei-
tatis, & aurū etiam perficere absq; fraude.

Et in his ferè est finis naturæ atq; artis. Sed
ultimus gradus, in quem potest artis com-
plementum cum omni naturæ potestate,
est prorogatio vitæ vsq; in lōgum tempus. Proroga-
tio vitæ.

Sapientes enim huic se operi dediderūt, ex-
citati brutorum animantium exemplo tam
viuacium, de quibus extat hoc Virgilii epi-
gramma.

Ter denos deciesq; nouem super exit in annos Virgilius.

Iusta senescentium quos implet vita virorum:

Hos nouies superat viuendo garrula cornix:

Et quater egreditur cornicis secula ceruus

Alipedem ceruum ter vincit coruus: at illum

Multiplicat nouies phœnix reparabilis ales:

Quem vos perpetuo decies præuertitis æuo,

Nymphæ Hamadryades, quarū lōgissīma vita est.

Hi cohibent fines viuacia fata animantum:

Cætera secreti nouit Deus arbiter æui.

Plut.lib.de
cessatione
orac.

Meliùs apud Plutarchum Phœnix,

————— *Iouis alma propago*

Quem decies vestro, Nympha, præuertitis æuo.

Plinius.

Hæc ex Hesiodo sumpta ostēdit Plinius.

Primus (inquit) de spacio & longinquitate vitæ aliqua p̄didit, fabulosè vt reor, multa

de hominum æuo referens cornici nouem nostras attribuit ætates, quadruplum eius

ceruis, id triplicatum coruis. Et reliqua fa-

bulosiùs in Phœnice ac Nymphis, in quibus

notādum quod nouissimè canit de Hama-

dryadibus nymphis, ad cognitionem eorū

quæ libro 4. de Vita longa scribit Para-

celsus de Enochdianis immortalibus, de

Nymphidica natura, de gestis Melosines, de

laureo, Siconio, Hilernio, quorum natiui-

tatem nec mortem naturalem nemo vnquā

neque deprehendit neque audiuit. Ad quo-

rum intelligentiam sunt primùm statuenda

fundamēta philosophiæ illius ad Athenien-

ses, quam è lingua germanica mihi verten-

dam curauī.

Ex lib. Phi
losophiæ
ad Athe-
nienſes.

Primum initium rerū appellat Myſterium

magnum, ex quo vult omnia myſteria crea-

ta vel condita. A Eternum eſſe cauſam eorū

quæ videmus omnium, & eſſe coniunctum.

cum rebus caducis. Sed æternitatem esse Myſteria
diuerſa.
incognitā nobis mortalibus, vnde pariter
ignotus ſit animæ ortus, aduentus, diſceſſus.
A Eterna eſſe nata nō genita. Materiā illam
primam eſſe imperceptibilem ſenſu, initiū
tamen omnium elementorum. Myſterium
illud magnum tradere omnibus rebus ſua
myſteria generalia, & ſicut diuerſa myſteria
ſucceſſiua non apparent in præcedentibus,
ſic omnia ineſſe in Myſterio primo. Omnia
creata ſimul eodēq; tēpore, eſſe in increa-
to, ſicut imago in ligno. Exemplum rude
myſteriorum cerni in lacte, quod myſteriū
eſt caſei, butyri, atq; huiusmodi, caſeum eſſe
materiā etiam vermium qui in ipſo naſ-
cuntur. Terra nititur columnis archaltis,
aër eſt arca inuiſibiliū, aqua Nympharum.
Terra præbet thronum, aqua Turas, Aër fa-
mies: & ſūt magnalia Dei. Separatio prima
myſterii magni ſunt elementa, firmamen-
tum ſeparatum eſt ab igne, à quo firmamen-
to ſtellæ tanq̃ flores ab herba: ſed ſplendor
eſt ab arcano, non ab igne, in ſole & ſtellis.
Aër fuit deſtinatus omni elemento, non
quòd cæteris elementis inſit tanquam mix-
tum quiddam, ſed inferit ſe quodammodo,
nec occupat quod eſt occupatum. In ele-
mēto terræ ſunt Gnomi, viri ſylueſtres, mu- Gnomi.

lieres nocturnæ, gigantes: in elemento aquæ
 est etiam conuersio in carnē, vt in Syrenes,
 in Drames, in Lorindt Nesyder, in quædā
 animalia rationalia æternitate quadam in
 suo corpore prædita, non ab aliis generata.
 In elemento ignis variæ species ignium di-
 uersorum graduum, ex quibus colorum va-
 rietas. Omnia autē elementa continere ali-
 qua rationalia & irrationalia, sic ex elemē-
 tis separationes procreationum, & ex pro-
 creationibus postrema mysteria. Elementa
 autē quatuor totidem esse mundos. Sic Pla-
 to, qui numero mundos ad quinque de sin-
 gulis elementis singulos constituerent, cre-
 dibilitatem eis concessit, licet sese in vno
 tenuerit. At vt paulò magis explicemus illa
 animātia, Lorindt est commotio mutatio-
 nis vel alterationis elementi aquæ, sicut est
 cometa in firmamēto: ab iisq; est vaticiniū
 & prophetia rerū mirabiliū. Melosyne au-
 tē quāuis ex aëre est & aër, tamen ibi fit cō-
 iunctio in alio elemēto vt terra. Fieri enim
 potest quædam copulatio aëris cum homi-
 nibus, vel insinuatio, vt in maleficiis fit &
 in incantationibus per spiritus. Alibi verò
 distinguit clariùs. Diemeæ habitant in du-
 ris lapidibus, quoniā ita in vacuum & ina-
 ne sunt distributæ cū aëre: Durdales in ar-

Plato.

Cæli quin-
ta essentia.

Lorindt.

Melosyne.

Diemeæ.

Durdales.

boribus, quoniam illorū separatio in substantia facta est. Neufarem habitant in aëre **Neufarem.** terræ, ut in poris terræ. Melosinæ ingrediuntur in sanguinem humanū, quoniam earum distributio aërea est in corporibus & carnibus. Cæteri oēs spiritus insident in singularibus & discretis stationibus aëris, manētque in suo propriè elemento. Quòd si nymphæ habitent in terra & gignant, fit ex raptu. Similiter & aëreæ ut Melosyniæ, si veniāt ad terrestres, fit ex raptu: itidem Trifertes qui **Trifertes.** sunt ignei. Hæc Paracelsus in sua mystica philosophia: quibus addemus, multa huiusmodi (ut magorū libros prætermittamus) reperiri in priscis autoribus, in Plutarcho, in Augustino de ciuitate Dei, scilicet Audium in syluis Faunum personantem, Magnus Pan mortuus, sub Christi mortem de qua re Tyberius iussit diligēter inquiri, sub quo passum esse constat: in Sueronio: de Cæsare, cui apparuit quidam eximia forma in Rubiconis ripa, qui tuba classicum exorsus pertendit ad alteram. Alexander ab Alexandro in diebus genialibus, lib. 1. cap. 8. Tritonum duorum meminit, totidemque Nereidum. Tritonem priorem in melle ex vltima Mauritania & Oceani finibus ad Hispaniæ regulos allatum, & à Draconeto

Plutarch.
de cessat.
orac.

D. Augusti-
nus.

Pan magn⁹
Suetonius.

Alexander
ab Alexād.

Tritones.
visi.

Nereides.
visæ.

Musæ.
Melusæ.

Melufina
Pictonica.

Bonifacio Neapolitano patricio visum: posteriore in Epiro ad fontem iugis aquæ marinis ex vndis perreptasse, indeq; mulierem quæ aquatura venerat abripuisse, cum eaq; concubuisse refert. Nereidem porro priorem à Theodoro Gaza in Peloponneso visam, atq; adeo è littore sicco in mare iterū brachiis & cauda retractā: posteriorem verò à Georgio Trapezuntio conspectam esse ait: puellam nimirum eleganti forma vndis extantem pubetenus, & quasi lasciuiret subinde emergentē summergentemq; se, quoadusque se conspectam intelligens, haud amplius apparuit. At de Melosynis, inuenio antiquitus Musas Melusas dictas fuisse, Palæphato autore. Est quoque apud Gallos Pictones illustris memoria Melusina Heroinæ ditissimæ, cuius monumenta extant oppidorum & turrium celeberrimarum, Lusignani, Voluentii, Moluantii, cuius gens patria atq; origo incompertæ manserunt. Hæc verò multis existimo incredibilia futura: statuere autem videtur Paracelsus omnia elementaria corpora resolui tandem in suum elementum, vt humana in humum, Nymphas in aquam, Melosynas in aërem: sicut de Melosyne Pictonica sua in historia testatum est, deprehen-

sam à viro in balneo secreto, contra pacta
 eorum cōuenta, in aërem euolasse, nec vlli
 postea visam esse. Sed ne hæc velut naturæ
 miracula quenquam offendant, ipse lib. 4.
 iubet lectorem ante cap. 5. assertionē co-
 hibere, in quo hæc parabolæ de mystica
 quadam philosophia artificiosa explicatur.
 Ista tribuet Plinius magicę vanitati, quam-
 uis Egeriam Nymphā Romana antiquitas
 in rege Numa testificetur, & Lares familia-
 res in Rege Seruio. Non minùs coarguetur
 ex Plinio longinquitas vitæ in Bachone &
 Paracellso, quàm in Anacreonte aut Xeno-
 phonte, qui quidem Impetrim Pulutiniorū
 insulæ regem octingentis annis vixisse scri-
 bit, & filium eius sexcētis. Quę omnia exi-
 stimat inscitiā temporū scripta esse, quòd
 alii annum æstate vnum determinabant, &
 alterum hyeme: alii quadripartitis tempo-
 ribus, quidam lunæ senio. Centum tamen
 quinquaginta annos in aliquibus probat.
 Quasi verò si Adam, Mathusalem, alii que
 olim nongentos trāsegerint, alii qui tum
 memorantur c. vel lx. compleuisse, ad hæc
 modica Plinii spatia redigantur? Ad expo-
 sitionem vel confirmationem Paracelsi de
 huiusmodi animantibus, non huc congerā
 multa, quæ Apuleius præclare de dæmoni-

Interpreta-
 tio mōstro-
 rum. lib. 4.
 cap. 5.

Egeria.

Plinius.

Impetrix
 Rex vixit
 annis. 800.
 Filius eius
 600.

Apuleius.

bus lib. de Dæmonio Socratis reliquit, secundum elementa diuersis. Omittam etiā quæ sunt de his occultæ magiæ monumentis comprehensa: tantum adferam ex **Plato.** Platone, qui Dæmonas tollant è medio, interpretem inter Deum & homines naturā atq; administram amouere: Et illud pulcherri-
Xenocra. mum à Xenocrate sodali eius exemplum
Hæc ad Δ trianguli, æquilateri Deum, vndique inæ-
mysticū & qualis, homines, cruribus exequato cum in-
delticā im æquali basi dæmonas referentis. Nec im-
pressionē morabor disceptationi Plutarchi, qui Pli-
Paracelsi. nio incredulior centumannorum terminū
Contra humano generi denegat, longum autem
Plutarchū istud Hesiodium in quibusdā aliis animā-
Hesiodus. tibus spatium ad scrupulosam rationē sub-
 ducit. Censet autem Hesiodus certis tem-
 porum curriculis dæmonas interire, quibus
 Plutarchus amores & alios casus humanis
 similes tribuendos monet, nō Deo ætérno,
 sancto, immortali: in quo videtur eluere a-
 liqua Lactātii & Augustini argumēta, istas
 actiones in Diis interpretantium: quorum
 (inquit) nomina libēter dæmones sortiun-
 tur, nempe eorum quibus sunt attributi:
 vt Iouis, Iouii: Mercurii, Mercuriales. Nec
 absurda apud Hesiodum longinquitas vitæ
Naiades. Naiadū, si nōn antè interituras ænigmaticè
 intelligat,

intelligat, quam vniuersus orbis extremo incendio deflagret: nisi quis non de Dæmonibus aut Semideis, sed cum humore ipsius aquæ elemento solo cōsumendo acciperet. Confirmat etiam consuetudinem hominū cum Nymphis ceremonia Cretensis, in qua simulachrum Moli capite truncatum spectabatur, qui ita repertus fuerat vbi Nymphæ probrum intentasset. Neque verò contrā autumādum (autore Plutarcho) corporum humanorum delitiis Dæmonas rapi: sed animorum, quorum tantū gratiā corporibus inhiant. At, qui præfagia & vaticinia hominibus synceris, incorruptis, contemplationiq; deditis adimunt (quæ naturæ similitudinem & cōsensionem cum dæmonibus demonstrant) eorum mentes erga stulo sordidi corporis demersæ nihil tale senserunt, maioremq; ii cum beluis, quàm cum dæmonibus seu Angelis affinitatem suam profitentur. Sic Stoici in tanto, vt alii obloquuntur, Deorum populo vnū sempiternum, alios natiuos atq; interituros statuunt: quanquam pleriq; id non antè euenturum arbitrātur, quàm vniuersa hæc mundi molitio dissoluatur. Humanæ autē vitæ spatium longè aliter est coërcendum, licet (inufitato miraculo) Artephius dicatur à

Moli
Creten. si-
mulachrū.

Artephius
ope sapien-
tiæ suæ
mille an-
nos vixit.

Bachone ope sapientiæ suæ annos mille vixisse, quemadmodum alii quidam primo mūdi seculo. Ars enim perfecta (quum natura non deficiat in necessariis) potest remedium suppeditare aduersus defectum regiminis, & aduersus hæreditariam corruptionē, vel in parte vel omninò, vt accidentia senectutis retardentur, citra tamen duos terminos vnicuiq; præfixos, tam à sua natura vniuersali ex reliquiis labis antiquæ, quàm à particulari & domestica vniuscuiusq; insita semini. Hos enim terminos duos trāsgredi nemini licet, terminū duntaxat corruptionis propriæ licet. Nec verò, vt prisca illa annorū millia iam attingamus, post tantā naturæ deprauationē, sed vt facile centenarium numerum cōpleamus. Hæc sunt ex antiquæ philosophiæ penetralibus, tanquam præsentis Paracelsi institutionis fundamenta, reliquæ erunt ex varia librorū eius penu de promptæ interpretationes.

De flore
cheiri.

Præcipuum in hoc tractatu est flos cheiri, qui in essentia auri existit. Sic lib. 3. chirurgiæ maioris nominauit flores auri, flores corallorum, &c. Descripsit autem rationem præparationis liquoris huius, hæmatini, argenti viui, solis (ita Adamus eius præfator ex libro chirurgiæ nouissimo appellauit)

in libro illo chirurgiæ scilicet, vt calcinetur aurum extra naturam metallicam, & ductilitatem per aquam falis, deinde abluatur calx aqua dulci: postremò color seu tinctura per essentiam vini quinta essentia eliciatur. Eandem viam attigit libro vltimo de Tartaro: dicens, Aurum liquefieri, & in refinam redigi, non tantùm corrosiuo (de quo infrà lib. 4.) verùm etiam aliis simplicibus appositis atq; vtilibus, vt manna ex floribus extracta, vt vini essentia curuata, quæ aurum in oleum album reducunt. Fit etiam tincturæ extractio à corallo, de qua libro illo chirurgiæ, ne quis imprudenter lib. sequenti cap. de podagra legat arcanum corallinum, quod fit de essentia auri: nam disiunctiuè legendum est, vel quod fit, &c. Quarum tincturarũ confectiones tradã in hoc compendio. Post aurũ Antimonii tinctura vsus est creberrimè, vt ipse testatur in morbis extremis & deploratis, vsus etiam laudano seu ladano, quod secretum suum singulare nũcupat. Est autem ladanum velut gummi arboreũ, sed è rore. Quæ dicuntur hĩc Gamahæ images appellat Gammahi in libro chirurgiæ. Sunt autẽ lapides à natura insculpti ad res expressas eã formã mirabiles: de quibus Arnaldus similiter

Ladanum.

Gammahi.

Arnaldus.

Alcalia.

Balsamus.

Plinius.

P. Hassard.

Terra sigil-
lata.

Bacho-

Horatius.

in Antidotario. Alcalia, quæ illi sunt frequen-
tia, intelligit salia ex variis rebus potissimum
metallicis arte confecta. De Balsamo multa
hic passim: sed distinguere debet, unus enim
est naturæ, qui est liquor salis interior, præ-
servans corpus à corruptione, sicut dicebat
Plinius animam suibus datam pro sale, ne
putrescant. Alius est exterior, isque duplex: na-
turalis & artificialis: naturalis, quæ idem scri-
bit in sola Iudæa reperiri, cuius liquor ho-
diè tanquam à vite lachryma, pretiosissimi
muneris loco mittitur à Turcarum impera-
tore ad Regem Francorum. P. Hassardus as-
serit se in quibusdam Austriæ montibus re-
perisse, & veram pariter terram sigillatam,
licet sigillatam non debuerit nuncupare,
quæ à sigillo Turcico nomen hoc traxit, non
magis quàm lemniam à Lemno insula. Fit
autem huius balsami præparatio in essentia
quinta, Chymicorum præcepto. Alius est
balsamus, ut hypericonis, de quo ille in chi-
rurgia, & aliorum simplicium. Quæ de Hip-
pocrate dicuntur, eius Musam frustra in-
sudasse in secretis vitæ longæ. Idem dixit
Rogerius Bacho, multa eum sciuisse, & Ari-
stotelem, multa Galenum, sed plura igno-
rasse, quæ sequens ætas è tenebris eruit, & in
lucem protulit, Horatio autore. Sese enim

in corpore hoc curando totos occupaue-
runt, quod est sensibus subiectū, & tanquam
ergastulum alterius corporis, id est spiritus
corporei, vel potius anime, de quo quedam **Corpus in-**
Marfilius Ficinus scitè ex Platonis sui sen- **uisibile.**
tentia: Theophrastus noster corpus inuisi-
bile appellat. Nihil illi cælestes influxus cu-
rauerunt, nihil de subtilitate essentiarum
artificio ignis elicienda cognouerunt. Itaq;
de his rebus Paracelsus studiosè tractauit,
sed more Philosophorum veterū in variis
libris suam intentionem disperfit. Quorum
ego è quibusdam hæc vobis paradoxa col-
legi, ex quibus mentem illius in huius li-
belli allegoriis, parabolis, ænigmatibus fa-
cile sit coniicere.

Ex libro de duplici Anatomia.

Maius aliquid est, à quo subiectum patitur,
scilicet accidens cui est obnoxium, vel ana-
tomia essentialis. Corpus physicum est tan-
quam subiectum. Anatomia effata parēs est
morborum. Attingit ibi discrimen, de quo
hoc lib. i. vitæ natiuæ, & vitæ longæ, seu
præter naturam: cuius exemplum proposuit
in eo, cui gladio iugulum dissectum fuerit,
vt ictus vitam abstulerit longam, restet ta-
men adhuc vita, qua corpus subsultat, sci-
licet natiua: in quo adiiciam vitam illā esse

Vita nati-
ua ex lib.
de vita lon-
ga.

De sanguine exiliente, à cadauere.

Lemnius
Leuinus.

in corde fonte suo, quod rectè Aristoteles dixit primum viuens & vltimum moriens. Ex hac autem ratione miraculū illud proficiscitur sanguinis paulò post mortem exiliētis à corpore ad occursum illius qui vim intulit: de quo multa Lemnius Leuinus lib. de secretis naturę miraculis. Sed ego quum tali spectaculo interfuissem in infante, quē suspicabamur à nutrice temulenta suffocatum, & sanguinis fluxum è naribus bis spectassem, bis ad primum & secūdum occursum cogitavi id accidere in violenta morte peremptis, quòd in aliis spiritus vitales suo tempore exhalauerunt.

Virgilius.

*Sed quia nec fato, merita nec morte peribat,
Sed misera ante diem* ———

Ideò viuaces sunt spiritus, tāquam vi compressi, nec sanguis facilè adhuc congelatus, qui sensum aliquem allatę iniurię præ se fert. Lemnius rationes adfert magis speciosas dictu, q̃ veritati innixas. Motus enim corporis ab astātibus fluxum sanguinis per os potiùs quàm per nares commoueret.

Hominis
formatio.

Quum homo ex opinione sapientū antiquorum dicatur Microcosmus, impressiones mundi maioris comparat ægritudinibus hominis, quumq; sit formatus de terra, accommodat illi per similitudinem omnes

species mineralium: quibus etiā leuiter erāt
vsi medici humorales in humoribus suis.

Et quomo-
do minera-
liū sit par-
ticeps.

Itaq; vitriolum, alumen, nitrum in corpo-
re nuncupat, quod quidem constare statuit
tribus tantū, sulphure, sale, liquore seu
mercurio: ista tria à Chymicis mutuatus,
maximè Ioanne Valētiano, qui tria hęc vno
versu gallico copulauit in hāc sententiam.

Ioan. Valē.

Vnde manat sulphur, sal, oleum.

Quando aliquod illorum læditur, fit destru-
ctio in corpore, quæ tollitur per tincturas
arcanas, non per euacuationem, quæ tollit
tantū excrementa: in his versari medicos
vulgares, in illis vnicum Theophrastum
Adamus præfator affirmat.

Bolus, siue lutum, corpus est in quo nullum
mineraliū locum habet: simili quoq; pacto
& principaliora mēbra in seipsis tale quid
minimè patiuntur. Corrosiua in principa-
lioribus membris non perinde atq; in exte-
rioribus partibus exulcerant. Morbi nascū-
tur ex corpore, tanquam fundo, sicut ex tel-
lure spinæ, vepres, &c. Foetum manare ex
ossibus, pomum ex centro seminis.

Eximendam virtutem à simplicibus, cor-
pus eorum relinquendum. Eius enim fæci-
bus opprimi stomachum ægri, tartarum in
corpore eius relinqui, quod sit causa mor-

borum variorum.

Medicos in suis quatuor humoribus (quod est artis eorum vnicum fundamētum) valdè hallucinari: eorū enim tam multiplicem esse in humano corpore mixtionem, vt non facilè possit morbus vni alicui attribui, & quum ratio dominantis locum plærunque non habeat, videlicet in proxima æqualitati mixtione. Nullos per se insanabiles morbos, nec epilepsiam, nec hydropisim, &c. Singularum rerum monarchia præfectum suum habet, naturæ lumen.

Morbi terminum peritus medicinæ artifex postquàm cognouit, in duodecim partes diuidit, primam & alteram dimidiam in sanando sibi sumit, cæteras decem & dimidiā citò abscindit abigitq;

Physicam ad rerum cognitionem esse medico necessariam: Chymiam ad earum rectam præparationē: Astronomiam ad temporis ineundam rationem in rerum administratione, tam medica quàm chirurgica.

Triplices esse medicos, quosdam ex naturā & constellata influentia: quosdam diuinitus datos, quosdam præter naturæ instinctū disciplina instructos, qui infœliciter & inscienter medicinam exercent, vt ab operibus cognoscuntur. A cœlo sæpe noui mor-

bi

Medico-
rū Genera-
ria.

bi, qui sine astrorum cognitione facile non curantur. In rebus venenatis res inesse maximè salutare: Arcanum enim veneni ita munitum esse ac tutum, vt à veneno lædi nequeat. Idem Arnaldus de arsenico philosophicè præparato.

Veneni
energia.

In calculo mucilaginem esse corpus: salem esse virtutem quæ coagulet. Quemadmodum cortex ad arborem, sic tartarus ad lapides referatur. Tartarus alius lutosus, alius petrosus. Mineralium spiritus strumas efficit. Tartarum à cruore natiuo à ciborum excrementis, perficisci cum debilitate Archei æconomi corporis, & auxilio spiritus salis. Semen arboris, exigua res putrescit: illa putredo est materia prima quæ ingreditur in generationem, & formari incipit, vnde in tantam magnitudinem excrescit. Sperma vix vnius pisi magnitudine est, reliquum humor superfluum spumosus, à quo nonnunquam tartarus, id est calculus hereditarius.

Semen

Sperma.

Podagra indicat tartarum glutinis albi.

Tartarus, siue calculus, alius lætalis, alius chronicus, alius lenis, alius præteriens.

Tartari di-
uisio & re-
media.

Remedium in triplici ratione, vt alimenta à tartaro purgentur, vt spiritus salis coagulatius debilitetur, vt tartari massa & spiritus coagulationis seiungatur. Podagra quæ

*

F

dicitur nodosa, dici debet granulosa.

Ignis.
Saturnus.
Luna.

Ex ignis elemento manant colores vt diximus varii: inter quos mirū in Saturno post putrefactionem elici rubrū, album, flauum, in Luna verò cæruleum.

Corporum
diuisio.

Corporum quodlibet in 3. partes diuiditur, ita tamen quod istæ partes mixtæ sunt in omnibus elementis vnius formæ ac coloris: scilicet in Sal (quod est Balsamum) in Resinā (quæ alio nomine Sulphur) & in Liquorem qui aliter Cotoronium dicitur. Ex his tribus omnia proueniūt, id est tam procreationes elementorū corporis limi, quàm physici. Ex his quoq; quælibet corpora afficiuntur, ex his fiunt metalla, metallica, lapides, herbæ, &c.

Corpus
physicum.

Cabalistica.

Duplices species corporū in vnico physico corpore inueniuntur. Spiritus Olympicus, qui vmbra auellit (in quo consistit ars Cabalistica) est astrum in homine: Elementa sunt matrices.

Astrum sulphuris, est scintillatio ignis.

Astrum salis, est resolutio.

Astrum mercurii, est sublimatio.

In ligno Mercurius cūm aduritur, euolat sal remanet, sulphur inflammatur.

Lumen naturæ est magnus mundus.

Corpus aliud spermatis, aliud nutritionis.

Imaginatio mulieris ab astro, infixa menstruo, tanquam subiecto spiritui muliebri. Sanguinis varias esse species in variis venis: qui sanguis est elementum aquæ: quamuis enim sit calidus, nō id à natura, sed vt terra sole incalescit, sic is à cholera.

Sanguis aquæ elementum.

Si in tabulas ponas confecta ex vualtinfemet flauum lapidem ocularem, interuallo trium palmarum à vitriolo, vitriolū amittit suum colorem & virorem, qui in lapide reperitur.

Miraculū vitrioli.

Ex Labyrintho medicorum errantium.

Vt nubecula cœlo sereno grandines, imbres, fulgura parit, sic circa ægritudines theorizandum est.

Forma est spiritualis, inuisibilis, fiderea. Vanus sermo est de directoriis, vt salvia ad caput, maiorana & lauendula. nam eufragia nō eget vehiculo ad oculos. Ex forma enim sua oculari ad membrum ipsum spontè, se confert. Sunt in herbis omnia mēbra hominis, cor, hepar, &c. non figura, sed proprietate: & quum essentia herbæ sumitur in corpore, cor tendit ad cor hominis: sic datiletus haustus cancro medetur, quia forma eius cancer est.

Forma directoria.

In herbis mēbra hominis.

Cancro medicina.

In hydropisi, adest semē metæoricum, quod resoluitur in pluuiam, pluuiam cadit in imū,

Hydropisis

& tunc fit lacus.

Excremen-
torū eua-
cuatio.

In excrementis humanis non fel quandoq;
sed color fellis adest.

Symphiti,
Sapphiri &
Smaragdi
vires.

Symphyto sanatur fracta crura, & alia ossa,
item ruptura.

Sapphirus experimento sanat anthracem.
Smaragdus internus est elixir ad longam vi-
tam, qui tamen lapis non est.

Minera-
lium mater
aqua.

Aqua est mater mineralium: ideò spagy-
rus conficit ex eis rubinos, &c.

Aurum curat aut palliat lepram.

Icteria est ex croco auripigmenti.

Consolida
Crocus
Aurum.

Quicquid sal consumpsit, consolida curat:
quicquid sulphur dissoluit, instaurat cro-
cus: quicquid mercurius nimis subtile red-
didit, aurum condensat.

Ait nihil à natura perfectum simpliciter in
materia prima: sed in secunda & tertia per-
fici à Vulcano, quod intelligendum est
id est, ut accommodentur vsui alieno, quia
sunt omnia simpliciter perfecta in suo esse.

Mysteriorum enarratio.

Homo mi-
crocosmus

Sed ad difficilimorum Paracelsi axioma-
tum conceptionem nouissima sit hæc ac-
cessio: fauete iam linguis animisq;. Homi-
nem esse microcosmum, ideò ut intrinsecus
cognoscatur, homini medico necessarium
esse lumen naturæ, scilicet cognitionē re-

rum in maiore mundo conditarum, ut oriantur, ut crescant, ut immutentur, ut intereant omnes: quò possit in interiorem & abstrusam hominis naturam mentis acie penetrare. Et quum ex Aristotele Sol vel cœlum & homo generent hominem, cœlū est ei cognoscendum. Ad hominem porrò conseruandum nihil homine ipso præstantius debet existimare, ut sanguinis balsamo, ut mūmæ liquore: quæ si nimis in eo exiccantur, sulphur eius incenditur, sal in calcem conuertitur, & corpus humanū perit. At sol quidam inuisibilis ignem in homine fouet, à philosophis traditus, Archeo quæ oblatum, qui natiuo suo igne foto ab illo ac recreato, chymiam in se Vulcanicam exercet, qua purū ab impuro fecernit (id est ex Theophrasto in chirurgia) aurum suum purgat, partim à chymo & fæce metallica, partim à realgaris vapore toxicato. Sic (ut in antimonio loquutus est) humani corporis valetudo in supremum auri sui gradū attollitur, qui quū materia sit eius suprema eò longiùs abest à prima infimāq; limi ter-
restris, sic reditu in suam terram retardato. Sol itaq; assumptus, in suam velut spheram hominem extollit: ne ignores ex fabulis priscis poëtarum, id est magorum, eundem

Hominis
generatio

Solis differ-
rentiæ.

Apolinis &
Æsculapii
mytholo-
gia.

Ovidius.

esse solem atq; Apollinem, quod philoso-
phi quidam verbo perstrinxerunt, ratione
non explicarunt. Ideò enim Apollo Deus
est medicinæ, vt Ovidius etiam cecinit.

Inuentum medicina meum est : ———

Ideò AEsculapius eius filius. quòd in sole
ipso cœlesti ritè suscepto, in terrestri com-
modè assumpto, vis humanæ naturæ sum-
ma consistit: ne quis frustrà tam multa de
auri multiplici præparatione in Paracelso
existimet.

Sacra tria-
dis ener-
gia.

Quanta verò sit vis sacrae triadis à cœlo
diffusa in omnem naturam (quod Guliel-
mus Parisiensis noster olfecit) in hac solis
ad nos attractione demonstratur. Nam ex
perpetuarum naturalium circuitione, in-
feriora (quanquam subiecta) attrahunt su-
periora, & tandem cōuertuntur. Hæc non-
nulli olim de mutatione hominum in dæ-
monas, dæmonum tandem in Deos mysticè
fabulati sunt. Solem autem Dei esse simula-
chrū naturale. Lunam dæmonum, propter
naturam eius cælestem terrestris quodam-
modo participem, indeq; astrum olympicū
& proserpinā duplicem, quibusdam etiam
triplicem iure appellatam: faces autem, ful-
getra, stellas crinitas simulachrum esse mor-
talium: vt hīc obiter cōfirmemus elemen-

Metamor-
phoseon
ratio.

Proserpi-
na triplex.

torum in Paracelso cōmixtionem non esse
 ridiculam, nec ex vana quapiam eius ima-
 ginatione manasse. Est enim ex Platone,
 ctsi omnia ab vno duxerint originem, quē-
 dam omnium in omnia per concretionem
 & dissipationem sese conuertentium vicif-
 situdo. Aër ignis extinctione nascitur vicif-
 simq; attenuatus ex se ignē reddit: ex duo-
 bus ignibus commixtis vnū gignitur aëris
 elemētum: contrā aër minutatim disperti-
 tus in duo ignis corpora dissipatur, rur-
 sumq; cōpressus & in se cōsolidens, in humo-
 rē abit, vt in omnibus id quod prius existit
 procliuem semper aliis ex sui mutatione o-
 riginem præbeat: & aliud quodque in alio
 corpore anticipatam quandā & principem
 originis suæ vim retineat. Aëris tamen &
 aquæ, vt ille à Græcis accepta ad Atheniē-
 ses scripsit, natura maximè promiscua fuit
 quæ quidem in prima chaos distributio-
 ne multis aliis generibus admixta secesse-
 runt. Nec ille, vt mysteria absoluiam, Me-
 losinas suas & Nymphas aëris & aquæ velut
 habitum quendam vimq; constituit in eis
 fusam: nec tanquā signa basi affixa, sed quæ
 extra etiam prouideant in aliena elemēta, li-
 cet raptum hunc quendam libeat profari.

Plato.

Omniū re-
rum vicif-
situs.Paracelsus
sup. de aëre
diffuso in
alia elemē-
ta.Melosynæ
Nymphæ.

De Vegetalibus.

Restat de vegetalibus tractatio, quæ à spagyricis aliquando metaphoricè intelliguntur, ut infrà de Lunaria, & de quinta essentia Lullii: de flore cheiri & anthos: aliquando simpliciter non tamen cap. de extractione quintæ essentiae, &c. de qua hîc ego paucis Philosophorû opiniones cõplectar. Quidam in opere lapidis philosophici materiam statuerûnt in vegetalibus, de quibus Geber. Possibile quidem ponunt, sed non eis: Ante enim vita deficeret, &c.

Lapidis
philosophici
materia.

Geber.

Raymund.
Lullius.

Quidam liquorem tantum vegetalem eligunt ad dissolutionem materiae metallicæ: in quo vel ratione, vel autoritate nituntur. Autoritas præcipua videtur Raymundi Lullii, à quo etiam ratio elicitur hæc: Si elementa lapidis omnia essent mineralia, non posset penetrare, transformare, multiplicare. At Raymūdus in epistola accurtatoria dicit, in via mineraliū esse menstruum, cuius spiritus solam tincturam fermenti multiplicat: quod nominatim distinguit à vegetali ne quis alleget ex quæstionario eiusdem, menstruum quoddam ortum à vegetalibus: non magis quam vegetatiuam plantatam in aureitate & argenteitate, in quæst. prima. Nam si vegetatiua ibi de plantis intelligeretur,

retur, fieret opus ex auro, argento, & plantis tantum: imò opus maius ex mercurio vegetabili, concordante cum quocunq; metallorum. Erit ergo hoc vegetabile (vt dissolvens quod coagulari debet à dissoluto) pars altera materiæ lapidis.

At lib. i. Raym. Primum, inquit, principium sunt argentum viuum cum omnibus suis metallis, quæ verba sonant de argēto viuo minerali, à quo metalla ducunt originem: ne quis alleget ex cap. de modo extrahendi mercurium à propinquissimis indiuiduis, illa esse vegetalia. Nam si tartarum accipis (vt sonat sal eius vitæ lib. magiæ naturalis) erras, quum mel potius sit sumendum: in quo mercurius habet duas operationes, in tartaro vnā tantum. Itaque non est dubitandum Raym. metaphoricè esse locutum in aqua vitæ vt Geber. dixit philosophos multa dixisse per similitudinē: quum lib. i. cap. dicto de modo extrahendi, addat: quare arbitrabantur se grande secretum reperisse. Et paulò post: quod verò nō est de ordinatione nostri lapidis, Rosarius minor interpretatur. Solutio fit cū mercurio, vino & aqua vitæ (dum ablutus est) sed in primo dicitur venenum, seu res mortifica. Sic Augurellus de Raymundo loquens.

Primum principium, argentū viuum cū metallis

Metaphora philosophi saepe vtuntur.

Rosarius minor. Raym.

Augurell⁹.*——— Cuius viro velamine tectus**Ipse liquor quo. cuncta madet, iam credere multos
Impulit vt Bacchi, &c.*

Aqua vitæ.

Aqua enim vitæ rectè dicitur pro humore
vitali seu radicali vniuscuiusq; rei.Auri dissol-
uendi ratio.Ideò Raym. in testamento scribit, Aurum
esse dissoluendum in rebus radicalibus sui
generis. Ergo vegetatiuam intelligit esse de
genere metallico, in qua suprà plantat au-
reitatē, Exponit Matheus de Sicilia. Quum
dicatur animal, vegetabile quid dicetur, &
meritò. Nam in operatione vegetabitur de
virtute in virtutem subtiliando, depurādo
se, & colores in se meliorando, quousque
virtutem penetrādi capiat & tīngendi (vbi
nota verbum penetrandi, quamuis etiam
transformatio contineatur sub verbo tin-
gendi) & postea: hūc lapidem vegetabilem
nutritum in montibus errantes plurimi nō
cognoscunt. Quòd si aquam vitæ Raym. ad
literam accipis: cur non potius accipies lu-
nariam, cuius figura non minùs crebrò vti-
tur? Sanè vegetatiua est necessaria in opere,
vt crescat & vegetet materia: sed inest ve-
getatio metallis, de qua Augurellus.Augurell⁹.Origo mū-
di.*Pullulat interdum proprii virtute vigoris**Auri perpetuum germen: ———*

Idem Calyd vocat eum origo mundi: quia

oritur sicut germinantia. Inest enim etiam metallis spiritus, ex mente Platonica quæ agit hanc molē vniuersi, & *magno se corpore miscet*: de qua nominatim Marsil. Ficinus lib. de Triplici vita: Spiritus in lapidibus & metallis latet mole materiæ oppressus: qui si ritè secernatur, &c. Ideò secundum Rogerium Bachonem excusamur à vegetabilibus, quum natura nobis præbeat argentum viuum. Hic videt in verbo argēti viui, vitā quæ vegetatio est, vnde quum dicatur aqua (scilicet sicca) & viui nomē habeat, rectè potest accipere nomē aquæ vitæ Idē Bachon. Ex argento viuo & sulphure fiunt metalla cuncta, & nihil eis adhæret, nec eis coniungitur, nec ea transmutat, nisi quod ex illis est. Eò alludit Albertus: lapides (inquit) & metalla sua quadam morte moriuntur: inest ergo illis quædam vita. De lapide marmoreo Plinius: vidimus vlcera montium sua spōre compleri. De plumbo, mirum in his solis metallis quod derelicta fertilius reuiuiscunt. Itaq; videtur vegetatiua esse necessaria in opere philosophico, sed non herbalis, quum insit etiam manifestè animalibus, de quibus etiam non intelligunt philosophi, quando dicunt lapidem erui à re animata. Sed eorū anima est tinctura, sicut

Metallis spiritus est

Virg. Æn. 6
ex Platone

Bacho.

Nota.
Metallorū
omniū ma-
teria.

Albertus.

Plinius.

Metallorū
anima.

spiritus est metallicus, non plantalis.

De receptis tincturarum.

Iam tractandæ sunt ex herbis, lapidibus, & metallis, præcipuæ Paracelsi confectiones, quas ponam vti sunt iam aliquorum manibus contritæ, vt lectores tandem ab erroribus auocem Gerandi dorn. & hassardi.

C O N F E C T I O N E S

P A R A C E L S I

De tinctura Solis, id est Auri.

EXtracta tinctura Solis, corpus eius remanet album, tinctura verò pura est, & separatur ab impuro, id est à suo corpore: quæ separatio necessaria est, tinctura debet clarificari vel exaltari in suo gradu, qui duplatur quinquies in bis. xxiiii. altius non progreditur: tunc potest administrari quibusvis ad renouationem sanguinis in pristinum statum, vt dicetur in administratione.

Extractio talis est.

Corpus corrumpendum est de natura sua metallica malleationeq; per aquã salis, demum residetia debet abluui per aquam dulcem, postmodum extrahitur tinctura per spiritum vini, postremo eleuatur à tinctura, tunc manet in fundo. Aqua salis fit ex fale

quod mundissimum & albissimum ex sua natura sit, absq; decoctione, vel artificiali præparatione, qua sal fieri solet: liquefiat aliquot vicibus, deinceps pulueratum succo radicum raphani commisceatur, & agitur in eo, tum destilletur post suam solutionem, & cum sanguinea viridi partibus æqualibus mixta destillentur omnia quinques, & in eo liquore lamina Solis per antimonium purgati soluitur in puluerem. Abluatur aqua pura, destilletur subtiliter donec falsedo recedat: nam sal ablui sese permittit, nec miscetur in profundo cum substantia, sed separatur.

Spiritus vini fit hoc pacto.

Optimi vini non mixti rubei vel albi mensuram vnam, in circulatorium vas optimè lutatum obstructumq; recondito, & in balneo mariæ ad profunditatem vini immersum vas per decem dies naturales bullire facito, demum infrigidatum destilletur in cucurbita vel phiala frigide, tam diu donec spiritus ascendit: cum verò signū suum dederit, cessabis mox. Nam quod sequitur est aqua vitæ, non spiritus: hunc vini spiritum infunde super ipsam residentiam, quæ est velut alcohol, vt sex digitis supernatet, optimèq; lutatum vas ponatur in balneum

calidum, in quo maneat per mensem: tunc in spiritum ascendet Solis tinctura, manebitque pulvis albus in fundo vasis: quæ separanda sunt abinuicem: liquefac puluerem & fiet ex eo aqua metallica, spiritum evaporare permitte vt artis est, manebit succus in fundo tanquam liquor: quem graduabis quiquies in retorta satis magna, pro liquoris quantitate. Talis graduatio fit solummodo per eleuationem, quæ materiã subtiliat, sed non permittit ultra quintam essentiam subtiliari se: hoc est. 240. aliàs comburitur ulterius procedendo.

Usus administrationis est.

Huius dragmam vnã cum vncia vna theriacæ yenetæ mixtam dabis ieiuno stomacho, qualibet vice scrupulũ vnũ, postea cooperiatur in lecto patiens & sudet: continuetur 10. vel 12. diebus.

*EST ETIAM IN CORALLO
tinctura perquam excellens ad
purgandum sanguinem.*

COrpus eius teratur subtiliter in alcohol, & extrahatur eius tinctura, sicut ex auro per spiritum vini, simulque decies sexies ascendant, postmodum separatur per destillationem: ascensio fieri debet igne

prorsus nudo, deinceps in balneo mariæ separari debet liquor sexies, & iterū super feces reiici. Hoc oleum administretur cū aqua theriacali, nempe scrupulum vnū olei cum eiusdem aquæ dragma vna.

Aqua theriacalis fit cum vnciis v. spiritus vini, theriacæ duabus vnciis cum dimidia, mirrhæ romauæ vncia vna dragmisq; duabus, croci orientalis dragmis duabus, misceantur omnia destillenturq; simul & semel: administrantur ea sicuti dictum est.

Dosis administrationis est,

Vt eius vncia vna, dragmæque duæ, cum decem vnciis aquæ cicoræ, vel gamādreæ misceantur, & eius mixti dentur dragmæ duæ manè & serò: ieiunet postmodum æger quinque post sumptionem horis, & totidem post cænam: continuetur hoc sex, vel septē diebus: dentur etiā aquæ destillatæ ex fumo terræ vel cicorea similibusq;.

Tinctura balsami.

Recipe balsami vnciam semis, & spiritus vini vncias viginti: ponatur simul in pellicanum vel duplex vas, & circuletur in Sole per mensem: quo facto permittit se destillari simul cum spiritu per alembicū: quæ destillatio melior est quàm per retortam hoc loco, sic manet hæc mixtura simul in vna

compositione, cui addes vnciam semis alterius balsami, clausumque digeri permittatur, vt cum aliis permisceri queat, ac perficiatur quod exit ex suo corpore: nam quicquid graduari debet, suam substantiam in vnum corpus terminet oportet. Et cum hoc supra volatile factum fuerit, addatur iterum vncia semis alterius balsami, quod exaltabis vt prius, vsque ad duas vncias, addendo graduandóq;. Hæc est balsami præparatio potissima, quæ renouat curatque quicquid aliæ præparationes non possunt: conseruationis gratia sibi virtutem hanc cælitus acquisiuit supra cætera quæq;.

Administratio est,

Vt ex isto per se præparato balsamo des ad pondus quinque granorum hordei, cum albo veteriq; vino bis in die, tandiu donec visum fuerit sanguinem emendatum esse.

Est quinta Solis essentia tinctura per vini spiritum extracta, cuius modum supra posuimus. Aurum verò potabile est, cum id vnà cū aliis spiritibus & liquoribus in positionem resoluitur. At oleum auri, est cum ex auri sola substantia per se fit oleum purum.

Auri potabilis descriptio.

Recipe auri foliati vel puluerati vnam vnciam, hoc in succum resoluatur, addes

acceti

aceti destillati quantum sufficit, destilla postmodum, & ab inuicem separato, tandiu hoc facito, donec adiunctorum nihil saporis maneat: deinceps in aquæ vitæ quinque vnciis immergantur omnia simul, & in pellicano per mensem digerantur.

Eius aquæ vitæ descriptio talis est.

Recipe vini ardentis libras decem, rosarum, melissæ, roris marini, anthos, cheiri, foliorum vtriusque hellebori, maioranæ, ana, manipulum vnum cinamomi, macis, nucis muscatæ, garyophyllorum, granorū paradisi, piperum omniū, cubebæ, anaduas vncias, succi chelidonis, tapsi, melissæ, ana sex vncias, cinerum fabarum vncias quinque, commisce, permittéque digeri per pellicanum xii. diebus, separa, tandem & vsui reseruabis quem suprà ponimus.

Aquæ vitæ
auri des-
criptio.

Olei solis descriptio.

Postquàm, vt iuprà dictum est, aurum in succum per acetum reductū fuerit, bulliat per quindecim dies in sequenti digestionem, postea separetur in balneo mariæ volatile, manebit in fundo fixum oleum auri purū.

Olei solis
descriptio.

Corpus digestionis hoc est.

Recipe succi chelidonis libram vnam, & aquæ vitæ circulatæ partem æqualem, vel paulò plus, resoluantur in spiritum, qui-

*

H

bus auri misce tres vncias, deinceps fac vt
suprà dictum est.

Tinctura salis Philosophorum.

Recipe salis Auri, salis Antimonii, salis
melissæ, ana vnciam semis, salis communis
puri petrosiq; vncias octo, misce simul, &
super frustum panis stratum edatur ieiuno
stomacho. Nec mireris quod hîc ponamus
sal auri, sal antimonii, quæ salia vulgaria
nō sunt, sed philosophica: postquàm sciue-
ris ea quæ scire te cōuenit in hac arte, non
miraberis ampliùs.

Aliud sal philosophicum.

Recipe salis Gamandrex, salis cicoreæ,
salis valerianæ ana vnciam vnam, salis ab-
sinthii vnciam semis, salis vitrioli dragmā
vnam, communis salis puri petrosiq; libram
vnam, misce simul, & edatur vt superiùs.

*RATIOCINATIO IN
suprascriptas Paracelsi confectiōes &
quibusdam perperam descriptas.*

IAm curaueram has cōpositiones tinctu-
rarum oleorum, &c. mihi è germanicis
Theophrasti scriptis in nostrā linguam
conuertendas: quando Hassardi & Gerardi
Dorn. libri emerferunt. Quibus ego maxi-

mas quidem gratias haberẽ, si nõ contenti nudis verbis, ea vel restituisſent in integrũ vbi manca erant vel mutila, aut vbi adeo erant obscura: quum Paracelſo in arduis libuit tenebras offundere aliqua ſua luce illuſtraſſent.

Itaque vt ab ea exordiar (quæ ſi verè eſſet tradita), iure omnium foret præſtantiffima nempe de AVRI TINCTURA, VEL ARCANO quod initio huius compendii paucis perſtrinximus.

De aqua ſalis.

Haffardus in aqua ſalis dixit R. ſal pulveriſatum, quum poſteà dicat, pulveriſa: præteritũ enim eſt verbi germanici Gefloſſen, quod fuſum vel alatum interpretantur, vt paulò poſt flieſen infinitivus ab Haffardo fluere vertitur vel fundi. Hoc autem ſilẽtio præteriit Gerardus. Mihi autem videretur R. ſal fuſile legendum errore interpretis germani, quod chymicis omnibus cõmendatur, & ſortè de foſſili intelligẽdum, quod quidã Antidotarii ſcriptor ſal gemmę eſſe exiſtimat, quòque Paracelſus noſter utitur in oleo à Stibio eliciẽdo, vt capite ſuo lib. 3. docebimus: niſi mauis ſal commune fuſile arte factum, ſed hĩc naturã purum eſſe vult, artemq; reiicit nominatim, ideòque iubet

sæpius liquari vel fundi, quod in communi preparatione fit. Addit Hassardus radis pro radix. i. Raphanus sanguineam herbã, bur-
sam pastoris interpretatur, nescio quo au-
tore. Sal verò intellige purumpetrosum so-
lutũ, colatũ congelatum. *De spiritu vini.*

De spiritu
vini.

Miror hos, qui Theophrasti discipuli agnosci volunt, non animaduertisse corru-
ptissimam esse hanc extractionem in qua circulatio prima est, quæ in magistris essen-
tiarum quintarum Ioanne de Rupefissa & Raym. Lullio semper est postrema. Deinde non separari phlegma mortificans spiritum, nec feces in opere circulandi. Non declarari signum quando spiritus cessat ascendere. Scribi hanc destillationem spiritus fieri in frigido (nisi hic instrumentum serpentinx intelligamus) quum omnis igne fieri soleat. Signum enim est duplex, scilicet in gustu & sapore aquæ stillantis, si insipidus fuerit. Et in signis alembici si aqua incipiat (vt lo-
quuntur) venare. i. venas facere: nam con-
flagratio acrimoniam saporis consequitur. Tum autẽ quod sequitur esse aquam vitæ, non spiritum quæ oratio est? Nõne ab om-
nibus spiritus vini appellatur aqua vitæ? legendum ergò fuerat aqua vini vel vitis, quæ tam insipida est quàm aqua fontis.

Tādē elicitur tinctura auri in spiritu vini, terrā albā residuā in fundo vasis. Quis vnquam Philosophorum non dixit cum Gebro aurum esse homogeneum, ideò secundum Plinium, igne indomitum, illiq; contra salis & aceti succos omnium rerum dormitores constantiam inesse. Ergo vnaquæque pars auri, aurum est: quamuis spiritum quendā eius extensuum extraxisse de massa falsò Cornelius Agrippa gloriatur quem fore intēsiuum addit Pantheus, si reducatur in corpus suum. i. in oleum vitri. Nō igitur pars erit crocea vel citrina in spiritum ducta, pars restabit alba: à qua mirabilius etiā est aquam metallicam educi. Hæc itaq; existimo ex Paracelsi fontibus clavis nunquā hausta fuisse, sed ab artis penetralibus subtilissimè inserta. Quod ex ipso Hassar. liquet clarissimè, qui de tribus ænigmatis, secundum fecit: vnum post quinque (nihil N.) post quinque millenū colloca. i. **V I N V M** (quia N. litera non est numeralis) quasi verò distillationem vini lippis & tonsoribus notam conueniat integumentis ænigmati- cis adumbrari. Ibi tamen distillat aquam ardentem, deinde circulat vt hîc *ὑπερὸν καὶ πῶτερον* tacitè fateatur. In circulatione autem fixari spiritus censet non absque autore, nempe

Plinius.

Agrippa.

Pantheus.

Hassardus
in clauē ar-
tis chimi-
cæ.

Augurello in Chrysopcia .

*Ardentemq; vocant lympham, vitæq; liquorem,
Vitrea quam raris effundit fistula guttis .*

Præcipue verò modico lentescat vt igne, &c.

*Ipsæ in se sua per vestigia confluit humor,
Donec paulatim niueam densetur in offam.*

At in dissolutionem auri, vel alterius rei ex corporationem, quo pacto vult hanc offam commisceri? Nam de hac auri solutione idem poëta cecinit .

*Quid quæ de veteri guttatim stillat Iaccho
Deinde fimo incoquitur putri lentæq; calore ,
Donec in ætherei splendoris versa colorem*

*Accipit è summo cælestum corpore nomen.
Hac quoq; dura ferunt certo mollescere ductu
Corpora. quæ phœbi, vel quæ dignata Diana
Nomine, &c.*

Ex his ergo perspicere, licet fixari quidē posse hūc spiritū vini diuturna circulatione: (in qua quondā inchoata vidi ego iam lapillos in fundo cristallinos concretos) sed cui vsui Gerardus offam hanc destinat? Ad dissolutionem autem essentiarū Raymundus & Augurellus non tandiu detinent in calore, sed quousque , vt ait ille, appareat quinta essentia coloris cœli distincta à fecibus tāquām lineā diametrali. In alio tamen codice Germanico xl. dies leguntur nostræ

Gerardus.

Raymundus

circulationis vini & lib. 3. de vita longa bi-
 mestre spatium, ad circulandum & ita edu-
 cendum pinguedinem quandam in superfi-
 cie, quæ spiritus vini est, reliquum autem
 phlegma. Sic posset sola circulatione spiri-
 tus elici præter vsum chymicæ, nisi libro de
 gradibus distingueret aquam vitæ ab aqua
 circulata, sed hanc circulatam nuncupemus.
 Superest in fine huius extractionis, gradua-
 tio illius spiritus, quem vterque scribit non
 ultra essentiam quintam subtiliari, quum
 ultra quintam vicem sonet germanicus ser-
 mo, hoc est (inquiunt) 2.4.0. ubi legendum
 est 24. qui gradus est ultimus auri perfec-
 tionis naturalis. i. 24. Karatti ex sermone
 aurificum & monetariorum: aliàs (addunt)
 comburitur. Quis vnquam aurum combu-
 ri ausus est affirmare? Addam in administra-
 tione theriacam venetam à Gerardo præ-
 scribi, quem dubito de therebinthina cogi-
 tasse: epitheto in theriaca ridiculo & accef-
 sione ad autorem in Epitome, superfluâ. Ex
 his licet lectori de cæteris horum interpre-
 tum somniis coniectare. Addam hinc tantum
 de gradibus auri vel Karattis, ex questione
 quadam de peste incerti auctoris, eruditissi-
 mi tamen, quisquis ille fuit, aurum demus
 natium purum putum, esse vnius gradus

aureitatis integri, philosophicum verò erit
c. vel mille graduum integrorum. Quod
forſan ſcitè accōmodaretur ad mille annos
hominis, de quibus libro. 4. de Vita longa
quum lapidem philosophicum hominem
Rogerius Bacho nuncupauerit. Sic Roſ. mi
noris autor plantas roſcas producit vnus
anni biennii, triennii, &c. Ita vt nono an
no roſas ferant mille, &c.

De ſale philoſophica.

Recipe. ſalis auri, &c.

Aurum in
ſalē redigi
nō potest.

Quum aurum, vt ſuprà dixi, ſit homogeneous
& vacuum omni ſulphure inflammabili, nō
videtur calcinari poſſe per ignem, & conſe
quenter non redigi in ſalem: quanuis autor
hortenſis Bernardus, & vrbis cuiuſdem in
expugnatis inuentor, ſe nouiſſe modū hu
ius ſalis conficiendi aſſeueret: quem fama
eſt graue bellum aduerſus chimicos parare.

Sal Anti
monii.

Sal quidem ad Antimonii criſtallinum ex
pulvere eius rubro confeci. Cætera genera
ſalium mihi ſunt facillima, vt medicis qui
buſdam huius ciuitatis doctiſſimis atq; ho
neſtiſſimis experiētiâ demonſtraui: tripli
ciq; ratione, hac prompta, alia ſubtiliore,
tertia ſubtiliſſima. Audiui etiam ab inclyto
heroë Maligneo Vidamio Carnutenſi, rei
pariter bellicæ literarūq; reconditarum
peritiſſimo,

peritissimo Adamum ab Bodenstin Theophrasti discipulum medicum insignem, his salibus, ægris optima remedia præstare. At non secreta artis omnia (vt ait ille) lenocinio prostituenda, nisi sapientiæ filiis qui ex rationibus nostris haurire hîc possunt: fatetur tamen Geber *aurum calcinari* magno labore, nulla vtilitate. Hîc ego a Gerardo, hassardo, Adamo huius salis philosophici auriq; & Antimonii aliquam explicationem, non nudam tâtum narrationem desidero: satis tamen inscitiae arguuntur, quòd postea in solis essentia quinta, ad spiritum istum vini falso descriptum nos relegant Est auri calcinatio per aquã fortẽ regalem: est alia per hydrargiron sed quæ non conducant humano corpori.

De auro poculento.

Recipe auri foliati vel puluerati: exponendum fuit, limati: post digestionem in Pellicano, remittit lectorem pro reliqua praxi ad librum suum de esse quinto. Sed resolui intellige per acetum vt infra in olei descriptione At quia incidit mentio de pellicano: describam Augur, versibus: Fingitur oblongo vitreũ vas ductile collo Bina vnde exiles velut anse brachia pēdēt Cōcaua quæ vētrẽ vasis flectūtur ad Imum.

Aurum poculentum. Pellicanus vas.

lib. de esse quinto.

Augurellus.

Hic igitur liquor inclusus cū lūma per ora
Fertur, continuo binas inclināt in aures,
&c. figura depicta est a Philippo Vltadio
lib. qui inscribitur Cœlum Philosopho-
rum.

De eius aqua vitæ descriptione

Errores ibi sunt granorum paridis pro
paradisi, post piper, zinziber omissum: vbi
cubebarum añ. vncias duas, vniuscuiusq;
4. vncias. melissæ semilibram vniuscuiusq;
(vt agnoscamus libram illi esse vnciarum
xii.) fabarum vncias 5. reperio 10. In pel-
licano 12. dies, reperio in margine ascri-
ptum alias 8. quæ quidem possent conur-
bare lectorem.

De oleo auri

Oleum au-
ri.

Falsò scribit oleum auri fieri per se ex
auri sola substā. vt constat ex corpore dige-
stionis supra scripto, sed quum propinatur
ægro, sumitur separatim a reliquis. non o-
mittemus item Balsamū eius ex auro tā ad
grauiores morbos quam apertas plagas.
Recipe Solis foliati scrup. iiii

Balsamum
auri.

Alcohol vini de pino

De melissa añ. vnc. iiii.

Pone in digestionē vsque ad iiii. septima-
nas, butyrum deme, sine illud digeri per
suum mensem, atque detrahe per balneum,

tunc habebis balsamum.

Mercurius auri & plumbi valet plurimum ad paralyfim ex morbo venereo cum aqua vitæ & lauādulæ: quemadmodū mercurius lunę corporales ad catharrum.

Mercurius
auri & plō
bi.

*De preparatione Antimonii ex Mathiolo,
in Dioscoridem. Et ex Paracelso.*

Eligito stibiū optimū (vt Dioscorides tradit) splendidissimū quod more nitedularū em cat, confractu crustosum, friabile, nihil terræ aut sordū habens. Id primum in puluerē terito deinde in fictile vas quod amplum sit conuicito tum demum carbonibus succensis ad calcinandum (vt chymistarum verbo vtar) sub dio exponito atque interim coelcari ferreo, spatula ita myropolis appellata continuē moueto: hoc verō dum fit, fumus exhalat tenuis sulphur & auripigmentum redolens qui si ore attrahatur crebras interdum excitat vomitiones: quapropter qui versant, ventis terga opponunt. Veriāre autem assiduē expedit nam si paulisper cesses vel comburitur stibium vel liquefit: versato itaque diligenter quovsq; in glebas concrescat quas cum videris, sublato ab igne fictili, quod concreuit rursus in puluerem redigito atque eidem fictili impositum carbonibus reddito assidue-

que versato idque toties repetendum est quoties coalescentes glebulæ postulauerint Ita quoque tandiu versare conuenit quo ad corpuscula illa quæ emicant splendorem suum amiserint, vapor omnis cessauerit, fœtor obsoleuerit & stibium in calcem conuersum subalbicantis cineris colorẽ contraxerit. Perfecti autem operis signum erit, si prunis ardentibus inspergatur nihilq; prorsus fumi emittat. Post hec sumito huiusce calcis exẽpli gratia lib.ß. chrysf. factitiæ vnc.ß. deinde crisocolam & stibium terito in tenuem puluerem separatim mox omnia simul misceto atque in fictili fusorio quo vtuntur aurifices igni vehementi admoueto: vas super laterem aut testaceũ aliquod fictilis ollæ fundum prius collocatum & fictili operculo contactum carbonibus accessis circumdato. Veruntamen operepretium est in hoc magnam adhibere diligentiam ne res illę comburantur: quare tenacula ferrea sublato cooperculo nonnunquam inspicendum est an colliquescat Nam vbi colliquatum fuerit illico vas ab igne eximito de super inuersa pelui ex aurichalco fabricata, qua tonsores vtuntur proicito: quamprimum ibi concreset in laminas quæ colore & nitore chrysopatios quos hyacin-

thos appellant atque etiam nonnunquam granatos referunt: vbi autem lapillos paruos & rotundos parare sit animus guttatim oportet fusorio vase super eadem pelui fufum antimonium effundere. Cæterū chryfocollæ vicem foeliciori fuccellu mihi præstat fal foſſile chryſtali modo pellucidū ſufficiatq; in 3. antimonii vnciis addere drac.ß. Verū omnes admonitos velim difficillime a quoquam parari poſſe Hyacinthinum antimonium etiam peritiſſimo chemicæ artis magiſtro niſi prius ab altero parari diligenter inſpexerit quum non ſemper iis etiam ſuccedat pellucidum, qui ſæpe ac ſæpius illud parauerūt. Hæc Matthiolum in nouiſſima editione commentariorum ſuorum in Dioſcor. qua recinit paly-nodiam, de Stibio crudo quod iniiciebat in calcinatum, de chryſocolla, cuius in locum ſufficit fal foſſile quod alii fal gemmæ appellant. Sed qui hãc eius præparationem experiri voluerunt, quum triduum in hac re totum ante laboraſſent, nunquam fumo priuare potuerunt, priusquàm ad colorẽ flauum luteumve tranſiſſet, nec illud fumo priuarum fundere chryſocollæ ope & ſalis foſſilis nec tãdem additione ſtibii etiam crudi. Quum autem ſtibio leuiter calcina-

to scilicet vsque ad colorem veluti cinerū tantum subalbantium (vt ille scripsit) adhuc tamen cæruleū fluanti supra carbones accēsos, tum sal fossile adhibuissent, non tamen recte fundere & in speciē hyacintinā proiicere a fusione potuerunt. Nam autore Geb. a sulphure proficiscitur facilitas fusionis, quod Mathiolus tā diuturno igne cogit totum in auras efflari Ex vulgari præparatione Stibii constat hodie ybique terrarum varios morbos difficilesque curari, & vsum illius ab empiricis ad medicos & pharmacopolas migrasse: Sed violenta & subita illius euacuatione tam per secessum quam per vomitum secūdum Hippocratis aphorismum naturam nimis conturbari. Ideo nihil ad nostram hanc paracelsi quam nūc variē & copiosē tractamus, nihilq; ad eam de qua nos suo capite lib. iii. de vita lingua: quæ purgat hominē radicitus absque alui subductione manifesta, & separat ab eo velut ab auro realgar & chymum (non chyminum vt Gerardus loquitur quem artifices fodinarum in venis leitam appellant, nec purgat intus & extra vt ille falsō adiecit cōtra autoris sententiam. Iam huc cōferam vndique varias stibii à Paracelso præparationes ex compluribus eius

Geb. a.

Hippot.

In auro chymus & realgar.

libris medicis & chirurgicis qui hodiè extant sed lingua tantum germanica. Scribit autem hæc in secūda parte libri chirurgiæ magnæ cap. 5. cuius titulus, de quinta essentia Antimonii & quomodo extrahenda est pro renouatione vel regeneratione hominis. Medico cognoscendam vim atq; naturam rerum omnium, & discēdam extractionem earum, antimonii exemplo: à quo solo repertum est arte chymica aurum ritè purgari, & purum putum reddi, nulla sorde vel scoria aliena relicta. In qua purgatione argentum cæteraque metalla si in auri massa continentur, deteruntur & consumuntur. Hic expositio est primæ propositionis cap. de Antimonio lib. 4. sicut affinat aurum: subsequitur, Homo est eiusdem cum auro complexionis, ideò potest ab antimonio pariter purgari & extolli vtriusque sanitas vsque ad supremum gradum. Antimonium igneæ est naturæ, quæ absumit nōnulla, alia conseruat. Ab eo elicitur medicina purgatrix absque euacuatione per secessum, cui alia nulla par est in officinis pharmacopolarum. Omnes enim humores noxios in corpore persequitur, & fugat, hominemque sanum & sincerū relinquit. Multi nostra ætate illius præparationem tentauerunt, nemo ta-

Præpara-
tio ex libr.
de im-
poe-
sturis.

men est adhuc ante me usu & experimento consecutus.

Præparatio Chymica Paracelsi.

Antimonii R. itaque Antimonium, elige quod optimum, & reduc in alcool deinde reuerbera in vase clauso igne supero per 30 dies. Hic errauit. P. Hassardus, qui vas reuerberatorium dixit. Sic volatile redditur, & primò albescit, deinde flauescit, tãdem in rubrum colorem fuscum pellucidum conuertitur cum subtilitate & leuitate.

Ergo sic reuerberati extrahe lilig per spiritum vini: ita vt supernatet 20. digitis. Nulla melior est præparatio lilig ad vsum corporis humani purgandi radicatus: at non in tus & extra, vt iste scripsit.

Administratio eius est, vt in dolium vini recentis in Septembri vel Octobri id est. musti, semper ad 20 lot (mensuram simpliciter dixit Gerardus) tincturæ ponatur vncia semis, & simul digeri purificariquè ambo permitantur. De vino bibant patientes ad 3. vel 4. septimanas pro aliis haustibus, non ante alios haustus, secundum Gerardum Dorn.

Alcool.

Nota hic Alcool esse puluerem subtilissimum, vt per tenuissimum cribrum vel setacium transactum. Aliud est Alcohol de quo

de quo lib. de grad. De spagyricis verò dosibus, vt in Alcohol, balsamis, & id genus alijs magnalibus: & lib. Chirurgiæ Alcohol vini de pino, cū aspirationis differentia. Et quod hic scribitur de spatio 30. dierū, arbitror esse legendū 3. i. trium non triginta, errore librariorum procliu innumerorū notis: quas ideò Baptista Albert. in lib. Archir. iussit integris verbis describi. Sic reperio in lib. testamenti Gebri calcinationes metallorum 30. diebus, quas in libro de inuestigatione, & in summa perfectionis statuit 3. diebus absolvi.

Antimonij preparatio naturalis.

Alio libro chirurgico aliam tradit preparationem naturalem, quæ fit mense Septembri. vt Arnaldus tradit in vegete scz. iiii. vnciarum iu cado quas intellige esse calcinatas. Alio lib. de duplici medicina in lingua pariter germanica scribit, Oleū elici ab Antimonio cum sale gemæ calcinato per distillationē retortæ igne continuo fortissimi Athanor. 3. dierū totidemq; noctium oleum (inquam) sanguinei ruboris cuius libra vna reducitur ad vnciam semis vel vncias ii. mirabile remedium vulnerum quæ incurabilia existimantur scilicet coniuñtorū cū vlceribus malignis.

De Antimonio libellum scripsimus nu-

Alcohol.

Libellus
Shanui de
Antim.

per quidem nos aduersus duos medicos de eo perperam inter se disceptantes: vbi de eius facultatibus cumulatè differuimus restat hîc inferere opinionem eiusdem Theophrasti de Stibio ex lib. de grad. Nam inter ea quæ ex aqua proueniunt & tertiū gradum frigiditatis tenent Antimoniū statuit ideò supra, inter metalla quæ aquea sunt. At in gradibus spagyrorum in tertio essentiam Antimonii quemadmodū aurum poculentum & gemmarum liquore collocauit

Chyrographus.

Item in dialogo qui inscribitur Chrysorrhœas sub Paracelsi persona dicitur: illinc deprehensæ metallicorum cum metallis amicitia atq; odiū (quod Sympathiam græcè dicimus vt Antimonii, hydragyri, &c. *Et paulo post.*

Fateor me quidem ex metallorum tum metallicorum energia atq; efficacia multa ipsius physices auxilio deprehendisse.

Vbi sub metallicis (vt suprâ) præcipuè Antimonium intelligit quod hîc inter ea tradit principatum obtinere.

Lilig.

Supereſt ſolummodo vocabulum nouum Lilig. ex lib. Chirurgiæ Theophrasti germanico exponendum quod nulla in lingua uſurpatum reperio tametiſi commentarios diuerſarum linguarū atq; homines earum peritos cōſuluerim. Opinor ab eo ſuo mo-

re confictum vel potius illech legendum, quo frequenter vltus est in multis in libris de tartaro, de gradibus, &c. quod potuit esse deductum ab hyle quæ primam materiam græcis significat nisi legamus stibi pro lilli, quod legit Gerardus Dorn. qui perperam subiicit croceum post flauum, in calcinatione. Sensus enim Paracelsi manifestus est, quintam essentiam Antimonii hoc pacto per spiritum vini eliciendam esse: quod P. Hassardus subdoratus est. Finem tandem faciã Scibio vbi addidero ex ipso Paracelso.

Stibium per aquam vitrioli redigi posse in quendam pultem, tolle ergò ab eo Salmiax decola, tunc inuenies crassum quendam liquorem perutilem vlceribus.

Flores Antimonii expellunt venenum realgaris.

In Antimonio quoq; est Balsamus cuius abstractio fit per Salmiax resoluendo, & aqua pluuiæ post dulcores, deinde exicces, rursusq; sinas solui supra marmor.

Fit etiam rubrum syncerum ad cancrios & fistulas.

Mathiolus extrahit oleum medicatum ex stibio, Vánuchius Pyrothecniæ scriptor oleum cõmemorat chemicum tingens. Porta Neapolitanus describit regulum Antimonii, vt tenuissimè manualibus molis su-

Balsamus
Antim.

Regulus
Antim.

Cōtra por-
tam.

bigatur, inde noua olla carbonibus accen-
sis condita rubescat tota, cut stibium, tarta-
ri duplum, salnitri quadruplum optimè tusa
paulatim iniicies, cumq; tollitur fumus o-
perculo claude ne euolet, tollito demum &
aliud proiicito dñ totus cōburatur puluis,
in igne postea aliquantisper proroget mo-
ras, extracta refrigerari finito & superextan-
tes tollito feces & in fundo insidens argen-
tum viuum reperies, quod chymistæ vocant
Regulum. Contrà quem autorem veneficio-
rum magistrum ex hominum memoria de-
lendū, hoc habe, id non esse argentū viuum
sed stibii materiam defecatam. At experien-
tiam contentam esse partibus æquis duorū
reducentium, dici autē Regulum & regem
ob principatum quem illi inter mineralia
Paracelsus tribuit.

*De Hydrargyro quod argentum viuum dicitur,
latinis & Mercurius Chymicis.*

De argēto
viuo tri-
plici.

De eo Paracelsus caput confecit pro-
prium lib. iii. de Vita longa, vbi ipse pauca
intellectuq; facillima de eius fixatione deinde
cōiunctione cum auro. Nos postquam præ-
fati fuerimus, eleganter dici à Plinio vomit-
cam liquoris æterni, tresq; eius non species,
sed formas in fodinis reperiri, vnam pen-
dentis stiriarum more, aliam è minio educti
vt ignis inter duos calices, tertiā sponte in

visceribus terræ decurrētis & iam sui. Quā-
uis quartam addat Marcellus in Diosco. nes-
cio tñ quo autore ex fragmētis marmoris
extracti. De eius qualitatibus omittam ridi-
culam medicorum nostri temporis discep-
tationē, horū frigidum, humidū, aliorū ca-
lidum, siccum cōtendentium. Nam certum
est alias qualitatibus constare quum fuerit
in sua natura, alias fortiri si arte immutetur
vt in sublimatum vel præcipitatur: de qui-
bus aliquando erit copiosius differendi lo-
cus. Hoc interim dicam falso Xāntem A-
loynum venenum iudicasse autoritate Ga-
leni quem constat lib. de simpl. fateri igno-
rare se an sumptum intrinsecus venenum
sit vel extrinsecus admotum, seq; periculum
non fecisse. De quo extat facetum Aufonii
epigramma, Zelotipe mulieris post toxicū
viro exhibentis ad mortem accelerandam,
cui fuit antidotum. Sed ad tres argenti viui
præparationes Paracelsi nostri accedamus.

Xantes A-
loynus Ga-
lenus.

Mercurius habet tres corporis formas,
primam antequam natus sit, & iam suus, se-
cundam quando est in specie liquoris, vel
aquæ viuæ (quā Spagyri siccam nominant)
tertiam quum arte præparatur & redditur
simile pulveri niueo vel calci metallorum
perustæ. Itaque ex eo 3 eliciuntur remedia
vnum ad vnguenta morbi Neapolitani, a-

Præpara-
tiones ar-
gentiuiui.

liud ad lauacra, postremum ad suffimigia,

Vnguentum mercuriale.

R. Ertz ynde mercurius nascitur, id est vt reperitur quoquomodo coaptus coagulari licet, non induratus omnino vel conuersus in corpus. Tere eius xx. lib. Bulliat per horam in aqua pluuiæ, inde proiice sordes eius & reserua glaream, quàm distilla in vase vitreo igne vchementi. Tum effluet liquor quidam vel succus candidus & clarus, retine: post distilla humorem eius per balneum mariæ, restabit in fundo quædam vinctuositas prope ponderis eiusdem cum mercurio, de hoc metallo adhuc immaturo accipe grana ii & olei spicæ nardi grana vi. Ex his fiat vinctio vt moris est ex argëto: addo, viuo, deerat lib. germanico. *QuiK post silber.*

Vnguentum corporeum mercuriale.

Rx. mercurium corporalem, amalgama cum stanno añ. effluat in aquam, R. aquam illam cum sulphuris equo pondere destilla, exhibit oleum in lactis specie graue & absq; acrimonia: quo vteris vt superiore.

Lauacrum mercuriale.

Lauacrum
argenti vi-
ui.

R. Mercurium sublimatum per se absq; vlla additione, illum siue sublimare à sale fusili aliquoties, inde distilla vinum ardens, idq; tandiu donec Mercurius nihil amplius rodat mordicetve, omni suo acu-

mine amisso. Illum mercuriū finas elixari in aqua Persionis vel chelidonæ per semi horæ circulum. separa inde aquam ne mercurius vnà cū suo corpore adhibeatur, sed spiritus eius solum exeat morboq; accommodetur. *Suffumigium.*

Scias virtutem mercurii non inesse corpori eius, sed spiritui, qui exit ab eo velut ex fornace calor. Itaq; multis modis præparetur & administratur.

Suffumigium argenti viui.

R. mercuriū mortifica cum sulphure sicut fit cinnabaris factitia. Tū sublima ab eo cū æquo salisnistri pōdere. Pone in instrumēto cuius pars inferior fundi sit per ampla, pars verò superior orificii sit admodum angusta, vas autem sit altitudinis palmorum duorum. Sic constitue in igne vt fumus leuissimus tantum ascendat, in emunctoria recipiendus non autem ipsa corporis substantia. Ertz autem quandoque significat Germanis in ignem metallum, quandoque æs ductile & regulare. Mihi in prima mercurii præparatione significare videtur terram mineralē rudem, vocabulo Hebraicæ linguæ proximo cui Eres, terra est.

Iam restāt essentia mercuriales in singulare remedium veneriei morbi: quarū nomina sequuntur.

Sulphur vitriolatum, est sulphur quod fit

80 COMPEND. PHILOSOPH.
ex vitriolo feruefacto in dosi simili helle-
boro nigro.

Vitriolum liquefactum est vitriolum ab
ære extractū quod non coagulatur Mercu-
rialis sēna est aqua facta de alumine in quo
Mercurius natus est lego de ertz vt suprā.
Laxa chimolea est puluis extractus ex sali-
bus mineralium falsugineorum.

Mercurius mineralium est certa vinctuosi-
tas educta ex metallis auri & argenti.

Mercurius metallorū præcipitatus est redu-
ctio metallorū in suā materiā primā, postea
ipsa in se deiecta & velut humo afflictā.

Scias autem argentum viuum in omni sui
præparatione eousq; deducendum quoad
sit tanquam vita fessum & omni acrimonia
priuatum. Reducitur autem in oleum à
spiritibus salisnitri & quod valdè mirū est
annulus ex eo cōgelato & metallificato cō-
fectus digito adhibitus sanat chiragrā sicut
in lib. magiæ Picatricis cōflatur ex eo thur-
ribulū mysticū, cuius ratio paucis est per-
specta nō magis, q̃ phoenicis (qui ab eo nasci-
tur) animalis secundū Bacc. singularis: quod
600. an. arabū præparatur, & ad mysticam
theologiam pertinet secundū Alb. vt in eo
sudorem Plutarch. abstergamus & Pini.
incredulitatem tueamur.

F I N I S.

P. H. THEOPHRASTI

PARACELSI

DE VITA LONGA

LIBRI IIII.

Effigies Paracelsi, Et Apophtegma.

ALTERIVS NON SIT. QVI SVVS ESSE POTEST.

ΠΕΤΡΟΥ ΜΟΡΕΛΛΟΥ

Τουρονέως ἑπίγραμμα, πρὸ Θεοφράτου

Παρακέλσου, καὶ Λέοντος

Σουαβίου,

Ι. Γ. Π.

Ἐλλας ἑσαθρήσασα Θεοφράτου Παρακέλσου

Εἰκόνα, τῆς φύσεως φράζέ μοι περ πόλιν,

Καὶ παλαιῶν δὲ χρόνων μυτὰς κορύφωσον Ἀθιύης,

Εὐρήσῃς τ' ἀναμῖξ εἰν ἐνὶ πάντας ἔμην.

Τούνεκεν, Ἐλλας, ἔχε τόμα φιμόν. Ὑψιόρεός σοι

Ἀντ' Ἀναχάρσιδος ὦν ἀντιπελαργεῖ ὁδε.

Τῷδε μάθοις βιβλίοις γαίης κευφημῶνας ὀρύττει,

Καὶ ψίδος ὄρεσιν εἰσαναβιῶσαι ὄρη.

Τοῦδε μάθοις βιβλίοις φύσεως ζωαρκέα δῶρα,

Ὅφρ' ἐναριθμῶς ἦς Μακροβίων ζωόδω.

Τοῦδε κ' ἐφημοσύνη, πικρῶ τ' ἀποφθέγματι πει-

θεῖς,

Ἦν σὸς ἔμην δύνῃαι, μὴ ἔσο ἄλλότριος.

Εἰ δ' ἀγνοεῖς Λαβυρίνθου ἐλίγματα, τ' δ' ἀπερύξει

Πλαγκτοσύνης Θησεὺς Σουαβίος σε Λέων.

Ὅς σελίδας γὰρ μακρὰς βραχεῖα σύτειλε ζωόψῃ,

Καὶ χρησμοὺς δυνατὸς Λοξίου ἐκφανεροῦ.

Græcia naturæ nunc contemplare ministrum;
Quum Paracelsæam conspicias effigiem.
Prisca ætate tuam quotquot coluere Mineruam
Græci: Germanus continet vnus homo.
Alter Hyperborea hic Anacharsis prodiit ora:
Ingenio Argiuas qui tibi pensat opes.
Illius è scriptis scrutari viscera terræ,
Excelsiq; potes scandere templa Poli.
Sicq; maritare huic terræ cælestia dona,
Vt possis longos enumerare dies.
Explicat anfractus Labyrinthi, vt Theseüs alter,
Eloquio suavis, corde animoq; Leo.
Hic re ipsa dicto Theophrasti præbuit aurem:
Alterius ne sis, qui tuus esse potes.
Suauius eius opus longum contraxit in arcum,
Phœbi oracula potens hic referare Leo.

VALENTINVS DE RETIIS
DE OPERIBVS PARACELSI
ad Lectorem.

THEOPHRASTVS Paracelsus ex nobili prosapia suedigena, apud Eremitas Heluetiæ natus, ab Atheniensibus Paracelsus magnus vocatus 230. in Philosophia conscripsit libros, 40. in medica scientia edidit, 12. de repub. 7. in mathematicis, & tria opera simul in vnum composuit librum, qui Theophrastia nuncupatur, 66. autem libros de occultis & abstrusis condidit. Primum opus de archidoxis dictum, in quo declarat extractiones & separationes virtutũ ab inualido, Secundum Parafarchum dictum, in quo de summo bono tractat in æternitate, tertiũ Carboantes dictum, in quo trãsmutationes declarat in forma & esse. Scripsit Gellius Zemeus de hoc Theophrasto Germano Philosopho ad Passephallum Ceueum. Apud Germanos nũc vir adolescens existit, cui parem orbis non fert, qui adeò excellenter in Philosophia, Medicina & Mathematicis, atque de repub. & iustitia scripsit, quod credo aut mira influentia in eo sit natalis, aut maior spiritus sancti gratia, aut immẽsa demonum

85
existentia . Nam inhumanum hæc est per-
scrutari, quod ipse vilipēdit: saltem doctio-
rem me legisse memor non sum. Quare tu,
Lector, sincero animo Theophrasti scripta
excipe, nec noua hæc antiquis meritò præ-
ferre vereare. Vale.

P. H. THEOPHRASTI
PARACELSI BOMBAST
operum quæ ad nostram no-
titiam peruenerunt

CATALOGVS.

- Libri quatuor de vita longa.
- Liber de sanitate & ægritudine.
- Liber de duplici Anatomia.
- Libri vii. de gradib^{us} & cōpositionibus, &c.
- Liber de magia.
- Libri tres de morbo gallico germanici ob-
scure scripti
- Liber de podagra.
- Libri germanici de duplici medicina.
- Liber chirurgiæ maioris.
- Liber chirurgiæ minoris.
- Libri germanici de imposturis chirurgorū
- Labyrinthus medicorum errantium :

Liber de tartaro, duplici editione ab auctore recognitus, cum defensionibus vii.

Archidoxa Parrhisia, alias paragrapha.

Liber de humana generatione.

Prognosticon xxiiii. annorum.

Libellus de Cometa viso in Heluetia anno. 1531.

Liber de peste.

Charta edita Basileæ. anno. 1527. de noua methodo medendi.

Liber de aqua realgaris & mercurii.

Theologica opera nondum publicata. ad abbatem D. Galli interquæ:

Diarium supra reuelationem D. Ioannis Opus Paramyrum.

Herbarius.

Tractatus philosophiæ ad Athenienses.

Liber ii. de causa & origine morborum.

Item de morbis inuisibilibus.

Plures tractatus de morbo Caduco, de Cholica, de Rabie, de Hydropisi, &c.

Libri de Thermis.

Liber de modo pharmacandi.

S V M M A T I M.

In philosophia libri. 230.

In Medicina lib. 46.

De Republica lib. 12.

In Mathematicis lib. 7.

37

Theophrastia, volumen continens opera 3. diuisa in 66. libros, de rebus abstrusis.

Opus 1. Archidoxa.

Opus 2. Parafarchus.

Opus 3. Carboantes.

L E O S V A V I V S

I N C A T A L O G V M

operum Paracelsi.

NE sit supra fidem tot esse libros à Paracelso conscriptos, vir doctissimus (secūdū Terentianū) vndecūq; Varro vt à suis Romanis extra inuidiæ aleā eruditissimus togatorū appellatus, scripsit (teste D. Augustino de ciuitate Dei) quadringētos nonaginta libros neglecto cultu verborū: quos Cicero in Academicis paucis perstrinxit. C. Plinius secūdus, teste Plinio nepote scripsit de iaculatione equestri lib. i. de vita Pomponii secūdi lib. ii. Bellorum Germaniæ. x x. Studiosos. iii. iii. vi. volumina ob amplitudinem diuisos. Dubii sermonis viii. historiarum à fine Aufidii Bassi lib. xxxi. Naturæ historiarum lib. xxxvii. opus diffusum multiplex & tam varium quàm ipsa natura.

I. G. P.

NATVRA DVCE
COMITE INDVSTRIA.

ELENCHVS CAPITVM

LIBRORVM QVATVOR

T H. P A R A C E L S I

DE VITA LONGA.

LIBRI PRIMII.

Quid sit vita, quid mors
Cap. I. pag. 89.

De medicinis fæculentis &
de æthereis & de duplici
corpore in hoīe. c. II. p. 91.

De conseruatione materiæ
corporis phisici à corru-
ptione cap. III. pag. 93.

Vitam phisicam esse ab a-
nima vegetali, cœlestem
ab animali. c. IIII. pa. 96

De duplici semine & dupli-
ci matrimonio diuino &
humano. c. V. pag. 98.

Ex influētia supernaturali
præsidium petendum lon-
gæ vitæ. c. VI. pag. 101.

Vitam longam quibusdā à
magia, quibusdā à vi mi-
nerali. c. VII. pag. 104.

Vitam longam parari verā
ex influentia præter natu-
ram in aliā ex metamor-
phosi phantastica.

cap. VIII. pag. 106.

LIBRI SECVNDI.

De podagra cap. I. pa. 113

De gutta cap. II. pa. 115.

De Lepra cap. III. pa. 117.

De Epilepsia. c. IIII. pa. 118

De Febribus. c. V. pag. 121.

De Apostematibus.

cap. VI. pag. 122.

De hydropisi. c. VII. pa. 123.

De Pustulis. c. VIII. pa. 124.

De Vlceribus. c. IX. pa. 125.

De Vulneribus. c. X. pa. 126.

LIBRI TERTII.

DE morborum curatione
& sanitatis conserua-
tione. cap. I. pag. 129.

De principiis Metallicis
tincturæ philosophicæ.
cap. II. pag. 131.

De Auto. cap. III. pa. 132.

De Perlis. c. IIII. pag. 134.

De extractione quintæ es-
sētiae ex herbis. c. V. p. 135.

De Antimonio. c. VI. p. 137.

De Sulphure. c. VII. pa. 138.

De mercurio. c. VIII. p. 140.

De Spiritu vini. c. IX. p. 141.

LIBRI QVARTI.

DE vita summi Illiastis.
cap. I. pag. 145.

De Vitæ longæ descrip-
tione. c. II. pag. 145.

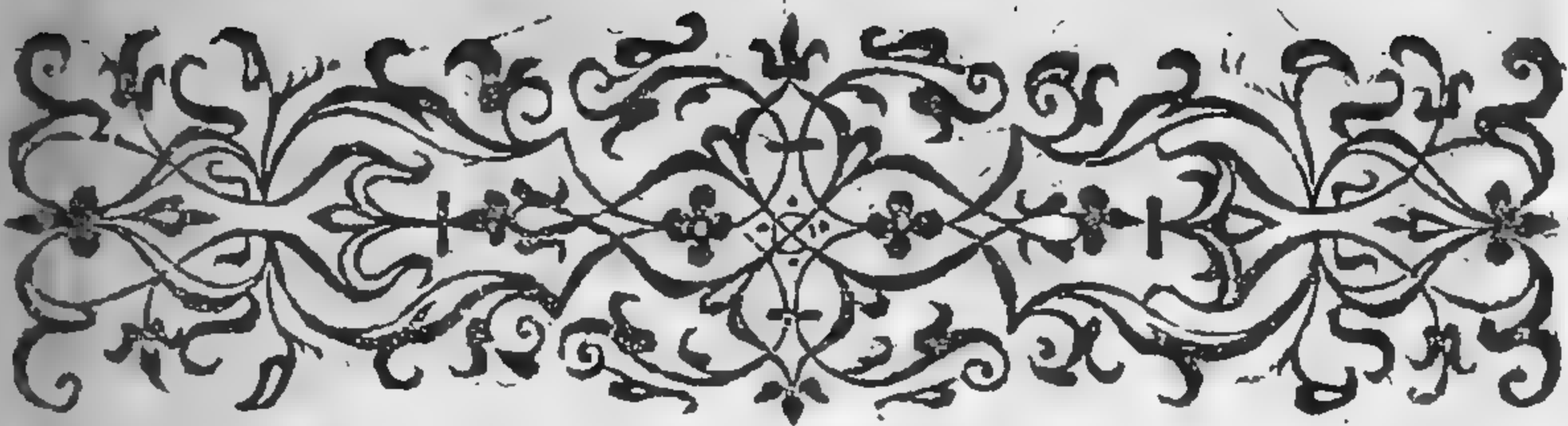
De Solis natura & Amado.
cap. III. pag. 146.

De duplici essētia sanitatis
& egritudinis. c. IIII. p. 148

Summa operis Mystici.
cap. V. pag. 150.

FINIS.

PH

PH. THEOPHRASTI

PARACELSI AB

Hohenhein, vtriusq; Medicinæ

& Philosophiæ Doctoris

De vita longa Libri

Quatuor.

ARGUMENTVM IN

Cap. I. Lib. I. de Vita longa.

Innuere videtur vitam esse in cōiunctione mortalis corporis cum immortali corpore, & mortem proficisci à disiunctione eorum.

Cap. I.

NTEQVAM coram vobis discipulis meis vigilantissimis, incipiā philosophari de Vita longa, é re vestra fore arbitror, si prius & penitus quid sit vita, describam: maximè verò immortalis, quam sanè scribendo alii complures prorsus missam & intactā hactenus reliquerunt,

Vita immortalis.

M

Vita mor-
talis.

Praxis ge-
neralis cor-
poris phy-
fici.

Mors
quid sit.

puto ex ignorantia planè, aut vt satis ipsis
perspecta non fuerit: hinc factum, vt alteri
solummodo mortali scilicet, magna dispu-
tatione cōsultum hoc vsq; in tempus vo-
luerint. Nunc autem vt clariùs hæ ambæ
dignoscantur, certè ab initio de physico
corpore dicendum esse reor, cuius corpo-
ris generalis praxis fit ad hunc modum.
Principio considerantur partes eius tot &
tam variæ medullæ, ossa, cartilagine, liga-
mina, nerui, carnes, membra, deniq; quic-
quid est principalium membrorū, cor vi-
delicet, hepar, cerebrum, vesica, splen, &c.
prætereà, quicquid est exteriorum mem-
brorum, vt sunt muscoli, lacerti & id genus
alia, quæ Physicam vitam complectuntur.
Sed ad ea priusquàm perueniamus, quid sit
mors, quidue ægritudo, paucis indicabim⁹.
Est mors dissolutio vitæ cū mortalitātē
quoq; immortalitatis, quam dies natalis con-
iungit ac copulat: Nam omnis coniunctio
rerum mortalium, maximè diuersarum, se-
cum adfert dissolutionem. Quemadmodū
omnem coniunctionem rerum naturalium
& earum quæ præter naturam sunt, sequi-
tur dissolutio: Sic vitæ, quæ coniuncta est,
comes est dissolutio: hinc est huius mali
fons & origo, generatio morbi, quam con-

tinuò insequitur mors. Ex quibus facile colligere licebit, quid vita sit tum mortalis, tum quoq; immortalis, & qua ratione vtraq; conseruari debeat. Quamuis etiam ea inferiùs vbi de Phisico corpore agemus, satis fusè declaraturi sumus.

ARGVMENTVM

in II. Caput.

Innuìt medicos laborare vanè in medicinis rerù eras-
sarum & feculentarum: æthereas autem esse quærendas.
Triplex corpus, phisicum & cœlicum, & aliud extrinsecus:
adiunctum scilicet fermentum. Quo Raymond. dicit confortari priùs lapsum à temperamento. Est enim corpus secundum, quod nō debet violēter dissolui, sicut primum. Corpus autem caducum est creatura, corpus cœleste est vita.

Cap. I I.

PRincipiò oportet, vt probè cognitam habeamus vniuersam rationem atque naturam cum Phisici corporis tum Phisicæ vitæ: quāuis, neque corpus, neque vita corporis hoc loci cōsiderari per se debēt: cum nihil possit elici ex mortali, quod vitam lōgam pariat, & extra corpus sit vita longa, & à corpore conseruetur, præterea, interueniente corpore exoriatur dissolutio vtriusq; vitæ. Nam vbicumq; immortalitas non est coniuncta mortalitati, illic dissolu-

al's.
recepta.

tio penitus esse nequit. Hac de re plurimū
sudavit Hippocratica Musa, qua scilicet ra-
tione corpus tanquam balsamo conserva-
ret, ne mortis causa exhiberet sese, imme-
mor in vita mortem non esse. Nihil enim
aliud mors est, nisi quædam dissolutio, quæ
vbi accidit, tum demum moritur corpus:
hūcq; omnia sua¹ excerpta retulit Hippo-
crates, corpusculūmq; illud præ manibus
fumere, & obnoxium morti, mortali reme-
dio conservare decrevit: cum in eo nulla
vnuquam fuerit vita, quæ ex fonte vitæ ma-
narit: Siquidem corpus est creatura, at non
vita. Non prorsus referenda est, inquires,
Hippocratica musa ad mortalitatem. Esto,
at multò faciliorem viam ad sanitatem in-
uenies: Nihil etenim præter ea quæ crea-
turæ sunt, Hippocrati tribuit Deus. Sed re-
deamus ad propositum. Huic corpori Deus
adiunxit aliud quoddam, puta cælestē, id
quod in corpore vita existit. Hoc opus hic
labor est, ne in dissolutionem, quæ morta-
lium est, & huic soli adiuncta, erumpat: Etsi
in corpore isto caduco accidere potest dis-
solutio, atq; adeò colligi ex ea amissio Cœ-
lici corporis, tamen nequit obesse vitæ lon-
gæ, propter restorationem, quæ subinde
fieri debet, vt prorsus omni defectu careat

corpus: Sicut enim ignis tantisper, quoad ligna adsunt, viuit, ita vita lōga, dum adest corpus: Quod corpus, vt oportet cōseruandū est, interuiēte corpore eo, quo extrinsecus conualescit. Inde enim conseruari potest: cum nihil aliud sit corpus, præterquam subiectum in quo vita gliscit longa.

ARGUMENTVM

in Cap. III.

Corpus cœleste anima est, spiritus vitæ est quē Plato statuit minus incorporeum & minus incorruptibilem quā animam, plus verò quā corpus caducum, id est mediæ inter vtrunque naturæ. A caduco ægritudines tollendæ, vt spiritus vitæ maneat.

Cap. III.

HACTENVS de phisico corpore, nunc qua ratione materiā huius ab omni corruptione conseruari oporteat, dicendum. Principiò, quicquid in seipso corpus corrumpit, idem alieno corpore est recuperandum, ita, vt monarchia Spagyrorum non admittat peruulgatam balsami naturam, qua corpus conseruare laborāt. Sicut enim fieri nequit, vt lignum non absumatur igni, ita fieri non potest, quin corpus aliquando corrumpatur vita. Quare minus admittendi sunt essentialium

1 Perficus ignis dicitur contra naturā apparet vita lōga in deficcatione, ante celata in humore, dispendiū est vitæ quādo labitur à reparamēto scilicet per ignem perficū qui est in imperfecto corpore.

2 Corpus imperfectū specificis rebus purgatur quæ dicūtur medicina primī ordinis quibus perfectū non indiget.

3 al's. Mūniant.

Alias principiolo.

rerum periti, qui longam vitam balsamo comparari autumant: cum potius hæc sit natura balsami, vt corpus à corruptione eiusdem conseruet, ne in corpore vacuum insit. Nam omne vacuum est eius loci morbus siue ægritudo in corpore, & quasi atrophia quædam vitæ longæ: in perfecto enim corpore locum habet vita longa: in imperfecto, in continuum defectum ad mortem vsq; dissoluitur, sicut in 1 perfico igne, membrum perit non citra dispendium vitæ. In mola & hernia celatur vita longa tantisper donec definat idem humor: similiter in carbunculo & saphyro plus satis gliscit. Itaq; obseruandum est, vt corruptionem à corpore auferamus, & quod in vita longa exarsit, in refrigeriū denuo redigamus: Quare hoc 2 loco specifica naturæ cōsideremus, & quæ in hoc sunt adornata, vt corpus vndecunque morbi confectum 3 muniant necesse est, id quod medicorum esse debet. In Vita autem longa nihil eiusmodi requiritur: Leonina enim ad vitā longam ex æquo cum eo, qui à morbis alienus est, potest reduci: similiter Lithiasis & Tympanites. Sed hæc de longa Vita. Nunc ad breuem vitam: Quicquid in Hypposarcha sustinet corpus interueniente præcipiolo admini-

strādum, Rustenna ænea in Epilepsia: Perla
 grandis in gutta: Sardiniana, in matrice &
 in id genus aliis: Thesiana, in Thyria: Thu-
 tia, in Ophthalmia: perstitella, in Erysipela
 externa: Hypericon, in aliis offensionibus.
 Hæc atque alia, quamuis probè confecta
 & absoluta, nihil tamen prorsus ad longam
 vitā faciunt, imò verò ea causa solūm adhi-
 bentur, vt corpus conualeat: parui enim re-
 fert (quantum ad longam attinet vitam)
 consulatur febribus Ephimere necne, Cau-
 soni, Phthisi, Ethicæ, & aliis eiusdem gene-
 ris: Verūm, in quantum spiritus naturæ ma-
 net, corpus cœleste seruat, manetque Vita
 longa vnā cum cruciatu morborum: Hic
 non præsto est mors. Quatenus nanq; cor-
 pus in tutelam medico committitur, mors
 est, at non cœleste corpus. Ex corpore au-
 tem diffluit venenum in vitam, quam adeò
 accendit, vt prorsus in Æschparam erum-
 pat: Quocirca duplex praxis aggrediunda
 est: Hæc vt vitam conserues, Alia, vt repri-
 mas corpus ac places, & id ipsum indies
 propter corruptionem, quæ quotidie acci-
 dit.

Spiritus vi-
 tæ est vis
 corporis
 cœlestis
 seruatrix.
 quod non
 tam cito
 moritur
 vnde vita
 longa per-
 hibetur.

A R G V M E N T V M

in Cap. I I I I.

Vita phisica est ab anima vegetali, vita cœlestis ab animali.

Cap. I I I I.

CV M pro natura creationis corpus & eius physica vita tanquam vna pars in cōpositionem formæ transit, inseritur iuxta prædestinationem, cum corpus, tum vita cœlestis physico corpori, quæ velut indiuiduus comes sequitur hanc conjunctionem. Porro redacta coniunctione harum duarum formarum, naturalis & eius quæ præter naturam est, in formam naturæ, idq; omnino in cella matricis, elicitur, genitores duos, filiū vnū, genitrices etiam duas, filiam ¹, has quatuor personas gignere: Quia hoc loco verè operatur corporale semē, id quod in præseruationem ² ductus naturalis cōseruari oportet. Ea autem, quæ præter naturam est, forma inprimis considerari debet, ita vt per illa etiam, quæ præter naturam sunt, seruetur. Sic duplicium bonorum hæres inscribitur puer, naturæ & essentiæ, quæ à natura existit iuxta præscriptum creationis, quæ simul oboritur, idque ab eo, qui præter naturam est, parente, qui corpus

1. al's. vnā.

2. al's. vitæ.

Noster infans habet

2. patres &

2. matres.

Raymond.

vnde Aug.

hoc matris

patris illud

enim vim

cōtinet.

corpus regit ac gubernat: Nam Adamus neque ex creatione est aliquid adsequutus, neque ascendentibus signis, neque aliis rebus obnoxius factus, sed ex eo, quod præter naturam est, vitam longam accepit. Verum, ut habeat Medicus, quod usurpet, neque passim sequatur imperitorum nugamenta, qui frigidissime de hac re scripserunt, certè imprimis est admonendus, ut plus ad ea, quæ præter naturam sunt, quàm ad ea, quæ secundum naturam fiunt, animum adiungat. Deinde, ut prædestinationem pulchrè calcat: hac enim tanquam ex fonte potius scaturit ea Monarchia, quæ præter naturam est, quàm specificum & qualificatū. Atqui hinc est per-vulgatus ille error, quo non pauci inducti sic statuunt consulere corpori, ut multo plura corpori, quàm quæ corporis sunt, tribuant. Verum enim verò, quo hæc abundè dicta clarescant, hanc cape similitudinem: Videmus in eo quem somnus oppressit, vitam naturæ duntaxat inesse, fœtūque spirituum cum eo colludere vnā. Vbicunq; igitur præfens vita existit non plenè atq; adeò citra vim existit, ea, quamvis mortua sit, quòd non operetur, tamen corpori insita est. Item in eo, qui iugulum gladio præbet, ictus vitam longam aufert,

Vita natu-
ra.

sed quicquid vltcrius in corpore subsultat
adhuc viuum, ingenita vita naturæ est. Et
hæc prorsus non est obseruanda, sed ea, qua
corpus reuiuiscit. Ergo vita longa nobis
• hominibus inest, veluti ignis ligno insitus,
qua redintegrascit homo.

ARGVMENTVM

in Cap. V.

De duplici semine & duplici matrimonio, diuino
& humano.

Cap. V.

Semen du-
plex.

SED vt adhuc magis dilucidè appareât
ea, quæ de parente diximus, qui præter
naturam est, & naturali iuxta præfinitū
in finitus: quæ causa est duplicis vitæ ac cor-
poris, naturalis, & eius qui præter naturam
est parentis, ex quibus facile liquet, hominē
duplici semine nasci. de his hominibus sic
breuiter habeto. Iam inde ab Adamo im-
mutata est complexio vnà cum natura ge-
nerationum in carne, propter importunas
& intempestiuas operationes personarum
in earum natura contrariā: palàm enim est,
neque Melancholiam nobis ab initio inge-
nitam neq; sanguineū humorē, neq; Cho-
lericum, neq; Phlegmaticum primò fuisse.

Nam ex Melancholia & cholera, similiter ex aliis nulla vnquam orta est plena complexio: quia semine contrario semel confuso, periit vnà natiua cōplexio, adeò, vt nemo cholericus plenè ac perfectè dici possit. Quod si sola & in suo gradu permanfisset, certè successionē temporis etiam apud nos denuò præcelleret cholera. Præterea sicut interueniente partu intempestiuo singulæ complexiones corrumpuntur, & idipsum non sine iactura liberorum, sic etiam in eo, quod præter naturam est, corpore, semen quoddam hereditarium existit. Et si duo eiusdme cōplexionis homines copulātur, tamen supernaturale semen, sub quo cū sapientia rùm vita delitescit, nunquam verè coniungitur. Duplex igitur est matrimonium, aliud, quod humana ratio persuasit, aliud, quod Deus coniunxit. Sanè illud propriè matrimonium non est, nisi quatenus oculi & captus naturæ sinunt: In illo, quamuis vndecunq; despiciat homo, quod sibi & pueris prætexat, spiritum Dei, qui eos copularit, requirat, honestum prætendat, nihil tamen nisi hypocrisis est: Argumento est, subinde noua mutatio locorū. Hoc autem quod Deus coniunxit propriè matrimoniū existit, & ad vitā lōgam refertur propter

Matrimo-
nium.

diuortium quod hoc loco accidere nequit, id quod nemo nisi interuenientibus liberis intelligit. Propterea multi vel in vtero matris sunt sanctificati, et hi sunt, quos Deus copulauit, vt Bersabeam & Daud, quamuis ex diametro (sic enim sibi humana ratio persuadebat) cum iusto & legitimo matrimonio pugnaret hoc: Quia tamen vterque præter id, quod naturæ erat, quasi hæreditariò vitam longam adeptus est, propter Salomonem, qui aliumde nasci non potuit nisi ex Bersabea, coniunxit Dominus Tetragrammaton. Adeo quicquid est præter naturam, velut naturæ thesaurus est Deo commissus, id quod apud Spagyricæ artis peritos palàm est, vitæque longæ mirum in modum consentaneum. Hæc præscribuntur in hunc vsum, vt quæ præter naturam sunt, physico perfectè appareant.

ARGVMENTVM

in Cap. VI.

Ex influentia corporum super-naturalium præsidium
petendum longæ vitæ: tractatum à Marfilio Ficino de
vita calitùs comparanda.

Cap. VI.

DI V I S A igitur duplici praxi, alia
in physicam, alia in longam vitam,
quatenus vtriusq; inciderit vsus ex
fine iudicabit physicus. De hac autem vita,
quæ præter naturam est qua de in præsen-
tia loquimur, videndum, num fieri pòssit, vt
aliqua ratione adsequamur illam in physi-
ca vita quando extra vires, quæ secundum
naturam sunt, existit, & sub illa longæ vitæ
arcana delitescunt. Nani hoc loco palàm
fiunt impressiones, quæ præter naturã sunt,
vt vt scilicet in supernaturalẽ vitam simul
concurrunt, vt vt etiam firmamentum in
corpus, quod secundum naturam est, con-
currit: etsi impressiones supernaturales ap-
pareant, tamen obscura est cognitio illarũ:
hinc est cur impressiones ab aliis dici cœ-
perunt, ab quibusdam incantationes, ab a-
liis superstitiones, ab cæteris aliter iuxta
præscriptum magicæ artis: quia ex his fluit
ea, quæ Græcis Mageiria est, ea præter im-
pressiones, quas incantationes & supersti-

Impressio-
nes.al's.
fermentũ.

Mageiria.

Influentia.

Reuchlinum videtur notare

tiones appellant, aliud nihil tractat, & idipsum in corpus supernaturale. Quare operæpretium est de corpore supernaturali in impressionibus suis loqui: cum totam Mageiam ab Astronomis etiam in alienum usum torqueri videam, & perperam ab omnibus fermè appellari superstitionem & pharmaceutiam quandam adeò ut idololatria quædam esse credatur, quæ, nisi interueniat influentia, prorsus filescet, Quamuis enim quaquaversum respondeant aut loquantur manes, tamen non nisi ea quæ præter naturam est influentia interueniat, accidit: id quod perperam impostura Sathanæ creditur: quia impossibile hoc sit homini, cum facile assequi liceat: Vt in exorcismis phantasticorum spirituum fieri videmus. Nã tota cabalistica Mageia hoc in se claudit, ut palàm faciat corpus, quod secundum naturam est eo, quod præter naturam existit & nobis velut imago insitum, sustineri & administrari, ut diuersos & longè dissitos sensus, puta, orientalem & occidentalem æquales, cogitationesque incognitas, cognitas absens reddat: Quanquàm difficile admodum cognitu sit his, qui huius artis cabalisticæ prorsus rudes ac imperiti sunt: cum ab his etiam, qui hanc artem a-

pud omnes iactauerunt, longè erratum sit,
 id quòd tràslatio eorum ex Hebræo, & ca-
 nones Spagyrorum indicant: quapropter
 de praxi longæ vitæ concludimus in hunc
 modum. Ex influentia supernaturali ima-
 gines & gamahæas fluxisse. Hanc quidam **Gamahæ**
 philosophastri in astra firmamenti retule-
 runt, & ex carbonibus cœli Marté & Iouem
 finxerunt, qui corpus illud, quod præter
 naturam est, regerent, qui administrarent,
 cum tamen hæc nullam porrò habeant po- **Innuit ab**
 testatem, nisi in res mortales, quæ prorsus **Archetypo**
 nihil ad vitam longam faciunt. Quare ex **manarc.**
 supernaturalibus corporibus, non natura-
 libus elicienda sunt, quibus ad longam vi-
 tam utâris. Tota enim vis illa supernatura-
 lis, mageia est, & omnis magus influentiam
 quæ præter naturam est vnâ cum corpore,
 sub quo vita delitescit, deprehendit, cor-
 pus inquam quod in se gerit homo, inuisi-
 bile homini quemadmodum de generatio-
 ne habetur.

Vitam longam quibusdam à Magia, quibusdam
à vi minerali.

Cap. V I I.

Sed ut physicus omnia habeat, plenè ac
perfectè, respiciamus exempla seniorū,
qui eam ob rem in Mageia plurimū
laborauerunt, ut adsequerentur vitam lon-
gam, & idipsum citra omnē admissionem
Hermeticæ repuerascentiæ, citràq; artem
Spagyricæ experienciæ, quæ solius corpo-
ris est. Videamus ætatem A D Æ, & Ma-
thusalem, qui bona pars sunt principiorum
magicæ artis. Quanquam hoc vulgo per-
suasum est, maximā ætatem habuisse pro-
toplastum, minimam habiturū hominem
postremum: id quod efficax argumentum
est in scholis eorum, nullo tamen pacto
approbari debet, quemadmodum de æta-
te virorum habetur. Tantæ ætatis Adami
causa fuit mageia, ex cuius influentia sem-
per vixit: idcirco miseram & posteris sem-
per deplorandam mortem Adæ, non tan-
tum propter lapsum sed propter scien-
tiam, quæ vnà cum illo interiit, qui spiri-
tum summæ vitæ, præter id, quod naturæ
erat,

A D Æ
Scientia.

erat, solus retinuit. Idem de Mathusalem, qui proximus Adæ fuit, iudicandum. Quāvis alii non ignobiles viri maioris quā ordinariæ ætatis fuerint, vt Moses, qui centum & viginti annos compleuit, at nō pro ratione Mageias, sed potius physicæ vitæ, cui natura quædam valida ita fuit coniuncta, vt isthuc ætatis nullo negotio attingeret. Item alii complures, quorum nomina hoc loco referre longum esset, id quod etiam apud nos, vt ad nostra tempora veniam, fieri videmus, & porrò etiam videbimus vsq; in finem mundi. Alii, qui centum quinquaginta annos transmiserunt, secundum mageiam, non verò secundum naturā vixerunt. Sunt etiam qui plura transegerint secula, quam pro ratione naturæ credi par sit, idque adiuncta vi naturæ, quæ plenè in metallis, cæterisq; reb⁹ (quas mineralia vocant) existit, quæ corpus supra complexiōnem & qualitatem in genitam erigit ac cōseruat. Cuiusmodi est tinctura & lapis philosophorum, & quod ex Antimonio elicetur, & etiam quinta essentia quemadmodū in eorum præparationibus habetur. Hæc atque alia complura, spagyricæ artis arcana reperiūtur, quæ corpus senectute confectū, pristinæ iuuetuti, quaqua versum restitunt.

Tinctura
differt à la-
pide vt in-
choatum à
perfecto &
cōsumma-
to.
Quinta es-
sentia à vi-
no.

*

O

& ab omni ægritudine liberum reddunt, id quod huius Monarchias peritis constat.

ARGUMENTVM

in Cap. V I I I.

Vitam longam parari ex influentia præternaturam,
& ex quadam Metamorphosi phantastica.

Cap. V I I I.

EST insuper alia ratio longæ vitæ cōseruandæ, quam Mahumet secundum Mageiam populo suo præscripsit & multis annis donauit, neq; id ipsum ex Deo, sed ex ea, quæ præter naturam est, influētia: Hanc praxim, quia Mahumet tanquam magus imperito vulgo, nō sibi, aliquandiu exercuit, nomen immortalitatis meruit. Archeus aliquot annos supra centum seipsum conseruauit, id quod sibi vitio versum est, & inter idololatriam relatum: ex æquo enim cū illis tribus magis Sabæis (qui mageica, non naturali vi equorum ad Bethlehemitas venerunt) Cabalisticæ artis peritus fuit, non solum in eo, quod vitæ longæ erat, sed eius etiam, qui præter naturam est intellectus, hæc herclè omnia ex supernaturali influentia, quæ corpus regit atque gubernat, fluunt. Hos magos prudentissimos

Archeus.

al's.

Archelaus

Magi, tres.

postea sunt secuti, qui se falsò hoc nomine, penè diuino, venditarunt, inter quos vnus qui filiam suam, quam maluisset in præsentì forma perpetuò permanere, extra naturalē influentiā in corpus ab omni natura alienum transformauit, id quod euidentis argumentum incantationis esse potest. Eodem modo Ierellus longam vitam retinuit, & metamorphosi naturæ animum adiunxit, quorum omnium origo & ars suis locis indicabuntur. Porro, in conseruationem eius, quod præter naturam est, corporis, plerique fuerunt æquales Mathusalem, sed in transformationibus longè errauerūt: nam operatio eorum in phantasticum corpus abiit, propter eorum inscitiam rerum physicalium. Quare multi sunt, quorum vita longa, in nouissimum vsque diem existit, fiunt tamen eiusmodi metamorphoses citra longam vitā. Quemadmodū in lupis marinis accidere videmus, eiusdem vitæ cum reliquis lupis, id genus animantia si pristinae formæ restituantur, mortalitati rursus obnoxia fiunt. Similiter & de corpore phantastico iudicandum, interueniente cibo aut hominis osculo. Hęc omnia Delticę impressioni obnoxia fiunt, priusquam tamen in impressiouem Delticam abeunt, non adest

Ierellus.

Syrus.

al's.
illum.

Archafas.

mors, nisi quatenus phantasticum corpus admixtum amittitur, id quod narcoticam formam gignit perseverantem in annum ignis. Præterea, vixerunt multi vitam alienam, idque iuxta præscriptum delictæ naturæ, inter quos fuit Syrus, qui cum de vita laboraret, robusti cuiusdam adolescentis, qui tum fortè adfistebat, vim atq; naturam attraxisse dicitur, idq; per imaginationem sic est consecutus, ut sensus, cogitationes, deniq; animus ipse in alium transferretur. Per talem imaginationem Archafas uniuscuiusque eruditi atque prudentis hominis scientiam atque prudentiam attraxisse fertur. Tanta est vis animi, in quo supernaturalis ille vigor existit, ut aliquoties ardenti atq; adeò gliscenti concupiscentiæ satisfiat. Hinc est contemptus ille imaginum & gammahearum, apud eos, qui ad intercessionem usq; hac imaginatione sunt abusi. Hinc sunt verba illa, characteres, signa, formæ ac figuræ manuum, imprecationes atq; orationes, quæ potissima causa sunt incantationis atq; adeò verborum, quæ vulgò ad vulnera, ceterosq; morbos adhiberi solent. Deniq; quicquid in hanc formam fieri potest, vi eius, quod præter naturam est corporis nobis insita fit. Porro, ex his quæ præ-

ter naturā sunt, impressionibus, erumpunt etiam astra firmamenti, Venus & Saturnus, cæteriꝫ planetæ, ita, ut ea, quæ præter naturam est, influenza, astra inferiora regat ac gubernet. Quicquid ergo in gamahæa & imaginationibus fit accedentibus planetis ac signis, totum hoc quicquid est ad superiora signa referri debet. Quare quæ caduca sunt corpora atque adeo morti obnoxia, supernaturali illa vi à morte liberari facile possunt. Præterea, donauerunt Venus & Saturnus, Mars atq; Mercurius, (in superiori firmamento cursum suum exercentes) pleròsque mortales, immortalitate, & idipsum citra ullam operam humanam accedentibus imaginationibus. Ex quibus non pauci, cum in aquis tum etiam in terris existunt, visibiles & inuisibiles, quorum aliqui per Delicias etiam impressiones eò perueniunt, neq; prorsus Nymphæ, quemadmodum de generationibus animalium habetur, Hactenus de his, reliqua quæ hoc loco requiruntur, alibi in Archidoxis indicabimus. Nunc ad duplicem praxim longæ vitæ: in qua, quæ ad spagyricum attinebunt plenè dicetur.

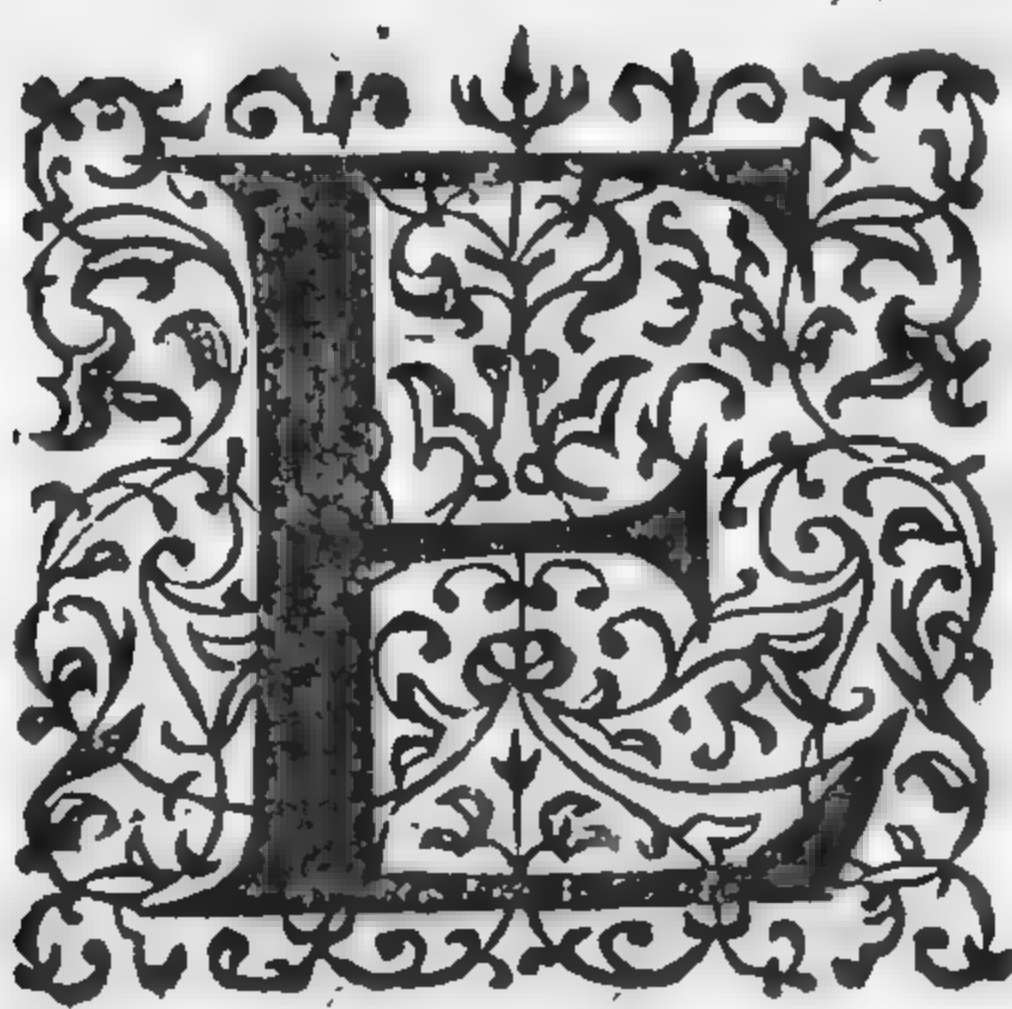
al's.
Sanz.

Libri primi de Vita longa finis.

PH. THEOPHRASTI
PARACELSI IN LIBRUM
suum de Vita longa Secundum

P R A E F A T I O .

al's.
Sana.

A quæ in superiori opusculo in genere de Vita longa tractauimus, iam hic in specie enumerabimus, puta, singularē quādam melendi rationē, id quod interuenientibus arcanis, specificis, & id genus aliis fieri cōsueuit, & extra Vitam longam, vt in Apoplexia, vulneribus & huius generis cæteris morbis, integram enim atq; adeò sanam Vitam longè præferas necesse est, vt innotescat fundamentum cui omnis valetudo, vitāq; longa innititur. Est igitur huius secūdi libri status ac summa, vt integra vita conseruetur, neq; vnquam in corruptionem erumpat. Hinc est cur primo loco virtus arcani, deinde natura balsami requiritur. Nā vniuscuiusq; arcani comes est sanitas, & in hāc sententiam subiectum vitę longæ accipias oportet. Bifariam ergo distinximus librum secūdam, aut enim fir-

munum est, aut infirmum corpus: Si firmū, in eadem valetudine conseruandum est: Sin infirmum, aut aliqua ratio ægritudinis in illo delitescit, singula genera vnā cum speciebus ad insignem aliquem canonem, medicum, quem magisterium vocant, reducas oportet: Ea est singularis medendi ratio, quamuis multo iustiore nomenclatura, sed alia ratione, vniuersalis dici possit propter species, quæ si sub vnum genus congeruntur, iam non singularem, sed vniuersalem curam conficiunt. Tamen cōmunius quiddam est, id quod in calce huius libelli dicitur, quod omnia genera in vnū complectitur, quemadmodum particularia, species, cuiusmodi est ratio medendæ febris, quæ in se includit Synocham, Ephimeam, Ethicam, Causona cæterasq; species. Similiter Hydropiseos, quæ Aclytē, Tympaniten & Hysarcham cōtinet, Itē Guttæ, quæ lethargicum, torturā, paralysem, apoplexiam. Magis vniuersale autem claudit in se Guttam febrim hydropisim cæterosq; morbos vniuersos, estq; illud arcanum, quod in Archidoxis Parrhisiis dedicauimus Et tinctura, quæ leprosum humorem metallorū pellit, haud dissimiliter operatur, fulgetq; ad elementū redactū quaquauersum velut ignis,

qui quicquid corripit cōsumit: Neq; enim species vllæ sūt, neq; genera vlla quin igni corripiantur. Huc respexerunt spagyricæ artis professores, qui tum demum medicamina corpori accommodanda dixerunt, in ignem redacta: per hoc enim elementum omnis ægritudo consumi debet à quolibet medico. Quanquam aliàs de auro potabili, similiter de quinta essentia mentio fiat, tamē hic singula ad Cheiri, & ad spagyricum anthos referemus, id quod non paucos fefellit. Inter quos est Arnoldus vnā cum æmulis suis, qui sub lunaria hoc produxerūt. Nos in hoc secundo libro singularem mendendi rationem in vtraq; medicina, adiunctis rationibus quibus inuenias illud circa morborum originem, descripturi sumus. Ad finem sunt adiecta Cheiri, Balsamum, quæ tamē peritissimum huius rei lectorem requirunt.

P H.

PH. THEOPHRASTI
PARACELSI MEDICINÆ

& Philosophiæ vtriusque Doctoris,
de Vita longa, Liber II.

Cap. I.

DE PODAGRA.

RIA sunt quæ ad perfectam curam podagræ requiruntur, purgatio, aperitio, consolidatio & cura perfecta. Principiò purgetur omnis podagricus plena ac perfecta purgatione, & hoc faciat arcano corallino, quo interueniente, eliciuntur fluxus podagræ, adeò, vt ne locus amplius relinquatur huic tyrannidi. In hoc corallino, vel quod ex essentia auri est, tanta vis ac virtus inest, vt eam, nisi hac purgatione, à medico deprehendi impossibile sit: Fiat ista purgandi ratio sexies aut septies pro vetustate, siue duritia, siue natura podagræ. Præterea, si denù reliquiæ supersint, aut podagricus aliquin infirmior sit, quàm vt purgationem hanc ferre possit, aperiatur in hunc modù: Illic, vbi centrum podagræ delitescit, aperi,

Arcanum
corallinū.

*

P

Alcali spi-
ritum.

& idipsum interueniente Alcali spiritu. Sub hanc apertionem oritur continuò tumor, subtus quem, quicquid centro inseruit, confluit, & in abiectiōe *Ætchepare* erumpit. Tunc vbi iste fluxus podagræ desierit, tum demum curam integram atq; in hunc modum aggredere, scilicet cataplasmatū, quæ sunt ex Mumia: Et hæc sunt quæ podagram medicantur. Quanquam liquor ex Mumia temperatus, si morbus recens est, neq; indurauerit siue in thophos abierit, citra apertionē etiam curet, vi tamen natua potius hoc fit, vt per specificam naturam. Tertia ratio medendæ podagræ, est, per Mumiam alcaligatam & liquorem de Mumia in hanc sententiam: Indies podagricos artus inunge, per hebdomadas octo (pro ratione ac natura podagræ,) triplex ista medendi ratio, quicquid mutilum, quicquid deniq; mancum est, pristinæ sanitati restituit. Noua hæc est, certò scio, pellendi morbi ratio maximè apud insulsos & medicos indoctos, & cōtra canones eorū, vt isti cauilantur, qui de medica professione, præter inanem titulum, cæterum nihil prorsus, reportauerunt.

Mumia Al-
caligata.

DE GUTTA.

AD propellendas ægri tudines, quæ oriuntur ex gutta, & speciebus guttæ, cuiusmodi sunt morbus lethargicus, paraly sis linguæ, membrorum, &c. Apoplexia, oris tortura, & aliæ species, requiritur cura generalis: Nam in his omnibus nil aliud præter vim naturæ considera-
 ri oportet, neq; purgatio, neq; simplex confortatiuum, neq; vinctio, neq; aliud quicquam in quo tantopere laborauerunt, cum Valescus de Taranta, tum etiam hi qui ante Valescum de hac re scripserunt. Principiò obseruandum, in qua valetudine naturæ, vis illa, qua guttæ consultum volumus, reperiatur. Sed priusquam ad illa perueniamus, sciendum, Guttam (quod ad quantitatem attinet) non plus scrup. i. in se continere Apoplexiam ad scrup. i. non prorsus ascendere: Nihil igitur est quod obseruemus tam prolixos Auicennæ canones, cum pauca admodum de substantia in se habeat morbus, neq; fieri potis est, vt illis loca atq; dolores comprehendantur: Quare talia adornari debent confortatiua, quæ scilicet materiam expellāt, & ex sui natura vincant: quoties enim Gutta cannas in pul-

Cura generalis.

Gutta
scrup. i.

Apoplexia

Arcana.

Inter in-
trinseca.

Arcanū vi-
triolatum.
Mercurius
auri.

Arcana ex-
trinseca.

mone præfocat, toties apoplexia vnà cum præfocatione cōtinuò sequitur, quam non nisi arcana tollunt. Hinc satis liquere puto, vel tantillum in re medica mysterii pluris fieri, q̃ vniuersa Auicennæ somnia, quam vniuersum myropolium, quàm vtraque lu- mina & præpositum, vnà cum insigni expe- rientia, quam Thesaurus præscribit, quibus hætenus penè vniuerso orbi illusum est. Sed redeamus ad arcana domini Dei nostri magna munera: Duplex est arcanum, aliud vitriolatum, aliud Mercurius auri, quem vulgus Salernensium medicorū aurum po- tabile falso appellat, adducti opinione Her- metis, quam suæ ignorantia prætexunt, a- deò, vt Horizontem pro auro potabili ac- ciperent, scilicet egregii homines, qui Her- metem ex propria ipsorū inscitia iudicant. Cætera arcana extrinsecus vsurpanda cu- iusmodi sunt balsamum, Aloë, myrobala- na omnia, &c. in nucha sunt administranda. Hæc sunt quæ Rupescissa, atq; eius sectæ ho- mines, nunq̃ sunt adsequuti, qui in additio- ne extractionis elementorum frustra sæpius laborauerunt. Quapropter qui in hac re in- signis medicus esse optat, se ad doctrinam & separationem Spagyrorū conuertat, quo extractionem mysteriorum ritè addiscat.

Alioquin fieri non poterit, vt rectè medea-
tur, siue in paralisi, siue aliis speciebus, quæ
sunt de Gutta, sed consulo vt sequatur fi-
deles meas instructiones, & vti dictum est,
hac via propellat contractiones. Dosis vi-
triolati sunt gran.iii. Dosis Horizontis
gran. iiii.

Cap. III.

DE LEPRÆ.

Singulæ species lepræ, Leonina vide-
licet, Elephantia, Alopecia, Thyra,
Morphea, & Vndimia, ad eandem me-
dendi rationem, quæ fit per regenerationē,
referuntur. Omnis enim lepra frigidior &
præpinguior natura plus iusto est, neq; fieri
potest vt concilietur medicaminibus leuior-
ibus. Quod namque est oleum ad aquam,
hoc idem est lepra ad medicinam. Quare
plenam atque perfectam curam aggredi si
volumus, oportet fieri per præparationem
regenerationis, quæ effici debet iuxta præ-
scriptum spagyricæ tincturæ, hac in forma.
Ab initio sunt mundanda metalla leproso-
rum mediante tinctura, in qua duplex tin-
ctura & duplex lepra delitescit, rubea vide-
licet & alba, hanc Lunarem, illam Solarem
appellant Spagyrici, prior ex tinctura Solis,
posterior, ex tinctura Lunæ elicitur. Hic nō

Lepræ spe-
cies.

Regenera-
tionis for-
ma ex tin-
ctura.

Mercurius
solis nō est
aurum po-
tabile.

reor opere præcium fore ea penitus obser-
uare, quæ tum veteres tum neoterici ma-
gna ostentatione de origine lepræ scripse-
runt: cum praxis per se illa secum trahat &
in lucem proferat, sed puto Spagyricè agē-
dum esse, & admonere hos, qui velint opē
ferre leprosis, vt prouideāt, ne cum his, qui
Mercurium solis, quem pleriq; Spagyrico-
rum primam materiam appellant, Aurum
potabile falsò crediderunt, aberrent: qui-
bus, euentus acta probauit, sicuti Archelaus
refert. &c. Nos nunc asserimus rubeam le-
pram à Mercurio Solis, albam à Mercurio
Lunæ sanari: itaq; , ibi est totus scopus eius
artis, vt Mercurium exactè cōficias, & præ-
scias, etiamsi Mercurius ad tingenda metal-
la non omninò sufficiat, valere tamen in
corpore, tantum, vt illud sanitati restituere
potens sit. Præterea sunt alia arcana, quorū
alibi de Vita longa fit mentio, quæ lepram
ex æquo tollunt.

Cap. IIII.

DE EPILEPSIA.

Perfecta medendæ Epilepsiæ ratio
bifariam fit, neq; id ipsum absq; peri-
tissimo huius rei viro, propter arcana
& praxim chirurgicam, quæ inserviūt con-

tra Epilepticum morbum. Principiò, deprehenduntur arduæ quædam atq; adco supernaturales essentia, per præparationem, sicuti in vitriolo, Camphora, Spodio, monocerote, & aliis talibus, quæ citra hûc captum subtiliter nullo pacto cò redigi possunt: aliqua in narcoticis, alia quæ extra naturã & essentiam super-naturalem, aut occultissimam specificam proprietatẽ influentiam in paroxismo epileptico vim suam exercent ac habent: cuiusmodi esse potest pæonia, & sanguis vnà cum membris vel partibus corporis, in quibus oritur morbus: vt vt illa omnia fuerint, tamen curationis auspicio, semper incipiatur, ex parte iuxta rationem physicam, partim chirurgicam, neq; sine subtili captu & speculatione Spagyrorum. Quod attinet ad chirurgiam, est duplex ratio: Prior, ad præparandum emunctorium caducum: Posterior, ad eliciendũ humorem epilepticum, prior talis est: Aperi craneũ idoneis ad id instrumentis, deinde, aurea aut argentea canna, suo loco impositum consolida, vitæ bonæ pristina restitue, iam omnis morbus caducus eiusmodi emunctorio adornatus, in paroxismũ abire nequit: Hæc de priore curationis parte. Posteriores sic percipe:

Vitriolum
camphora
Spodium.

Pæonia
sanguis
Membra
corporis.

Ratio chi-
rurgica du-
plex.

Resolue membrum Epilepsia corruptum. aut superiorem partem membri, puto ligamenta, arterias in circuitu, idque corrosiuo narcotico vsque ad ossa. Deinde rursus cōsolida, nascuntur continuo ligamenta narcotica, arteriæ, denique caro ipsa, quæ porro nō sinunt morbum in paroxysmū erumpi: Hęc de ratione chirurgica. Ad phisicam nunc: Recipe oleum vitrioli correctum & aurificatum, vel per phlegma forma circulari temperatū, vel per oleū rubrum, siue viride, quod sub cholchotar delitescit: vtrūq; liberat à morbo caduco, idq; præter eam ætatem, quam Hippocrates præscribit (atq; hinc satis firmum est ipsum vnā cum suis interpretibus non satis intellexisse ea quæ Epilepsiam pellunt) inuncta pars memoria lis, & balsamo, quod est de hæderis, & fiat post paroxysmum, similiter morbū pellit. Præterea, inunctū occiput balsamo, Eleuiis & id ipsum in vehemētissimo paroxysmo, morbum ex æquo sanat: sunt insuper alia præclara remedia contra hunc morbū, vt est arcanum sanguinis, cæteraq; membra sed illa propter temporis angustiam & alias certas quasdam causas præterimus.

Ratio phisica.

D. F.

Cap. V.

DE FEBRIBVS.

AD febres remouendas sit primò purgatio febrilis, deinde cura specifica & minutio causalis, ita vt diaceltateffon præcedat secūdum medicamen. Nam hac purgatione pellitur omnis febris in materia peccante. Porro, si non dilatatur morbus, iam neq; cura, neque minutio requiritur: plerumq; namque diaceltateffon, integram curam complectitur. Sin in membra spargitur, sequitur cōtinuò, oppopyron laudani, id quod febrim vnà cum dilatatione propulsat. Minutio autē siue saluatellæ, siue cæphalicæ, siue ea quæ per spinā dorsi fieri consuevit, materiam peccantem in sanguine, idq; intra cutem & carnem, tollit: quod hoc loco tria sunt, quæ sub vnā mendendi rationem clauduntur, singula per se perfecta. Postea ne plus minúsue, quàm par est, adhibeat medicus, diligenter oportet vt obseruet, quid dilatatum & quid non sit dilatatum. Nolim quenquam ibi deterreāt canones medicorū, qui à nobis dissentiunt, neque enim id permagni facio: nouit Deus vtilia me scribere, nouerūt etiam & cognoscent plurimi eruditi medici.

Diaceltateffon.

Oppopyron
Iaudani.

Minutic.

DE APOSTEMATIBUS.

Apostema-
ta duplicia

NOueris duplicia esse apostemata, alia etenim sunt quæ una cum paroxysmo mortem inducunt, in his plurimum laborauerunt medici, (ô misera ac credula natio mortalium, cur passa es te apertis nugamentis, quæ de Epidemiis & aliis apostematibus annotata & tradita sunt, illudere ac circumuenire?) Alia sunt, quæ paroxysmum citra mortem adferunt, ea medicinæ subiicimus, utraq; in anthrace concurrunt, similiter in saphyro, in carbunculo, in pleuresi, in peste, in bubone & aliis compluribus. In quibusdam nulla mors inest, ut in cancro & similibus apostematibus, quæ in mammis mulierum sunt. In his omnibus cura sit in hanc sententiam. Præter Sonath, cui expulsiua virtus inest, cæterum nihil recipe. Huius enim virtute ac vi singula apostemata pelluntur. Hoc resoluit, mitigat, deniq; expellit apostemata ex corde. Unâ ergo adit chirurgica praxis interuenientibus maturatiuis, quibus in emunctorium redigas apostemata. Maturatiua autem cum adtractiuis ita sint cōiuncta, ut expulsiuum attractiuum sequatur. Directo

Sonath.

Chirurgia.

igitur Sonath in virtutem suam expulsiuā
sequitur Thyriaca, in qua inest magnum Theriaca.
secretum cōtra omne venenum, propterea
ob insignem virtutem, hanc vsurpandum.
Reliqua experimenta vndecunq; corrosa,
relegamus ad eos, qui sese passim apud om-
nes homines venditant, & in hoc solū in-
cumbunt, vt gloriolam aliquam per fas &
nefas sibi aucupentur.

Cap. V I I.

DE HYDROPSI.

DVo sunt quæ ad curationem Hydropicorum requiruntur, specifica purgationis & specifica tumoris. Elice principio essentiam ex Alandahal vnâ cum composito, deinde confunde cum aquila præcipitata, postea administrata purgatione pro morbi ratione, & id ipsum tantisper dum abeat origo morbi. Interim administra etiam in dies essentiam tartari, vitrioli & diacubebe: Sub hæc adorna cataplasma ex rebis columbarum in aceto rosaceo, & applica donec videas prorsus consumptum morbum. Post hæc insequitur summum specificum, spiritus vitæ ex auro extractus, quo aliquandiu etiam vti lice-

Purgatio.
Alandahal
Aquila præcipitata.
Tartarum.
Rebis columbarum.
Specificum tumoris.
Spiritus vitæ ex auro.

bit, Energia namq; atq; adeo vi naturæ sanari vult Hydrops, quæ tùm demum inquiritur, cùm iam causa morbi desiit. Varia ac multa sunt huius morbi specifica, quorum maxima pars hoc loco à nobis est annotata. Qualia, & quæ remedia empirici in medium adferunt contra hunc morbum, illa credo nemini non esse manifesta.

Cap. VIII.

DE PUSTULIS.

IN speciebus Gallici morbi, tria observabis, purgationem, curam & conseruationem. De quibus hæc paucula notato: purga initio pustulosum Ceniote-mia, quo pellitur causa morbi, vnà cum tota materia peccante. Cauendum insuper est, ne interim à dosi & quantitate huius purgationis longiùs, quàm par sit, aberres. Præterea, si pustulæ adhæserint cuti extrinsecus, aut alioquin dolor iuncturarum altius infederit corpori, inunge oleo, quod est ex realgare, & cõualescet ægrotus. De vlceribus autẽ, nodis, tuberibus siue extra corpus siue in corpore, quæ inde exoriuntur, iuxta præscriptum praxeos, quæ de vlceribus est, agito.

Purgatio
Ceniote-
mia.

Oleũ real-
garis.

DE VULNERIBVS.

P Rincipio quicquid est fluxuum aut humorū, si ad emunctorium erumpit, ad eandem medendi formam redigitur in hanc sententiam. Mortifica primū, deinde mundifica, postremò consolida. De mortificatione, res sic se habet. Recipe alcali quod est ex realgare, cū hoc quicquid in corpore corruptū est ac mancum mortifica. Mortificatum ab Estphara, libera gummi, liberatum, pristinae sanitati restitue, mediante Mumia. Quanquā sunt quædam vlcera, quæ prorsus non indigent mortificatione. Sunt tamen alia, vt Estiomena, quæ mortificationem vehementius desiderant. Idcirco, vt vt sunt, chyrurgico existimanda relinquuntur. Sunt alioquin etiam alia innumera medicorum recepta, quibus, quia non semel hominibus imposuerunt, suisq; inuētis perierunt hi qui talia commenti sunt, non video cur utaris. Hæc de vlceribus. Purgationem, quæ propter conseruationem corporis iure prima esse debet, prudenti medico committo in eam sententiam, quam supra de pustulis præscripsimus.

Mortificatio.

Gummi.

Mumia.

Purgatio.

DE VULNERIBVS.

Ratio tri-
plex vulne-
rum sanan-
dorum.

Triplex est ratio sanandorum vul-
nerum. Naturalis, vt balsami. Speci-
fica, vt brassidellia. Characteristica,
vt magoreo. Sed priusquam descendamus
ad illa, principiò quæ miraculi vice erunt
his, qui harum rerum imperiti sunt, indica-
bimus, neque genus, neq; locum vllum in
vulneribus obseruandum esse, id quod ve-
teres disputatione admodum proluxa dis-
seruerunt. Vtrum videlicet, ea sint sananda
necne, quæ sunt cerebri, intestinorum, vesi-
cæ, & hoc ipsum hac ratione. Quia vide-
mus, cum confossa, tum alio modo cõfecta
vulnera, illic vbi vitæ locus esse nequit, ni-
hilominus tamen consequi mortem, quare
de mortiferis vulneribus, nihil prorsus di-
cemus in præsentia, cum sua sponte offerât
se se illa. Porro hæc prima cautio est, ne
chirurgicus ex eo, quod medicabile vnus
est, immedicabile atq; adeò mortiferum fa-
ciat. Hoc igitur opus, hic labor est, vt pro-
bè agnoscas, triplicem hanc sanandorum
vulnerum rationem, longè saluberimam,
neq; interim audias eos, qui aliudè erogât,
nescio quæ vanissima commenta, imò pre-

eibus etiam à barbitonforibus mediastinis, cæterisq; hominibus leuissimis, indoctisq; contendunt, inter quos sunt Landfrancus, Petrus de Argilato, qui multa ac varia vel nuce non æstimanda, de vulneribus in vnū volumen congefferunt, ô verè pilatos doctorculos, qui præter pileolum ex scarlote atq; titulum, cæterùm nihil insignè geritis, qui ex pumice Nylum exundantem petitis, cæcus sequitur cæcum, & cascus cascam: hinc est cur hi, qui titu-lórenus scholam sunt sequuti, triplicem hanc medicinam, quæ est de vulneribus, in alienum vsum verterint. Naturalem scilicet, quæ balsami est, in putrefactionem præposterè. Specificum, ad ea loca, quibus minimè competit, non sine periculo torserunt. Et characteribus circumforanei in cōtemptum & medicinæ & eorum. Nos verò quæ de his verè habentur apertè trademus tali via. Balsamum naturale potionis vice administratum, aut alioquin vulneribus impositum, nihil aliud est, nisi Hypericon, centaurea & prunella, quæ non modo ea, quæ extrinsecus, sed etiã quæ intrinsecus sunt vulnera curat, & hoc propter virtutem, quæ in balsamo existit. Quicquid autè est de specifico: multis partibus superat balsami naturam. Nam Col-latenna sub potione administrata, cum ex-

terna, tūm interna vulnera sanat, propter virtutem quæ firma, atq; adeo fixa ineffe solet, & tantisper operatur, dum vulnus est apertū Brassatella, si modò attigerit vulnus, neque porrò opus habet aliquo medicamine. Sunt insuper alia quamplurima specifica, quæ ad eundem modum operatur, neq; idipsum ad duodecim aut 2. horas, horum tanta vis est, vt fixum atq; adeo perpetuum medicamentum subministrant, vel semel vsurpata, & hoc ipsum vsq; in finem vulneris. Certè hoc loco specifica experimenta recensenda essent, quæ (quia in Archidoxis eorum mentionem fecimus) nunc prætereunda censeo. De characteribus quæ tertia forma est, vt quidam approbant, sic intelligendum: characteres, benedictiones, & huiuscemodi mirabilia, vulnerib⁹ à præsentibus, absentibusq; adiuncta, vulnera sanare dicuntur, hocq; citra omnē synoniam, sunt etiam quæ synoniam albam sistunt, cuiusmodi est Staraphaxat. Alia sanguinem, vt *Kist* & *Kiß* & id genus alia innumera, quæ alibi in Archidoxis recensentur. Hæc sunt quæ sola medicum nobilitant. Quare in hac triplici sanandorum vulnerum ratione generalem curam, iuxta præscriptum adhibere potes, neq; interim eos, qui vniuerso orbi imposuerunt, audire.

PH. THEOPHRASTI
PARACELSI MEDICINÆ
& Philosophiæ vtriusque Doctoris,
de Vita longa, Liber III.

ARGUMENTVM

Libri tertij.

Superiore lib. tractatum est de morborum curatione,
hoc autem, de sanitatis conseruatione.

Cap. I.

 Ostquam de particulari-
bus arcanis, quæ corpus
morbis confectum, pri-
stinæ sanitati restituunt,
diximus, inde, vbi supe-
riora deficerūt, ita auspica-
bimur, vt ea, quæ in supe-
rioribus libris tradita sunt, tandem iam ab-
soluantur, & corpus physicum tanquam
balsamum cōseruetur. Etsi particularia ar-
cana, & huius tertii libri materies ad idem
corpus referantur, & etiam vna eadēque
præparatio existat, tamen praxis in hoc ter-
tio elixio alia est, à singulari illa medendi
ratione. Quare in hoc tertio libro primas
obtinent flos cheiri & anthos, in hoc enim

Flos cheiri
& anthos.

* * * R

Essc. 5.

Ars Lullii.

Extractio.
Melioratio
cōfortatio

absoluitur elixiridum arcanum, atque hoc vi & virtute totius quintæ essentia. Principiò ergo, quo singula magis intelligantur, quid quintum esse sit, breuiter interpreta-
bor. Quatuor elementa procreat natura, ex quibus temperata quædam essentia conficitur à spagyro, quemadmodum flos cheiri exprimit (Hoc loco etiam parui referre arbitror, quæ super hac re ars Lullii habeat, cū plus sedecim pedibus (v̄t dici solet) ab vniuersa monarchia quam Archidoxa præscribunt, aberret. Aliud namq; est extractio, aliud confortatio, aliud melioratio, v̄t istorum hominum voculis vtar, quorum Raimundus in eo libello, qui inscribitur ars Lullii, meminit, & ex his falsò quintā essentiam æstimauit. Hæc quod magis sunt argutia quàm vera, silentio præteribimus. Flos auri, flos amethysti, deniq; quicquid est Diaphincę naturæ, margaritarū, sulphurearum, chachimiarum, & quicquid est aluminosorum Zerebothinorum & id genus aliorum, quæ aqua gignit, charabarum noralliorum, hæc inquam omnia sunt obnoxia pro ratione temperationis, quæ, interueniente corruptione elementorum à spagyro fieri consuevit.

Cap. I I.

De principiis metallicis tinctura philosophica.

Porro totius rei summa in hoc est (quādo ea quæ hoc libro de elixiro dicuntur, singula ad vitam longam sunt referēda) vt vniuersa natura redigatur in spagyricam mixturam seu temperationē, quæ nihil aliud est, præter naturę bonitatem cui nihil aliud quod corruptile est, nihil deniq; aduersi, inest. Etiam si alia ratione ac varia eadem naturæ bonitas deprehenditur in tinctura iuxta præscriptum naturæ, quæ in lapide philosophorū existit: in Antimonio Antimoniū secundum corui naturam, in sulphure iuxta Sulphur. lunariæ effectum, & sic in aliis. Tamen in Mercurius. his omnibus est vna eadēmq; temperatio, qui. quæ inter metalla sub mercurio delitescit. (Mercurium dico qui omnibus metallis inest) Inter gemmas, sub crystallo: inter lapides, sub zeloto: inter liquores, sub carabe: inter herbas, sub valeriana: inter radices, sub peucedana inter amara sub vitriolo: inter silices, sub Antimonio. Præterea, sicut mercurius singulis metallis inest, sic Antimonium silicibus, vitriolum Sali, Melissa herbis. Et hæc sunt nomina Elixiri temperati. Obseruandum igitur in Elixiris insequentibus sulphur eorum, quæ isti mi-

Quinta es-
sencia me-
tallorum.

Ratio no-
uitas ver-
borum.

noralia vocât, quintam essentiam esse mer-
curium metallorum, ex quibus elicitur na-
tura corporis. Nam Cheiri, Veneri præstat:
Anthos, Marti. Quarû vis ac natura est, nō
tam vt morbos pellant, quàm vt corpus il-
lud vitæ longæ, quæ inferiori influentiæ
obnoxia est, reseruent. In hanc sententiam
Elixira longæ vitæ multis ac variis nomi-
nibus compræhendi volumus: cum vna ea-
démq; vis sit eorum. Nobis autem (si forsan
miraris hanc tractationem) visum est inte-
rim ludere in vocabulis, ne ingrati prima
lectione percipiant sententiã & dein flocci-
pendant nostra, magno tamē eorû incom-
modo, sed diligentius inquireant, & pulchra
vtiliaq; censeant & apertè id fateri tenean-
tur.

Cap. III.

DE A V R O.

al's.
Potētissi-
mum.

Aurû cum
omni sub-
stantia.

EX cunctis Elixiris summum ac potis-
simum est aurum, itaque principiò ip-
sius mentionem faciemus, huius si ra-
tionem intellexeris, aliorum, quæ à corpo-
re separantur non potes non nouisse. Reli-
quorum quæ à corpore non separantur, in-
fra, vbi vili tractatio auspicabitur, non obli-
uiscemur. De elixiro auri talis est praxis.
Resolue obrizum vnâ cum omni substātia

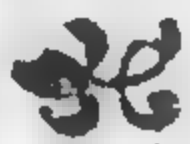
auri corrosiuo, & idipsum tantisper, dum fiat idem cum corrosiuo. (Neq; abhorreat animus ab ista tractatione. Nam auro, quatenus aurum est, corrosiuum præstat, & citra corrosiuum mortuum est: quare quantum esse auri sine corrodeute inutile esse affirmamus,) tunc resolutio hæc per putrefactionem vel incinerationem remouenda est, etiam si corrosiuum tenacius adhæreat. (Si tanta vis auri est, ut corpus conseruet, ac liberum reddat ab omni ægritudine, neque corrumpi id sinat, quanto magis seipsum, hocq; citra omnem infectionem? corrigit enim ac emendat quicquid non est syncerum. Igitur corrosiuum in auro nullo pacto appellari debet corrosiuum; quia vis arcani superat omne venenum. Nam omne Realgar moritur in elixiro auri, & in tincturam abit medicinae præstantem) sicque in hunc modum peracta inhumatione gignitur aurum potabile, hanc dosim seu maius harmoniam quãdam, præscribit peruulgata spagyrorum praxis. Postremò obseruabis de elixiro, cuiusq; confertur elixir, idem ita transmutat, ut haud dissimiliter sibi, fixum, porrò maneat.

Vis corrosiui.

Realgar.

Aurum potabile.

R.iii

D E P E R L I S.

Sed ut ea quæ de quinta essentia diximus clariùs fiant, obseruandum, nihil magis auro propinquum perlis esse.

Elemēta in
tēpore re-
ducta sunt
5. essentia.

Quatuor ergo elementa, quæ perlis insunt, eadē ratione cū auro in temperationē redigas oportet, id quod verē existit quinta essentia citra amissionē substantiarū. Porro si iuxta præscriptū perlas in quintam essentiam transmutare velis, pro ratione, quintæ essentiæ age, neq; quicquam immuta præter principium, in quo vltimam materiam, quæ in conficienda quinta essentia Solis, prima materia existit, adiungi necesse est, ea ex huiuscemodi recepto elicitur. Omnium imprimis redige limonem in liquorem, de-
nuò reeleuatum, in perlæ calcinationem arripiunt, exiccatae resoluuntur, quæ resolutio in elemētum, cui prorsus nulla complexio inest, erumpit. Est enim huius vis vniuersa, similis quintę essentię. Nolim hoc loco admittas rationē extractionis, quam Arche-
laus præscribit, neq; similes alias separatio-
nes spagyricas. Nam superior transmutatio non modò ea membra, quæ debilia sunt, pristinae valetudini restituit, sed ea etiam,

Limonū in
liquorē re-
ductio.

quæ valida sunt, ac robusta, in eodem vigore conseruat. Hinc fit quod perlæ pluris quàm reliqua spermata fiant, inter quas longè præstantissimas ostrearum esse dico.

Quâquâ hoc loco nō minimas partes ferat (ceu Archidoxa habet) homunculus, quem Necromantici Alreonem falsò, & philosophi naturales Mandragoram appellant. Tamen non nisi in communem errorem abiit propter chaos illud, quo isti obfuscarunt verum homunculi vsum. Origo eius etiam cuiusdam spermatis est, & per maximam digestionem quæ in ventre equino est fit, similis ei per omnia, corpore & sanguine, principalibus & minus principalibus membris, à quo prodiit: Sed nunc huius efficaciam præteribimus, quandoquidem non tantum ut perlæ, apud huius rei peritos, innotuit.

Homunculus Alreo seu Mādragora.

Cap. V.

DE EXTRACTIONE

quintæ essentiæ ex Herbis.

Suprà quintæ essentiæ mentionem fecimus, quæ citra vllam extractionem fieri debet, id sic intelligendum est. In Elixiro, quo de in præsentia mentionem facimus, quinta essentia nullo pacto elici po-

Elementa
duplata.

Exemplum
Melissæ.

Elixir vitæ

Vinum sa-
lutis.

Contra
quinta ef-
sentia vini
Lullistarū.

test ex herbis absq; extractione: propter di-
uersitatem essentiarum, quæ vni substantiæ
insunt. Hæc ita sunt segreganda, vt herba
maneant herba, & quinta essentia permaneat
quinta essentia. Quâuis in qualibet herba
sint quatuor elementa duplata, quinta tamē
essentia non adest duplata, sed, altera pars so-
lūm. Alteram, quæ est substantiæ relegamus
ad eas artes, quæ particulares sunt, & quod
Elixiri est tractabimus: id quod exemplo
Melissæ clariùs innotescet. Digere Melis-
sam philosophico mense in Athanor, dein-
de ita separa, vt duplata elementa seorsum
appareant, cōtinuò elucescet quintum esse,
quod elixir est vitæ, similiter vino genero-
so & idipsum varie, in Nepita, acerbis: in
Lolio, Lutea: in Tincio, nigricans: in Lupu-
lo, tenuis ac alba: in Cuscuta, austera: in aliis
similiter iudicandum iuxta experientiæ præ-
scriptum. Porro, extracto spiritu isto, & ab
altero separato, ecce vinum salutis, in quo
philosophi aliquot secula laborauerunt, ni-
hil tamen vnquam sunt assecuti. Et bona
pars eorum qui imitati sunt Raimundum,
aliquot dolia exhauferunt, dum elicerent
quintam essentiam vini, nihil prorsus tamē
deprehenderunt præter vinum adustum,
quo perperam pro spiritu vini, vsi sunt.

Quæ

Quæ hoc loco etiam requiruntur, alibi in philosophia de generationibus reperiuntur. Sufficiat iam admonuisse Spagyrum, quæ ratione herbis quinta essentia insit, denique quæ in his sint inuestiganda.

Cap. VI.

DE ANTIMONIO.

Sicut antimonium affinat aurum, sic eadē ratione ac forma affinat corpus: in illo enim est essentia quæ nihil impuri cum puro confundi sinit. Neq; quisquā spagyricæ artis imperitus, deprehendere potis est vim tam magnam antimonii: & in principio rerum eò deuenit antimonium, & inter metalla, quæ aquæ sunt, sic est relatum, ut porrò etiam diluio exacto, vis huius gemina atq; adeò virtus permanferit, ita ut sese ex influentia semper dirigat, neque aliquid de vi atq; virtute natua vnquam decesserit. Meritò igitur omnia, quæ mineralium sunt (quorum summum ac potissimū arcanum in se claudit Antimonium) uni huic tribuimus. Mundat seipsum vnâ cum reliquis quæ immunda sunt. Præterea, si nihil omninò sani adest: immundum corpus in mundum transformat: ceu in expo-

Tex. finit.
Tex. finit.

al's.
Genuina.

Antimoniū
p̄cipuum
mineraliū.

Antimonii
præparatio

5. Essc.

sitione lepræ habetur, quæ omnia aperte manifesta facit spagyrica praxis. Verum ne longius, quam par sit digrediamur, & tandem ad præparandam antimonii virtutem (cuius vel apex vnus, aut iota omnib⁹ codicibus qui in nostra p^rfessione sunt, præstat) perueniamus, sic habe. Primò, vide ne corumpatur antimonium, sed totum hoc, quantum est, integrum maneat, citra vllam amissionem formæ. Sub hac enim delitescit antimonii arcanum, id quod per retortam impelli debet sine omni capite mortuo: ac denuò, in tertium Cohop. reduci: tùm demùm erumpit. Dosis eius grana iiii in quinta essentia Melissæ administrata. Huic præterea nihil tribuit Archeus terræ.

Cap. V I I.

D E S U L P H U R E.

ARdua res est, & multis nominibus celebranda, tantam inesse vim atque naturam terræ, quæ balsamum procreet, cuius hæc est natura, vt porrò nihil putrescere sinat. At si consideras resinas, quarum potissima pars est sulphur, nihil est, quod superiora laudes. In sulphure balsamum est, quo de nemo non variarum ar-

tium studiosus meminisse debet. Nam in eo sunt liquores balsami, qui neque viuum neq; mortuū quicquam putrescere sinunt, sed corpus ita conseruant, vt nulla neq; influenza, neque naturalis corruptio vel impressa in corpore deprehendi possit. Nemo miretur hoc loco tantam inesse vim in resinis terræ, neque maiorem prædicationem huius, quàm quæ balsami sit supra terram crescentis, & huius vim atque virtutem declarantis. Nam in his, quæ occulta multò plura deprehenduntur, quàm in his quæ manifesta sunt. Sic in sulphure multò plura deprehenduntur, quàm in cæteris resinarum partibus. De sulphure autem (vt ad tractandi rationem perueniamus) ita intelligas. Eleua sulphur à Colcothar spagyrico more, idq; tantisper dum non superat ignis, hoc quod natura colcothar sulphuri tribuit, idem spiritus fixus est balsamus terræ. De quo hoc loco paucula admodū scribimus. Nam eius virtus per experientiam laudabilis & manifesta est. Etsi aliqua de gummi quædam etiam ex resinis, cæteraq; id genus eiusdem naturæ sunt cum balsamo, tamen inter illa primum ac optimum esse puto sulphur.

Colcothar
est vitrioli

D E M E R C U R I O .

Elixir ex
mercurio.
Cōtra Lul-
lium.

al's.
veneni.

Cōtra Ru-
pescissam.

Albertus.
Thomas.

Elixir ex Mercurio eadem ratione qua ad transmutanda metalla adornatur, confectum, plurimum valet ad pellen- dam mortem. Nā eius rubigo, quam Lullii sectatores falsò florem appellant, nil nisi mors est: sicut enim mors consumit ac con- terit corpus, sic rubigo metallū. Quicquid ergo tinctura illa tingit, longæ vitæ pluri- mum inseruit, & id ipsum tantò efficacius ac fortius, quāto altius (absit inuidia dicto) gradū Veneri attigerit, quāto acrius etiam ac subtilius in præparatione reiteratū fue- rit. Neminem deterreant Rupescissæ fabu- lamenta, qui suo consueto more, temerè ac frigide super hanc rem scripsit: videlicet in tinctura corporis aurū & similia quæ Mer- curii sunt, deniq; quicquid ex spiritu solis, aut arsenici confectum, prorsus esse fugien- dum. Ad tincturam Mercurii (cuius virtus est ex subtili acrimonia quam à natura Ar- chei habet) propius accesserunt Albertus ac Thomas, in coagulatione autem nimia, & gradu reiterationis, quibus totum nego- tium obruerunt, falsi sunt. Quamuis in ad- ornanda tinctura eorum quiddam est, quod

veræ tincturæ finitimū est, in hāc sententiā. Sicut metalla transmutantur ac plenè figuntur, sic etiam corpus. Ad hunc modū reduc Mercurium in eleuationem tantisper: dum in fixum crytallum abeat, deinde in resolutionem ac coagulationem digere, & cum auro coniunge, ita vt fermentum eius hoc ipsum fiat. Proinde iuxta præscriptum Hermetis age, vsq; in finem lapidis, cuius dosis est gran. i. Huius vis ac virtus corpus integrum conseruat.

Mercurii
præparatio
per fixationē
Cōiunctio
Mercurii
cū auro.

Cap. IX.

DE SPIRITU VINI.

SVpra vbi essentia herbarum memini, nihil aliud nisi vinum esse ostendi, sed hoc sic melius intelliges. Spiritus vini à substantia eiusdem prodit: nam huius subiectio existit vinum, sicut marrubium proprii ac natiui vini. Quare, vt spiritum vini, tanquam essentiam (quæ verè elixir est) habeas, sic percipito. Veluti persicariae lib. i. scrup. duos vini emittit: sic vini libra. i. plus scrup. i. nō capit. Reliquum est phlegma vini: id quod ad præsens Elixir parum confert. Porro, inquisitio huius essentia fiat ad hunc modum. Digere vinum (pellicano

Vinū quid
philoso-
phis.

Extractio
spūs vini
per circu-
lationem.

infusum) fimo equino, idque bimestre spā-
tium, continuò videbis adeò tenuè ac pu-
rum, vt pinguedinem quādam (quæ spiritus
vini est) in superficie vltro eliciat: præterea,
quicquid sub ea est, phlegma citra omnem
vini naturam existit. Pinguedo autem so-
la phialæ inclusa, & per se digesta, summæ
energix est ad vitam longam: nec verò so-
lūm ad vitam longam, sed etiam ad alia
quædam praxis illa torqueri potest, hocque
ipsum interuenientibus Cinamomo, xylo-
balsamo, myrobalanis: similibusque bonis
aromatibus. Sed ita iis agendum cogita, a-
romata pinguedini commisce, & mediante
in ventre equino digestionem, sic coniunge,
vt Elixir, quò de hoc loco mentionem fa-
cimus auroq; adiuncto medicina adorne-
tur: quæ communem contractionem
tollit, ac membra resoluit
& reficit.

Cōiunctio
spiritus vi-
ni cū auro.

Libri Tertiij Finis.

P H. T H E O P H R A S T I
 P A R A C E L. P H I L O S O P H I Æ
 & Medicinæ vtriusque Doctoris,
 de Vita longa, Liber IIII.

Cap. I.

De vita summi Iliastis.

V P R A in primo libro fundamēta ieci vitæ longæ, ea hac in parte absoluemus. Non enim video cur ipsa, quæ ad integrā vitam atque adeò sanam pertinent, hic denuò repetam: cum in superioribus libris, secundo & tertio de his à nobis iam abundè dictū sit. Quare in hoc quarto libello supremam manum imponam his, quæ supra in primo libro, de ea, quæ præter naturam est, vita, incepimus, idque ipsum pro ratione theórica.

Principiò proponimus vniuersis spagyricis, cum Adæ, tum Mathusalem ætatem, id quod in secundo capite mox sequenti indicabitur. Antequam tamen illa enarremus, prius de vita longa quæ in manu maximi Iliastis est, exactè dicemus, & hæc p ratione magnalium: vbi plura de libero arbitrio

Iliastes magnus.

arripienda esse admoneo, quàm quæ nos ex elementis administrare possumus. Hæc ut rudiùs & apertiùs manifesta fiant, fingamus oportet Enochdianos, quam influentiam si in mente nostra, perinde ac ignem in ligno non sine vulgari virtute, gesserimus, fieri potest, ut ad hanc vitam perueniamus vel nullo negotio: id quod exemplo Ioharnetis palàm fit, cuius natura neq; vnâ ætatem solam, neq; seculum vnum duntaxat comprehendit, Sed ne his in meis paramyricis libellis præbeam calumniandi ansam, his, qui scripturas variè torquent, nihil certi hoc primo capite definiemus de vita summi Iliastis, vtrum, hic in corporalibus elementis sit, aut porro etiam in quinto viuat, vbi nullum corpus occurrit, vbi nō modò hi quibus de mentionē fecimus, viuunt, sed etiam hi, quos somno sepultos credimus. Hęc in quâ omnia sublimioribus spiritibus tantisper existimanda relinquimus, donec infra ad illa venerimus. Præterea, si implectur Iliastes ille summus, aut aliquo saltem haberet opus, facilè eò, quicquid esset Enochdianum perueniret, vbi vniuersa vita nostra longa suis locis in æthere ac nubibus collocaretur. Verùm semel se saturauit Iliastes, ut posthac nō careat, neque aliquo habeat

Enochdian.
n.

Ioharnetes.

Paramyricy Libri.

Somno sepulti.

habeat opus : quamobrem in hoc opusculo ultimo singula pro ratione primi libri enarrabimus .

Cap. 1. 1.

De Vitæ longæ descriptione.

ERgò ut tandem ad finem deducamus ea, quæ de vita longa tractare incepimus, principiò indicabimus, quid vita longa sit. Terminus vitæ longæ completitur in se, mille aut nongentos aut minimum sexcentos annos . De scaturigine autem huius, quæ præter naturam est, vitæ, sic accipe . Duæ sunt in hominis potestate vires. vna naturalis, de qua dictum est vsq; ad natiuum finē: alia aërea, in hac etenim nihil est corporale: quo circa, incorporalia hunc nostrum libellum absoluunt . Miseros hoc loco mortales, quibus primum ac optimū thesaurum (quem Monarchia naturæ in se claudit) natura recusavit, puta naturæ lumen, ne porrò in hac laboremus frustra . In philosophia autem quia desinit ac abit natura aniadum recordabimur, neq; porrò mentionem faciemus philosophiæ . Missas igitur faciamus res naturales, missa etiam faciamus quæcūq; sunt ex elemētis insuper etiam gesta holisimidan, deniq; quæcunq;

Quid vita longa.

Vis naturalis.
Vis aërea.

Aniadus.

Holisimidam.

T

suprà diximus, quæ sub chao, in quo sum-
mus Iliastes existit, delitescunt: & in manus
illa de quibus in primo libro mentionem
facere cæpi, tandem accipiamus. Vt igitur
ad annum Aniadin, aut etiam vltrà perue-
niamus, obseruandæ sunt regulæ sequentes.
Neminẽ offendant, quæ hoc loco de Nym-
phidida dicturi sumus, quo loco simul in-
dicabitur vis ac natura gnatinorum, saldi-
norum, deniq; Salamandrinorum, & quic-
quid est Melosinæ. Porro si quem præsens
locus abalienaret, neminem offendat, sed
potius finem huius opusculi adeat, vbi sin-
gula videbit.

Cap. III.

De Solis natura & Amado.

Solis natu-
ra.

al's.
relegamus

Sed vt simul innotescat cùm locus tum
corpus in his rebus, quòd certa quadã
concordãtia ordinari debet ac dispo-
ni, princip.ò obseruanda est Solis natura,
quod Iliastis est. Nam aliud à trecentis vsq;
ad sexcentos annos conseruat, id quod ad
eos codices religamus, qui tractant de na-
tura elementorum. Præterea, quicquid ex
sui natura, simul etiam loci naturam ad-
mittit, haud dissimiliter priori seculo in
vnã conclusionem cogitur, Vbicunq; ve-

rò coeunt cùm loci tum corporis natura simul, illuc vel nullo negotio peruenitur ad 600. annum. Quorum aliquot qui isthuc ætatis attigerunt commemorare possem, nisi aliò properaret calamus. Sunt præterea qui aliquandiu atque adeò furtim sunt seruati, idq; per vitam longam: quorum ratio quod nulla, nisi quatenus Iliasti tribuerunt, & hoc loco prætereundū censeo. Sic quicquid non est aëreæ vitæ hoc loco tollitur. Idcirco sequuntur, qui vitam aëream vixerunt, quorum alii à sexcentesimo anno, ad millesimum & ad millesimum centesimum annum peruenierunt, id quod iuxta præscriptum magnaliū, quæ facile depræhenduntur ad hūc modum accipe. Compara aniadum, idque per solum aëra, cuius vis tanta est, vt nihil cum illo commune habeat terminus vitæ. Porro si abest iam dictus aër, erumpit extrinsecus id, quod in capsula delitescit. Iam, si idem ab illo, quod denuò renouatur, fuerit refertum, ac denuò in medium prolatum, scilicet extrà id, sub quo prius delitescibat, imò adhuc delitescit, iam, vt res tranquilla prorsus non audiatur à re corporali, & vt solum aniadum, adech, deniq; & Edochinum refonet. Insuper etiā hæc tria, & quod in hæc tria vergit, non

Locī & corporis concordia.

Summa
mysterii.

Aniadus.
Adech.
Edochinus

Æquaſter.

quatuor, ſed vnum ſint, habebis longiſſimā vitam deliteſcentem. Hinc eſt natiuitas magni illius *Æquaſtri*, qui præter naturā natus eſt. Hoc & ſi id quod intrinſecus erat, nequaquam deprehendere potuit, tamen hîc præbuit occaſionem id, quod extrinſecus *Iliaſtes* fuit.

De duplici eſſentia ſanitatis & egritudinis.

Cap. IIII.

Aliani.

R Eſtat abhuc in hac monarchia, cuius vos magnus ille homo maximopere commonefacit, videlicet, longè aliā eſſe vitam ab ea, quam nos plenè præſcripſimus: quæ tunc alia nos perſtringet, cū ſingula tranſibunt, qui calcatur, & qui calcatur, nihilominus tamen vtraq; manebunt, id quod non ſatis intellexerunt hætenus *Aliani*. Tum demum erit quando ſimul omnia deſinent, quæ vnà mecum indagatiſ, iam inde à primo ad nouiſſimum uſq;. Sed par eſt, vt ſemel etiam probemus ea, quæ tractare incepimus, & ea non phifica ratione, ſed eſſentia ipſa, quæ vel ſola hoc loci, cuius meminimus plurimùm valebit. Hoc loco, quo de plenè loquimur: miraberis forſan ac quæres. Num vita ſana poſſit eſſe cōiuncta cum vita longa? Reſpondemus, du-

plicem esse essentiam, alteri sanitatem & fixam, alteri ægritudinem & similiter fixam inesse. Quod autem ad locum & immutationes istorum attinet, nihil prorsus immutamus. Porro, quorsum attinet frustra his immorari, quæ nobis lumen naturæ recusat. Præterea ille, qui animi libidine nobiscum agit, indicat, ac rursus hiâtes nos deserit. Quare hoc loco præteribimus quæ vires nostras superant, & creaturas aliquot, vitæ mirabiliter longæ, & eas sine fato, cōmemorare incipiemus, inter quos sunt Laureus, Siconius, Hildonius, & alii plerique, quorum natiuitatem, siue mortem naturalem nemo vnquam neque deprehendit, neque audiuit. Adde naturam & essentiam illarum, & quotumquenq; reperias, qui vel apiculum de his scripserit: quanquam paramyrica scripta nō nihil de his habeant, tamen veluti senibus hoc fuit ac rursus desit, ita etiam vnâ intellectus abiit. His igitur cōcludimus, quicquid est vitæ longæ, idq; extra Necrolicos, quemadmodū in sequētib; patebit.

Duplex essentia sanitas fixa ægritudo fixa.

Laureus
Siconius
Hildonius

Necrostici.

T ili

36 28

Summa operis mystici.

Scaiolæ. 4.

Cedurini.

Cosmogra-
phica vita.
Iesihac.

Non pili fecerim cum, qui sub Lulli-
anis artibus se falso, vt Necrolium
venditat, & improbat id, quod in
quatuor scaiolis comprehenditur, & me vt
summum scaiolam prædicat, ita vt pro ra-
tione cedurinarum possim adoriri necro-
lias artes: at ago vel Hydros scaiulis vnâ cū
æmulis inuideo. Quid dicam hoc loco de
his quæ Musa sagax in canonibus suis vnâ
cum manticis quatuor scaiolarum com-
plectitur. quæ vobiscum indormiscunt tym-
panaq; in nobis anodinica reddunt. Et ego
vos etiam atque etiam in tantum stuporem
adduco, vt in notitiam papaueris rediga-
mini, sed missa facio illa, & in hoc solum la-
borabo, quod in superioribus libris hacten-
us moui, in Cosmographica scilicet vita,
vbi cū locus tū corpus Iesihac appa-
rent. Porro etiam quæ præscribo, præter lo-
ci ac corporis vires idq; spagiricè præscri-
bo, hydromanticè, & pyrothonchus. Sed
quid attinet hæc cōmemorare vobis omni-
bus, quorum ne nomina quidem noui, qui
etsi necrolias agitis, & in cyphanto nō nihil
experti, tamen indormiscunt pulsatiles.

Hæc omnia ego absolui, ea quisquis intelligit, optimo iure se spargiri nomine venditet, ac tùm demũ quintum caput ediscere laboret, in quo me plurimũ offendunt Scaiolarũ. Nã his nulla inest mortalitas. Sub hæc ergo concludo totius rei summam, & asũrmo eum esse immortalem, quicumque pro ratione Scaiolarũ vixerit, id quod per Enochdianos & sui sequaces probò. Neque hũc locũ infringet Æquaſter. Præterea, si pro ratione necroliorũ Scaiolis infererer, eſſet, quod excipiendum ducerem, id quod maximus ille Adech anteuortit, & propositum noſtrũ, at non modum deducit, quod vobis Theoricis discutiendum relinquo. Atqui ad hunc modum abiit è Nymphidica natura, interuenientibus scaiolis in aliam transmutationem permansura Melosynæ, si difficilis ille Adech annuiſſet, qui vtrumq; exiſtit, cùm mors tùm vita scaiolarum. Annuit prætereà prima tempora, sed ad finem ſeipſum immutat. Ex quibus colligo ſupermonica ſigmẽta in Cyphantis aperire fenestram. Sed vt ea figantur, recusat: gesta Melosynes illa cuiusmodi ſunt, relinquimus. Verũ ad noſtram Nymphidicam. Ea vt in animis noſtris concipiatur, atq; ita ad annum aniadin immortales per-

5. caput.

al's.
Immortalitas.

Enochdiani.

Adech.

Melosynæ.
Adech.

Supermonica ſigmẽta.

Nymphidica.

ueniamus, arripimus dona Veneris, quæ
etiam si vos vnà cum aliis cognoscitis, mi-
nimè tamè viurpatis: id ipsum autem absol-
uimus eò, quod in prioribus capitibus in-
dicauius, vt hanc vitam securè tandem ad-
sequamur, in qua aniadus dominatur ac re-
gnat, & cū eo, cui sine fine assistimus, per-
manet. Hæc atq; alia arcana, nulla
re prorsus indigent, & in hunc
modū vitam longam
conclusam relin-
quimus.

LIBRORVM IIII.

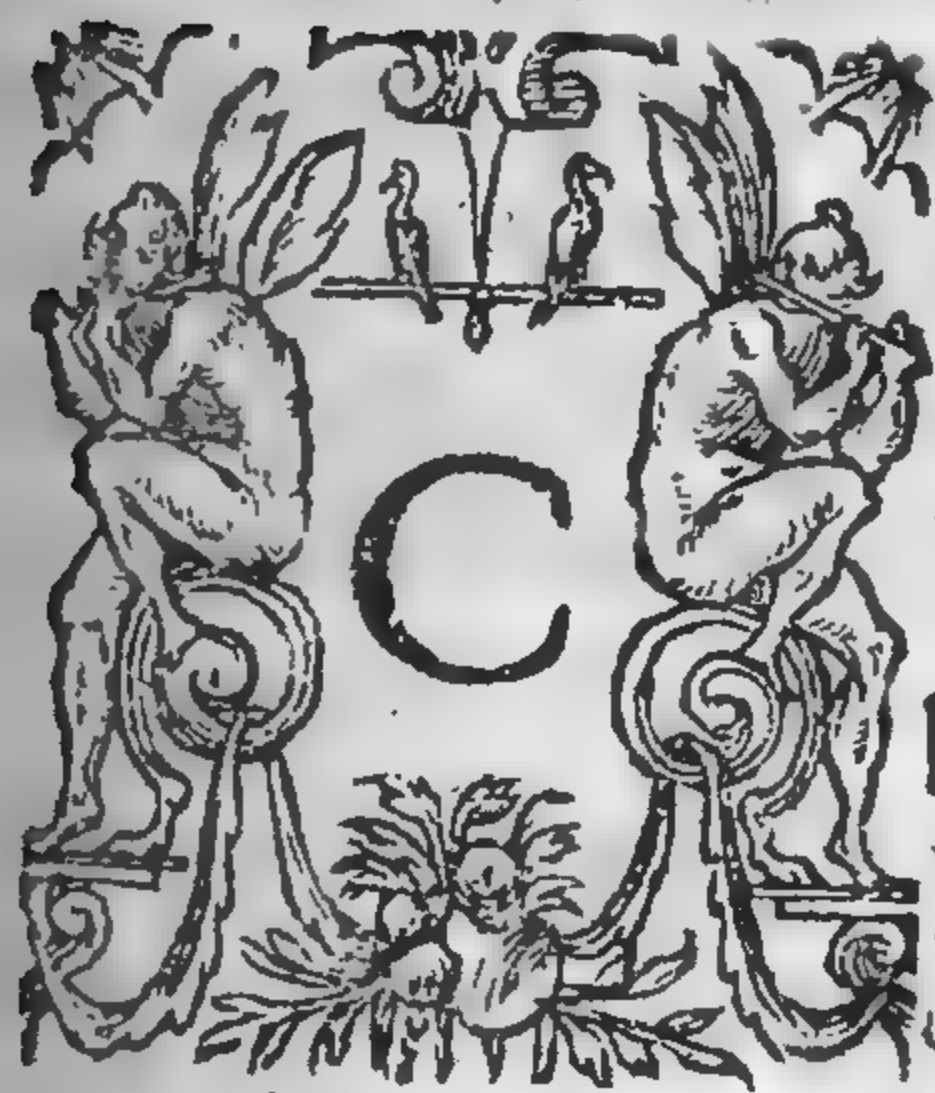
*Theophrasti Paracelsi
de Vita longa.*

FINIS.

EPISTOLA. *hæc ad Gualterum Johanni*
LEO SVAVIVS I. G. P.

Io. Capellæ Parisiensi Archiatro
Regio Sal.

Vi potius quam tibi (vir
præstantissimè) donabo
(cum Catullo) lepidum
hunc novum libellum? le-
pidum, inquam, ut Theo-
phraſti Paracelſi opus: no-
vum, ut meum ſcholorũ
modò editorum. Tibi enim rãquam medi-
co eruditissimo, medicinæ liber iure offer-
tur: quiquidem ab Ioanne Fernelio doctis-
ſimo viro Archiatro Regio decessore tuo
moriente; quum rogaretur quem ex ordine
regiorum medicorum ſuo gradu locoque
dignum cenſeret, velut Socrates Apollinis
oraculo ſic illius ſententia digniſſimus ſuc-
ceſſor es iudicatus. Tibi etiam ut veteri
amico munuſculum aliquod debeo, ut ho-
ſpes hoſpiti teſſeram hoſpitalem. At quum
tu eloquentiam cum philoſophia ita con-
iunxeris, ut te Varronem Gallicum meritò
poſſim appellare, non hic ego tecum de in-
tima philoſophia multis differam nec cum
oratore diſerto diuitias orationis expro-
mam. Quid enim agerem? aut ſanuſue eſſem

qui hæc te docerem? Nam etsi non Sus Minervam, ut aiunt, tamen ineptè, quisquis Minervam docet. Tantùm per te liceat de veterè tua consuetudine gloriari, cuius præsentem dignitatem ex medicis atque mathematicis colloquiis, quum Arduæ cum Annibale maris præfecto legato Regio propacis cōditionibus tractandis vnà essemus, iam spe atque opinione præfagiebā. Philosophiam verò abstrusam quam hîc Paracelsus noster euoluit an inuoluit, neminẽ arbitror præter te medicorum ætatis nostræ, (Honoratum Castellatum collegam tuum libenter excipiam) vel suspitione solummodo attigisse. De qua ego sæpenumerò cum illo sapientissimo Fernelio quandoque tecum differui, non de ea quæ vel edictis legum vel bonorum virorum suspitione vlla perstringatur: sed ea, quæ sacrosanctam priscorum philosophorum vatumque sapientiam à prophana multitudo alienam mysticis verborum inuolucris complectatur. At mihi onus hîc incumberet satisfaciendi doctissimæ tuæ aduersus Paracelsi opera disputationi quam mecū coràm subtilissimo collega Honorato & Ambrosio Pareo Archirurgo in Leonardi Botalli Astenfis insignis medici pariter regii animi

gratiâ instituiſti: quum ille nos ad Comedię
Italicę voluptatem liberali atque opipara
cœna exciperet. Tu enim magna ratione
contrà me contendebas, non videri Para-
celsum ex arte & methodo, medicinę ar-
tem tractare, imò confuſe, ſparſim abſque
ordine multa congerere. Artis enim eſſe (vt
Cicero de iuriſprudẽtia ſcripſit) ſumma
genera rerum velut à capite arceſſere, ea
deinde tãquam in membra ſingula partiri,
partes tandem ipſas ſuis quaſque diffinitio-
nibus circunſcribere: aut ex Arabum offi-
cina, cauſas antecedentes, primitiuasque
perſequi, earumque effcctus, demum ſigna
morborum eorumque curas: nullam ex iis
videri Paracelsum veram diſciplinę for-
mulam compoſuiſſe plenam quidem ac re-
fertam. Verum Galenum ipſum fatebor dia-
lecticũ ſubtilem fuiſſe ſed velut Aſianũ ora-
torẽ ſcripturiẽdi quadã libidine multis egis-
ſe Theophrasti noſtri more (quę paucis po-
terant comprehendì. Fuerit illud vtriuſque
vitium: verum vt Galenus in vſu partium
corporis humani mihi admirabilis videtur,
non minorem Paracelſus in calculi tracta-
tu videtur laudem ſermonis inſtituti logicę
conſecutus. Relinquamus: vocabulorum
tartari, ilech, Aniadi ſimiliumque in eo affe-

Stationē: exultat enim humanus animus quodā furore delectationis in pulchrē inuentis,

” *Et linguæ cor laxat habenas.*

Philosophorū chymicorū verba nulla sunt publica, suis vtuntur. Dandum autem est profectō illi, quod aliis metallicis scriptoribus à quibus hæc iamdiu tractantur, vt in rebus inusitatis (quippe quæ ab artis opere nascuntur) vtatur ipse verbis interdum non auditis. Nihil verò in nobis perfecti esse potest, laudemus quæ bona sunt, quæ mala, humaniter excusamus. Scribebat Paracelsus suis Germanis, velut Lucilius poëta suis Siculis & Tarentinis: ad rudia eorum ingenia stylum accommodauit. Nec dubito Capella sapientissimè, si omnes, saltem complures illius libros legisses, quin aliā de scriptis hominis opinionē fuisses concepturus. Legi ego partim, partim audiui ex Germanorum interpretatione plurima illius opera, quorū indicē præbui in præfatione libri de vita longa: allati sunt nudiustertius ad me alii eius libri Germanici, quos pariter in fine huiusce opusculi recensebo. Expecto alios quoque à Nabet viro mathematicæ disciplinæ peritissimo, ac Theophrasticæ studiofissimo. Cōfero ego quæ possum vt vsus artis maximæ optimus in communē hominū

utilitatem elucescat. Suadebant autem quidam viri minimè mali, iudicio tamen meo parum prudentes, ut hunc libellum qui adversus medicos conscriptus videbatur alii quam medico offerrem, consecrarem, ne minus tibi gratus esset quòd vulgarem theoriam ac praxim medicam reprehenderet. Quis verò te melius delectum in rebus medicis faciet? quis omnium ea quæ à Paracelso in emolumentum salutis humanæ trahenda erunt, doctius iudicabit. At mihi absurdum videtur, quod plerique hodiè adversus Paracelli scripta factitant rem veram aut incognitam damnare: ut coram te de arcano corallino alcali spirituum, mummiæ alcaligata in cura Podagræ differui: in quibus turpe duco cognitioni & perceptioni assertionem reprehensionemque præcurrere. Quinam verò ex omni antiquitate Socrati, Democrito, Empedocli ingenio atque iudicio præstiterunt? quibus cum Hippocrate tuo, vita brevis visa est, ars longa, experimentum fallax: scilicet ob angustos sensus, imbecillos animos & veritatem rerum in profundo demersam aut tenebris undique circumfusam. A sapientibus autè qui contrariis in partibus momenta rationum paria possunt ponderare, assertio libentius sustinetur,

ne cōtrā prudentis officium incognita pro-
cognitis habeant iisque temerè assentian-
tur. Postremā est mei facti ratio, cur tibi po-
tius quam alteri cuiquam istud opus do, dī-
co, addico: quòd vnus existis in aula morum
corruptrice & deprauatrice, qui cum inge-
niis conflictaris huiusmodi, neque animus
ab officio tamen immutatur aut flectitur,
vt solus philosophos ames, foucas iuuesque,
illósque in deterrima labyrintho implica-
tos omni beneuolentiæ genere prosequaris.
In qua si mihi aliquam operam præstare, &
si me, vt Cicero pro Trebatio amico ad
Cæsarem scribebat, quibusdam gloriolæ à
Rege insignibus ornare volueris, non re-
cusabo: si tamen rem tibi gratam fe-
cisse hoc opusculo sensero, fecisse
mihi operæpretium videbor.

Bene vale Lutetiæ Pari-
siorum Kal. Iulii

Anno 1567.

Allati sunt ad me nudiustertius, lector, libri nonnulli Th. Paracelsi quos vobis, vt in præfatione Compendii quem plurimos, visum est hîc quoque recensere.

*Philosophiæ magnæ tractatus multi,
videlicet.*

- De vera influentia rerum.
- De inuentione artium.
- De tempore laboris & requiei.
- De vtraque fortuna.
- De sanguine vltra mortem.
- De lunaticis.
- De generatione stultorum.
- De Nymphis, pygmæis, Salamandris.
- De animalibus ex Sodomia natis.
- Opus Astronomiæ mundi.
- De Metheoris. Liber 4. Paramyri.
- De matrice. Paragranum.
- Item volumen aliud, continens plures tractatus.*
- De Physionomia.
- De Therebintina.
- De vtroque Helleboro.
- De casu matricis.
- De ligno Gaïaco.
- Commentarii in aliquot Aphorismos Hippocratis.

Vum libellū hunc Theo-
phraſti Paracelſi de vita
lōga Adamus à Boden-
ſtein duplici præfatione
exornauerit, utrāq; pro-
lixiffima: mirabitur for-
taſſe lector cur præter-

De duabus
editioni-
bus lib. de
vita lōga.

mitti in hac editione iuſſerim, noſtrāque
hanc in locum illarum tanquam demortua-
rum ſuffecerim. Priorem attexuit libello
edito anno M. D. L X. eo quidem puro pu-
to de qua nos in Compendio noſtro iam
diſſeruimus. Poſterior aſſuta eſt eidem li-
bello typis excuſo anno 1562. ſi eundem
dicere fas eſt ſecundum Alphenum Iuriſ-
conſultum, cuius tāquam nauis, carina ipſa
præcipuæ quæ partes ſunt immutatae adeò
vt priſtinam formam amiſerit, vel ſi mauis
nouam induerit. Conſumpſit totam iſtam
præfationem Adamus (vir alioquin bonarū
literarum haud expers) in diſceptationibus
philosophiæ Ariſtoteliciæ peruulgatis, nulla
prorſus expoſitione interiecta vel ſententia-
rum vel verborum Paracelſi difficillimorū.
Pudeat deinceps tam verbosis ineptiis Ada-

Alphenus.

Contra A-
damum à
Bodeſtein
de princi-
piis rerū.

me lectorem à Theophrasti ipsius lectione retardare: ad cuius conceptiones nullam viam sternas, nihil obscuritatis explices, quo tandem aliquis fructus ex tanta loquacitate percipi possit. Hæc proba sunt (in- quies) tria esse Paracelso principia quæ spe ctantur in dissolutione rerum naturalium, vt nos ligni exemplo, in compendio iam ostendimus, vnde constet ea fuisse in cōstru ctione: sed Aristotelis materia, forma, priua- tio, non item: vt naturæ primordia non esse appareat, sed subtilis ingenii somnia: quæ id circò ab infinitis aliis philosophis (vt ex

Diogenes
Laertius.

Diogene Laertio manifestum est) in con- trouersiam haud temerè reuocantur: vt ra- ceamus tanquam Christianæ sapientiæ cir- ca æternitatem rerum contraria, esse explo- denda. Addit, sed quod etiam ex Theophra- sti nostri scriptis vt axioma illud principio rum, perspicuum est, Elementa non esse cor- pora simplicia, sed matrices ortas ex tribus primis. Hæc quidē sunt clarissima nec quæ vllum iter patefaciant ad Paracelsi mentem eruendam: licet (vt subinde ipse admonuit)

Paracel-
sus lib. de
gradibus
de cogni-
tione voca-
bulorum
artis.

non tam oculos lectioni oporteat quàm operi in his intelligendis manus admoliri. Spagiricorum (inquit) vocabulorum cogni- tio ab opere non scripto expiscanda est.

Libris autē his quatuor de vita longa, inseruit quartum vnū velut suppositium partum, quarto verò atque legitimo in quintū numerum vi quadam eiecto & iniuste de sua possessione deturbato: in reliquis libris, facta quorundam verborum vel syllabarum immutatione penē ridicula vt opus vænalius prostarēt quod nouum hac parte incrementi emptori esse videretur (Magnæ enim sunt hodie ditēsque librorum in Germania nundinæ) Adamum medicum non puduisse quartum istum librum nugis inanibus scatentem obtrudere qui nec seriē rerum vlla cum reliquis cohæreat nec sententiarū Paracelsi subtilitatem, nec dictionis grauitatem redoleat. Miror (inquam) illum lucri vel gloriolæ spe adeo fauisse Typographi imposturæ (qui more popularum rei suffuratae nouam diffuendo speciem induūt furti tegendi gratia. Non est verisimile ex ore docentis ita fuisse exceptum quod paraphrasis amplior foret, verba sunt tantum quædā puëriliter ineptēque commutata vt lectori ea conferenti constabit. Cur non aliquas interdum difficultates publicè explicat omnibus, mysteriis solū suppressis) quas vni tantum pollicetur? nempe, quod sit illud duplex in vno homine corpus, quorum vnum

De iiii. lib.
quodam de
vita longa
suppositio.

-inversum

-inversum

Corpus duplex in vno homine.

Cicero.

De tribus
primis.

De Laudan-
o.

De Anti-
monio.

De mate-
ria forma
& priua-
tione.

etiam (vt ait c.vi.lib.i.) inuisibile homini,
quid hæc vita, quid mors quid vita morta-
lis, quid immortalis. Desine tandem fumos
venditare & incipe de re agere subtilius vt
te (Ciceronis verbis de Demetrio Phalereo).
Theophrasti non Atheniësis illius, sed Ger-
mani huius discipulum possimus agnosce-
re. Quis te ipsum germanum hominem, A-
sianum oratorem suspicatus esset? Quor-
sum illa pauca, memorata de tribus primis,
de Laudano, de Antimonio quæ vnusquis-
que in autore ipso legere potest: quin ea po-
rius attingis & enucleas, quorum ope quæ
sunt in eo recondita & occulta lector possit
intelligere. Quod si quis suscipere vellet ad-
uersus te Aristotelis defensionem, de tribus
principiis, quid tandem respondeas? Nõne
philosophi omnes Spagyrici materiam cõ-
stituere & formam quorum instituta & præ-
cepta Paracelsus noster est palàm insecutus.
Nõne confessi sunt omnes, veterem formã
sublatã nouam protinus induci, vbi ioclusa
est tacitè priuationis necessitas. Nõne hoc
ipso libro approbat elementa quatuor &
ex eorum temperamento 5. essentiam? At
quæ videtur aliis in libris immutare, in
alium sensum detorquet quam tute mentis
illius & cogitationis expers, opineris. Non

omittam quod in Compendio de acciden-
te secundum Paracelsum perstrinximus: nō
esse quidem capiendum ex peripatetica di-
sciplina sed potius ex Platonica vel acade-
mica, cui, omnis forma quæ inest materiæ
magis accedere videtur ad naturam acci-
dentis quam veræ substantiæ: eamque me-
lius dici fieri quàm esse. Arnaldus item Vil-
lanouanus in paraphrasi Rosarii expli-
cat tincturam esse accidens quod adue-
nit materiæ caducæ: ex quibus forma spa-
gyrica resultat. Possunt autem lector in his
mysticis libris quædam impunè propalari
ad odorem rei arcanæ velut frictione aut
calore quodam excitandum, quamvis arca-
na præcepta detegi palàm nefas sit. Ideò
Sphinx statuebatur olim ab Aegyptiis pro
foribus templorum vt mysteriorum celan-
dorum admoneremur. Ideò ferrum (vide-
licet forium & serarum hebræi dixerunt
symbolum esse sapientum & inde Græci
Pallada fingi armigeram. Dionysius etiam
Areopagita mysteria censuit scripto regen-
da, voce recludenda. Ideò Expositores zo-
roastis Chaldæi sicut ipse ægymaticè loquū-
tur. Plato verè diuinus de supremis substan-
tiis Dioni scripsit sub ænigmate. Sic Pytha-
goras pauca tantum quædam scripta Da-

Accidens
Paracelsi.

Arn. Vil.

Mysteria
celanda.

Sphinx.

Pallas cur
armigera.

Plato.

Alchindus
Rog. Bach.
Cul. Pari-
sienfis.

Plutarch⁹.

Tritemii
Polygra-
phia & Ste-
ganogra-
phia. 8.
ad Maxi-
milianum
Cæsarem
libris vt
in Pinace
legitur.

Ioan. Vvie-
rus de præ-
stigiis dæ-
monum.

mæ filiæ moriēs cōmendauit. Sic quī ex no-
uissimis philosophis sapiētiā occultam ol-
fecerūt Alchindus Arabs, Rogerius Bacho
Anglus, & Gulielmus parisiensis filiis tan-
tū doctrinæ scripserunt. At multi Hercu-
lis more, vt ait Plutarchus, irrumpunt in sa-
cra furiosē. Sic nostris propē temporibus
scripsit Ioannes Tritemius Germanus Po-
lygraphiam licet clauibus quibusdam ape-
rire simulauerit quæ tamen paucis aditum
præbent ad mysteria. Sic idem Steganogra-
phia (opus vt ipse profiteri audet mirandum
& laboriosum) quæ occultam scripturam
significat, vir recondita eruditione insignis
vt eius monumēta testificantur: quem quidē
Paracelsus noster lib. Chirurgiæ minoris do-
ctorem philosophiæ libetē agnoscit: quem
nuper etiā Cornelius Agrippa velut pa-
rentem venerabatur: Ad quem idem Impe-
rator. De quæstionibus arduis retulit quæ
hodiē extant 8. doctrinæ omnis plenissimæ.
Quo magis miror Carolum Bouillum: eū
que fecit Ioannem Vvierum lib. de præ-
stigiis dæmonum tanto furore in hominē
integerrimæ vitæ, eruditionisque summæ
esse debacchatos: quod scriptum simplex
spectarent, in sententiā occultam mentis
acie minimē penetrarent. Hæc Bouillus

epistolâ ad Germanû Ganaium Regis Cõ
siliarium. Ad Tritemium diuerti, quem re-
peri magum nulla philosophiæ parte insi-
gnem, Eius Steganographiam euolui veli-
tatim, nonnullorum capitum perlegens
initia, vix horas duas librum in manibus
habui, abieci eum ilico, quòd terrere cœpe-
rant me tantæ adiurationes, ac tam barba-
ra atque insoleta spirituum (ne fortè dicam
dæmonum) nomina, vñiuerfa verò huius-
modi nomina, quoad videre visus sum, igno-
ræ linguæ sunt. Aut enim Arabica aut He-
braica aut Chaldaica aut Græca: latina pau-
ca, aut fermè nulla. Innumeri autem sunt
characteres, quibus adiurationes singulæ
notantur: Angelus Dei fecet eum medium
&c. Cui Tritemius respondet in præfatio-
ne libri Polygraphiæ ad Maximil. Impe-
ratorem. Venit ad me hospitii gratia Caro-
lus Bouillus natione Picardus quem, quum
omni humanitate tractauissem bibliothecam
etiam aperui & inter alios libros, opus
etiam Steganographiæ communicauì nec-
dum eo tempore consummatum. Vidit Bo-
uillus & obiter legit, se inuentum mirari
dixit, laudauitque, nec quo intelligeretur
modo, curauit. Vnde quum non peteret in-
telligentiæ clauem, nihil eorum quæ nostra

Car. Bouil-
lus ad Ger-
ma. Ganjũ
contra Ste-
ganograph

Io. Trite-
mius ad
Maximil.
Imperato-
rem Cõtrà
Bouillum.

lucubratione continebantur meruit audi-
re vel percipere. Reuersus in Galliam pro
beneficiis malefacta rependens Stegano-
graphiæ non intellectæ occasione, me ma-
gum & Necromanticum falsò esse ad Ga-
nayum scripsit. Ideò manet hætenus opus
Steganographiæ in tenebris sepultum: ne
causam videar pluribus dare similibus simi-
lia de me suspicandi. Malo enim inuenta mi-
ra perpetuo damnare silentio, quam Necro-
mantiæ superstitionis notam falsa licet ho-
minū æstimatione incurrere. Scripsit quo-
que Triterius Apologeticon nominatim
de hac re aduersus Bouillum istum seu po-
tius bouem maximum ea quæ non intelle-
xit, calumniantem, vt in indice Ioan. Du-
rallusii lucubrationum illius reperio: quod,
quia iam non extat, aliud me debere san-
ctissimæ tanti viri memoriæ literarum no-
mine existimaui. Ne qui fortè hisce ca-
lumniis deterriti ab optimorum librorum
lectione tanquam ab Vlpiano improbata
abhorreant si in eorum manus inciderint.
Reperi ego tres huius Steganographiæ li-
bros, tertium tamen imperfectum, quem-
admodum se reliquisse inchoatum scripsit
ipse ad Boscium amicum. Nescio an vir do-
ctissimus D. Henricus Memmius libellorū
supplicum

Apologia
Leonis Sua-
uii pro Tri-
temio ad-
uersus Bo-
uillum.

Memmii
Bibliotheca.

supplicum in regia magister plures habeat: quem fama est conquisitis vndique optimis quibusque in omni disciplinarum genere libris insignem bibliothecam instruere atque adornare: magnificum fanè opus, exemplòque Ptolemæi Philadelphi regium: cuius memoria nulla temporum vetustate exoleuit. Sed vt ad Triterium redeam præfatus est ipse in Steganographiam suam his verbis: Antiquissimos sapiētes si qua vel naturæ vel artis arcana reperissent, ne in prauorum hominum notitiam deuenirent, variis modis ac figuris occultasse, eruditissimorum opinio est. Mosem quoque Israëliti-cæ gentis famosissimum ducem in descriptione creationis cœli & terræ ineffabilia mysteria verbis operuisse simplicibus, doctiores quidem Iudæorum affirmant. D. etiā Hieronymus tot penè in Apocalypsi D. Ioannis mysteria latere dicit quot verba. Græcorum philosophos & poëtas non parua apud suos existimationis prætereo, qui fabulis conscribendis operam nauātes aliud imperitis atque aliud eruditis hominibus vnius narrationis serie sagaci inuentione tradiderunt. Hos ego &c. Idem epistola ad Boscium scribit: verba esse ibi plana, lucida, sine omni literarum aut vocabulorum trās-

Io. Triterius in præfatione Steganog. de priscorum parabolis.

positione, itavt omnes legant & intelligant: secretum tamen illius quaecunque erit, manere ignotum. Idem in clavi ad lib. 2. Polygraphiæ suæ: In Steganographia non dictio literam vt hîc sed quæque aliam integram ad mysterium conuenientem repræsentat dictionem: cuius ibi ponit exemplum sententiæ cordis velatæ sub Steganographiæ limitibus duplici ratione: addens, per eam penè infinitis narrationibus, non vna aut duabus, doceri abscondendi modum. Vbi-que profitetur se nihil impium nihil pharmaceutricum nihil religioni christianæ aduersarium tractare, omnia esse recta, syncera eaq; à causis naturalibus emanare. Lib. 2. damnat spiritus nefarios qui homines transuersos rapiunt in scelera & flagitia, dicit Astronomiæ cognitionem requiri & doctorem piûm & syncerum. Damnât in quæstionibus ad Imperatorem artes necromanticas & libro ad Ioachimûm Marchionem Brandenburgensem de prænotionibus christiano licitis & illicitis. Item alio contra maleficos & omnes artes & superstitiones à religione damnatas. Vt verò ad Bouilli calūnias reuertar, animaduertamus paulisper eius mendacia atque ineptias. Euoluit, ait, velitatim nonnullorum capitum perlegens

Summa metho-
dus Steganographiæ

Summa metho-
dus Steganographiæ

Contra magicam nefariam.

initia. An Bos opime libri abstrusi sunt veritatem euoluendi? an ex initiis capitum, sententia de vniuersa traditione ferenda est, nec est in ciuile (vt apud Iurisconsultos) non tota lege perspecta iudicare? Vix duas horas, librum in manibus habui. Tres libri quos habeo vix biduo aut triduo legi possunt, quo pacto horarum duarum spatio perpendi atque intelligi: spirituum (ne forte dicam demonum) Audisti lector ex superioribus Titemii dictis quantum abhorreat a spiritibus prauis ac nefariis cur ergo, adiecit iste demonum? Ignorat bos demones bonos dici æque ac malos, sicut ex Iuriconsulto: Qui venenum dicit, adicere debet bonum an malum, idem de pharmaco: sic eudæmones dicuntur qui boni, cacodæmones qui mali sunt. Si verò de malis bestia mala sensit, cur forte, adiecit, quæ ambigendi vox est, quum paulopost dicat, angelus dei malus eum scet medium, dissoluatque foedus iniquum quod cum nocentibus angelis iniisse ac sanxisse palam ex ipso opere declaratur. Addit verò etiam quod dignum sit animaduersione, si castigationem, lector, intelligas. Porro, si rite memini, hunc ipsum in Stegano-phia illa ordinem seruat. Non expedam hic incertitiam sermonis, quum ego non rite sed

rectè meminerim à quodam grammatico
 Ciceroniano traditum, *Porro*, non melius
 præfigi initio periodi, quàm autem, enim,
 &c. Prætermittamus hos pueriles in deliro
 fene velut repuerascente errores, veniamus
 ad rem Si est orientis princeps, verius ad
 orientem literas in eam cœli plagam patē-
 tes expandit, & paulo post, spectansque in
 auroram profert, quæ ritè prolata &c. hîc
 prodigium notemus: Bos locutus est sicut
 Iulius obsequens de prodigiis scripsit Ro-
 mæ quandoque accidisse: ritè prolata, dixit
 rectissimè scilicet cū ritu & cerimonia ma-
 gica, quemadmodum Marsilius Ficinus de
 Spiritu auri, qui si ritè scernatur secretus-
 que conseruetur: maxima enim vis operis du-
 plicis in his verbis consistit. Sed fœlicius
 (ut nostri loquuntur) quàm prudentius vox
 hæc Boui excidit, quam tam ineptè paulò
 antè vsurpauerat: si ritè memini. Rem verò
 iam (omissis verbis) tractemus Bouille: non
 spectare in auroram diceres si diligentius
 verba Tritemii perpendisses in ipso capite
 primo: sic tu ridiculè in liniine impegisti.
 Scribit enim ille orientem hîc velim intel-
 ligi, non vbi sol quolibet die oritur, sed eū
 locum vbi à principio creatus fuit: quem
 æquinoctialem appellamus. Præteribam

Iulius ob-
 sequens.

Marsilius
 Ficinus.

ignotæ linguæ vocabula ab eo dici inserta adiurationibus Tritemii. Aut enim (ait) Arabica sūt, aut Hebræa, aut Chaldaica, aut Græca: Latina pauca aut fermè nulla. Age bos, hîc fige lassum pedem, aratro aptior tu quam stylo, ignotæ mihi linguæ, dicere debuisti, qui prorsus elinguis es. Nam linguæ illæ multis sunt notæ ignorabilia verba dicebat Apuleius: solam tibi latinam excoepisti, in qua tam foedè paulò antè lapsus es: sed in iis quæ de ea dixisti foedius multò ac turpius mentitus: quum dicis: pauca aut fermè nulla. Nam sicut in superioribus ignarum te prodis dialecticæ in conceptione ~~et post~~ id est simplici vel relatiua enuntiatione, sic, quanuis in propositione disiunctiua satis sit alterutram partem veram esse, hinc non potes te facile extricare: nam vel aliqua insunt latina vocabula Tritemii formulis adiuratoriis vel prorsus nulla. Sic ego tecum syllogismo contra disiunctiuum tuum enuntiaturum certabo, fermè nulla: ineptus sermo est, vox enim, nulla, diminutionem non admittit. Nulla enim prorsus quum insint, nec pauca sunt nec fermè nulla, vt perlegenti libros tres Steganographiæ perspicuum erit. Nunc ad te venio Vvierre qui Bouem secutus ducem, non potuisti non aber-

Aduersus
Vvierre.

rare à via & cœco cœcū ducente, vterque in foueam decidistis sic exemplo Ouidiano.

Ouidius.

Visa est mihi digna relatu

Pompa: senem potum pota trahebat anus.

Henricus
Agrippa.

- „ Haftenus (Vvieron ait) Bouillus: quem licet
 „ mendacii & impietatis accuset Tritemius,
 „ se purgans: res tamen ipsa secus docebit, si
 „ quis Steganographiæ libros accuratè lege-
 „ rit: quorū partem scriptam cū figuris & spi-
 „ rituum nominibus apud Henricum Agrip-
 „ pam foelicis memoriæ, ego ipse olim legi,
 „ atque eo inscio exscripsi. Si damnas Vvire-
 „ re magiam in Tritemio qui negat eam se-
 „ tractare nisi ænigmati stylo, qua fronte po-
 „ tes in Agrippa probare qui ex professo tri-
 „ bus de occulta philosophia libris explica-
 „ uit? cur eius foelix memoria, Tritemii, exe-
 „ crabilis. At paulò antè nobis cōstat assenta-
 „ tionis tuæ ratio in libris magicis quos cum
 „ Vlpiano corrupēdos memoras: inter quos
 „ quartum quendam recēses additum Agrip-
 „ pæ tribus, & falso tributum (vt ais) Henrico
 „ Cornelio Agrippæ tuo olim hospiti & præ-
 „ ceptori honorando, circiter annos xxvii.
 „ iam mortuo, vt hinc falso. Manibus eius iā
 „ inscribi speres: putes, dicere voluisti dic quæ
 „ so (Vvire) quo ore criminari Tritemium
 „ illum, quem tuus hospes & præceptor tan-

topere laudat, vt æstimationem operis sui omnem ab illius iudicio aut testimonio aucupetur? de te vetus illud scite vsurpari hîc potest: non est discipulus supra magistrum. Audi quanti Agrippa faciat Tritermium: in præfatione: fateor, iuuenis admodum hos libros scribere aggressus sum, spe tamen illos aliquando correctiores locupletioresque emissurus, atque ea causa Ioanni Tritermio viro arcanarum rerum admodum industrio primùm illis obtuli corrigendos. Idem in epistola dicatoria: Nunquam in hanc arenâ restituendæ Magiæ descendere hætenus ausus fui, verùm post collatum inter nos de his rebus sermonem, tua præcellens peritia & doctrina tuæque ardens adhortatio audaciam mihi animùmque addidit. Hos libros nunc tuo examini, qui harum rerum plenissimam peritiam tenes, castigandos, censendos iudicandosque submitto, vt si quid in illis à me scriptum sit, quod aut in naturæ contumeliam aut cœlitum offensam religionisue iniuriam vergere queat, condannes errorem: sin autem dissoluta & purgata sint impietatis scandala, veritatis traditionem tueare: sicque cum his libris nostris atque cum ipsa magia agere velis, ne occultetur aliquid quod prodesse queat, nec probe-

Cornelii
agrippæ de
Tritermio
testimoniũ

Tritemii
ad Agrippam
confiliū de cau-
tione secre-
torum.

tur quod possit non nisi nocere: quo sic tan-
dē libri isti tuo examine probati, digni sint
qui aliquando fœlicibus auspiciis in publi-
cum egrediantur, nec timeant iudicium su-
bire posteritatis. Vale & his audacibus par-
cito cœptis. Hæc ego lector latius transcri-
psi vt iudicium audires Agrippæ de Tritemio,
vt magiæ nomen quod mox à Paracelso nostro
vsurpabitur, adhuc auribus nostris durum,
vsus aliorum tibi molliret. De quo Marsili-
um Ficinum suo etiam loco audiemus. At quo
velut extremis telis Bouillum istum confodiamus,
accipe Tritemii eum tacitè perstringentis
responsum ad Agrippam. Ne te retrahat à
proposito quorūcunque consideratio nebulonum,
de quibus verè dictū est: Bos lassus fortiter
figit pedem. Te autem diuinitas ingenio donauit
amplū & sublimi: non ergo boues imiteris,
sed volucres. Vnum hoc tamen te monemus,
custodire præceptum, vt vulgaria vulgaribus,
altiora verò & arcana altioribus & secretis
tantum communices amicis. Da fœnum bo-
ui sacrarū psitaco: intellige mentem, ne boū
calcibus, vt plærisque contigit, subiiciaris.
Animaduerte lector Tritemium non inopia
sed de industria in hac bubula similitudine
perstitisse vt aculeo Bouillum istum suum
pungeret,

pungeret, à quo fuerat ab editione operis
 sui, paris argumenti retardatus. Cuius verba
 libenter adieci vt cautionem tibi mysterio-
 rum cœlandorum exemplo libri huiusce Pa-
 racelsi nostri, parabolici atque enigmatici
 semper inculcarem. Nec verò inuidus me-
 dicus Vvierus à Theophrasti etiam ipsius
 fama violanda nominatim maledictis tem-
 peravit. Vt susceptum ab eo bellum aduer-
 sus doctissimum quenque ostentationis er-
 gò fuisse videatur: qui suo postea loco in
 scholiis proximis insalutatus non abibit.
 Postremum nobis certamen est sustinendū
 ab Hieronymo Cardano (subtile dices ac
 varium) ab autore subtilitatis ac varietatis,
 imò futile ac vanum, nisi variū è Columel-
 la de lupo vario, maculosum intelligas. Fuit
 (inquit) vir paulò antè nostram ætatem mē-
 daciō Agrippa, inanior Raymundo Lullio,
 Ioannes Tritemius, qui totum librum satis
 grandem hoc vno scriptitandi solo sōmniō
 impleuit nec tamen expleuit: Et vt fidem fa-
 bulæ faceret, finxit se necromantiæ, quum
 potius stultitiæ deberet, accusatum: Impu-
 dens certè sycophanta si quis vnquam mor-
 talium. Et paulò post in Tritemii stultissi-
 mam inuentionem demiror virum egregiū
 scripsisse expositionē. Sentis (lector) ineptis-

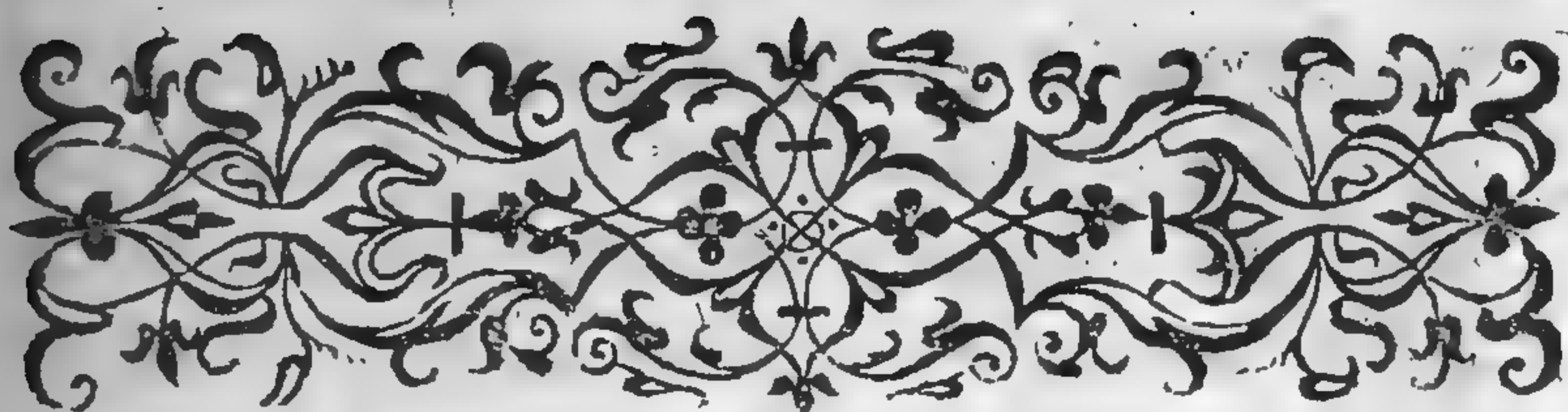
Aduersus
 Hiero. Car-
 dani Ca-
 lumnias.

Columella

fimi hominacionis in virum tantum maledicentiam: cuius scripta fatetur stolidus, ab egregio viro commentariis illustrata. Est etiam Polygraphia nuper à Collangio in in gallicam linguam versa regique gallorū consecrata: Non est iste dignus ira Cæsaris (vt aiūt) nisi Scaligeri Cæsaris qui styli vulneribus nugas eius procidit. Hoc tantum addam: Tu verò doctior subtilis eruisti in Polygraphia reductionem tryadis in nonadem per dyadē? Tu ne in Steganographia euoluisti & intellexisti quæ latebant abdita? Sic in Agrippam in natiuitatibus tuis: sic in Artephium in vanitatibus temerè inueheris: & canum more ignotis ad latras. His itaque calūniis confutatis & à capitibus summorum philosophorum in imperitissimos atque impudentissimos hostes literarum, detortis: solida mihi videntur iacta fundamenta disciplinæ Paracelsi, in confirmatione institutorum Tritemii quem præceptor agnoscit cuiusque more abstrusa naturæ rerum miracula, medicus sub humanæ vitæ prætextu sicut Tritemius velut Magus sub spirituum euocatione obumbravit.

I. G. P.

NATURA DVCE
COMITE INDUSTRIA.

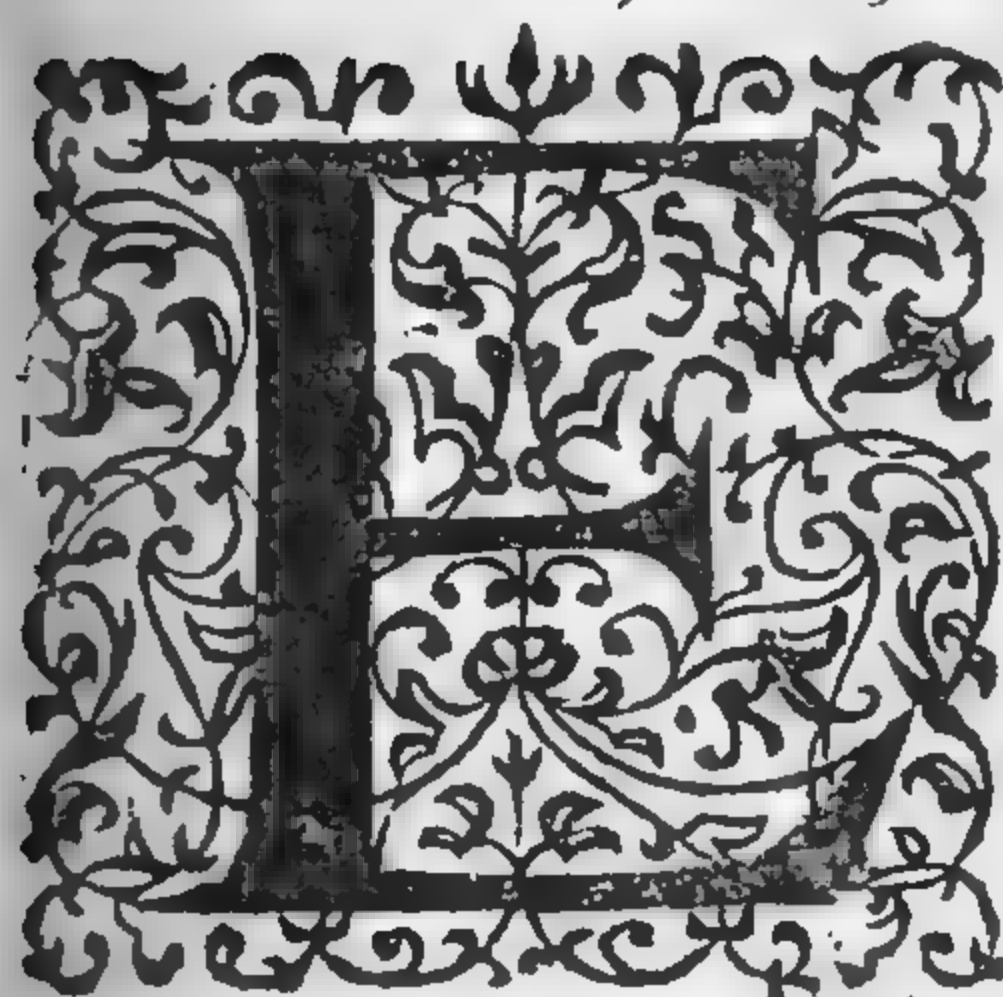
LEONIS SVAVII I. G. P.

IN LIBROS QVATVOR PH. TH.

Paracelsi de vita longa

Scholia.

IN CAP. I. LIB. I.

Xcipe iam lector à me
cogitationes meas in re
bus arduis atque abstru-
sis, quas literis mando
absque fuce ornatuque
sermonis: in quo non es-
se immorandum censuit.

diuinus Plato ne à vera rerum tractatione
auocemur: quas inquam mando literis Plato.
tonico etiam more qui in iis rebus semper
ænigmaticus extitit: vt ex illius scriptis & Plotini.
Plotini sui commentariis cum Marsilii Fi-
cini interpretatione constat. Qui hunc scri-
bendi ritum arguet, Platonis diuinitatem
insimulabit: & libros qui Pselli ænigmata, Psellius.
qui Thoreumaticæ artis ænigmata, inscri-
bunt. Tractat itaque Paracelsus noster lib.

CorpusPhi
sicum.

Galenus.

Picus in
Heptaplo.

1. c. 1. quid sit vita, quæ mortalis, quæ immortalis quid sit mors, quid ægritudo, quid phisicum corpus? Phisicum corpus partitur in partes interiores & exteriores de quibus Galenus doctissimè libro de usu partium: quanuis Vesalio aliique complures aliquid ab illo prætermisum, à seque supplendū perhibeant. Dies natalis coniungit vitam mortalem cum immortalis. Mors est dissolutio huius coniunctionis. Morbus est huius mali fons & origo. Hæc sunt plana & clara si scriptum solummodò spectemus: valdè obscura, si sententiā indagemus. In his enim consistit fundamētum omnis insequentis institutionis philosophicæ: quum hîc iam attingat coniunctionem rerum naturalium & earum quæ præter naturam sunt. Statuamus ergò cum Paracelso diligenter ab antiquis medicis Hippocrate, Galeno & cæteris esse consultum vitæ mortali: vnde suam ipse vim Theophrastus noster in vitæ immortalis traditione effundet. Quidam interpretes admodum subtiles quum hæc trahunt ad terræ naturæ descriptionem (vt Picus in Heptaplo septiformem expositionem deducit Mosaici sermonis Genesis mundi ingēti ostentatione, paucò fructu. Vitam in mineralibus tribuunt argento quod ideo viuum

dicatur, mortalem Mercurio qui elicitur ex corporibus imperfectis & impuris, immortalē illi qui ex corporibus perfectis & puris. (de quibus mox ciii.) quæ à Spagyris Sol & Luna dicuntur. Mortem esse existimant congelationem huius vitæ à Sulphure. Nomen autem corporis Phisici, innuit tacitè alterū ab eo corpus intelligi non phisicum vel naturale vel mortale: quod nuncupat cœleste, supernaturale, præterque naturam: quæ Synonima habeto. Tantum huc addam ex Plutarchi mysteriis ad huiusce mortis mentionem. Tinctores ferunt interire eos colores qui coniunguntur & miscentur & eiusmodi permixtionem vocant interitum. Deinde Phœbum aiunt in sacris interpollatum sæpiusque mutatum ignem à se emisisse, crebris conuulsionibus (vt ferūt) dissolutum &c. Hic itaque nota interitum vel mortem ænigmaticam, nota coniunctionem pariter ac dissolutionem. Posset etiam hæc fieri interpretatio vt vita sit humor vitalis seu radicalis in abstracto secundum Porphyrium in Isagoge: in concreto sit vita mortalis atque immortalis, deinde in corpore perfecto vita longa, in imperfecto brevis.

Synonima
Plutarch^o.

Porphyrius

Hic tractatur de duobus corporibus quæ in Compedio perstrinximus esse in vno homine: de quibus quam bellè Adámus à Bodenstein in fine secundæ suæ præfationis in libros v. de vita longa. Vale (inquit) cum tuis corporibus duobus, spiritu vno. Corpus phisicum hîc vides etiã mortale dici, aliud illi immortale adiungi vel cœlicum, cuius coniunctio vitam adfert dissolutio mortem. Dissolutio autem esse nequit absque coniunctione præcedente sicut aiunt priuationem supponere habitum. Sed ad disputationem superiorem de principiis rerum in nostra præfatione, memineris priuationem Aristoteli principium esse intellectualem tanum non reale: sicut in elementorum qualitatibus duabus solum à Paracelso statutis lib. suo de gradibus scilicet calido & humido, reliquis duas frigidam & siccam potius priuationis quam realis qualitatis rationem subire. Distinctio autem nõ satis dilucida vtriusque corporis parit in hoc c. obscuritatem. Corpus enim moritur scilicet mortale seu phisicum vel caducum, at hoc corpus, interueniente eo corpore cõseruandum est scilicet cœlico quod adiun-

Priuatio.
Qualitates
clarescunt.

Quo.

xit Deus, quo (ne legas quod) interueniente extrinsecus conualefcit ab eo fit instauratio Instauratio alterius corporis (restauratio , barbara vox est) quod quidem est instar ligni & coelicum instar ignis. In quo existimuit errasse Hippocratem cum reliqua secta medicorum qui mortalibus remediis insudarunt, ad conseruationem istius phisici corporis, à quibus lōgæ vitæ remedia vt à balsamo (ne balsamum legas) perperam petebant nempe à creaturis seu corporibus phisicis in quibus non inest fons vitæ, sed in coelico illo corpore quod subiectum est in quo vita longa gliscit. Dixit Paracelsus ipse lib. iiii. c. i. rationem Theoricam vitæ longæ tractari hoc i. lib. sicut libris ii. & iii. praxim de vita sana & integra, scilicet de medicinæ partæ curatrice morborum. Conseruatricē autem verā Hippocratem nec attigisse nec planē intellexisse. Ideò scopum suum esse præcipuum de vita longa præterue naturā differendi, eaque hīc docendi quæ à priscis medicis hætenus intacta atq; ignorata fuerunt. Idcirco titulum de vita longa præscripsit operi vniuerso licet de vita sana obiter vel per transfennam differat. Corpusculum hīc appellat per contemptum, corpus mortale & caducum: coeleste verò vide an liben-

De spiritu
metallico
Angurel-
lus.

Marsilius
Ficinus.

Elixir.
Zoroaster.

ter accipias à Platone de spiritu, quem me-
dium cōstituit inter corpus mortale & ani-
mam immortalem vt vinculum vtriusque
necessarium mediæ cuiusdam naturæ de
quo scitè Augurellus poeta.

*Spiritus hæc inter medius fit quæ neque corpus
Haud animã dicas sed eum qui semper Vtrique
Participās in idem simul hæc extrema reducat.*

De quo (si hæc ad mineralia referas cum
illo) scribit Marsilius ficinus. Inest etiam
metallis spiritus & lapidibus sed latet mate-
riæ mole oppressus: qui si ritè secernatur se-
cretusque conseruetur tanquam seminaria
virtus si adhibeatur materiæ sui generis, po-
terit simile generare: quod arabes elixir vo-
cant. Huc adiiciam mysterium ex Zoroa-
stri. xvii. aphorismo, per triplex indumen-
tum ex lino, panno, pellibus, triplex intelli-
gi animæ domicilium seu habitaculum, ce-
leste, spiritale & terrenum. At, de huiusmo-
di interpretationibus parabolicis non con-
temnendis ab iis qui fortè obtutu primo nō
intelligēt. Pici in heptalum epitomæ autor
argumentū traxit à D. Paulo. Qui mandu-
cat non manducantem non spernat, & qui
non manducat manducantem non iudicer.
Balneare autem hæc mystica verbis haud
submergere oportere. At si priores philoso-

phi

phi maiora demessi sunt, mihi tanquam
inopi spicilegium reliquerunt.

IN CAP. III.

CAp. hoc iii. est de ratione cōseruandi
corporis phisici ab omni corruptio-
ne. Conseruatio fit per instaurationē
vt c. præcedenti ad supplendum defectum
corporis. Illa subinde fieri debet, propter
corruptionē quæ quotidie accidit. Instaura-
tio est recuperatio deperditi in corpore ca-
duco, ab alio corpore scilicet cœlesti. Hæc
ad praxim conseruatricem: cui perperā vul-
gus medicorum voluit accommodare bal-
samum peruulgatum scilicet vel Iudaicum
naturalem vel artificialem à quibusdam in-
scienter confectum. De quibus nos multa in
compendio Balsami autem natura huiusce
tantum impedit corruptionem, vacuum re-
plendo non sufficiendo materiam veram
instaurationis. Ideò alius à Spagyris balsa-
mus petendus est ad legitimam conseruatio-
nem: ad medicū scilicet vulgarem pertinet
altera praxis nepe morborū curandorū qui
multiplices sunt vt corruptionem auferat
quæ superuenerit & corpus morbo affectū
muniat seu mumiat (vt lego à mumia vo-

Balsamus.

Balsamus
Spagyric⁹.al's Mu-
niant.

De Ophthal-
mia.

De Saphi-
ro.

Dioscori-
des.

cabulo ficto (de qua lib. ii.) munit enim potius pars conseruatric aduersus corruptionem ne accidat, quam specifica hæc tollunt & abigunt. Quorum vsus spectat ad vitam breuem, sicut balsami Spagyrici ad vitam longam. De his specificis abundè in omnibus medicorum libris. Vita longa consistit in spiritu vitæ. Quod namque corpus in tutelam medico committitur, mortale est at non coeleste corpus (sic lego non quatenus & mors) sicut Leoninus non Leonina id est homo hac spetie lepræ pollutus vt paulò post tympanites &c. De ophthalmia dicam obiter, quùm eius variæ sint speties, non videri à nostris rectè distingui, qui vnguẽ exponunt *maille* (quæ macula est) *onglée* dicendum potius fuit, quæ vngula dicitur à barbaris chirurgis, *taye*, autem dici videri à regendo quòd pupillam tegat. Euphrasiam autem herbam specificam esse in oculorum morbo, cuius saltem aquâ temperatur tuthia pro imbecillitate visus quemadmodum rosacea pro catharro ex distinctione Arnaldi Villanouani, cui vinum euphrasiatum Mathiolus aliique acceptum ferunt. Nec fortè hæc attigissem nisi vnà incidisset Saphiri mentio cuius vsum in erodendis excrescentiis laudauit Dioscorides de ramentis vel

puluisculo intelligens. At Mathiolus confu-
 lens mortarium æneum euitandum & fer-
 reum ne plus ferri ærisue oculo indamus
 quam saphiri, in duplicem errorem labi vi-
 detur, tum quod ærugo & ferrea scabs in
 aspritudinibus oculorum probatur, tum
 quod radit etiam marmoreum & porphyri-
 ticum mortarium vt experimento didici.
 Nullus enim lapis secundum Adamanta du-
 rior est Saphyro: remedium itaque reperi-
 tundendi Saphiri in mortario ferreo nō au-
 tem terendi.

*Contrā Ma-
 thiolum.*

IN CAP. IIII.

Hic homo constituitur ex duplici cor-
 pore & duplici vita. Corpus physicū
 cum sua naturalivita transit in com-
 positionem formæ vnius ex duabus parti-
 bus conflata. Corpus cœleste cū sua vita trā-
 sit in aliam formam. Ista semel coniuncta fa-
 ciunt hominem nostrum. At quælibet in
 illo vita suo modo est conseruanda, scilicet
 essentia per ea quæ præter naturam sunt, na-
 tura per naturalia. Duo sunt patres huius cō-
 positi nempe homo per semen & Deus. A-
 damus ex eo quod præter naturam est vitā
 longam accepit, non ex creatione id est ge-

neratione humana quæ procedit è semine. Huc pertinet prædestinationis cognitio. Exemplum distinctionis vitæ longæ seu cœlestis à physica vel naturali, apparet in dormiēte, cui inest tantum actu vita naturæ siue vegetalis, altera vita scilicet animali sopita & tanquam mortua non obeunte sua munera. Sic in eo cui nunc iugulum ferro præcisum fuit. Concludit per vitam longam seu virtutem animalem hominem redintegrare quod Christiano sermone intelligo, resurgere, quamvis etiam aliqui philosophi vt Anaxagoras eò cognitionis peruenerint. Delectatur enim Paracelsus nouitate verborum, quæ lectori potest tenebras offundere. Hoc ergo compositum nobile humanū microcosmos verè dictum (quia sermo hîc de vita duplici, non complectitur mentem atque rationem, quæ in hominē tertiam partem & principem constituit: quamvis sub semine supernaturali sapientia cum vita delitescat. Quum enim sint tres mundi intellectualis, cœlestis, elementaris, in hominis cerebro tanquam in arce situs est intellectus angelicus, in corde, fons caloris cœlestis: in genitalibus membris generatio & corruptio. Sic secundum eundem Anaxagoram tres mundi, vnus sunt: quia quod est in vno,

Anaxagoras de resurrectione.

Ratio microcosmi.

est in alio sed aliâ formâ. Sic ex Dionysio Areopagita, potentia superior habet ea quæ sunt inferioris excellenter & eminenter. Tres istos mundos figura tabernaculi templi Salomonis summo cum mysterio comprehendit: pars aperta, tanquam sublunaris. communis hominum ac brutorum: Sancta ex auro splendida cum candelabris septem, planetas septem cœli: in sanctis sanctorum Cherubin alati, Angelicum mundum referebant. Quidam hæc mysteria etiam terrestri & minerali operi accommodare voluerunt scilicet primam partem inferiorem materiis rudibus, secundam elementis seu lymphis, tertiam scilicet essentiæ, ex ordine principiorum Raymundi Lullii. Sed sapienter Augurellus.

Dionysius
Areopagi-
ta.

Figura ta-
bernaculi
mystica.

Sacra non
prophanā-
da.

Augurellus.

Qui verò incomprehensum et inenarrabile munus.

Divinæ humanas aduentum prolis ad oras

Profati: hæc quæquæ parva hæc sēsere, subingēs

Os Illud tam magna sonans mysteria. Vates

Hæc tamē haud nullis nostri suadētibus ausi et c.

Tandem finiam, hoc corpus cœleste rectè

à Paracelso dici cum vita sua adiunctum à

Deo corpori physico: vnde Plotinus cense-

bat omnem animā à principio esse divino:

tantū aliena est à communi doctrina usur-

patio in hac re cœlesti nominis corporei: ni-

Plotinus.

si spiritum ex Platone intelligas sensibilem constantem subtili compositione elementari sicut dæmonū corpora aëria constituit Apuleius.

Apuleius.

IN CAP. V.

CAput hoc quintum est de duplici semine naturali & supernaturali, quorum naturale esse hæreditarium nemo ambigit, sed in eo quod præter naturam est corpore, semen etiam esse quoddam hæreditarium mirum est. Et si duo eiusdem complexionis homines id est vir & mulier, copulentur: tamē supernaturale semen, nequaquam verè coniungitur, ne legas nunquam, duplex igitur est matrimoniū aliud humanum, aliud diuinum: id est quod homo vel quod Deus coniunxit. Ideò vetus tritūmque est sermone prouerbium, vera cōnubia in cœlo priusquā in terra fieri. Ne verò quis facile abhorreat ab hoc paradoxo, secum cogitet Deum inuenisse David seruum secundum cor suum, & ex D. Paulo abissum esse, incomprehensibilia iudicia Dei, quæ non licet homini in disceptationē reuocare. Ego verò hīc testificor & vbique nihil mihi in animo esse affirmare quod do-

Duplex semen naturale & supernaturale.

Duplex matrimonium diuinū & humanum.

D. Paulus.

etorum piorumque virorum iudicio, sacrae religioni nostrae aduersarium esse videbitur omniaque eorum censuræ libenter submittere. Sed ut ad rem redeamus : quanuis tractet Paracelsus potissimum de iis semper quæ sunt præter naturam, ut hic de matrimonio diuino tamen obiter tractat, etiam de rebus natiuis, quoniam eadem (ex Aristotele) disciplina est contrariorum, quæ quidem inter se collata magis elucescunt. Quare de humano semine hæc censer. Nullam esse prorsus synceram cõplexionem in homine, quæ à medicis tradatur, melancholicam, cholericam &c. sed esse hodie varias corporis physici constitutiones inter se confusas ex semine contrario semel confuso, lege itaque, neque sanguineum quenquam neque cholericum primò fuisse. In adulterato iam inde ab Adamo protoplasto semine humano consentit hic Paracelsus cum Rogerio Bachone philosopho Angliæ insigni. Restat hic breuis explicatio Dei Tetragrammatō: quo nomine turgēt hodiē stolidā ineptaque magia. Vnusquisque enim Græcè linguæ rudimentis initiatus sentit nomen esse quatuor literarum, quod innuitur non exprimitur: quemadmodum adonay Hebræi similiter nuncupauerunt. At belli isti inuocato-

Aristoteles

De semine
humano
adulterato
R. Bacho.
De nomine
Tetra-
grammatō.

Iod He
Vau He.

Arsenicon.

res, spurcum pecus suis circulis illud, tanquā
diuinum aliquod nomen inscribunt. Multi
huiusce nominis veneratione adducti sunt,
vt in Sibyllis priscisque aliis monumentis
inuestigarent (quod nos iampridem in li-
bello de mysteriis notarum perstrinximus)
nūncque obiter ob Cardani tractationem
variā & maculosā attingemus. Io. Pan-
thæus venetus in libro Voarchadumiæ ænig-
matico Iehoua interpretatur quod I. Picus
nomen futuri Messiaë existimat: Ille ad Chy-
miam suam detorquet, vim inferat necne,
iudicio prudētum relinquo. Quatuor enim
sunt literæ, vox in diuinis libris vsurpata
quæ eum significat, qui est quīue existit, quū
cætera non sint quæ in perpetuo sunt motu
& fluxu ab ortu ipso ad interitum continuè
tendentia. Sic nos per lusum adolefcentes
adhuc, versibus Sibyllinis græcis de diuino
nomine, vocem græcam *Ἰεσὺν* accommo-
dauimus: in quo omnia pulchrè conuenire
videbantur nempe 9. literæ quatuor sylla-
bæ, tres primæ duarum singulæ literarum
reliqua reliquarum, id est, trium, mutæ quin-
que, v. semel sumpto, uocales ergo quatuor.
Restat in numero qui ex literis colligitur,
difficultas: quam enarrauit Emarus Rancō-
netus vir apprimè doctus Cardano quū ab

ab Emilio Peroto viro eruditissimo atque integerrimo accepisset qui in his artibus disceptandis mecum maximam voluptatem capiebat. Id enim quaecunque est inuentum est meum: ut libellus ille noster fidem facit. Nam ut verum fatear numerus rectius progreditur à centenariis ad denarios à denariis ad simplices numeros: sicut vox à P. Morello accommodata comprehendit ἀνενφωvos quæ numerum continet 1496, ita 1.50.5.20.500.800.50.80.200. ut tantum vnitas illi desit 6. pro 7. Sed ut de nomine Tetragrammaton diximus non est hoc quoque Dei affirmatiuum, sed potius negatiuum illius enuntiandi quod Sibylla profatur: quale etiam illud Hebraicum adonay quum vtrumque ineffabile significet. At dicit Cardanus repugnare elocutionis congruam rationem tribus modis: quod centenarii bis, dicatur, quod ille non absque ratione sermonis, ne *ἰσὶ τὰ δυνάμεις* & *σιν* pro cum (ubi error est euidentis scriptoris oscitantis: dicere enim voluit *ἰσὶ τὰ* violenter ad *δυνάμεις* referri & *α* pro *τ* vitiosè legi. Sibyllam haud ita dicere absurdè. Exemplaribus enim tam vetustis dubia fides adhibetur. nec si *καὶ* legas, versus constabit: quod ignorasse videtur. Notare verò debuerat *καὶ τὰ*, legi non posse *καὶ τὰ τὰ τὰ*

P. Morell^o.

Cōtra Cardanum.

δικάδης, sed legendum $\epsilon\kappa\tau\alpha\ \kappa\iota\varsigma\ \tau\rho\iota\varsigma$ &c. vt octies faciat: illa vocabuli partitione tanto poetico mysterio facilè condonanda. 3. autem versu oraculi $\eta\ \lambda\omicron\iota\tau\omega\ \eta$ legendum pro $\alpha\iota\ \lambda\omicron\iota\tau\omega\ \alpha\iota$. Hoc exemplo nonnulli pro nomine bestię mysticę Apocalyps. excipiunt vocem Græcam Latinę gentis ab Irenæo: alii duas voces comminiscuntur græcas (vt Io. Auratus vir doctissimus $\sigma\omega\tau\eta\rho\ \theta\epsilon\omicron\varsigma$ in hoc verbo Sibyllino) in eundem modum & in secunda litteram latinā finale, a, quum α græcè dicendum foret: nisi latinam formam probes in latinę gentis nomine (vt in Theophili græci institutionibus Romanis) sed ista Theologiæ abstrusioris peritis relinquemus. Miror verò magnoperè futilitatis ac vanitatis autorem, qui suo more idem hîc approbat damnâtque (perpetuâ iudicii incōstantiâ & mendaciorum frequenti obliuione, ingeniū suū in hoc argumēto non exercuisse, quum nihil diuini humanique intactum reliquisse vidcatur. Accedit (inquit) illud, quod res ipsa, verbis & nominis expositioni congruit vt aliās docuimus: Nam & arsenico æs in argenti similitudinem transit & in auripigmento aurum continetur. Si non hoc, aliud quippiam Sibylla indicare potuit valde utile. O, quàm hoc futile iudicium vt videatur

Cardanus.

arsenicum ab auripigmento reipsa distinguere quæ tantum linguarum discrimine differunt. Aurum autem ab auripigmento elici Plinius autor est his verbis: Aurum faciendi est etiamnum una ratio ex auripigmento, cuius Caius princeps iussit excoqui magnum pondus, & plane fecit aurum excellens sed ita parui ponderis ut detrimentum sentiret: quanquam auripigmenti libræ xiiii. permutteretur nec postea tentatum ab ullo est. Lego libræ auri ex auripigmento. Quæquidē Carolus Molineus lib. de crimine falsi detorsit in sensum experimenti auri probationis: quæ à Stibio non ab auripigmento dependet quod cementum regale nuncupatur tanquam ab eo qui regulus est per excellentiam nominatus. Sic in aqua Chrysulca falsus est quam noui inuenti putauit. Plinianum testimonium voluit his versibus explicare Augurellus non in scitè de arsenico vel arrhenico (quod Hermolaus refert dici Democritiis Chymistis quandoque andromanta, quandoque comarim scythicam, licet hoc posterius etiam sulphuri & lapidi suo philosophico accommodent.

Plinius.

Car. Molineus.

Hermolaus
Barbarus.

Augurellus

*Est lapis effusus Syriæ pistoribus, auri
Pigmentum verò quod & ipsi nomine dicunt
Frangitur attritus specularis more lapilli*

In summa ostentans auri tellure colorem.

Hunc tu purgatum doctè prius, excoque multo

Ignè per anfractus longos, qui ducitur, vsque

Quo redeat flammis in se voluentibus idem.

Iidem censuit Bonus Ferrariensis epistola quadam de arsenico, principium esse ac fundamentum artis Chymicæ. In quam hîc nō ineptè incidimus, quum à Paracelso ipso velut obtuto collo in eā rapiamur his nouissi-

Paracelsus mis huiusce c. verbis. Adeo quicquid est præ-

» ter naturam, velut naturæ thesaurus est deo

» commissus: id quod apud Spagyricæ artis

» peritos palàm est. Spagyros enim vbique

Spagyri
vnde dicti.

suo vocabulo ac nouo chymicos intelligit,

fortè à *σπαω* quod abstrahere significat vn-

de etiā dicuntur abstractores s. essentiarū &

gyro propter anfractus quos nunc à poëta

audiistis. De qua arte etiam Tritemiū ipsum

præclarè sententiam ferentem in Polygra-

phia sua, in eaque falsam à vera distinguen-

tem vt fit etiam in Magia: audiamus Chy-

mia à pluribus amatur & casta est: multas ha-

bet ancillas familiares quæ dominam suam

perpetua vigilantia custodiunt seque eius

nomine supponūt, vt eam cōseruent à com-

mercio tot importunè amantium tempore

sempiterno intactam. Vanitas, fraus, dolus,

sophisticatio, cupiditas, falsitas, confidentia

Tritemius.
Polygra.
de Chymi-
cæ familia.

mēdax, stultitia, paupertas, desperatio, fuga, proscriptio, & mendicitas, pedissequæ sunt Chymix: quæ dominam simulatēs amatam, eam inuiolatam custodiunt & semetipsas illius procis pecuniosis, auaris, cupidis & fatuis libenter constituunt Hæc Tritemius. Iam absolvam, vbi admonuero de Thesaurō vitæ quem Deo commissum dixit: multos tractaturos hæc verba in sensum chymicum, coniectura fretos verborum subsequētium: id quod apud Spagyricæ artis peritos palam est. Nam in Alphabetaria reuolutione Raymundi Lullii Deus semper A literā constituit. Et in Rogerio Bachone nutu dei cabala est artis arcana quam Io. Panthæus explicare conatur hebraicè, græcè, latinè. Sic loquutus est præfator Gebri Chryso- gonus Polydorus à marte metallorum deo, in expositione expeditionis Colchicæ ad vellus aureum. Eodem inclinatur ratio sermonis, qui de deo opt. Maximo esset absurdus, cui commissum thesaurum, à quo tanquam superiore dicere fas esset? Argumentò ergò ducto à cōiugatis (dialecticorum more) intelliges quid sit diuinum matrimonium, à deo metallico copulatum: de quo suprā.

Paracelsus

Lullius.
Bach.
Panthæus.

Chryso-
gonus.

Matrimo-
nium diui-
num ænig-
maticè.

In Vviero.

Carbones
cœli Mars
& Iupiter.

TRactat documenta mystica quibus
consequi liceat vitam longam : quæ
est extra naturæ vires scilicet supra
spatium viuendi commune quò non perue-
nitur ductu naturali & via vulgari cum vi-
ctus tum medicinæ . Itaque nihil ad medi-
cos. Item nihil ad vulgus Astronomorum
qui in alienum vsum artem detorquent, quû
accommodare nituntur corpori humano
supernaturali seu Metaphysico , quæ in na-
turale corpus tantum vim suã exercere pos-
sunt? Damnat etiam eos qui extra facultatẽ
hominis id existimant , totumque hoc opus
referunt ad cacodæmones vt Io. Vviero &
reliqua imperita multitudo: quum aliter cõ-
stet in sacris exorcismis spirituum. Astrono-
mastri petebant auxilium à carbonibus cœ-
li martis vel Iouis id est ab ipsis stellis quæ
corpora cœlestia appellāt & naturalia sunt.
(Marti autem carbonis accensi similitudo
mirè competit ex astri eius rubicundo splē-
dore) At ista corpora non habent potesta-
tem nisi in res mortales: quod confirmat
omnis academia Theologica in disceptatio-
ne prædestinationis: nō igitur in corpus cœ-
leste humanū quod est inuisibile, ipsa autem

visibilia. Concludendum ergo subiectum operum mirabilium esse corpus nostrum supernaturale, vim autem seu virtutem effetricem eorum esse influentiam supernaturalem quam I. Picus Mirandulanus interpretatur, sicut & Tritemius intelligentiam motricem orbium coelestium, quam hic etiam secundeam appellat. Picum autem videtur ignorantiae arguere vel Io. Reuchlinum in libris Cabalæ & verbi mirifici, qui ex hebræorum fontibus nonnulla de his haurerunt. Viam autem adipiscendæ longæ vitæ sternit ab imaginibus ac Gamahæis: de quibus Marsilius Ficinus disertè multa & cumulatè ex Platonica disciplina in lib. de vita coelitus haurienda qui tertius est post lib. 1. de vita sana & secundum de vita longa ut illum in eodem quo Paracelsum appareat argumento luisse. Itaque paucis illius paria instituta (expositionis & confirmationis gratiâ) cum hisce Theophrasticis conferamus.

Io. Reuchlinus.

De imaginibus.

M. Ficinus.

Magia duplex.

COMPARATIO MARSILII

Ficini de vita longa, cum Paracelso.

IAm primùm statuo, ut magiam & Cabalam Paracelsi enucleemus, ignorantiam seculi nostri proficisci ab increduli-

tate rerum maximarum, ut quæ à magia pendent. Quæ quùm sit duplex scilicet vana & superstitiosa in cultu cacodæmonum sita quæ fabricat portenta, atque vera & salutaris quæ cœlum terræ maiorat & infimis materiis fauorem superarum conciliat: multi à fide eius alieni sunt ignorantes catenam orbis vniuersi auream ab Homero descriptam, agnosce interim materiæ metallicæ symbolum, & Platonicos annulos pendentes à viua virtute opificis tanquam ferreos à lapide Herculeo: adimētes vitam animamque mundo, cœlo, syderibus per quam influxus cœlestes in hæc inferiora infunduntur. De quibus scitè Ficinus in Apologia: nisi sacra euangelii verba sacerdos ipse malè in hanc sententiam raperet, nisi quam nunc docet confirmatque magiam, mox se narrare non probare simularet. Nam ne fortè in superstitionem labi videatur, labitur in errorem manifestum, dum præfert concoctiones medicinarum sculpturis lapidum ac metallorum, quòd ea (ut ait) momento sculpantur, quæ tamen tempus habēt fusionis, tempus ductilitatis sub malleo, tempus deinde longum sculpturæ. At extrà dubitationem meritò ponit vnguenta & pharmaca sidereo fauore afflata viribus summis

Catena Homeri aurea
Annuli Platonici.

Apologia
Ficini de
Magia.

De lapidū
sculpturis.
Pharmaca
cōstellata.

summis insigniri: In quo Paracelsus Hippocraticam Musam reprehendit quæ inferioribus tantum rebus insudauerit nec eas ad normam virtutemque superiorum temperauerit. Sic negligit vulgus medicorum medicinas celesti adminiculo conformatas: quas ille multo usu compertum habuit tantum differre ab aliis sine delectu astronomico paratis quantum ab aqua merum. Quod autem ambigit Ficinus diffiditque de momento sculpturae, facile ex actione radiorum stellarum luminisque subita penetratione confutatur. Dic itaque: Marsiliū fidem adhibuisse imaginibus & Sigillis, sed religionis metu dissimulasse (vt ex illius variis sermonibus colligere facillimum est) multorum interim fidem in iis rebus difficillimis & assertionem perperam cohibuisse suspensamue tenuisse. Libros ille & Ioan. Picus Mirandulanus Pythagoreorum Platoniorumque magna mysteria continentes, Zoroastis, Trismegisti, Indorum, Chaldaeorum, Egyptiorum, Arabumque legerunt: sed superficiem tantæ sapientiæ delibasse illorum scripta demonstrat, ad intimam eorum mentem penetrasse nulla illorum mirifica opera gestare testantur: Magnam tamen aliis qui prisca illa monumenta non degustarunt, admirationem sui reliquere.

De Ioan.
Pico.

De Sigillis & Imaginibus.

Gamahæz.

Sigilla.

Bezoar lapidis miraculum & pretium.

Lapis phisicum.

Vantum autem ad Sigilla attinet (quas Gamahæas hic Paracelsus nominat) aut sunt à naturâ impressa & hoc nomen sibi propriè vendicant, aut ab artifice sculpta & sigilla dicuntur: Quantum, inquam, ad ea, præclarè Marsilius ex hahamed contrà venena lapidem Bezoar ligandum in annulo, in sculpendamque lapidi scorpionis imaginem, quùm luna ipsum respicit ascendentem, postea thus ex eo lapide sigillatum pari constellatione, intrinsecus assumptum vires Bezoar referre: in cuius lapidis pretium Abdallahamara h scribat Mamari palatium Cordubæ dedisse. Præclarius multò Arnaldus Villanouanus qui Bezoar neget sibi admirabilem quùm viderit, audite cæli & terra, vires magnæ medicinæ, quem lapidem rubicundum nuncuparunt &c. libro de dosibus Theriacalibus. Marsilius autem Bezoar falsò iudicauit Antidotum generalem aduersus venenum: què idem Arnaldus restringit ad noxia tantùm animalia, sicut nuper experientia comprobauit in reo cui fuit propinatus post toxicum officinarum, quod ferè ex metallicis paratur, paucas post horas perempto. Adiciam

ciam paucis, experimentum Sigilli Leonis à me visum in n. orbis stomachi, laterum & renum, solâ eius suspensione: quamuis nondû probauerim, occasione nō oblata, quod in eo præcipuum perhibetur si lumbis humanis appendatur suâ præsentia non minus adimere sensum calculi quam adamas impediat à magnete attractionem ferri, ex Arabum indubitata confessione. His addam ex Alberto magno in libro Summæ alias de mirabili scientia Dei, prætermittens quæ autor idem in speculo de libris licitis & illicitis, doceat in Magia in parte illa quæ dicitur de imaginibus & annulis & speculis & sigillis à Chot Græco, Grema Babylonico & hermete Aegyptio. Et inuocationes ad hoc ordinatæ describuntur in lib. qui dicitur Almadel: qui nuper mihi periiit amicissimi viri morte, in charta-pergamena scriptus, minio oblitus &, vt aiunt, consecratus, Seruii etiam grammatici verbis. Addit Albertus: Planetæ ex scintillatione radiorum figuris reflexionis eorum habent virtutes commiscibiles materiæ, per quas conueniēs ex conuenienti producitur Et horum nihil habere possunt Angeli, quum sint substantiæ simplices spiritalis. In quo consentit D. Augustinus: insunt rebus corporeis per omnia

Albertus
Magnus de
magia.

Almadel

D. Augustinus

elementa mundi quædam occultæ semina-
riæ rationes quibus quùm data fuerit op-
portunitas temporalis, prorumpunt in spe-
ties modis suis & finibus debitas. Cui addit
Io. Picus in nongentis conclusionibus: Mi-
racula artis magicæ non fiunt nisi pervnio-
nem & actuationem eorum quæ seminali-
ter & separatè sunt in natura. Ad cathenam
auream idem Picus. Quòd dicunt interpre-
tes Chaldæi supra primum dictum Zoroa-
stis de scala à tartaro ad primum ignem,
nihil aliud significat quàm seriem causarũ
vniuersi à non gradu materiæ ad eum qui
est super omnem gradum graduatè proten-
sum. Iam à Magia ad Cabalam Paracelsi
nobis descendendum est.

Io. Picus in
Nongentis
conclusio-
nibus.

Zoroastis
dictum. 1.

DE CABALA.

Cabala.
Ars combi-
nandi.
Alphabe-
taria reuo-
lutio.

Cabala mihi alia est vniuersalis, vni-
uersi mundi opera complectens, alia
particularis quæ indiuidui rationes
collimat. Cabala propriè Hebræis est my-
steriorum successiua traditio à Mose (qui à
Deo accepit) ad alios. Ars tamen combinã-
di seu alphabetaria reuolutio seu methodus
procedendi in scientiis, item pars magicæ de
virtutibus superiorum supra lunam, ab He-

bræis etiam Cabala dicitur nomine generali. Cabalici autem libri sunt Talmud Hierosolymitanus & Talmud Babylonius. Quæ proficiſcuntur ex iis libris Cabaliciſ, oracula dicuntur vt ex Elia Hebræo. Quot dies procreationis mundi, totidem millia annorum durationis ſecundum Chaldæos, ſcilicet

Talmud du
plex

Duo millia nature

Duo millia legis

Duo millia gratia,

De quibus Ioannes. Picus: Si qua eſt de nouiſſimis temporibus humana coniectura, intelligere poſſumus per ſecretiſſimam viam Cabalæ, futuram eſſe conſummationem ſæculi, hinc ad annos D. XIIII, dies XXV. Quidam verò obiter dicunt aduerſus Picum: Quum Eſdras propheta libros Moſi combuſtos à Chaldæis (qui & Babylonii fuerunt dicti) memoria uſus pro Archetypo repara- uerit: quomodo exiſtimabimus, literas, ſin- gulas & ſyllabas eaſdem eodẽmque ordine pro Cabalæ fundamento reſtituiſſe. Quibus tamen ex arte memoriæ (quæ nobis eſt familiaris) facile reſponderi poteſt. Vt autem reuertamur ad hanc ſæculorum Cabaliſti- cam reuolutionem, in cuius ſecundo Mille- nario Meſſiæ aduentum Picus includit: qui- dam ea ratione permoti regnum Patris ſe-

Eſdras.

Contra Pi

cum.

Ars memo-

ria.

cundum aliquam personarum distinctionē
 vnita tamen semper trium diuinitate, pri-
 mo millenario assignauerunt, vt hinc tertio
 millenario Regno spiritus Diuini: sub quo
 apparere videantur spiritus humani noua at-
 que inaudita artificia, atque inuēta in omni
 rerum mortalium vsu. Tritemius, magnus
 vtique vir, in libello ad Maximilianum Im-
 peratorem de septem secundeis, tres simili-
 ter constituit. Reuolutionis totius seculi cō-
 ciliatorem medicorum aliōsque priscos sa-
 pientes secutus, vt in vnaquaque, septem in-
 telligētīæ, vel spiritus, planetarum suū quæ-
 libet motum conficiant & secundum Deū
 mundum gubernent. Motus singularum sit
 annorū 3 54. mensium 4. Nominantur ab eo
 spiritus, Orisiel saturni, Anael veneris, Za-
 chariel iouis, Raphael mercurii, Samael mar-
 tis, Gabriel lunæ, Michaël solis: quæquidem
 recensentur ab eo, non afferuntur. Ego exi-
 stimauerim hanc septem planetarum reuo-
 lutionem esse conuersionem anni magni
 Platonici. Subiungam quæ mira mihi visa
 sunt in Tritemio. Non restituetur, inquit,
 Iudæis libertas ante tertiam reuolutionem
 Michaëlis, scilicet post Christi natalem diē
 anno 1 880. mense 8. Conuersio tertia Ga-
 brielis anno Christi 1 525. prophetiam re-

Concilia-
tor.

Annus ma-
gnus Pla-
tonicus.

Cabalisti-
ca Astrono-
mia.
Tritemii.

quirit. Circa finem terciæ conuersionis Samaëlis alterationis imago transibit ad primum & erit perditio multorum. Nisi enim Y reducatur Deo ministrare, lego miserante, ad Algos, erit alicuius Monarchiæ trāsflatio. Secta religionis consurget magna, veterum destructio religionum. Timendum ne caput vnū amittat bestia quarta. In Samaële Mars primo prædixit diluuium, Troianū in secundo excidium, in tertio erit circa finem magnum vnitatis detrimentum. Ex præcedentibus enim iudicentur futura quæ sequuntur. Non cōsummabitur Martis hæc tertia reuolutio sine prophetia & nouæ alicuius institutione religionis Hanc Astronomiam Cabalisticam Tritemius repetiit in præfatione libri tertii Steganographiæ, inculcauit in Præmio lib. 6. Polygraphiæ, vbi addit supputationi singulorum planetarum dies 4. horas totidem: Orificem interpretatur viuificantem Dei. Mercurium dicit figmenta poëtarū omnis literaturæ præsidem perhibuisse: magna latere sub fabulis rerum arcana promittentium. Redeuntēs verò ad Eliæ hebræi oraculum de Millenariis annorum mundi deductis cabalisticè à sex simplicibus numeris dierum creationis: idque per centenarios Tritemii: Addit quidam:

Orificem
Sub Mer-
curio arca-
na.

Cabala dei
Veneris in
creatione.
& regene-
ratione.

Annuli se-
ptem pla-
netarum.

Distinctio
Magiæ à
Cabala.

Myſteria
numerorū.

Tritemius.

Quod Astrologi dixerunt Saturni diem cōtemplationi esse deditum, quod Hebræi Sabatum quieti: in eoque Deū patrem ab opere cessauisse creationis rerum (nempe die veneris) iam perfectō atque absoluto: Eodē pariter Veneris die opus nouæ regenerationis à Christo Iesu filio completū fuisse: vnde vox ab illius ore mystica *Consummatum est*. Finiamus hanc vniuersi Cabalam in particulari Apollonii Thianei, cui annuli septem ad planetarum septem influxum confecti, donati fuerunt à Rege Iarcha Indo, singulis suo quibūque die hebdomadis deferendis.

Vt autem redeamus ad Paracelsum nostrum à quo videmur quadantenus digressi: id est à Cabala illius particulari ad vniuersalem: quum hoc eodem c. tractet de magia & de Cabala dicemus: characteres proprios esse magiæ, numeros verò Cabalæ, literas esse quodammodo medias inter vtrosque in Cabala, ergò quæ numeraria est summum esse axioma: Quilibet numerus præter ternariū & denariū sunt materiales, illi sunt formales & in Arithmetica mystica sunt numeri numerorum. Hæc Chaldæi: cum quibus consentit Tritemius in clauē Poligraphiæ his verbis: Adest viro sapienti meus sana in corpore bene morigerato: quæ desiderio

derio sublimioris intelligētiae sursum acta, quum per similitudinem binarii à ternario redierit in vnitatem, deinceps iam facile in denarium confurget. Quorum expositioni subiicient quidam perbelli homines: hic esse comprehensam compositionem medicinae philosophicae ternariam (de qua Augurellus poëta.

Expositio
mysterii
numeralis.

Augurellus.

Sunt tria deinde duo dein rectè si sciueris, vnum tantum erit &c.

Hanc compositionem ternariam subsequi denariam projectionem ex Spagyrico axioma. Cum quibus hæc conueniunt Triemii eiusdem de quaternario licet discrepare videantur. Pythagoras Samius discipulos monuit non esse quaternarii obliuiscendum, in quo prima munerandi perfectio comprehenditur. Sic enim numeramus 1, 2, 3, 4: siste mentem, habes namque 10. Denarius enim perfectionis est caput. Quid sunt 11, nisi denarius & vnitatem? quid 20. bis decem: quid 30. terdecem: quid 40, quaterdecem habes & à quaternario minime recessisti. Et quid sunt 100. nisi decies decem? Profunda in his latent mysteria paucisque manifesta. Amore breuitatis silentio complures præterimus qui naturam arte iuuantes, arcanis prudentiam adhibuerunt & quod insciis multis

Paracelsus
de magia
Cabalisti-
ca.

impossibile videbatur sagaci studio in
vsumfacilem produxerūt. Culta mens gran-
dia potest, & qui adhæret deo intelligentiâ
fit mundo altior.

- ” Restat in hoc vi.c. Paracelsi Tota Cabali-
” stica mageia hoc in se claudit vt palàm fa-
” ciat corpus quod secundum naturam est.
” (ab eo, addo) quod præter naturam existit,
” & nobis velut imago insitum, sustineri &
” administrari: vt diuersos & longè dissitos
” sensus, puta orientalem & occidentalem æ-
” quales, cogitationesque incognitas, cogni-
tas absens reddat.

Tritemius
de stega-
nographiæ
mysteriis.

Hæc subdit meritò difficilia esse cognitu
quæ sunt ex professo tradita à Tritemio do-
ctore Theophrasti nostri in libris Stegano-
graphiæ: de quibus ille ipse: latet sub corticè
nuclei Steganographiæ nostræ iusta ratio-
ne sepulti ne blatteronibus patefiant indi-
gnis: operæ denique prætium fuerat, vt opus

- ” Polygraphiæ alteri non præiudicaret sed ius
” suum vnicuique distribueretur inuolatum.

- ” Exemplum autem distinctionis hoc ha-
” beto ex ore ipsius, Steganographiæ suæ à
Polygraphia, atque tacitæ explicationis, in
clauī ad lib. 2. Polig. In Steganographia nō
dictio literam sed quæque aliam integrā ad
mysterium conuenientem repræsentat di-

Distinctio
Stegano-
graphiæ à
Polygra-
phiæ.

Etorem cuius exemplum ponemus sententia cordis velata sub Steganographia limitibus duplici ratione. Nam illa penè infinitis narrationibus non vna aut duabus hinc præscriptis, secretum docet abscondere. *Exemplum.*

Exemplum.

Conspirauerunt in necem tuam Melancius, Tyberius, Ioānes & Petrus famuli Comititis de Asoto & 4. die post Laurentii de nocte circum vallabunt domum tuam proinde quid agas: hoc exemplum. Steganographia sic palliat: Oro te amice charissime ut mutuò mihi transmittas decem florenos cū latore præsentium, quia sunt mihi valdè necessarii pro constructione cuiusdam ædificii, eos tibi fideliter restituiam. Idem sub alia narratione ponamus.

Domine Iesu Christe filii dei viui qui homo fieri pro nobis, pati & mori voluisti, miserere mei peccatoris indigni, nunc & in terribili hora mortis meæ.

L. Suauius.

Nota in Tritemio (lector) numerum parum dictionum seu verborum in exemplo & in duplici forma velaminis: in modū velandi incūbe omni cogitatione. Notare hinc licet modū coniunctionis huiusce corporis inuisibilis nepe per insitionem tanquā imaginis, velut furculi in arbore vel (vt supra)

Sensus ve-
hiculi Pla-
tonici.

Spiritus
vocabulū.

R. Bacho.
Contra ma-
giam nefar-
tiam.

Paracelsus

tāquā ignis in ligno. Sensem autē intellige,
naturæ quē ponunt Alchindus Arabs, Ba-
cho Anglus, Gul. Parisiensis, qui sensus est
vehiculi Platonici. Hæc autem fieri affir-
mat semper Tritemius ratione artis aut na-
turæ non vlla ope spirituum nefariorū qui
Cacodæmones dicuntur. Spiritus enim etiā
paulò antè audiuiſtis in lapidibus, metal-
lis aliisque rebus quamplurimis imò fortè
omnibus inesse: vnde spiritus vini lib. iiii.
de vita longa vnde Spiritus s. essentiæ
apud Lullium appellatio. Philosophantes
enim commertium istud (secūdum Bacho-
nem) cum genis malis non curant, nec eos
subiici credunt humanæ voluntati, cuius
vis longè est inferior angelica. At per artē
deferri cogitationes nostras ad eos qui lon-
go interuallo locorum, distent modo inco-
gnito atque inusitato, idem autor est lib. de
mirabili potestate artis & naturæ: qua quidē
potestate gemina fretos sapientes negat ad
magiam vnquam confugere. De hoc etiam
aliquid attigit Cor. Agrippa velut Trite-
mii discipulus. Sed occasio sinistra de hu-
iusmodi scriptis opinionis est à cœlandi vel
occultandi ratione, quæ in Tritemii Stega-
nographia concepta fuit sub magiæ velo, vt
hic quoque plerisque in locis quā à me ex-

trā naturæ vim non approbari testatū semper vetlim *Sensus orientalem & occidentalem.*

Turba philosophorū.

Orientem suprā notauimus à Tritemio esse vbi sol ab initio creatus fuit. sic in monumētis Turbæ philosophorū, scribitur ænigmaticè: Canis meus ab oriente & tuus ab occidente concurrerunt, vnus aliū momordit &c. Hæc neminem offendant quæ allegorica existimo, vt etiam de ortu Salomonis & matrimonio duplici (ne quis Theologicè discutiat) quæ coniunctionem rerum certarum significant, & ortum lapidis quem infantem suum appellant. Litera enim occideret & spiritus viuificat. Cui astipulatur Calyd. Accipe Canem masculum Corascenin & caniculam armenia & parient tibi catulū cœlestis coloris. Eò spectare mihi videtur descriptio auroræ in principio Hypnerotomachia Polyphili & Io. de Meun in Romantio rosæo gallico doctrinæ reconditæ plenissimo, de figura serpentis, cuius caput versus occidentem, cauda versus orientem, quique dorso arborem portat ramis in orientem pendentibus, sed quodam circumflexu, cuius in obliquitate ipsa incumbat homo pedibus in occidentem versis. Hæc est scriptorum collatio, quam sum pollicitus ad mysteriorum enarrationem,

Calyd.

Polyphili
aurota.
Figura mirabilis.

legibus artis astrictam: Tantum admonebo quæ hîc ad artem quampiam referuntur, indicium aliquod veri habere à præfagiis naturæ, quæ sæpe inter sanguine coniunctos de morte absentum aut graui periculo sentiuntur.

IN CAP. VII.

PAracelsus hoc cap. ostendit in scientia magiæ esse viam ad longam vitam quæ calluerit Adam, quam Mathusalem: qui duo spiritum summæ vitæ retinuerunt. Scientiam autem hanc periisse deflet: quæ tamen traditur libro Razielis amplissimo qui nondum intercidit, si tamen verax est. Cuius tantum fundamētis innititur Tritemius, lib. Steganographiæ secundo, & Salomonis cuiusdā hebræi, non regis illius sapiētissimi, vt quidā opinantur, nō magis quàm sit Democritus Abderites autor chymia Hermolao nuncupatus: non magis quàm Plato ille nobilis Atheniensis, cuius chartæ enigmaticæ cū Arabica paraphrasi leguntur: non magis quàm Aristotelis Stagiritæ secreta quæ reperiuntur ad Alexandrum. Illos enim Bacho censet hæc mysteria ignorasse: ego verò Ciceronis verbis diuinum Platonem libenter excipio, quem video fabulis vberimis totum scatere, quæ mihi valde conue-

nire cum priscismysteriis videntur. Oscitanter itaque videretur Bacho Aristotelem autorem citare eius artis, quam illi antè planè adimit denegátque: Sicut Paracelsus hic noster Mosem inficiatur magia vñum ad vitam longam adipiscendam: quem tamen instructum fuisse omni disciplina Aegyptiorum Biblia sacra testantur: & Cornelius Tacitus Romanæ historiæ scriptor magum sapientissimum prædicat. Hebræi autem dicunt: Antè Mosem omnes prophetauisse per ceruam vnicornè. Ad quam Magiã reuertemur vbi addiderimus præsidium vitæ diuturnæ, etiam hic à metallicis rebus hauriri: sed chymia solum corpus respicit scilicet phisicum, cui repuerascentiam hermeticam promittit: Magia, (de qua præcedenti c.) in corpus coeleste influxum trahit à cœli mentibus. Repuerascentiam intellige vt ex Medæ fabula in Æsone Iasonis patre, sic ait Bacho sapientes excitatos cerui, aquilæ, serpentis aliorumque animalium exemplis, quæ per virtutem herbarum & lapidum suam renouant iuuentutem, opem similem homini procurasse. Ille Artephium cum Adam in vitæ longinquitate coniungit: de quo iam in compendio nostro sed compendiosè aliqua perstrinximus: cuius quum

Iustinus & Cornelius Tacitus de Mose.

Cabalistæ dicunt aliter alios vidisse in speculo nō lucēte Mosē in lucente.

Artephius
de secretis
naturæ.

libellus in manus inciderit, ne pereat, hic libenter inferemus, postquam subinde præfati fuerimus sensa mentis esse in illo subtiliter exquirenda, quem dicit Bacho vsum literis confictis pro arbitrio in suo libro de secretis naturæ, quod ipse iudicat maximum intelligendi impedimentum. Mirarer autem scriptoris cuiusdā mediolanensis varium inconstāque de hoc Artephii libro iudiciū nisi tituli sui varietate excusaretur.

H. Cardan⁹

Hanc, inquit, historiam inueni in libro antiquo pulcherrimis characteribus scripto in charta hoedina, vt credam olim alicuius fuisse existimationis aderant: & multa alia his quæ hic scripta sunt, absurdiora. Et negauerim aliquem diuinando per eum posse proficere: Sed & sensus aliquis artificiosus sub hac fabula latere potuit, quem ego hucusque non assequor. Videt hic lector historiam mox fabulam dici: absurda iudicari quæ sensum existimet continere posse artificiosum quem minimè intelligat, imò cuius autorem perhibeat magicæ stultitiæ maximum: non alio iudicio quàm Car. Bouillus in Tritemii Steganographiam inuectus sit. Huc addam, ad eam partem quæ chymix est, Ioannis cuiusdam Pontani elogiū post Cornelii Agrippæ de magia eiusdem

Agrippa

Agrippa lib. 3. de occulta philosophia.
 Artephius magus atque philosophus de virtutibus verborum atque characterum singularem librum conscripsit. Ioan. Pontanus in epistola quadā manuscripta de igne philosophorū scripsit, infinitos homines errare in opere philosophiæ, eò quòd autores non exprefferunt proprium agens, excepto vno qui Artephius nominatur. Sed parcè (inquit) loquitur & nisi Artephium legissem, nunquam ad complementum operis peruenissem.

*ARTEPHII DE SECRETIS
 naturæ summa enigmatica.*

DE magia quam Plinius arguens vanitatis, dixit tres imperiosissimas artes complexam, nempe Astrologiam medicinam & Religionem ceremonialem, Artephii proposita fuerunt octo, quæ omnem fœlicitatem pollicentur. Ea breuibus verbis proponam: si enim per ea millenariam vitam est consecutus, æternis sunt digna monumentis. Plinius.

Primum docet characteres planetarum, annulorum & figillorum.

Secundum Motus aurium quid significet,

Ee

Tertium voces earum ac animalium interpretari, ac sortes prolicere.

Quartum docet virtutes herbarum.

Quintum lapidem philosophorum.

Sextum docet scire præterita, præsentia & futura, per tria vasa.

Septimum demonstrat experimenta propria, tum faciendi tum cognoscendi.

Octauum declarat virtutem producendi vitam ad multa secula.

PRIMUM IGITUR PROPOSITUM

continet characteres multiformes,

planetarum, annulorum,

& sigillorum, hoc

ordine.

SOL,

LUNA,

MARS,

MERCVRIVS,

IVPITER,

VENVS,

SATVRNVS.

Mot^{us} auis.

Secundum motus auium sic descripsit, dicens: si cornix ante te volat, significat tempus futurum: si à latere dextro, præsens: si post terga, præteritum malum, semper: si à sinistro, malum, quod tamen auerti poterit bono consilio: Si supra te, mortem

proximam, & hoc si crocitauerit: nam taciturna nihil horum ostendit. Si autem incipiat volare à loco alto ad inferiore & quiescat, non tempus, sed personam indicat. Si igitur ante te quiescat, breui conciliabuntur tibi inimici tui: si supra te descendens volauerit, erit supra inimicos tuos auctoritas tua: si quieuerit in alto, tunc eleuantur ipsi contra te: si ibi se firmauerit, eris in eorum potestate: si non quieuerit, locum descensus considera: nam si ante te, bonum pro te: si vero aduersum te, bonum pro tuis inimicis. Si verò his peractis, à latere dextro sedeat, lætatur de socia decepta, & nihil ad te: similiter si à sinistro, nam significat mortem proximam eius qui tecum est: quòd si solus sis, sibi ipsi auis mortem pronuntiat. Caue autem, ne vel ob cibum vel pulsa ab aliquo hæc faciat: nam sic, nihil demonstratur.

Deinde capit duos lapides quadratos in Sortes. formam alex, & in altero eorum ponit aliquid smaragdi, & radicis artemisiæ, & trādragoræ, & inaurauit ipsum, & signauit in sex eius faciebus A, B, C, D, E, F, vnāquamque seiunctam ab alia, vt in prima facie A: In secunda, B: & in vnaquaque hoc signum X: & appellauit hunc, primum calculum.

Ec ii

In secundo autem lignavit 1, 2, 3, 4, 5, 6, sicut in aleis, sed ponit numerum pro punctis: & similiter illum characterem, & appellavit secundum. Deinde dixit considera cogitationem tuam, & iter tuum, & similiter auis qualitatem & quod non crocit, nec garrat propter aliquem & iactabis sortes, videlicet supradictos calculos, & secundum unumquodque genus observa quædam propria: nam cum vox sit ex aëre, ab aëre etiam excipitur eius proprietas: calculi autem iactantur in aëre, igitur à calculis demonstratur. Ponit igitur primo signum marinum, secundo viperam, deinde quædam animalia incognita, post gryphonem, cuius vocem plumbo aqua pleno iubet excipi aure superposita: post cornices, in quibus picem iubet lapillis adiici: post cignos, in quibus terram lapillis iubet addi, in pavone saphirum in ore teneri, in anseribus domesticis radicem herbæ trinitatis, in sylvestribus radicem adiicit herbæ habentis folia quatuor, in passeribus radicem habentis folia viginti: adiicies calculis, & annulum habebis ferreum in digito annulari: pro canibus annulum argenteum minimo digito impone, & radicem herbæ eis propriæ calculis adde.

Exposuit autem sortes tribus modis.

Primus, vt intelligatur vox, vt in Pavone,
& Gryphone.

Secundus, vt vna avis de grege operetur si-
militudinem significati: vt si loquatur de
submersione, vna avis merget se in aquam,
& hic modus est avium gregatim volantiū,
vt passerum & coturnicum.

Tertius modus est, vt calculorum fors ex-
ponatur, prout infra.

A. 1. De discordia futura.

A. 2. De proximo igne.

A. 3. De Pace.

A. 4. De bello proximo.

A. 5. De se loquitur mœrens.

A. 6. De mortalitate hominum.

B. 1. De aspera hyeme.

B. 2. De ecclesiastica discordia.

B. 3. De rusticorum morte.

B. 4. De loquitur irato.

B. 5. De Rege mortuo.

B. 6. De interfectione principis.

C. 1. De aquarum inundatione.

C. 2. De mala fera.

C. 3. De Apostolica morte.

C. 4. De se quod morietur citò.

C. 5. De hyeme infirma.

C. 6. De nauium periclitatione.

D. 1. De magnis tempestatibus.

D. 2. De victoria Saracenorum.

D. 3. De victoria contra infideles.

D. 4. De discordia Regis cum Pontifice.

D. 5. De interfectione Christianorum.

D. 6. De destructione locorum.

E. 1. De proxima morte eius qui iactat.

E. 2. De amittendis pennis suis.

E. 3. De perditione vinearum.

E. 4. De vento generali.

E. 5. De interfectione naturæ.

E. 6. De peste in porcis.

F. 1. De equorum mortalitate.

F. 2. De graui ciuitatum persecutione.

F. 3. De captiuitate castrorum.

F. 4. De morte sacerdotum.

F. 5. De puniendo fure.

F. 6. De morte animalis loquentis.

Et horum omnium euentuum dicit tempus intra annum terminari. Alium modum dixit cognoscendi volucrum voces: & dixit, pone aliquid ex radice mandragoræ & piperi in ambas aures, & habeas in annulari finistræ manus anulum ferreum cum gemma, ex pice & folium pini in ore, & virgam ferream cum aculeo aureo in dextra, cum quo pungat folium quod in ore habet cum vocem auis audit, & subito intelliget. Post dixit de herbis rem sanè ridiculam & ioco-

Voces auiū

fam, & est. Compu a omnes dies à princi-
pio infirmitatis cuius vis, & radicem ha-
bentis tot folia, siue à natura, siue à casu an-
necte patienti, & curabitur. Si verò herbam
non inueneris tot folia habentem, aggrega
radices herbarum plurium, quarum folia ad
vnguem impleant numerum dierum ægri-
tudinis, & annecte patienti. Post hæc docuit
lapidem philosophorum ad aurum facien-
dum sic, vt non sit combustibilis, nec com-
positus ex combustibilibus, cuius operatio
est facilis, si alta ascendere poteris. Accipies
enim leonem viridem, fumum album, &
aquam foetidam, deinde solue, fac calcem,
fige, liqua, sublima, donec seruus rubicun-
dus fuerit cū candida vxore, nam cum calx
facta albescit, cum sublimatum euolat, opus
perfectum est. Postmodum docet præterita,
præsentia & futura, dicens primo sic. In Dei
beneficiis acquirendis, omnes secundum
quod bonum est, aut malum, à secreto eius
ortum habent: qui licet diuersis temporibus
diuersa, distribuat, omnia tamen paritur
æqualiter, licet homini aliter videatur: de
cunctis igitur tam bonis quam malis, gra-
tias ei agere tenemur. Postmodum subiun-
git, mundus secundus à primo cognoscitur,
quia quod infra spatiū suū operatur medie-

Lapis phi-
losophiæ.

Præcepta
admirabi-
lia.

tas, illud idem intra minoris spatii metam operatur æqualitas. Postmodum dixit, numerus vniuscuiusque à se ipso habetur, nani cum homo oritur, illo temporis momento elementa permiscentur, communicantia omnibus reliquis partibus elementorum usque ad cælum, unde cunctorum fit particeps. Hæc tria certe præcepta, inter tot vanitates admirabilia sunt. Postmodum fecit instrumētum, & præparauit hoc modo cum vasis, vase terræo præterita cognoscuntur, aëreo præsentia, vitreo futura. Disponuntur & alio modo sic, vt loco terræi habeas argenteum vas vino plenum, & aëreum oleo, & vitreum aqua: & tunc in vitreo videbis præsentia, in aëreo præterita, in argēteo futura. Si igitur volueris inspicere præterita, pone primum vas aëreum, secundum vitreū, tertium argenteum: si verò præsentia scire vis, pone primum vas vitreum, secundum argenteum, tertium aëreum: si futura pone vas primum argenteum, secundum vitreum, tertium aëreum. Et postmodum inspicere tertium, deinde secundum, deinde primum, & fac vt lux cadat secundum ordinem inspiciedi: si vero vasa sint terræa, vitrea, & aërea, obserua ordinem in præterito, secundum liquores hoc modo, primum sit terreum, secundum

secundum aëreum, tertium vitreum, vt in figura, & sic de aliis videndis: In futuro ante pone vitreum, secundum æreum, tertium terreum. Et in præfenti pone æreum primū, vitreum secundum, & tertium terreum. Deinde obseruabis vt discus sit colore viridi pictus, & gladius sit vt illi, quibus vites putantur. Et in fundo vasis vitrei, sit limbus ex vitro claro, & in fundo argentei lapis onychinus, & in æreo limbus ex viridi vitro, & in terreo myrrha in fundo vasis, & vasa sint valde munda, & vitreus sit coopertus pannolino, albo, mundo: & quando operaris cum terreo, non operaberis cum argenteo, nec contra. Itaque debent esse tantum tria vasa, & sit in loco aprico, & tempus sit valde ferenum, & fuerit iam per dies tres ante, & in die operare cum sole, & in nocte cum luna vel cum claritate syderum: & sit ibi silentium magnum, & operator totus candido vestitus, facie autem & capite rubeo serico, vel lino totus velatus, vt tantum oculi appareant, & sic omnia splendeant in nocte cum rubedine, & in die cum candore. Et si tempus etiam sit vernum, spargantur flores candidissimi diuersarum specierum, & in die operamur etiam cum vase ligneo loco terrei, & liquores sint lymphidi, & mundi, &

ponitur liquor vini, & non vinum, & forte intelligit per liquorem vini, vinum valde clarum aut aquam vitæ: quòd si non habeatur vini liquor, ponatur aqua quæ pluit sine tonitru: & scias quod nulla vasa debent esse plena, minus tamen vitreum, quod debet esse tantum plenum medium aqua, vt res etiam in vacuo appareat, & in vitreum vas aspicias à latere, quia coopertum est, & in reliqua à superioribus: & dixit, si vasa terræ & ærea & argentea essent perforata, vt melius possent lumen excipere, non esset malum: & talia vasa debent esse lato orificio, vitreum autem non refert: In aqua autem videtur vmbra rei, in oleo figura, in vinores ipsa: & ita compleuit hanc delusionem. Post hæc declarauit tredecim experimenta, & sunt hæc. Primum inuenitur herba in finibus Indiæ, quæ habet folia tria, sed cum ponitur in aqua, non habet nisi vnum, id est non videtur: hæc refert Deum, qui cùm trinus sit, cùm tamen ponitur in aqua, quæ est intellectus considerantis, est tantum vnus. Secundum est si quis miscuerit sudorem quatuor passionum, à quatuor humoribus factarum, cum terra, ita quod coadunetur, deinde describat nomen bestię aut hominis in ea, tuncque proiciant nomen illud in

Cardani
iudicium
temerariū.
Experimenta
xiii.

terram, videbit imaginem illius, cuius imaginem scripsit. Tertiū, si acceperis vas æreū, & scripseris cū auro & equi sāguine, hos characteres **X·D·A·X·X** . vel hos **X·OO·X·X** dicendo comitog, donec velis illud agere, deinde impleas vas semine papaueris, & proieceris super ipsum thus, apparebunt ibi milites diuersi generis, qui præliabuntur sub quacunque forma qua volueris, nec desinet tale prælium donec semen proieceris: dicítque quod hoc est experimentum Bellerophontis. Quartum, quòd si impleueris vas argenteum aqua, & inspexeris in ipsum cū lumine candelæ, in radiis lunę lucentis cum cultro lucido, à quo in aquā lumen resplendet, dicítque quod videbis figuram eius cuius vis. Et nota quod in tribus vasis descriptis in figura est appositus cultellus splēdens, quia in illa operatione, oportet vt radii solis aut lunę cadant super gladium, quem in manu dextra teneas, & ab eo in ipsum vas in quod inspicere vis. Obserua secundò, quod expectes lumen syderum per foramina: & hoc quia non cadet super tria vasa simul & facies tria sic versa secundum positionem circulorum in parte Solis aut Lunę aut stellarum in sua medietate vel quarta. Obserua tertio, vt candelæ sint po-

Experimē-
tum Belle-
rophontis.

sitę antevas versus lignum, vnaquęque ante
vas suum, inter lignum & vas, & prima &
secunda inter primum & secundum vas, &
tertia inter secundum & tertium vas: Et
primum vas pro nunc appellat vas, in quod
primò ingrediuntur radii solis aut lunę aut
stellarum facientiũ vmbra, velut est Luci-
fer & Pleiades. Obserua quartò, quod po-
pulea virga est illa, qua circulus designatur,
& quę indicat vasa in vasis, & quę ponitur
ad pedem vasorum super discum, ita vt pars
excorticata sit versus vinum. Quintò & vlti-
mò obserua, quod radix Cucurbite ponitur
super discum, & ipsa adiicit facilitatem &
velocitatem propter naturam suam. Quin-
tum experimentum est, vt seces radicem vr-
ticę, & pulueriza, & pone eam in vas æreum
& sit paruũ, & fac super ipsũ has literas: rex
rex, ce, cor, cor, bon, veul thened, marac vel
sic: ecceco corbonet: & habeas Inde chalce-
donium lapidem: quicumque præsentes ade-
runt, rem videbũt quam nomiuaueris. Sex-
tum experimentum est, accipe scyphum vi-
no plenum, & cum sapphiro describe hæc
signa & expone Soli, in quacũq;
re quam interrogaueris, si ferueat, malum:
sin autem paulatim exierit bonum: si igitur
de vita interroganti ferueat, morietur.

Septimum experimentũ, accipe cornu cerui, & in eo aqua pleno fac hos characteres **Q X Z** & pone ad solẽ: si rûpitur, res malũ habebit exitum, si aqua exit, bonũ. Octauum experimentũ, accipe laminam plumbi rotundam cõcauam, & imple eam aqua, & pone ad radios syderis, & videbis sicut in vitro interrogatorum speciem. Nonum, habeas in ore topatium cum folio abrotani & persequere feram donec eam videas, & subito expue quod habes in ore, in pannum sericeum, & liga eum firmiter, & proiice versus feram dicendo alta voce. Grabaton, ylion, adonai: & hoc ter, nec fera se mouebit à loco in quo eam vidisti. Decimum, circa vasa tria, quæ sunt, æreum, vitreum, terræum, pone imaginem masculinam iuxta terræum, & nomen masculinum, in vase vitreo: & foemininum in terreo, & videbis quodcunque volueris de masculo vel foemina, cuius nomen in vas imposuisti. Vndecimum fac imagines ex cera cum capitibus vacuis, vnam masculinam & aliam foemininam, & pone aliquid de sanguine humano super eius, & imple capita earum seminibus papaueris, & proiice vnam in terram, aut ambas, & apparebunt tot homines aut foeminæ quot sunt semina sparsa, qui

vel quæ videbantur facere imperata tua. Duodecimum in his qui cadunt morbo caduco, fodiunt locum primi casus, & imponunt tres clauos profunde, donec omnes cooperiantur à terra & non appareant, & nominant nomen eius qui patitur, & sanatur. Decimum tertium experimentum inuocationis tale, accipe vas terræ in modum nucis magnæ, & claude ibi aquā, & scribe hæc signa ibi ☐☐☐: deinde ponat vas in sole, & dicat hæc verba. Cereteus validus, Cereteus obidus, Cereteus pessimus, Cereteus caldius, vel medius (in alio exemplari Cereteus omnis Cereteus familiaris) deinde interroget de quacunque re voluerit, responsum habebit. hæc ille. Post hæc etiam posuit virtutes quarundam herbarum, quarum proprietas est ad appellandum demones, ad faciendum aurum, ad prolongandum vitam, quam produxerit. Artephius sibi ipse ad annos 102, quæ si scriptum sequamur, non solum incredibilia videntur, sed ridicula, rerum si sententiam parabolicam, non abhorro omnino à fide sapientum.

De Cabala numerali.

S Vbsequatur itaque institutionē magi-
cam, Cabalistica, quæ videtur esse alia
magices factio Mosi à Plinio tributa cu-
ius fundamenta iacta sunt tantum c. præce-
denti: nempe illam in numerorum vi con-
sistere: inter quos ternarius & denarius sunt
formales, reliqui materiales. Audiamus de
ternario priscorum mysteria: Proclus Tri-
nitatis ducalis Iupiter est substantificatiuus,
Neptunus viuificatiuus, Pluto conuersiuus:
hic nota duces nominari in Steganogra-
phia post principes spiritus.

Proclus de
ternario
myltico

Leo Sug-
uius.

Tertia Trinitas deorum super munda-
norum dicitur Apollo, & conuersiuum ei
appropriatur Trinitatem Proserpinæ co-
mitantur à latere trinitas custoditiua &
conseruatiua.

Sicut prima trinitas post vnitatem est
omnia intelligibiliter commensurare & fi-
niformiter (fortè finitiformiter) ita secūda
trinitas est omnia vitaliter, verè & infiniti-
formiter, tertia est omne secundum mixti
proprietaem & pulchritudinem.

Prima trinitas manet tantum (an manat?)
secunda manet & procedit, tertia post pro-
cessum cōuertit. Contentiua proprietas est

Leo Sua-
uius.

medii ordinis secundæ trinitatis (qui in phe-
dro cœlestis dicitur circumductus. Nota de
hac contentrice facultate Arnaldum in pa-
raphrasi philosophica & Io. de Grauia in c.
Rosarii de dissolutionis regimine.

Secunda trinitas hebdomadis intelle-
ctualis est trinitas, curetū, quos vocat theo-
logia intemeratos Deos. At inter extrema-
les paternos Deos Saturnum & Iouem, me-
diat necessariò (rhea per proprietatem vitæ
secundæ) an secundæ?

Ambrosia
nectar.
Leo. Sua-
uius.

Ambrosia autem est analoga termino &
nectar infinito.

Quidam interpretarentur Ambrosiam
de materia operis fundamentalis & nectar
de liquore qui Cornucopiæ dicitur: à quo
multiplicatio fit quodammodo in infinitū.
De quo scitum illud epigramma ab Her-
molao Barbaro in sepulchro lapideo reper-
tum c. de aqua in Dioscoridem.

Epigram-
ma sepul-
chrale my-
sticum.

Plutoni hoc sacrum munus ne attingite fures,

Ignotum est vobis hoc quod in orbe latet.

Namque elementa graui clausit digesta labore

Vase sub hoc modico maximus Olybius.

Adsit fecundo custos tibi copia cornu,

Ne pretium tanti depereat laticis.

Leo Sua-
uius.

Hic vides lector Plutonem conuersum,
hic custoditiuam seu conseruatiuam virtu-
tem,

tem, hic nectaris infinitatem.

IN CAP. VIII.

Paracelsus hoc c. viii. differit de magia multiplici, nempe de vera magorum euangelicorū & Archei (seu Archelai) imitatoris, & de falsa. Vera autē est duplex, vna vitæ longæ, altera intellectus præter naturam, id est quæ spectat corpus nostrum supernaturale, vel animam supernaturalem, cui cum vita inest sapientia. Falsa magia, quantum ad longam vitam par est veræ, sed quantum ad rationem & qualitatem transformationis, dispar: quia licet ætatem nanciscatur diuturnam, tamen id fit in forma corporis non veri, sed phantastici. Magiæ autem distinctio in vitam & intellectum consentit cum duabus paradisi arboribus, scilicet ligno vitæ & ligno scientiæ boni & mali. Est tertia velut quædam magia, qua quis vitam producit suam adminiculo vitæ alienæ: cuius Syrus præbet exemplum vt Mahumet primæ magiæ vitæ: Et Archelaus (qui inter principes Pythagoricæ scholæ philosophos ab Arnaldo Villanoviano memoratur) post Sabæos magos non solum vitæ longæ verum etiam intellectus.

Magia vitæ.

Magia intellectus.

Magia corporis phantastici.

Leo Suavius.

Magia vitæ longæ auxilio alienæ.
Mahumet.
Archelaus

Ierellus.
 Magia.
 Vitæ longæ
 extra pro-
 priam.
 Phoca seu
 lupus ma-
 rinus.

Virgilius.

Leo Sva-
 uius.

Ariostus.
 Animi ac
 imaginatio-
 nis vis.

(Sabæos autem ductu stellæ magico, idest
 cœlesti venisse intelligendum est: stellæ in-
 quam fortè secundæ vt cometæ diuinitus
 ob id creati quo locus, posset propinquius
 indicari) Vt falsæ magiæ in ratione meta-
 morphosis, Ierellus: vt transformationis ex-
 tra propriam vitam Phocæ seu lupi marini:
 de quibus quum scriptores quotquot ex-
 tant perlegissem, reperio lupum marinum
 ex Alberto magno & gentium maritima-
 rum cōsensu secundum Rondelletium, Sal-
 uianum, Bellonium, Gesnerum, Phocam es-
 se amphiuium animal specie & voracitate
 horribili, in mari degens, sed quod aërem
 hauriat & dormiat in terra: egressumque in
 eam pariat in littore: quod tamen diuinitus
 in mari quam in terra immoretur, cibum-
 que ex humore petat: ob boatum quem edit
 Phocam Virgilius nominauit.

Lege ergò hoc loco fiunt metamorpho-
 ses huiusmodi citra longam vitam, quam-
 uis propriam dicere possimus (quia à pristi-
 na forma transmutatos lupos marinos exi-
 stimat, sed citra longam rectè, quoniam si
 restituantur in pristinam formam videlicet
 humanam, mortalitate rursus fiūt obnoxii.
 Talia monstra horrenda ingentia depingūt
 libri vulgares fabulosi sub Orcarum nomi-

ne. Modus autem attractionis tam vitæ alienæ à Syro, quàm intellectus seu prudentiæ ab Archasa (seu Archelao) consistit in imaginatione, de qua multa Bacho in hoc eodem argumento: imaginationem tamen plerique libentius de imaginum confectio- ne cœlestium hinc exponerent. Attractionē hanc (si vera est) sequitur necessario trāscorporatio animarum, quam Io. Picus perhibet omnes sapientes credidisse Indorum, Persarum, Aegyptiorum & Chaldæorum. A quo hoc addam de transformatione: Nul-
lus spiritus habens 6. alas vnquam transfor-
matur. Tanta (inquit) vis est animi, in quo supernaturalis ille vigor existit, vt aliquo-
ties &c. Sic Virgilius cecinit.

Ignæus est ollis vigor & cœlestis origo.

De internecione seu cæde per imagina- tionem illata, extat Apologia Apulei: ex Chaldæis autem, forma totius magicæ vir- tutis est ab anima stante & non cadente. Quidā magus hæc: In nobis ipsis est omniū mirabilium effectum operator.

Nos habita, non tartara, sed, nec sydera cœli:

Spiritus in nobis qui viget, illa facit.

Is est qui protestatus est se libros edere ma- gicos, Clauē tamen operis solis amicis refer- uata. Hinc censet Tritemius in quæstioni-

Tritemius
in quest.

Augerius
Ferrarius,

Pomponati⁹.
Tritemi⁹.

bus, scriptū de impuris hominibus à cognitione rerum sacrarum & arduarum procul abigendis: Bestia quæ tetigerit montem, lapidibus obruatur: vbi subiicit. Sunt qui dicant mentem siue spiritum ipsius hominis posse naturaliter mirāda facere, modò sciat se ab omni aduentitio in seipsum supra sensum in vnitatem reuocare. Confirmat hoc Augerius Ferrarius miraculāque edi posse ait per vim animi humani, vt quūm Apollonius (in Philostrato) se in animi secessum (quæ est vnitas hæc Tritemiana) recepisset. Excitatur illa vel accenditur ab humore melancholico: quo melanagogis purgato scribit P. Pomponatius sæpe magica opera in dæmoniacis seu potius maniacis cessauisse. Vidi ego experimentum corporei ponderis mentis operatione alleuati: anima sua naturali potestate, vt ita dixerim, quasi liberè quandoque vtitur, quūm ligatis sensibus carnis extrā domicilium corporis eugatur. Haud enim credimus ista incredibilia sapientibus qui mentis humanæ virtutem & nobilitatem optimè intellexerunt, vt pote quæ solo corporis interiectu remota, in reliquo par angelis existimatur. Fascinationum denique & varios modos pertransimus & genera quibus ad externa fu-

rius animus valdè mirandos operatur effectus. Multa etiam potest ad producendos mirabiles effectus fortissimè confidentis imaginatio siue in verum siue in æstimatum feratur obiectum. Vndè quum tot sint operandi miranda & genera & modi, non est mirum si etiam ethnici vel dæmonū suffragio vel artificiosa industria ea committūt.

Donauerunt Venus & Saturnus, Mars Paracelsus
 atque Mercurius, in superiori firmamento ”
 cursum suum exercentes pleròsque morta- ”
 les immortalitate: cur dixerit cursum in fir- ”
 mamèto superiori docetur lib. iii. in cōuer-
 sione anni ad Phœnicis ætatē. Sub planetarū
 autem nominibus intelligit intelligentias
 eorum motrices. Ex quibus non pauci cum ”
 in aquis tūm in terris existunt visibiles & ”
 inuisibiles &c. neque prorsus nymphæ. ”

Descripsimus dæmonum genera secundum elementa in compendio nostro, ex Tritemius
 lib. philosophiæ ad Athenienses, quæ non de dæmo-
 discrepant ab opinione antiquorum sa- num vi. ge-
 pientum atque theologorum. Nunc ex col- neribus in
 latione Tritemii in quæstionibus enume- lib. quæ-
 lationem eorum ampliore audietis, quo stionum ad
 intelligatis discipulum Theophrastum ex ad Maxim.
 magistro. Cæsarem.

Multa sunt genera dæmonū & certis in- Genus dæ-
monum.

D. August.

Genus ii.

ter se gradibus distant, ratione locorum in quæ cadentes à principio sunt detrusi. Primum quidem genus dæmonum appellatur igneum, quod circa superiorem peruagatur aërem, nec vnquam ante iudicii diem ad inferiora demerguntur, sed continuè sub regionibus permanentes lunaribus, nullum habent cum hominibus in terra cōmertium. Quod verò sub luna permaneāt, sanctus testatur August. in opere de agone Christiano, sic dicens. Dæmones non habitant in cœlo vbi sol & stella sunt, sed omnes sub regione lunari versantur. Hinc motus ut reor Apulcius dæmonia dixit animalia esse ignita, propterea quod Aristoteles confirmavit in fornacibus ardentibus quadam animalia parua sæpius visa volitasse pennulis apta, quæ totū æuum suum diuersantur in igne, quoniam cum igne oriuntur, & cum eo extinguantur, & ad suum vnde venerant locum evanescentes redeunt: nulla sunt eis cum maleficis consortia, quoniam cum demorentur in igne propter subtilitatem suam, non possunt corpus induere crassum siue aëreum. Secundum genus aëreum dicitur quod in aëre oberrans nobis propinquo commoratur. Hi quidem possunt ad inferiora descendere & assumptis ex crassiore

aëre corporibus, quandoque visibiles hominibus apparere. Aëra Deo permittente sæpius turbāt, tonitrua & tēpestates cōcitant, & omnes simul in perniciem humani generis conspirant, more hominum affectionibus mouentur passionum: superbia maxime & inuidia, tanguiturque perturbationibus continuis & nec solido vestiuntur corpore, nec vno consistunt loco. Neque vnam omnes formam habent, sed plurimas, easque sæpius mutant, secundum varietatem affectionum quibus vel occurrunt maleficarū carminibus euocati vel impulsī perturbatione ad nocendum: habent enim omnino violentum & furiosum moremurbationibus plenum, vnde vehementer malefacti & perturbati repentinas plurimum machinantur insidias, & dum suas agunt incursiones parim latere volunt, partim inferunt violentiam, maleficæ horum dæmonum cooperatione suffultæ tantò sunt ad maleficandum potentiores, quanto superiorem ex eorum ordine concurrentem fuerunt assequutæ. In vita sancti Antonii, diuus Athanasius aërem plenum dixit esse dæmonibus, quod Mercurius antea dixerat ter maximus: nullam videlicet mundi partem dæmonum præsentia destitutam. San-

Athanasius.

Ambrosius

Etus quoque præsul Ambrosius dicit. Plenus est mundus sanctarum virtutum, quia plenus est nequitiarum. Vnde Platonici dæmones in aëre volantes in mundum densissimæ niuis ignitæ cupientibus tradidere visibiles, si aliquandiu versus cœlum sole splendente irreuerberatis oculis continuauerint obtutus. Sed nescio an in aëre cause-tur obiectum ex consistentia reali, vel certè oculorum motus interclusus repræsentet imagines falsas non sine detrimento sensus tamen leui, premissorum feci experimentum. Tertium verò genus dæmonum terrestrium dicimus, quos prolapsos è cælo in terram pro suis demeritis minimè dubitamus. De iis sanctissimus præsul & martyr Christi Theophorus quondam Ignatius in epistola quadam ita scribit ad Ephesios: nihil melius est quam pacem habere, in qua omne telum euacuatur aëreorum simul & terrestrium spirituum. Ex iis autem dæmonibus alii versantur in syluis atque nemoribus qui venatoribus ponunt insidias, alii verò patulis degunt in campis, qui nocte oberrare faciunt itinerantes, nonnulli comorantur in locis abditis atque cauernis, reliqui cæteris minus furiosi & perturbati demorari cum hominibus in obscuro delectantur.

Genus iii.

Egnatius.

ctātur. Non vno ducūtur affectu sed vario,
quoniam alii sunt aliis minus deprauati,
quanquam omnes sunt malis perturbatio-
nibus pleni. Ex iis quidam solis gaudent il-
lusionibus territare homines, alii prædi-
ctionibus futurorum in admirationem sci-
trahere cupiunt audiētes. Nonnulli verò ad
hoc summo conatu laborant, vt homines
irrationabili furore turbatos aut melācho-
lia furentes terreant lædant vel occidant,
quod experientia sæpius factum agnoui-
mus, Hinc sanctus Ioannes Chrysostomus
in tertio libro de prouidentia ad stagyrium
monachum dicit. Omni actione diabolica
potentior est ad nocendum mœroris ma-
gnitudo, quia dæmon quoscunque superat
per mœrorem superat. Eum si auferas, nihil
a dæmone quisquam lædi poterit. Hoc au-
tem dæmonum genus rarò est maleficis fa-
miliare, propter incōstantiam affectionum
& leuitatem, qua territare multos gaudent
potius, quam vnius mulierculæ subesse im-
perio. Cōmorantur tamen interdum vt pol-
licentur vefanis in vitro vel in chrystallo si-
ue in speculo & carminibus concitati re-
sponfa dant mulieribus, & si quis venturus
eis male dixisset in via pronuntiant. Et hoc
maleficarum genus aliquoties differt à re-

Chrysosto-
mus.

Genus iiii.

liquis, quoniam quod ille maleficio re-
dunt infirmum, istæ curare pollicentur. Ve-
rum quia maleficiū vt plurimum repel-
lunt maleficio, earum accessus interdicitur
ab ecclesia omni christiano. Quartū genus
dæmonum, nuncupatur aquaticum, quoniā
se humoribus immergens circa lacus & flu-
uios habitat, ira plenum turbarum inque-
tum & fraudulentum, quod in mari tempe-
states concitat, nauigiaque demergens in
profundum, multis vitam aufert in aquis. Et
isti dæmones quoties assumunt corpus visi-
bile, in sexu frequentius apparent fœmineo,
& in masculino rarius videntur, propterea
quod, in locis versantur humidis, & melio-
rem vitæ ductum sequuntur, nec vile sche-
ma facile cæterorum consuetudine possunt
assumere, vnde naiadas nereidasque aqua-
rum nymphas nō masculino sexu sed fæmi-
no dudum nominavit antiquitas: à nostris
autem aquaticæ mulieres, id est, vvaser fra-
vrem, communi vocabulo dicuntur. Qui
verò habitant in locis siccioribus & subari-
dis, quoties hominibus corporaliter appa-
rent visibiles in viros se transformant. Di-
uersarum quoque species assumunt bestia-
rum, prout variis tanguntur affectionibus.
Sancti autem angeli quoniam affectione

nūquam variantur, vniiformiter semper apparent in forma virili. At verò sæpius visi sunt dæmones circa flumina & fontes in specie malierum, aliquando chorifantes, aliquando capillos more foeminarum explicantes, nonnunquam verò cum hominibus loquentes & varias ludificationes exercentes; & hoc genus dæmonum non conuevit cum maleficis habere commercium. Quintū genus subterraneū dicitur quod in speluncis & cauernis montiumque remotis concauitatibus demoratur. Et isti dæmones affectione sunt pessimi, eosque inuadunt maximè qui puteos & metalla fodiunt & qui thesauros in terra latentes quærunt, in perniciem humani generis paratissimi. Hiatus efficiunt terræ ventosque flammivomos suscitant & fundamenta ædificiorum concutiunt. Noctibus aliquando de montis turmatim egressi stupendas in campis ducunt choreas & quasi vnius ducis metuentes imperium subito euanescent ad signum & ad sua diuerticula reuertuntur. Interdum Nolarum inter eos auditur sonitus & se nonnunquam spiritus esse hominum vita defunctorum mentiuntur. Nihil magis quærunt quam metum hominum & admirationem. Vnde habemus compertū quod

Quintum
genus.

simpliciores hominum quosdam nonnunquam in sua latibula montium duxerunt stupenda mirantibus ostendentes spectacula & quasi beatorum ibi sint mansiones amicos se viuorum mentiuntur. Ex his quoque dæmonibus quidam incubones sunt thesaurorum, quos auaritia mortalium abscondit in terram & ne rursus in vsus perueniant hominum, eos subducunt, furantur & custodiunt & quandoque de loco in locum transponunt. Et hoc genus dæmonum cum maleficis mulieribus nullum consuevit habere commercium.

Genus vi.
dæmonum.

Sextum verò dæmonum genus appellatur lucifugum, propterea quod lucem maxime horrēt & detestantur, quia nec de die vnquam apparēt, nec alio modo corpus quàm de nocte possunt assumere. Hoc est negotium quod in tenebris perambulat, genus dæmonum imperscrutabile ac penitus tenebrosum passionibusque frigidis agitatum: maliciosum, inquietum & perturbatum, quod occurrentes homines nocturnis violenter comprimit horis sæpiusque (Deo permittente) aut flatu quosdam interficit aut contactu. Maleficis non conuenit hoc genus dæmonum, neque carminibus arctari potest, quia & lucem fugit, voces homi-

num simulque omnem tumultum. Aëreum maximè ad maleficia & foëminarum consuevit occurrere, quoniam cæteris magis est subtile & audacissimæ temeritatis. Terrestrium quoque nonnulli maleficis (vt dictum est) subseruiunt, qui tamen inferiori gradu habiti, maiora illa maleficia inducere minimè possunt. Tantùm adiiciemus: eos qui ista omnia ad chymicam artem referunt: sic interpretari Mars & Venus in firmamento, id est, fermento exercentes cursum, id est, regimen, accedentibus imaginationibus, id est, spiritu particulari. In terris visibiles, id est, in calce, in aquis inuisibiles, id est, in liquore dissolutiuo ante coagulationem. Neque prorsus nymphæ id est, non argentum viuum tantùm quia sulphur est immixtum quod terram subtilem continet, vt lib. iii. de elementis duplicatis. Hæc Tritemius: ex quibus via sternatur, ad cognitionem tam Steganographiæ ipsius, quàm philosophiæ Paracelsi.

Leo Suauis

SCHOLIORVM LEONIS

Suauis I. G. P. in lib. i.

de vita longa.

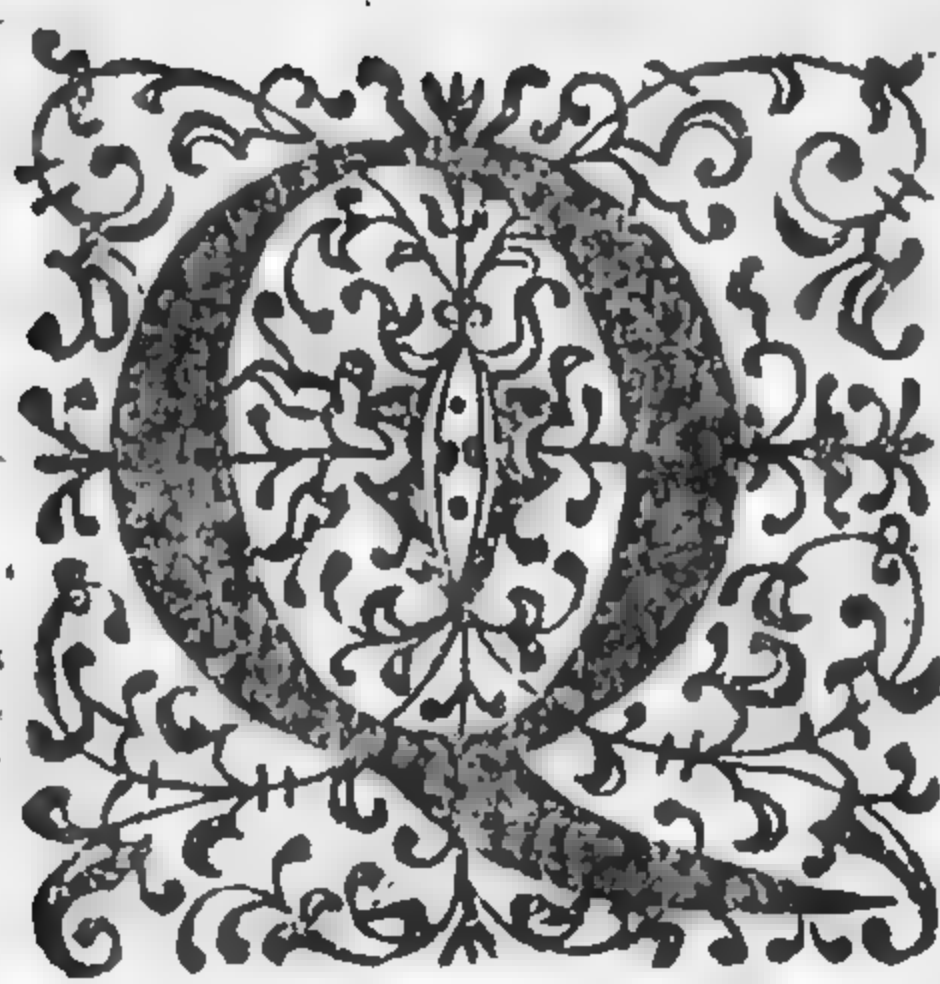
FINIS.

*

Hhiii

IN LIB. II. TH. PARACELSI
DE VITA LONGA
LEONIS SVAVIA
I. G. P. Scholia.

Scholia in præfationem Paracelsi.

Vanquam Paracelsus hîc dicat, quæ lib. i. de vita longa tractauit in genere, sese lib. ii. tractaturû inspeti : non est intelligendum de materia ipsa totius lib. i. quæ tantum absoluitur lib. iiii. vt ipse in eo præfatur sed de specificis remediis & morborum generibus quæ præstrinxit c. iiii. lib. i. quæ quidem dixit pertinere ad vitam breuem non longam. Eam enim incolumen persilare etiâ cum cruciatu membrorum vt perspicuum est maximè in podagra: qua affecti dicuntur vitam degere diuturnam, vel quòd is morbus partes vitales non afficiat, quæ pectoris (vt vulgus loquitur) scrinio continentur vel quòd natura seu Archæus, secundum Paracelsum, eò tanquam in sentinam sordes corporis omnes deriuat. Nunc ergo quæ obiter Theophrastus noster attigit lib. i. de morbis particularibus, hoc lib. ii. absoluet.

De podagra non
officiente
vitæ. lōgæ.

Integram autem & sanam vitam longæ præferas necesse est.

Intellige reipsa vitam sanam esse præferendam tanquam fundamentum, longæ: quamuis morbos vitæ sanæ contrarios dixerit non officere vitæ longæ. Sed hoc de particularium morbis membrorum accipies: artem verò vitæ præter naturam statues multò esse præstantiorem ea quæ ad vitam sanam atque integram à medicis veteribus diligenter & subtiliter conscripta est, vt Rogerius etiam Bacho confitetur. Ad hanc adhibet virtutem arcani, deinde balsamum. Balsamum conseruat corpus firmum, arcanum à corruptione restituit corpus infirmum. Arcanum exponit lib. de gradibus, quando tanquam in arca includuntur omnes species ad morbum conficiendum utiles. Itaque ratione morbi particularis, hæc medendi ratio singularis nuncupatur, sed alia ratione, id est rerum omnium in remedio comprehensarum vniuersalis meritò dici potest. Hic sunt omnes species sub vno genere conclusæ: At communius quoddam est arcanum quod omnia genera completur vt Cheiri & Saphiricus Anthos: de quibus ait se tractasse copiosè in libro qui Archidoza Parrhisia, inscribitur. In qua re

Ad vitam
integram,
Arcanum
& Balsamum

Cheiri.
Saphiricus
Anthos,

laudat tincturam lapidis philosophici quæ
 sicut ignis instar (secundum Lullium) cor-
 ripit metallum, ita similiter operatur in hu-
 moribus scilicet scorias detrahendo, purum-
 que subiectum relinquendo. Cheiri autem
 & Anthos explicat esse aurum potabile &
 5. essentiam: verbo inaudito, quemadmo-
 dum æmuli Arnaldi, id est Lullius atque alii
 sub lunaria tradiderunt Cheiri ergo est vir-
 tus arcani. Lunaria autem, secundum Mar-
 silius Ficinus, est herba à Mercurio tradi-
 ta foliis cæruleis atque rotundis, crescente
 luna, vnum quotidie producens folium, de-
 crescente, deponens: quæ vtenti annos pro-
 mittit lunares. Iam dilucidius singula in
 præfatione excutiamus.

Lullii.

Lunaria
 M. Ficinus.

Longè, lego longæ scilicet vitæ: quia sa-
 na est fundamentum longæ, quæ, illâ diru-
 tâ, corruat necesse est.

Virtus arcani, sumitur interius, balsami
 adhibetur externis.

Firmum conseruandum, potest intelligi de
 corpore perfecto quod Spagyri iubent tra-
 ctari & dissolui sub conseruatione speciei.

Canonem medicum, his verbis vtitur, quia
 Spagyri appellant opus suum medicinam, &
 regimina operis, magisteria vel operationes
 præparationum vt sunt calcinatio, solutio &c.

Congeruntur,

Congeruntur, opus aiunt magnum dici vniuersale & conuertere omnia indiscriminatim vnde argumētum est illi omnia inesse per Treuifanum & Io. Valentianum.

Treuifanus
Io. Valen-
tianus,

Communis quiddam, non inuenio meliorem interpretationum, quàm ex Iamblico de triplici distinctione hermeticæ orationis scilicet, solaris, lunaris & vniuersalis: nam, solaris continet plura particularia, lunaris itidem plura. Deinde est vna solaris generalis, itidem & lunaris communis autem seu vniuersalis continet & solarem simul & lunarem tanquam vitem rubeam insertam albæ.

Iamblicus.

Archidoxa, liber est Paracelsi inter complures alios (quorum catalogum descripsi) ad quem lectorem remittit in arduis quibusque rebus.

Egritudo, rei administrandæ vel exhibendæ impuritas per preparationem tollenda.

Cheiri, & Saphyricum Anthos vocabula sunt scita ænigmatis spagyrici pro argenti essentia & pro auro potabili vt Anthos sit flos roris marini albus, & Cheiri viola lutea.

Illud, lego illam scilicet rationem vel medicinam vtramque id est medicam &

Li

chirurgicam artem.

Huius rei, id est, operationis Spagyricæ seu chemicæ.

Disceptatio de Cheiri & lunaria.

Sed de Cheiri & lunaria amplior hîc ineûda est disceptatio. Cheiri enim vox est Arabû sicut leucoion vox græcorum, vtraque violam latinorum exprimit, quæ tamen in genere à Græcis ^{ios} recta dicitur. Absurdû autem videtur apud herbarum scriptores

Leucoion.

Dioscorides.

leucoion quod albam tantûm propriè significat, ad colores cæruleos, albos, purpureos & luteos promiscuè transferri. Quod Matthiolus in Dioscoridè sub oluit. Accipi à medicis non imperitis luteam quæ sæpe muneralis est in regione nostra Cheirim propriè appellari ab officinis: quod apprimè conueniret ænigmati Paracelsi. Ego verò existimo leucoion à Dioscoride sic generaliter accipi pro omni viola maiore minutas enim quas Martias galli vocant, excipio) ratione scilicet habita coloris caulis herbar ipsius & ramusculi, in viriditate albicantis quamuis flores sint coloris varii Cheirive-

li. de grad.

rò quomodo accipiat Paracelsus, habemus ex lib. eius de grad. Omnes, inquit ablegamus ad vsum & experientiam, pro cognitione virtutis antheræ: præterea Terenia-

bin inquem insignitur nobilitat: postremò
 ad florem Cheiri. Nam ibi in annotationi-
 bus quas verisimile est ipsius autoris esse,
 qui precibus Erasmi adductus sic sua ænyg-
 mata paucis explicauit, ita legimus: ablega-
 mus in anthos, in anthera in thalch. Deinde
 in fine c. ad florem cheiri, id est, aurum po-
 tabile quod est vltima medicina. Et in 2.
 lib. c. x. Inter simplicia quæ interueniente
 compositione secundum gradum acquirunt.
 Inferitur cum viola, rosa &c. Anthera. Item
 c. viii. lib. ii.

Rosa existit rubea & frigida naturæ pro-
 pter antheram in ea delitescentem quæ ca-
 lorem rosæ attrahit.

Interpretor de flosculis flauis in cen-
 tro rosæ latentibus: vnde subdit: præterea
 vbicumque est flauam in flore rubeo, illic
 etiam existit calor. Sic multos secutus vsur-
 pat prostantibus secundum Plinii verba in
 calyciis rosæ medio luteis apicibus: licet
 aliis compositionem certam esse malunt ex
 Gal. lib. vi. de compos. medicamentorum.

Saphyricum anthos quid sit etiam colli-
 ge ex aliis eius scriptis scilicet ex c. x. lib. i.
 in quo ab eo annotatum est.

Saphyrus reducitur in liquorem mercu-
 riale & luna in mercuriale, & est prima

„ materia lazuria. ex c. vi. lib. vlt.

„ In processus institutione in confortati-
 „ uis inter alias exigua virtus (quæ omnium
 „ est) sumi debet in prima : in secunda verò
 „ quartum genus Tereniabin : in tertia chei-
 Cheiri. ri : in quarta Saphyrica grauata.

Item. c. viii. eiusdem lib.

„ Notandum quòd hîc semel accipiendus
 „ est totus maior Anthos , nempe qui non ex
 „ vna tantùm matrice verùm ex quatuor pro-
 „ gnatus sit , id quod de tartoro dici potest.
 Anthos ma- Tartarus , ex annotationibus aliis materia
 ior. calculi, est maior Anthos consolidatius.

Item paulo post:

„ Eiusmodi est enim Cheiri quoque quæ
 „ itidem etiam ex quatuor matricibus proue-
 „ nit , quadrupliciâque in se mimisq̃ue iliaſtis
 „ myſteria continet.

Lunaria. „ Iam de lunaria hîc nobis tractandum est,
 quæ herba est duplici specie, nisi, contradi-
 camus manîs & minus non distinguere spe-
 ties ex brocardico iuris à dialectica petito.
 Nam alia dicitur maior, alia minor. Mino-
 rem attigit Mathiolus Dioscorides inter-
 pres qui priores tribus instrumentis ratio-
 nis, autoritatis, experientiæ superauit. Ar-
 gumento relationis maiorem lunariam in-
 dicauit vtriusque ego semina habui, leui,

colui, educaui. Maior est, bicubitalis, foliis vitis pampino simillimimis sed magis in cordis formam cuneatis & in superiori parte foliorum læuore quodam holosericato. Folium habet in folliculis orbiculatum lunæ plenæ spetie, argentei coloris splendorisque. Florem luteum. Minor est paulo plus quàm cubitalis, flore cæruleo. Donaueram ego herbariis lutetianis semina sed hyemis penultimæ rigor stirpes propè omnes absumpsit. De ea videtur sensisse Augurellus poëta Chrysopeicus.

Augurell⁹.

*Quid qui conatur quæsitæ longius herbæ
Inualido aufugiens argentum sistere succo
Idque gelat dirâtque simul sed figere nulla
Arte potest ictu quo molli ducere possit.*

Sic philosophi chymici sibi vendicant lunariam, duce Raymundo Lullio cuius in scriptis est frequentissima Recipe, inquit, calcem cuiusvis corporis & infundè lunariam, &c.

Raymūdus
Lullius.

Magi sibi quoque illam asserunt & margariton appellant: ascribam tamen descriptionem illius quam in libello quodam vetustissimo manuscripto reperi, postquam addidero, mihi videri hæc vocabula (ex annotationibus Paracelsi in c.x. lib. iiii.) spagyrica non posse intelligi nisi ab usu & ex-

perimento. Nam Lullius qui lunariam tam libenter vsurpauit, explicari potest per poetam Augurellum.

Augurellus

cuius miro velamine tectus

Ipse liquor quo cuncta madent.

Theophrastus.

Addam obiter ex eodem Theophrasto de grad. Inter ea quæ ex terra calidæ naturæ, ad cerebrum, liquor vitrioli, liquor lunariæ. Descriptio autem lunariæ ænigmati-
cæ hæc est ex codice vetustissimo. Quidam philosophorū hanc diuinam scientiam herbis aliisque vegetalibus necnon succis eorū similitudinariè comprobauerūt, Raymund. dicit de arbore philosophica quæ 7. ramos habet. Est quædam herba siue planta nomine lunaria siue borissa, cuius radix est terra metallina, stipes eius rubicundus quadrangularis, nigredine perfusus folia eius similia maioranæ, & sunt triginta secundum ætatem lunæ incremento. xv. In decremento xv. Flos eius citrinus post xv. dies odor eius vt odor musci: In plenilunio fructus eius vt crocus excellentissimus in nouilunio vel in decremento ex eo acceptus & in eo impositus Mercurius vertitur in lunam perfectam. Si postea decoctus fuerit 6. vicibus vertitur in solem: cuius vna pars centum mutat in solem purissimum. Concludam: Paracelsum

luisse vocabulis fictitiis veterum more
 Spagirorum qui libenter rosam vsurpaue-
 runt propter duplicē eius colorem album &
 rubrum sic eius loco in Th. nostro flos
 Cheiri ab Hermolao Barbaro 105 x 15
 705 lapis rubeus & anthos vt flos albus
 roris marini, vt omittam quanta sit in eo-
 rum libris roris etiam & maris mentio, alii
 supposuerunt plantam *hypoquistidos* propter
 eandem similitudinem duorum colorum.
 Dicitur etiam cōiunctim *iova* flos violæ.

An 31505
 quæ dici-
 tur aliis ra-
 silis arugo

In Cap.

DE PODAGRA.

Medicinam podagræ hîc esse dupli-
 cem constat ex confectionibus ar-
 cani corallini & confectionibus
 auri diuersis, quas exposuimus in Compen-
 dio Podagrā distinguimus à gutta quod hæc
 sit membrorū articularium vt pedū contra-
 ctio gutta autem morbus ex humoris cuius-
 dam stilla interiore dolorem inferentis. Al-
 chali interpretor sal factitiū ex variis rebus
 (hîc ex causticis) de quo nos multa post Pa-
 racelsum in compendio ratio autem confi-
 ciēdi sal per artem: quam nullus adhuc cla-
 re expressit est calcinando rem quancun-

Alkali.

salis omniū
 rerum con-
 fectio.

Ex lib. de
podagra.

que, deinde calcinatam in liquore soluen-
do, demum liquorem à re soluta exhalendo
seu coagulando. Quæ facile intelliguntur
ab operariis chymicis. Sed notandum ex
Hermolao, Alabastrum dici Democrito &
sal omne & calcem viuam de ouorum pu-
taminibus. Hanc ipsam encephaton etiam
dici chymicis & marmor Thebanum & Clau-
dianum ouum autem illis non semper acci-
pitur de ouis animalium sicut nec fel &c.
At si podagra sit incorporata cum morbo
Gallico remedia hæc sunt Paracelsi ex li-
bro Germanico quem vertendum mihi cu-
raui. Recipe Mumia veræ lib. s. axungia
vulpis lib. i. fiat vnguentum per se. Hoc vn-
guento per biduum vngatur æger in omni-
bus membris. Recipe liquorem hermoda-
ctylorum, elebori foliorum ana lib. s. Aquilæ
hematini grana vi. hoc manè sumat &
rursus v. die: deinde vntio prædicta conti-
nuetur. Hac ratione omnis fluxus atque ma-
teria vlcera exhibet per sua emunctoria caue
autem ab Euphorbio, scamonea, lapide lazuli
& similibus, quæ expellunt ea quæ præstat in
corpore retineri. Addam ex eo ipso arcanum,
Recipe Aurum, perlas seu margaritas, gem-
mas, corallia. Addam balsamum. Recipe Ca-
storei, lauendula, liliorum sæpi hircini &c.

In

In Cap. I.

DE PODAGRA.

Ad curationē podagræ, tria requirūtur,
 1 *Purgatio*, quæ fit arcani corallino
 vel quod est ex essentia auri: ea quina vel se-
 ptena fluxum elicit. Si supersint tamen re-
 liquiæ, vel æger infirmior sit quàm vt ferre
 possit reiterationem tantam huius purga-
 tionis, quibus verbis videtur innuere huius-
 modi purgationem esse vehementem.

2 *Aperitio*, fiat in centro per Alkali spiri-
 tum: vnde, tumor existet, in quo erumpit
 in abiectiōe. Aeschparæ quicquid centro
 inseruit. (*lego, insenuit*)

Aeschpara

Aeschpara, videtur callus cauterii po-
 tentialis ex c. iii. lib. i. de grad. incicatri-
 fantibus, id est, facientibus in Aeschparam
 hoc est quæ corrosiuam carnem abrodūt.
 At c. vi. scribit: Quicquid mordicus offen-
 dit, in corrosione & in Aeschparam con-
 iicit ad putrefaciendum, tertium gradum
 occupat, cuiusmodi sunt colchotar, arseni-
 cum, sal ammoniacus, borax, auripigmen-
 tum, cæteraque id gentis alcali.

Alkali.

3 *Consolidatio* (vbi desit fluxus) cataplas-
 mate Mumia: At si non indurauit, *lego, in-*
duruit, potest Mumia sola curari scilicet al-

KK

caligata & liquore Mumia inungendo artus.

Mumia.

Alcaligatam, intelligo Mumiam coniunctam cum alcali spirituum: inter quos adiungere licet Mercurium sublimatum.

Mathiolus

Mumia, autem, est confectio ex humoribus cadaueris humani, mixtis cum liquore aromaticum, quibus conditur in sepulchris Aegyptiorum: quæ rarò legitima reperitur apud nos, sed adulterina tantum ut rectè ratiocinatur Mathiolus in Dioscoridem. Aliam Mumiam eliciebat Natalis Ramart medicus regius vi viaque scāmonæ è corpore viuo sanoque: alii aiunt fieri: ex corporibus humanis in sabulosis Arabia locis, arena obrutos soléque exiccatis.

In Cap.

DE GUTTIS.

Horizon.
Mercurius
so is.

PRimum, vocabulum horizontis perstringemus quod hîc est difficillimum, ut reliqua sint legenti planiora. Horizonta hîc ipse explicat esse Mercurium solis non autem aurum potabile seu poculentum. Mercurium appellat Ioan. Valentianus subtilissimam partem metallorum: alii dicunt esse primam eorum materiam, in quam possint reduci ut glacies in aquam. Ad hanc reductionem Saturni id est plum-

bi insudat vulgus hodiè chymicorū, nemo haëtenus experientia commonstrauit. Est enim cōtrà rationem artis eiusmodi, quùm primà materia secundum Gebrum sit argenti viui conuersio in formam certæ terræ, secundum Bernardum Treuisanum, sit conflata ex vtroque semine masculino & foeminino, id est cum sulphure, ideò congelata. Et in rosario minore Mercurius coagulatus est materia philosophorum &c.

Contrà extractores
Mercurii,
Saturni.

Geber.

N. Flammelius verò (cuius monumenta artis extant lutetiæ quamplurima) descriptum quoque reliquit, nullam congelationem naturalem metalli reduci in argentum viuum labile fluensque, impostores esse, quotquot id asserere audeant. At vegetalia fatetur Lullius lib. iii. de 5. essentia reduci magno labore in argentum viuum quoddam. Augurellus dicit ab Euganeo schola conuerti in argentum verum: sine quo accepi ab iis qui hoc ipsum se factitare prædicant, nihil tale aggredi: adeò vt suspicio sit à putrefactione talis vegetalis potius quam metalli emanare. Est tamen (inquiēs) apud chymicos crebra huiusmodi (vt hîc quoque) mentio. Verum, sed de alia materia prima doctores eorum interpretatur, quæ existat in forma velut germinis dissoluti non argenti

N. Flamme
lius.

Augurell⁹

viui currentis. De quo illud sepulchrele dictum accipiendum sit.

Ite pessimi fures cum vestro Mercurio

Petafato, caduceato.

Extractio.
Fictio.

Plautus.

Græcorum
chymistarū
vocabula.

At pars istorum sophorum fixationem illius Mercurii Saturni præ se fert, pars extractionem, nec symbola adhuc sua contulerunt: ex quibus aliis montes aureos pollicentur: ipsi (Plautinis verbis) aridi reptant fame. In illum germinis sensum Græci chymistæ, appellant argentum ipsum viuum apospermatismum draconis: argentum viuum ex auro, discum solis, argentum viuum ex stanno, fel draconis (ne quis aliter fellis oleum in Gebri c. nouissimo de aquis & oleis intelligat. Argentum autem viuum iam spissatum gelūque astrictum gypsum vocant: Squammas etiam æris rudis in fornace sponte defiliētes, semen veneris. Mixtionem etiam hordei farinæ cum oui albumine, lutum vulcani. Aristoteles etiam ex Pythagoricis nominat lunam terram cœlestem & cœlum terrestre: Lucanus poëta Mercurium arbitrum vndæ. Hæc de horizonte: in quo vocabulo agnoscis allegoriam superiorem de oriente & aurora. Horizonta verò Paracelsus vult distingui ab auro poculento quòd alterum sit altero magis concoctum

atque igne temperatum. Aurum enim poculentum Hermolaus suspicatur esse liquorem illum preciosum epitaphio descriptum de quo meminerunt propè omnes Arabum libri, nullus vnquam clarè explicauit. Explicant autem seu potius implicat atque inuoluunt suo more chymix magistri ita vt hac ætate nemo hoc singulare munus artis ostēdet. Marsilium itaque Ficinum miror Platoniorum mysteriorum interpretem quū tam multa prædicet commoda aurei liquoris: cur cum in Antidoto epidemix describat tantū ex opinione Gentilis non sua experientia nempe per hydrargiri, calcinationem, deinde in aqua buglossæ solutionem, his verbis: fieri fortasse potest vt aurū ad formam reducatur liquidam aptam ad potandum: aliā autem formā parum vtile, quia digeri nequaquā potest. At lib. ii. scilicet de vita longa. Optimum fore putant si absque aliena permixtione aurum potabile fiat: sin minus contusum & in folia reductum accipi volunt. Aurum fermè potabile habebis vt dicam: Collige flores buglossæ, melissæ, & quando luna leonem subit vel arietem vel sagittarium, aspicit Solem aut Iouem, coque cum candido saccharo aqua rosacea liquefacto. Cætera nos lib.

Aurum poculentum

Aurei liquoris descriptio.

Gentilis.
Marsilius
Ficinus.

iii. cap. de auro disceptabimus: Nam ex philosophicis diis Platonis arbitror Ficinum amorem quidem nactum fuisse philosophum ratione viæ, sed non Pallada ratione termini.

In Cap. ii.

DE GUTTA.

AD species omnes Guttæ, requiritur cura generalis ad vim naturæ.

Gutta autem (quod ad quantitatem) non plus scrup. i. in se continet, Apoplexia ad scrup. i. nō prorsus ascendit: ideò.

Confortatiua adornanda quæ naturam expellant (lego, materiam) scilicet arcana, & ex sui natura vincāt. Idcirco lib. de grad. dicit: ad guttam requiruntur gradus confortationis. Apoplexia est quum gutta canas in pulmone præ focat.

Apoplexia.

Ad contractiones ergò duplex est arcenum vitriolatum & Mercurius auri siue horizon (quem falsò aurum poculctum appellant: dosi vitriolati grana iii. dosi horizon- tis gran. iiii. Cætera arcana extrinsecus adhibentur, basamum, aloë, myrobalani omnes &c. in nucha. De horizonte lib. 2. Chirurgiæ maioris. Arcani vocabulum Para-

Arcenum.

celsus habet familiare: quod illi significat, ex lib. de grad. perfectum & omni parte cummulatum medicamen. Singula quæ ad totum morbum vnà cum omnibus eius speciebus attinent nimirum hinc inde congerantur: quo facto omnes morbi species in vno illo composito comprehendantur. Et alibi: verum enim verò in recepto componendo omnes virtutes in vnum conferas necesse est vt quotquot simplicia contra febres nata sunt in vnum traducantur contrahanturque, id tum demum contra febres arcanum est. De essentia verò arcani corallini, libro Chirurgiæ maioris.

In Cap. iii. de Lepra.

DE lepra iure potuit Paracelsus scribere, quam, eius Epitaphium testatur maxima artis gloria curauisse, exēplo atque imitatione Arnaldi Villanovani in Henrico Gerona fratre Regis Aragonum. Qui non credet: simul cōfiteatur se medicinas Mercuriorum ne minima quidem suspitione subodorari.

Speties vi. lepræ statuit, Arnaldus iiii. tantum. Curantur per regenerationem eadem ratione hīc indicat Mercurium solis (de quo cap. præcedenti) esse regeneratiuū.

Quod est oleum ad aquam hoc est lepra ad medecinam. id est sicut non eluitur oleum ex panno per aquam : ita nec lepra per medecinam vulgarem & leucem.

Dialogus
Chryso-
rhoas.

Mundanda ab initio metalla leproforum mediante tinctura vt duplex lepra ita duplex tinctura Rubea & alba. Ab initio, id est, fortè ab argento viuo ex verbis eidem Paracelso attributis in dialogo Chryso- rhoa : oportet metalla ad initium reduci.

Arcanum
magnum.

Tinctura rubra dicitur Solaris, alba, lu- naris. Conficè ergò exactè mercurium lu- næ & solis, id est, primam materiam. Etiam si Mercurius ad tingenda metalla non suf- ficiat omninò, valet ad corporis sanitatem. Non sufficit autem, ad metalla donec fuerit in perfectam tincturam redactus. Sunt præ- terea alia arcana quæ lepram ex æquo tol- lunt. Hoc libenter exponam per c. vltimum lib. vltimi de grad. Qui salis, Mercurii, sul- phuris anatomiam in suum Ilech contule- rit, arcanum habet eiusmodi vt nullo præ- terea medicamine omninò opus habeat: ip- se in annotationibus suis interpretatur de composito magno.

In

In cap. 4. de Epilepsia.

EX medicinæ remediis hîc requiruntur
supranaturales essentiæ per præpara-
tionem vitrioli &c.

Item aliqua in narcoticis.

Item pæonia, & sanguis vnâ cū membris vel
partibus corporis in quibus oritur morbus.

De pæonia historia est admirabilis apud
Galenum; cuius radix suspensa collo, erige-
bat Epilepticū, qua detracta, mox cadebat.

Pæonia mi-
raculum
ex Galeno.

Ex chirurgia duplex ratio medendi petitur.

Prior ad præparandū emunctorium ca-
ducum, sic:

Aperi cranium idoneis instrumentis, dein-
de aurea aut argentea canna suo loco im-
positam consolidam vitæ bonæ pristine re-
stitue. lego impositâ consolidatum.

Posterior: resolve membrum aut superio-
rem partem inembri puto (lego, *vt puto*)
ligamenta, arterias in circuitu idque cor-
rosiuo narcotico vsque ad ossa deinde rur-
sus consolida. Corrosiuum hoc quidam iu-
dicant fieri insensibiliter oleo vitrioli chy-
mico more educto.

Iam vt redeamus ad rationem physicam

Recipe oleum vitrioli correctum & aurificatum, vel per phlegma forma circulari temperatum, vel per (lego *non per*) sed Recipe oleum rubrum seu viride quod (lego, *sub quo*) Colchotar delitescit: vtrumque liberat morbo.

Etiam inuncta pars memorialis &, lego, ex balsamo quod est de hederibus (lego, *hederis*) & fiat post paroxysmum.

Prætereà inunctum occiput balsamo Eleniis (lego, de Eleniis) in vehementissimo paroxismo, Helenium herba est nota. Item arcanum sanguinis & quorundam membrorum.

De hycohy
sey sanguine
humano.

D. Thomas de
essentiis.

Sanguis humanus distillatus scilicet adulescentis sani dicitur in libris medicinæ cabalysticis hycohy. D. Thomas in lib. de essentiis essentiarum, qui hodiè non facile reperitur.

Paracelsus
lib. maior:
chirurgiæ.

Recipe, inquit, sanguinem humanum putrefac in fimo, distilla aquam albam ut lac, auge ignem stillabit oleum. Feres ut albæ fiant instar niuis, rectifica, lego, *reuerbera*, deinde eis redde aquam & oleum. Fiet lapis clarus rubeo miræ virtutis aduersus fluxum sanguinis & alios etiam morbos. Eius itidem laudes prædicauit Magnesium Magnensis lib. de conseruanda sanitate. Pa-

racelsus vero lib. chirurgica. Ita præparat
 cruor statim in vitreo vase coagulari de-
 bet supra feruidam aquam, deinde calci-
 nari quo id pacto optimè fieri potest & cū
 propria vnda extrahi ac volatilis fieri vt ni-
 hil aliud sit in eo quod ascendat huic li-
 quori adde dimidiam partem liquoris du-
 ræ glaciei, & administra per syringam.

Viscus
 quercinus.

Druydes.

Nota tandem lector ex opusculo illius
 germanico: viscum quercinum singulare
 remedium esse in morbo caduco: vnde qui-
 dam existimarunt Druydas vt priscos sa-
 pientes Gallorum adeò diligentes olim fuis-
 se in eius collectione.

Pœoniæ autem experimentum deficit
 in nostra regione, fortè non satis calida vt
 vis odoris iuuet.

In cap. V. de Febris.

R Equiruntur tria.

1 Purgatio per diaceltateffon vt
 pellatur omnis febris in materia pec-
 cante: si adhuc dilatatur morbus & per
 membra spargitur.

2 Fit cura specifica per oppopyron lau-
 dau, lego *laudani*, ad pellendum febram
 vnà cum dilatatione.

3 Minutio causalis siue saluatellæ siue

cephalicæ, siue ea quæ per spinâ dorsi materiam peccantem in sanguine educit idque, lego *atque*, intra cutem & carnem, id est, humores exudantes à venis ad carnem &c.

Ad dosum autem obseruandum quid dilatatum sit & quid non, id est, quantum.

De iis quæ conducunt ad arcanum febrium idem latius lib. vii. c. ii. de grad.

De laudano tantum hîc dicam librum fuisse conscriptum ab inuidis aduersus Paracelsum cui titulum indiderunt laudanum sanctum: in quo nouam illius in medendi arte methodum criminabantur, soli autoritatis veterum fundamento innixi, quæ ipse calumnias facile elusit. Laudanum autem erat inter præcipua Paracelsi arcana.

Adiciâ verò hîc descriptionē laudani, memorati à Paracelso tot tantisque locis, quo vsum dicit Adamus à Bodenstein in morbis deploratis.

Laudanum
sanctum.

compositio
Laudani
falsa.

Recipe orizei foliati vnc.

Margaritarum non perforatarum. vnc. f.

Florū antimonii, Asphalti, singulorū drag. croci orientalis drag. iii.

Myrrhæ Romanæ, aloës succotrini ante ad pondus omnium: reduc ad formam.

Dosis à granis iiii. vel vii. ad x. vsque.

Est & aliud laudanum contra febres præstantissimum, quod recipit.

A Ntimonii præparati lib.

Sacchari candidi lib. medicinalem fiat paluis subtilis, destilletur in arena aut balneo iuxtà artem.

Huius olei Recipe vnc.ii.

Ambre. vnc. f.

Croci selectissimi drag.vi.

Reducantur successiue in massam, fiant pilulæ parvæ, dentur tres cum conserua boraginis ante accessionem febris, inducaturque sudor si fieri potest.

Quis nisi cæcus non intuetur has compositiones haud esse legitimas Paracelsi, sed ab Adamo aut alio supposititias? Vbi, orizei pro obrisi, myrrhæ Romanæ, quis vnquam Romanam myrrham aliis prætulit? quid est Antimonium præparatum, non adiecto præparationis modo:quum tot tantosque ex Paracelso vobis deduxerimus? quorsum mentio libræ medicinalis? quis vnquam iuxtà artem pares existimauit distillationes arenæ (quæ cineribus etiam fortior est) balneo? Hæc sunt cōmentitia Adami aut alterius documenta, libro isti falso de vita lon-

Ladauum ga, adscripta. Ladaui autem seu lodauī memin-
erunt frequenter Plinius & Cor. Celsus.

In cap. vi. de apostematibus.

Nihil reperio à me annotandum, qui
ea mēte sim ingressus in hanc com-
mentationem vt tantum tenebras di-
scuterem, quæ à cabala spagyrorum vel in-
Magorum infunderentur.

In cap. vii. de Hydropisi.

Specifica purgationis.
Elice principio essentiam ex Alanda-
hal vnā cum composito, de Alandahal
idem in annotationibus suis de trociscis
Alandahal, deinde confunde cum aquila
præcipitata, aquila est Spagyris sal ammo-
niacus, qui est spiritus volatilis.

Alandahal

Aquila.

Administra etiam indies essentiam tar-
tari vitrioli, lego *Vitrioli*, & diacube dum
abeat origo morbi.

Specifica tumoris.

Rebis.

Sub hæc adorna cataplasma ex rebis
columbarum, in aceto rosaceo, donec vi-
deas consumptum morbum.

Rebis vel est excrementum columbarum,

cuius etiam vsus est in medicina & psylo-
tro pylorum vel Rebis spagyrorum de quo
versus.

Est rebis in dictis notissima norma figuris.

De quo quidam Virgilium exponunt in
ramo aureo.

Gemina tum fortè columba.

Idem Paracelsus lib. 1. de grad. c. iiii.

Quod ex terra est vt homines in primo, vt
rebis.

Hodiè quidam affirmant ex aqua stil-
latitia herbæ Peti ab insula florida delatæ
hydropisim mirificè curari. Posthæc sum-
mun specificum spiritus vitæ ex auro ex-
tractus, in quo est energia visque naturæ.

Herba peti

Spiritus.
auri.

Vis naturæ, quod vulgo dicitur restaurati-
uum & confortatium, postea in lib. iiii.
amplius. Idem Paracelsus lib. de grad. 1. c.
iii. dicit ad hydropisim conquiri gradus
exiccationis.

In cap. viii. de Pustulis.

IN speciebus morbi gallici quatuor
obseruanda.

1 Purgatio.

2 Cenioremia ad pellendam causam
morbi cum tota materia peccante, in quo
cautio esse magna debet in dosi. Phleboto-

Realgar.
Pantheus.

mia quidam legere hîc malunt, qua tollitur
caussa morbi, id est, humor qui in membro
mandante cum tota materia, quæ est in
membro patiente. Pustulas & dolorem
iuncturarum inunge oleo ex realgare.

Arnaldus.

Realgar est species auripigmenti rubei fœ-
tidissimi & potētissimi secundum Pantheū
in voarchadumia, de quo infra lib. iii. c. de
auro, omne realgar moritur in elixire auri;
quod paulò ante appellat etiam corrosi-
uum. Arnaldus tamen lib. de venenis collo-
cat inter species vitrioli. Santes Ardoynus
dicit esse Arsenicum mixtum cum sulphu-
re, sed nullo autore.

In cap. 10. de Vulneribus.

Cato de re
rustica.

NOta grauem hunc philosophum nō
abhorruisse à characteribus qui sūt
in scriptis pēdulis, nec à benedictio-
nibus quæ verbis constant ore prolatis: vt
est vulgata anilis formula pro erectione pe-
ctoris & Catonis barbara verba ignorabilia
pro luxatis &c. in lib. tamen chirurgiæ, con-
stellationes, lapides & verba comprobant, re-
iicit quasdam coniurationes & ceremonias
figurarum.

In

DE magoreo igitur characteristica, Characteristica.
vulnerum curādorū ratione quia
Archidoxa nō extāt in quibus ea tra-
ctauit, paucis ex scriptis veterū differemus.

Approbata sunt hæc à Marcello Empi-
rico Dioscoride nouo, Tralliano, Catone,
constantino in Geoponicis. Celsi emenda-
tor addit Plinium, falsò, hostem perpetuum
omnis magicæ vanitatis: facetiissima ratio

Q. Sereni Samonici aduersus hemitriteum
Abacadabra depicto, desinente in conum
vsque ad extremam literam, sicque collo-
appenso. Alchindus & Porphirius figuras
& characteres probant. Ad fluxum sangui-
nis sistendum (de quo hîc Paracelsus) Ho-
merus carmen ab Autolyçi filio vlissi fau-
cio adhibuit: Alii hæc verba exprimunt,
Chunrat, cara, sarite, confirma, consana, maholite.

Homerus
ad sangui-
nem sisten-
dum.

Constantinus ille etiam in piscium ca-
pturā, *Iao Sabaoth.* In piscium
captura.

Contrā canis rabidi morsum, pani in-
scribitur *Irioni, Rhiriori: essera, Rhuder, fere,*
inde voratur. Vel pomi particulæ: *Hax, pax,*
max, Deus, adimax. Cōtrā mor-
sum canis
rabidi.

Cōtrā Strumas credebat antiquitas verbas-
cū cum sua radice rufum, vino aspersum fo- Cōtrā stru-
mas.

Faceta cura-
ratio stru-
marum.

lioque inuolutū & in cinere calefactū, stru-
misque impositum, eas abigere: si hoc fecis-
set virgo ieiūna ieiuno: & manu supina
tangens dixisset: Negat Apollo pestem pos-
se crescere quam nuda virgo restringat: at-
que ter hic despuendum putabat. Ad Epi-
lepsiam de qua supra, versus

*Gaspar fert myrrham, thius Melchior, Bal-
thasar aurum.*

Ad furtum
inueniendū.

Ad furtum inueniendum præfatis preci-
bus *Dies, nites, reschet, benedoeset, domina, cui-
temaus*: deinde suspectorum nominibus ad-
cribri volutationem pronuntiatis.

Contra do-
lorem den-
tium.

Contra dentium dolorem voces perbellæ:
Galbes, galbat, galdes, galda, ridiculumque
hoc scriptum appenditur: Strigiles falces-
que dentatæ dentium dolorem persanant.
Nota est Catonis cantio ad membra luxata:
danata, darics &c. Mirum etiam quod ro-
stro pulli imponunt *Gibel, Gor, gabet*: inde
stylo præacuto huic caput recta in medio
pertundunt pullusque exilit, ac viuit maxi-

Contra
Vvierum.
de Paracel-
si discipu-
lis.

mè in æstate. Restat quod Vvierus in Para-
celsi contumeliam scripsit: Domum à le-
muribus turbatam illius affeclas liberare
,, suspensis in 4 angulis membranis virginis
,, verba sacra continentibus: Deinde addit in
,, medicorum ludibrium. Si eodem modo

suæ artis statuunt principia quo hanc commenti sunt curationem, non est quod veterem medicinam euersum iri metuamus.

Nunc consideremus quæ dicuntur à Chaldaeis plus posse characteres & figuras, quam possit quæcunque qualitas materialis. Sed quod attinet ad voces illas ignorabiles carminum superiorum. Io. Picus videtur prauissimè sentire, non significatiuas voces plus posse in magia, quam significatiuas: quia quælibet vox virtutem habeat in magia in quantum Dei voce formatur. Nec vllas valere, nisi sint hebraicæ vel inde proximè deriuatæ. Ratio enim est certissima quæ nihil significant, nullius esse momenti aut ponderis, sed barbara quidem verba fatebor non esse nobis immutanda. Ideò Trite-mius iubet in Steganographia post iusiurandum à discipulo exactum, magistrum illi coniurationum formulas explicare, quæ videntur verbis omninò barbaris vel potius nihil significantibus esse conceptæ.

De verbis
ignorabi-
libus.
Cōtra Io.
Picum.

De vera magia carminibus & characteribus aduersus Vvieri aliorumque calumnias.

NEgas hæc characteristica Vviere, Tunc es (ô miser) cum tantis Priscis viris vlla

M m ii

ex parte comparandus, vt tantum hinc nouissimos philosophos nominem Appionem Grammaticum, Iulianum Cæsarem, Arthropium, Rogerium Bachonem, Petrum Apennensem conciliatorem Albertum Magnum, Arnaldum Villanouanum, Anselmum Parmensem, Petrum Abanensem, Picatricem Hispanum, Cicchum Asculum Florentinum: quorum nullus est qui non te fama doctrinæque longè antecellat. Enimuerò te diligo Vvire tanquam medicum probum, te colo tanquam Christianum virum à Magia infami abhorrentem, te prædico tanquam diligentem omnis antiquitatis exceptorem vel spicilegum: nulla ego, Deus opt. max. mihi nō testis (vt loquuntur sed iudex esto) inuidia aduersum te, nulla calumnia ducor, imò tuum laborem, tuam lucubrationem exosculor, quemadmodum te præsentem libenter amplecterer. Suspiciorte calumniæ metu, virum meo iudicio eruditum nec inertem nec insulsum contra omnem antiquitatem bellum perfectò temerarium suscepisse. Sic Marsilius Ficinus sacerdos & medicus, multa scripsit mystica infructuose: in quibus postea tam in religione quam medicina suspendit assertionem. Ego verò (viri boni) vos excuso, quin potius seculi mise-

riam imperiti defleò cum Catullo.

O seclum insipiens & infacetum.

At si in Theologicis D. Augustinũ maximum antiquitatis cultorem criminaris: Si in medicina Galenum cum tot prestantibus viris, quo te tandem autore fulcies: si à testimonio, ex dialectica, ducendus erit syllogismis, non tibi tanti viri præferentur, quos longo sequeris intervallo? Resipisce tandem bone vir, & iudiciũ in iis mysteriis mecum adhibe: Damnemus vnà quæcunque erunt à vera sanctaque Dei religione aliena, Ariolos Augures cum Mose: ne respiciamus quæ à sanctis angelis, quæ ab observationibus diuinorum nominũ (de quibus tam præclara Dionysius) quæ ab usu certo de promuntur. Pudet me H. Cardanum testem producere, quo quibusdam in rebus fautore vteris, qui Catonianas cationes laudat, qui Artephist, qui Io. Tritemium stolidè damnat. Te ego illo meliorem te prudentiorem iudico: quo te tandem transuersum rapit hæc in artes abstrusas hactenus tibi incompertas opinio, vt eam tibi necesse sit aduersus sapientissimòsque quosque hominum stolidissimorum & ineptissimorum testimoniis fulcire? Historias etiã vetustate confirmatas damnas, nouasque

Catullus.

Moses.

Dionysius.

Olaus.

tuæ sententiæ suffragantur, probas, Olai aliorumque scriptorum barbarorum. Nolo persequi singula, verborum copia & inanitate non delector, res ipsas perscrutor & totus in his sum. Nunc laudas Agrippam tuum, nunc alterius verbis persuasus, dicis eum libros suos nugamentis inspersisse. Quæ inconstantia hæc, quæ vacillatio est? Oportet ex veteri proverbio mendacem memorem esse. Tuum si pro tribunali stares, testimonium sibi non constat, quam ergo fidem speras dictis tuis à lectore prudenti extorquere? Si eximii Theologi, si excellentes medici contra te faciunt: non metuis sapientum iudicium?

Virgilium.

De Sibyllis

Ne Lactantium, ne Aulum Gellium de Tarquinio, ne antiquitatem Romanam, ex Cicerone in maximis quibusque rebus libros Sibyllinos consulentem contra te proferam. Clemens Romanus Fa. 73. 6. citat novem carmina Sibyllarum de resurrectione lib. 5. cap. 8. Clemens Alexandrinus mentionem facit Sibyllarum Fa. 13. 20. 24. 27. 29. Pausanias aliique complures, cum ingenti veneratione. Sibyllas tamen damnat Vyrierus ab omnibus approbatas: adeo in conceptam semel ingenii ruditatem opinionem præceps labitur, ut Andabatarum more in

prælium aduersus omnes Magiæ sacræ aut naturalis doctores, velut oculis clausis feratur. Age tu socie Vvieri Cardane circa verbum Sibyllinum, qui v. reiiicis geminatum, constituis numerum 5. mixtorum, in 4. syllabis si quatuor desint vocales? 3. ergo vocales cum 3. mutis facerent 3. syllabas quæ 2. tantum literis singulæ. Reliqua scilicet, octaua nonne constabit necessario 6. literis ad 9. numerum perficiendum? Si tribus, quid prohibet in iis v. geminari. Si non negabis in diuino vocabulo, reprehendes omitti in numeratione. Danda tamen est huiusmodi mysteriis venia, nisi tu melius adferre possis.

Parergon
de verbo
Sibyllino.

Hic adiciam tantum meam de duobus vocabulis *ωθηρ θεος* Io. Aurati opinionem: à quo, licet amicissimo viro liceat in hoc veluti diuinationis lusu paululum dissentire. Duo enim profert nomina non vnum & illa Iesum significantia, cuius nomen postea à Sibylla expressum est, ideò nō hīc, nec bis. Deinde numerus quinaris deest: quem vult ingeniosè quidem, mysterium crucis adumbrare, quod tamen luculēter postea in Acrostichide artis potius quam notatum est à Sibylla & Ethnicis suspectum furoris. Versus pentameter inerat: additæ sunt syllabæ in

Io. Auratus

supplementum hexametři, ab ignaro furo-
ris, illius vatum in diuersa prolabentis:
quem Castellio religiosè obseruauit. Differt
ergò Sibylla à Magis & Paracelso nostro, in
hoc vocabulo 4. literarum, in nouem literis
hîc descriptis: quoniam ad varios fines va-
ria tendunt diuina nomina, alia ad scientias,
alia ad miracula.

Qui ista negant lector cum Vviero vel
horrèt, demersæ in cœno eorum mentes ni-
hil sublimè suspiciunt. Negabunt regis Gal-
lorum prærogatiuam in strumis manus solo
contactu curandis, eodem miraculo quo
Vespasianus Imperator sputo visum resti-
tuit, calcis suæ contactu crus sanauit auto-
re, & Tac. Romano & Iosepho Iudæo.

Qui tamen fidem physicis ligaturis, de qui-
bus Costaben luce & Theodorus Priscinus,
qui periaptis & amuletis non subtrahit vt
medicus non debuit abhorrere ab opinio-
ne Alexandri Traliani lib. 10. cap. 1. lib. 9.
cap. 4. lib. 11. in fine lib. 12. cap. 9. In Her-
culis erecti leonem suffocantis & in lapide
medico insculpti imagine annulo aureo in-
clusa gestanda cholicis, arque in calculosis,
podagris & febriētibus quibus alligationū,
characterum & carminis vsu consuluit.

Galenus.

Multò minus à Galeno suo, qui ab iis quæ
euidenter

evidenter apparent persuasus temporis processu, vim iis inesse sensit (in tractatu de Homerica medicatione) quam antea negauerat. Tunc Vivere tantis viris maior aut doctorior? Actius hærentes in gula & tonsillis spinas & ossicula excatauit. Telum carmine (ex Beniuenio) à thorace extractum. Marcellus inculcat carmina: his quoque usus est Octavianus in Euporistis. Gordonius & plerique alii primarii medici ad sanguinis profluvia ad comitiales accessiones, ad partus difficultatē ad febres intermittentes & erraticas ad lūbricos vulnera fistulas luxationes, hernia carmina habuere familiaria.

Vegetius.

Vegetium etiam reprehendit ab aliis (inquit) malè persuasum, qui suffimentum animantium morbis prohibendis utile præscribit, eoque uti etiam licere censeret ad fascinum tollendum, dæmones fugandos, grandines inhibendas.

Certè Raby Moses Aegyptius lib. perple-

Raby Moses.

xorum ridet eos qui soli figuræ, soli scripturæ, solis lineamentis, solis denique vocibus aëre fracto natis, tantam miraculorum vim atque potestatem tribuant. Nota tu lector cum Rog. Bachone non solis hisce remediis fidendum sed opem à Deo vel à natura rerum ab eo conditarum magistra im-

Na

plorandam.

Sabellicus
Satyrus.

Pausanias.

Eadem opera D. Augustinum arguit vanitatis, Franciscum Picum, & suum (vt ait) herum & præceptorem venerandum Cor. Agrippam, omnes denique omnium gentium ac seculorum historias. In quibus etiã Sabellicus Satyrum Syllæ ex Nymphæo insula ostensum scribit, quem religionis ergo missum fecerit suisque sedibus reddiderit. Satyros Galli dusios vocabant, eos etiam Pausanias probat ex historia. Nec vlla est ratio argumentandi in semen horum dæmonum vel semideorum quum corpus habeant quod feminis est capax.

Angelorum enim alii in sua conditione permanserunt, alii eam violauerunt & corpus assumpserunt. Ideò Georgius Pictorius de materiis sublunaribus dicit ab iis lamias iniri & parere: Iosephus, Lactantius, Tertullianus, Athenagoras philosophus Christianus Iustinus: Philosophi verò Pythagoras, Plato in Cratylo Xenocrates, Chrysipus, Plutarchus *Nephitim*, id est, filios Dei copulatos cum filiabus hominum gygantes peperisse. Quod ego tantorum virorum auctoritatē secutus de eudæmonibus intelligo.

Iam verò addam ex cabalisticis Chaldaeis: Deus audita oratione Adam statim

dedit ei 7. semyphoras quos inuenit Salomon in archa testamenti quorum prius vocatur (secundū prophetas) semyph. yana cum quarto eum formauit ad auxilium in necessitate. Cum secundo semyph. quod *Yose-raye* poterat loqui cum angelis & illi literas attulerunt. Cum tertio poterat loqui cū dæmonibus & mortuis & ab eis consilium inquirebat cui sufficienter respondebant & est Adonai. Cum quarto, id est, cum vii. nominibus scilicet linguem &c. animalia & spiritus alligabat, soluebat. Cum quinto, id est, *hyaba* &c. semina ligabat & arbores. Cum 6. cuius nomina sunt *ataminati*, *lataglatos* &c. elementa & venti eius complacebant voluntati cum septimo, id est, cum lxxii. nominibus creatoris quicquid voluit facere suprà elementa fecit. lxxii. verò nomina sunt ista &c. quæ peti possunt ex libris Razielis & Cor. Agrippæ.

Alias Schē.
hāphoras.

Ecce quodlibet nomen tribus literis constat duntaxat. Item sunt xii. nomina nec plura nec pauciora, Itē sunt sex vices xii. solum & sic septuaginta duo existunt.

Colliguntur autem ex tribus versic. Exo. cap. xiiii. quorum quilibet in textu hebraico constat lxxii. literis vnde 3. illi constant cccxvi. literis.

1 Tollensque se angelus.

2 Ererat nubes.

3 Cumque extendisset Moses manum.

P. Pomponatius de
incantamentis.

Quæ omnia mihi bellum Contrà Pomponatium decernunt, cuncta opera magica necnon diuina miracula ad naturales causas referentem.

Nam argumenta eius Aristotelica si vera essent exinanirent seu euacuarent fidem non vult enim dæmones medios inter Deū & homines (vnde ergo Gab. nunciatio vel legatio) & aliorum complurium angelorum ad mortales legatorum tam in veteri quam nouo testamento ? Sic euacuat fidem Christi dicens omnia facta fuisse à Magis quibusdam excepta eclipsi passionis. Sunt autem falsa non solum autoritate tanta sacrorum librorum sed etiam quotidiano vel maiorum vel sapientum experimento. Vnde nullo modo ille satisfecit amici questionibus.

Questiones
medicinarum.

Quæ sunt huiusmodi: quū duorum puerorum curam suscepisset quorum alter morbo veluti Erysipilate laborabat alter verò in ignē inciderat, quendā superuenisse qui hos pueros solis verbis & carminibus liberauerit, additque alium fuisse, cui ferrum infixum erat quod nulla medici arte euelli va-

luit, ab eodem tamē eadēmq; ratione euulsum: adiungit 4. miraculum tamisium ab eodem solis verbis motum quūque precantator iste dixisset: Quem quæritis? pueros teneros in vase vitreo inspexisse varias personas.

Quam vānæ quam friuolæ sunt plerūque illius peripatetici rationes. Si dæmon (inquit) mouet corpus ab oriente in occidentem, dæmon simul erit cū tali corpore moto. An qui iacit telum non mouet? an semper est & eodem in loco cum telo. O lepidum caput.

De eclipsi vtraque sub Christi mortem: nihil potest propugnationis ex naturæ penetralibus eruere. Sol & Luna per summam vim statu omnino mirabili vnā cum cœlo, vt essent prorsus immobiles, ipsius imperio paruerunt atque ad diei totius mensuram in eisdem signis omnia consisterunt. Simile de Iosue. Quid de solis defectu tēpore crucis? Eramus tunc ambo apud heliopolim, amboque simul incidentē mirabiliter Soli, Lunæ globum notabamus: non enim eiusce coniunctionis tunc aderat tempus, ipsamque rursus hora nona ad vesperam ad Solis diametrum supernaturæ vires restitutam. In memoriā illius reuoca & aliud quiddam.

Dionysius
Arcopagi-
ta.

Nempe enim vt ipse non ignoras, eam Lunæ incidentiam ab oriente cœpisse & vsque ad solaris corporis finem peruenisse, ac tum demum resiliisse notauimus. Neque vero eadem ex parte (vt assoler) & incidentia illa & repugnātia facta est sed ex aduerso diametri.

Intelligen-
tia Lunæ.

Apollophanes sophista affirmat se vidisse & Ia. Faber Phlegonem gentilem & Aphricanum hoc in suis historiis commemorasse. Ad regimen mūdi à septem planetis: quamuis Hebræi dicant diluuium sub Regimine Martis. Beda & Isidorus sub Gabriele maiori ratione statuunt, multiplicatione quam exprimere Tritermius ait non ex se presentis temporis tamen aliud videtur sensisse. Idem in præfatione lib. 3. Steganographiæ, audacter veterum Chaldæorum opinionem secutus, quam forte ad Imp. Maximilianum dissimulabat. Sed secreta non sunt amplius detegenda vt omittam mortem socraticam ob Dei reuelationē, exilium Pythagoricum, secessum Aristotelicum.

Nam nihil de iis quæ supra nos, ad nos, id est, philosophos naturales.

Si quid certò definitum demonstrabitur sequemur: si in reliquis maior nostrā probabilitas se offeret non reluctabimur.

Qui melius aut magis sapiet, scripto doceat
Reges & religiones sicut cætera generalia
& corruptibilia habere suum principū in-
crementum statum & finem cum suis mira-
culis & autoritate signorum.

Conuersio in lupos Archadum trans-
misso stagno ex Plin. Veram transmutatio-
nem dicit. Pomponatius vt Paracelsus lib.
1. suprâ.

Plin. ca. xx.
lib. x.

Paracelsus
de trans-
mutatione
luporum su-
pra lib. 10.

Magnus philosophus Pompo. sed parum
Christianus, qui filios Dei nuncupans om-
nes legislatores, priuilegium communicat
Christi, qui affigens angelos orbibus cœli
negare videtur eorum officium & legatio-
num à Deo ad homines, ad virginem deipa-
ram &c.

Miracula non iudicat contra naturæ or-
dinem sed quia rara & insueta & in lon-
gissimis periodis Ethic.

Eius autem præcipua sunt placita præmio
metaph. quæ occultissima sunt sapientum
seu magorum. Magus lingua Persica sapiens
interpretatur. Sciētiae fiunt per additamēta
2. Metaph. & in fine 2.

Sittæ auiculæ Aristot. rem maleficam attri-
buit c. ii. lib. 9. Notatur Picus Cinereus
apud Gesnerum. de auibus.

Arist. famosum non ex toto perit.

Ex Platon. Nec immundi nec boni spiritus præter eos qui mouent corp. cœlestia à peripateticis sunt admissi.

Ex Plato. ad Dionys. Plato diuino numini tanquã prestantiori naturæ necessitatem obtemperare dicebat omnes philosophiæ calumnias & abstulit & auditoribus suis omnia quasi arcana naturæ patefecit, id est aliud scripsit, aliud intellexit & discipulis explicauit.

Maxima custodia secretorum) nihil scribere sed addiscere.

Ex Arist. de bona fortuna. Non est Platonis opus præscriptum aliquod, neque erit.

Primum motuum voluntatis Deum ponit Rationis autem principium non rationem sed aliquid melius.

Voluntas à Deo mouetur immediate & ab intelligentiis (Negat hoc Mallei autor de intelligentiis.

Dionysius Areopagita. Hæc verò est sententia vera. Deum agere in voluntatem humanam, Angelos in intellectum quem illuminant, corpus cœleste in corpus. Hæc est lex diuinitatis immutabiliter stabilita vt ima à summis per media perficiatur. Vult autē Mallei autor moueri corpora à demonibus, quod negat Cardanus. Pomponatius dicit non posse esse nouitatem in effectu absque nouitate in causa, id est,

est, quum talis motus non dependeat à corp.cœlesti per positionem pro cuius mutatione reddatur causa nouitatis motus, oportet ipsum mutari.

Natura agit directà à deo & intelligētis, omnia hæc humana regulantibus.

Si anima non prius esset in se quam in corpore non esset naturaliter sine corpore.

Eclipsim Christi A Deo solo fieri potuisse, quia per naturam secundum Aristo. cœlum nō potest quiescere neque intelligentia intendere vel remittere motum suum.

Fatetur
Pomp.

Deus est actus purissimus.

Deus non potest agere præter ordinem naturæ communem.

Aristoteles

Intelligentiæ non sunt mutabiles & nihil de nouo intelligunt.

Dæmones in tempore imperceptibili mouentur de oriente in occidentē non motu physico qui tantum conuenit corporibus: quod facit ad Steganographiam & longè dissitos sensus in Paracelsi lib. 1. suprà.

Parac.li.i.

*Additio ex aliis Theoph. Paracelsi libris
De Insania seu phrenesi.*

Incidit in manus meas libellus Paracelsi Germanicus de insania qui mihi in lin-

quam latinam versus est: ne quid huic libro de morborum curatione desit, tam medica quem chirurgica, eum etiam paucis complectar. Speculationes in capite collectæ, (myrmidones dicuntur) sibi contrariæ: ex quibusdam pugna, ex quibusdam nascitur saltatio.

Quia rationis amissio in eis maior est, quàm dolor, dolorem suum non sentiunt.

Ulcus quidem non reddit hominem insanum aut furiosum, sed proficiscitur ex eadem causa ex qua rabies.

Species Maniæ profluunt ex elemento ignis. Ebullitio aquæ est ipsa insania per ignem: sic ergo tollendus est ignis ut cesset ebullitio.

Causa potius tribuenda est cœlesti influxui quàm humori melancholico.

Lupi grana, creant hunc morbum & Seta-num, Rustallum, Hirbel.

Sicut enim vinum priuat ratione, sic & hæc esculenta afficiunt hoc morbo, quæ sunt quamplurima, sed silêtio prætereunda. Cerebrum non potest ferre quod est à sua vi naturaque alienum, per quandam ponticitatem specialem, ut est in vino cicuta, zinziber, sed non piper.

DE COLICA.

*Causa colica in homine sunt venti
ut in maiore mundo.*

*Genera 4. terminum
ventis 4. responden-
tia.*

Colica Euro, calida
sicca.

Torsio monoculi ze-
phyro, humida frigida.

Torsio umbilici, Au-
stro humida calida.

Passio dorsi Boreæ, fri-
gida sicca.

Cura est à

Segterna.

Sibeta.

Rein fal.

Opio.

Prima scilicet.

In loco vbi est, vt Si-
beta.

In concauitate contra-
ria vt Opium.

Secunda scilicet.

Exiccare corpus humi-
dum nimium.

Humectare corpus sic-
cum nimium.

{ Excrementa.
 { Salia.

Tertia scilicet. — } Et ea quæ sunt.

{ Abrasa
 { Vel resoluta.

Quarta contractionis cura.

Scholorum in Lib. ii.

FINIS

LEONIS SVAVII I.G.P.

IN PH. TH. PARACELSI

lib. iii. de vita longa

Scholia.

In cap. iii. de Auro.

Vrum esse materiam ele-
menti terrestris præstan-
tissimam, nullus ignorat:
(nisi fortè gemmas exci-
pis) de quo scitè poëta
maximus.

Quid non mortalia pectora cogis

Virgilius.

Auri sacra fames?

Et Ovidius.

Ovidius.

Ferròque nocentius aurum.

Ab eo tamen ætas aurea cognominata est,
sub qua, omnis erat in orbe foelicitas: vñus
itaque illius, illud commendat, abusus de
quo Aristophanes in Pluto in detestatio-
nè adducit. Campus est in eius tractatione
immensus spatiandi, si titulus scholiorum
pateretur. Sed hñc de auro non agimus, nisi
in vñum medicinæ, de qua paulopost anti-
quorum philosophorum opiniones audie-
tis: magnâ nostri seculi verecundia, in quo
tantus thesaurus contemnitur à medicis,
sicut & lapides pretiosi, sicut Astronomiæ
auxilium: licet Hippocrates & Galenus

Aristoph.

De lapidi-
bus pretio-
sis ad me-
dicinam.
Dioscorid.

Contra Fi-
cinum de
lapidibus
& metallis.

Plinius.

Electrum.

Syrtes la-
pis.

quandoque medicinam absque afflatu coe-
lesti inanem & noxiam fateantur, multique
ita experti sint. Negligunt in suis medica-
mentis nostri hodie gemmas, ut Saphirum
in oculorum collyriis secundum Dioscori-
dem ut Smaragdum, Hyacinthum, Topaziū
in attractione veneni &c. Miror tamen Mar-
siliū Ficinum qui hæc ambo valde appro-
bavit, existimare metallum superius lapillo,
sive pulchritudinem spectet splendoris &
perspicuitatis, sive pretii magnitudinem,
quum ex Plinio Margarita seu vnio rerum
omnium æstimationem excedat, sive dotes
lapidibus attributas. Aurum quoque assi-
gnare partim Ioui partim Soli nullo auto-
re; sicut aurum argento permixtum Ioui
Venerique simul, non definita connixtio-
ne eorum quæ est quintæ portionis ut fiat
electrum ex Plinio & Alberto Magno. Pre-
ter aurum & argentum, reiicere hic reliqua
metalla, illic imaginem virginis (immemo-
rem sui) ex stanno conficere, alibi formam
mundi archetypam ex ære. Miror illum eo-
dem libro de vita longa lapillum notatum
punctis velut stellis quibusdam, qualem ego
collo gesto, à Plinio syrtitem nuncupatum
etiam si Asterii species videatur, Ficinum
dicere coelestis draconis figuram habere.

Non enim stellæ iquanimam gerunt speciem draconi tributam, nec formam refert draconis corpoream lapis quem rotundum affirmat, quum anfractibus draco etiam celestis utramque vrsam implicet.

Notabo etiam obiter, noxios cum dæmones in figuris fabricandis existimare in Septentrione ex Hebræorum doctrina, sacerdotem quidem ipsum, quum David præcipuè aduersus dæmonium meridianum diuinum præsidium efflagitet: quamuis theologi quidam istud id psalmis de fulgure & tempestate interpretentur. Magna ergò, ut ad rem redeam (ô philosophi) magna latet sub auro & lapidibus sapientia, quam quidam secundum Platonem iudicauerunt sub mysteriis priscarum religionum adumbrari: quemadmodum suprâ in tabernaculo templi Hierosolymitani subnotatum est.

David.
Dæmonis
meridianû.

Plato.

Audi itaque ex Plutarcho: Quidam in huius Dei scilicet Apollinis vel Solis sacris ad usum philosophiæ cuncta reuocarunt ex propria quadam ratione quam in eis perspexerunt, aut eam comparant ad designandum aliud quidpiam magni momenti: ad quod etiam argumeta illius singula accommodarunt, ut de igne perpetuo, de abiecte in ara, de duabus tantum parcis, de tripode &c.

Plutarchus
de mysteriis
religionis
delphicæ.

Honoratus
Castellan⁹.

De mutationibus apollinis Phœbive:
de errore longi itineris, & ingluvie vasta,
de dilaniatione eius membratim: Sub Bac-
chi specie coli tribus mensibus, tribus, in-
quam, vt ad vnum, tria. Salutatio Es, quòd
solus cohæret in natura. At interpollatum
celebrant sæpiùsque mutatum ignem à se
emisisse, crebris conuulsionibus, vt ferunt,
dissolutum, & rursus contractum in angu-
stias, deinde proiectum. Iam vt D. Honora-
to Castellano Regio medico (qui philoso-
phiam cum eloquentia magna cum laude
coniunxit) pro Paracelso respondeamus:
cuiusquidem Chirurgiæ documenta miri-
ficè laudat, de medicina dubitat, an noua
instituta potuerit in lucem emittere & tem-
poris diuturni quodammodo experienciã
præscribere eorum peritiam. Quod si ea Pa-
racelsus renouaret vel explicaret quæ olim
à priscis medicis vel philosophis essent iam
tradita, posse illum aliquam fidem suis scri-
ptis arrogare. Idcirco hîc inferam de auro,
quæ ab insignibus medicis multis antè se-
culis deducta sunt: in cuius vsu medico (si ri-
te paretur) maximum vitæ sanæ pariter lon-
gæque fundamentum vno omnes ore sta-
tuunt. Non tamen vt hodiernum vsum in
restauratiuis (vt vocant) pharmacopolarû
approbent

approbent quòd in iis vel decoctionibus, aurum syncerum nihil sui relinquat, ab impuro nihil præter impuritatem detrahi vnquam queat. Arnaldus Villanouanus libro de conseruanda iuuentute & retardanda senectute, cap. primo super omnia extollit propriè Aurum præparatum & deinde cap. 2. Et est sciendum quod innouatio & confortatio curis, fit cum potatione aquæ auri purissimi propriè, ipsa namque alopeciam curat & tyriam, & transmutat corpus humanum, sincerat & innouat ipsum & virtus multarum rerum approximat huic operationi. Sed ipsa est quæ prædictum miraculum facit & quæ non corrumpitur, & complexionì humanæ est conueniens, & vsque humectat neque desiccatur, imò omni est temperamento temperata, omnemque rem excedentē reducit temperantia & perennitate quam habet: etiam subuenit stomacho frigido timorosos facit audaces, cardiacos confortat & alopeciam & calorem naturalem confortat & temperat: in quibus non est res aliqua quæ possit stare loco eius & virtus eius in sua manifestatur substantia quare in ea est caliditas. Ideo clarificat: & in ea est magna temperantia: ideo magnum temperamentum efficit super omnem rem: & ideo

Arnaldus
Villanou.

est perennitas, ideo conseruat corpus humanum, & in ea est assimilatio complexioni humanæ: ideo incorporatur si præparetur vt decet: & in eius præparatione, est totum secretum, quod sapientes propter inuidiam occultarunt. Confirmat autem & sincerat cordis substantiam & suæ puritatis impressione omnem deiicit impuritatem ab eo: & tuetur illud & clarificat spirituum substantiam & mouet sanguinem ad cutim & inducit pulchritudinem iuuenilem, & abstergit abstersione leui, Idem capit. 3. & de cæteris quæ temperamento æquali calfaciunt & humectant est vinum temperatæ complexionis, & perla quidem est temperata temperans & cõfortans calorem naturalem ipsa confert cordiacis & timorosis & sanguinẽ cordis propriè clarificat, ego quas vidi quosdam eliquasse & ægritudines multæ ex eis curatæ sunt. Sed illud cui non est par est sol de minera, & sapientes assimilauerunt ipsum calori naturali sanæ adolescentiæ, & propter hanc similitudinem vsi sunt sapientes & appellauerunt lapidem nomine animalis. Alii chifir minérale: à quibusdam vocata est medicina perennis & aqua vitæ, & totum ingenium præparationis est quod in aqua purissima & potabili reducatur, cum

Sol de minera.

rebus, quæ non extraneent præparationem eius. Idem in Antidotario capit compositionis medicinarum. Etiam felicitamus effectum medicinarum in permiscendo eis certa quæ potentiam habent delatiuam, velut admiscuntur crocus auro & argento ut ea deferat ad cor quæ sua grauedine prauè delabuntur ad secessum. Idem libro de vino vinum extinctionis auri, hoc vinum habet proprietatem magnā in multis conditionib⁹ quod fit si extingatur lamina auri in bono vino, quatuor aut quinque vicibus & dimitatur clarescere & diligenter coletur & feruetur: habet enim virtutem confortandi cor & desiccat superfluitates omnium aliarum sæcum à sanguine & substantiam cordis & spiritus sua claritate illuminare, sua soliditate confortare & suo temperamento temperare & præseruare sanguinem à conuulsibili corruptione mundificare & sua grauitate superfluitates ad partem expulsionum inclinare: & iuuentutem conseruare & virtutes mineralium perseuerare facit in earum operationibus & temperie: soluit vrinam denegatam & sanat epilepticos & insensatos & confert leprosis. Et multi modernorum de nobilioribus & maximè de prælatis faciunt bullire petias auri in co-

quina, ergo & alii recipiunt id panellis cum electuariis & alii in limatura sicut in confectiōe quæ dicitur dyacameron in quatuor s. vtraque auri s. & argenti limatura & quidam vtuntur tenere frustum auri in ore & saliuam deglutire. Et quidam alii conuertunt in aquam potabilem & sufficit modica quantitas in vice & in auro est conseruatiuum sanitatis & prolongatiuum vitæ, vt difficile sit credere (& sine dubio ille est melior modus) & quidam aliter & aliter diuersis respectibus. Sicut sunt diuersæ hominum conditiones & complexionēs, & qui assiduam tenere in ore, etiam si faciunt, præter rationem veram, non tamen hoc agunt absque similitudine veritatis. Nam compertum est quod argentum in ore detentum sitim extinguit & corallus in ore retentus confortat stomachum, & ipse quidem corallus suspensus ad collum ita quod pendeat versus stomachum prohibet stomachi conturbationē, & expertus sum quod appositus iuuat & deposito deficit iuuamentum, & si reponitur iuuamentum redit & breuiter omne vinum suscipit virtutem & operationem rerum, quæ euirtuantur in eo secundum modos iam dictos & ad ista capitula multiplicanda sufficit ingenium

Coralli
virtus.

boni artificis & scientia simplicium. Et aurum quidem est res archana perfectissima temperamento æquali compositum, mirabili proportionē elementarium virtutum cui de compositis non est simile, & propter istud quod habet de virtutibus ex proprietate à natura, insunt ei ex influentia cœli specificæ virtutes aliæ, quoniam scissura facta cum eo non tumescit & propter suam perennitatem est quasi stella cœli quoniam ipsum est impassibile, & neque umbratur neque dissolvitur, neque annihilatur & est quasi miraculum naturæ, cum sit res composita electuariis confortat visum & sincerat super omnia substantiam cordis & mineram vitæ & palliat lepram & refrenat illam propriæ: quarum operationum effectus non inuenitur nisi in vero auro puro de minera creato iussu Dei, ideo fallunt in hoc alchymistæ. Nam & si substantiam & colorem auri faciunt: non tamen virtutes prædictas in eo infundunt, imò aduertendum est quod quando recipitur quod sit de auro Dei, & non de opere manuum hominum. Nam illud propter res acutas & extraneas à natura humana, quæ in eius sophisticatione ingrediuntur nocet cordi plurimum & vitæ. Deus enim benedictus creavit illud ad salutem huma-

Contra aurum chymicum.

nam, videlicet ad necessitatem ei ministrandā & seruandum opera charitatis moderato vsu. Sed ipsum propter vsu immoderatum & deprauatū, eo modo in quem cōuertere tota die commolitur vanitas humana & hominum qui thesaurisant & ignorant cui congregent ea. Heu factum est causa non salutis imò damnationis multorum sed sperandum in misericordia Dei, qui non secundum peccata nostra nobis, sed quomodo miseretur pater filiorum, nobis tandem faciet de sua pietatis abundantia misericordiam suam.

Auicenna.

Auri vires prodidit auicenna secundo sui operis volumine sic inquit, Aurum in omnibus suis partibus æquale est, inseritur medicamentis quæ atrabiliariis competunt morbis. Ad hæc vbi actuali cauterio sit opus, ignitum aurum cæteris præstat metallis, quod vlcus inde exortum citius confuescat. In ore contentum anhelitus graeolentiam tollit. Auri scobs porphyrite lapide lenigata in ea medicamenta additur quæ ad Alopecias & lichenas parantur, tam intra corpus sumptum, quam extra medicamentis exceptum. Hæc item eodem modo diutius læuigata adeò vt tactum fere effugiat, oculis immititur ad roborandum co-

rum aciem, bibitur autem & ad cordis affectus & animi mœrores. Ne quis verò inutilem auri tractationem existimet, quòd videatur adeò à natura decoctum vt incrudari nequeat: Arnaldum eundem in speculo introductionum medicinalium cap. 68. de lacte & spermate audiamus. Sic enim in mamilis excoquitur quod eius aquositas abundanter in lactis substantiam retinetur in ea mensura, qua transiens in stomachum infantis & vltcrius perueniens ad hepar ipsius, transmutationes ipsorũ sequestrantes aquositatem sic patitur quod resurgit incolumis & sic circulatione naturæ mirabili prouenit quod sanguis qui prius in vtero per vmbilicum nutriebat infantem, transiens per organa lactis & ipsorum exactione mirabiliter quodammodo incrudatus, fundatur in stomachũ nati, & tandem alteratus procedens ad thalamum hepatis reuertitur in seipsum: totum alchimix magisterium filiis veritatis lucidissimè pandens & insuper arguens præsumptionis alumnos qui asserunt absolute quod coctum incrudari non potest. De hac tandem philosophica auri cõfectione: idem libro practicæ summarix cap. 29. sic inquit inter simplicia à proprietate valentia primum & vltimum est elixir maioris operis

Magna me-
dicinæ laus

alchymix si ad vltimam ducatur perfectio-
nem. De hoc elixiri idem libro de dosibus
tyriacalibus in fine. Scimus etiam quod la-
pis ille tyriacalis quē arabes vocant bēzoar
non vīridis sed gypseus qui de corpore re-
pentis animalis extrahitur in quantitate se-
milenticulæ sumptus in puluere, potentissi-
me liberat à veneno cuiuslibet nociui ani-
malis: nec mirabimur de hoc cum videri-
mus magnam medicinā quem lapidem ru-
beum vocauerunt in quantitate vnius grani
milii qualibet die sumptam collectionem
duram quindecim annorum exterius emi-
nentem in latere infra tres hebdomadas
resoluisse. Miraque valde sunt opera naturæ
sine quorum notitia in particulari recondi-
tur nullo modo superbus & indomitus iu-
uenum intellectus qui mysteriorū contem-
ptu imaginaria delusione fraudulentur à præ-
cipuè cum elata præsumptio facit eos suis
imaginationibus inhærere.

Restant auri proprietates ex Plinio & ex
Gebro Arabe explicandæ. Præcipuam gra-
tiam huic materiæ fuisse arbitror in colore
(qui in argento clarior est magisque diei si-
milis, & ideò militaribus signis familiarior)
quoniam is longiùs fulget: manifesto errore
eorum qui colorem syderum placuisse in

auro

auro arbitrantur, quum in gemmis aliisque rebus non sit præcipuus. Nec pondere aut facilitate materiæ prælatum est cæteris metallis, quum cedat per vtrumque plumbo. Sed quia rerum vni nihil igne deperit &c. Altera causa pretii maior, quòd minimum vsus deterit, nec aliud laxius dilatatur.

Ad hæc Pliniana, dico, Solis colorem & syderum iure in auro mortalibus placere, fortè magis in hoc opaco referente fulgorem, quam in lapidibus perspicuis illum trās mittentibus. Cedere plumbo pondere falso Plinius existimauit, vt quotidiano aurificum experimento comprobatur in annulis aureis fabricandis, forma prius in plumbo fusa. Cedere eidem facilitate materiæ: vel intelligendum in fusione (vt fusilitate potius legamus) at palea citissimè ardescit: aut intelligendum de ductilitate sub malleo, at nullum metallum laxius dilatatur aut numerosius diuiditur: vt pudeat, Hermolaum Barbarum reliquosque Plinii interpretes, in hac rerum naturæ hystoria soli propè verborum expositioni operam nauasse.

Ad Corrosiuū Paracelli conferamus auctoris incerti sed doctissimi in quæstione de peste per lapidem philosophorum curabili, sententiam. Aurum (inquit) quod est materia

Leo Suauis

Contrà Plinium,

De Corrosiuo.

Autor quæstionis de peste.

„ lapidis philosophici, si fuerit dissolutum se-
 „ cunda solutione philosophica (quæ fit per
 „ aquam permanentem) licet nō fuerint ele-
 „ menta ab eo sequestrata, depurata & redu-
 „ cta, omne impurum & scoriosum expellet
 „ ab eo prout experientia docet. Quid ergo
 „ faceret si elementa fuerint sequestrata, de-
 „ purata, reducta, refixata, incerata: & totus
 „ lapis in se multiplicatus? Lapis est anaticæ
 „ seu temperatæ complexionis & naturæ eius
 „ sunt apertæ & abundantes in gradibus au-
 „ reitatis integris. Sic similis est in qualitati-
 „ bus primis humanæ complexionis.

Paracelsus
 cap. de An-
 tim. & in
 lib. chirurg-

(Nota hanc opinionem ad confirmatio-
 nem Paracelsi infra C. de Antimonio sicut
 Antimonium affinat aurum sic affinat cor-
 pus humanum) Lapis philosophicus nihil
 aliud est quam aurum in gradibus suis mul-
 tiplicatum (stante proportionem quæ fuit in
 auro primo) vt scilicet quod vnus integri
 gradus aureitatis, iam sit centū & mille gra-
 duum. Si igitur aurum vnus gradus integri
 solutum philosophicè expellit omne super-
 fluum sibi noxium (sicut docet experien-
 tia) vtique aurū C. vel mille graduum inte-
 grorum (quod est lapis philosophicus) ex-
 pellet omne venenum &c. In qualitatibus
 primiselementorum, id est, eorum propor-

Ad Para-
 celsum de
 compara-
 tione auri.

tione nihil differunt homo & aurum, sed „
 quo ad crassitiem & subtilitatem elemen- „
 torum differunt. Auri solutio prima (quæ „
 est incineratiua) quodammodo depurat „
 scoriositates Mercurii sibi admixti: sed se- „
 cunda solutio abiicit omne impurum sibi „
 admixtum: Tertia verò solutio, quæ est tin- „
 ctura, longè melius purgat quam secunda, „
 de tertia Arnaldus hîc in morbis curandis. „
 Iam audiamus Gebrum de auri natura siue „
 Solis. Sol creatus est ex subtilissima argenti Geber.
 viui substãtia & clarissima fixura & ex sub- „
 stantia pauca sulphuris mundi & puræ ru- Solis crea-
 bedinis fixi, clari & à natura sua mutati, tin- tio.
 gentis illam. Quia autem subtiles & fixas „
 habuit partes, ideò potuerunt partes eius „
 multum densari: & hæc est causa magni ip- „
 sius ponderis. Quòd claram & mundam ar- De auri pō-
 genti viui substantiam habuit, per splen- dere ad Pli-
 dentem eius fulgorem & radiantem constat nium.
 non solum de die: verùm etiam de nocte Splendor
 sese prodentem. Quòd verò fixam & abs- contra Pli-
 que sulphure adustino habeat, patet per nium.
 nem operationem illius ad ignem: in quo „
 nec minuitur nec inflammatur. Finem iam „
 faciam per Augurellum. In auro.
 Augurell?

*Semina sunt Auri, quamuis abstrusa recedant
 Longius & multo nobis quærenda labore.*

Qq ii

Raymūdus.

M. Ficinus
de aqua ar-
dente.Augurell⁹.Arnaldus
Villano-
uanus.

Errores ingentes emanauerunt ex spi-
ritu vini adeò à Ioanne Rupeſciſſa,
deinde à Raymundo Lullio ſinia
imitatore celebrati. Recipe (inquit) vinum
rubecum vel album. Solus Paracelfus liqui-
dò demonſtrat non eſſe ex haurienda dola
in hoc philoſophandi negotio. De pingue-
dine autem quam dicit aſcendere, nota aſcē-
dere tanquam aërē in ſpheram ſuam: nam
rectè aquam ardentem quæ inflammatur
igne Marſilius Ficinus cenſuit aëriam eſſe
non igneam vt vulgus medicorum. Aër
enim ignis eſt alimentum. Errorem autem
vini ad metallorum diſſolutionem adhibiti
coarguit eleganter Augurellus Raymun-
di ænigma exponens.

Nec tum ſtillantia vina Miſcebat &c.

Non preteribo miram inſcitiam vel aua-
ritiam ætatis noſtræ, pro vſu corporis hu-
mani vinū non per alembicum vitreum, ſed
per cānas brachiales aëris, diſtillantis. Coar-
guit falſi iſtam opinionem Arnaldus Villa-
nouanus lib. ſpeculi his verbis, operatiua po-
tentia debet obiectum ſibi collimare & de-
terminare. Per quod detegitur ignorantia
fatuorum Chymiſtarum, qui de potentia

medicinæ applicabilis ad mineralia non aliter iudicant quam determinetur à medicis corporum humanorum. Ab hac quæstione non aliena est mea cum Adriano Turnebo in aduersariis de vino disceptatio, quæ est huiusmodi. Doliare vinum non ineptè videtur ille conferre cum vino diffuso, sed potest nihilominus dici ad discrimē vini pendentis (vt ex Catone de Re rustica licet animaduvertere, secundum scilicet propositam materiam) quum certum sit doliare aliud non significare, quam in doliis conditum, ne in eo temerè Turnebus legum interpretes reprehēdat. Vis enim verbi, doliū spectat & ex occasione nunc ad penderis nūc ad iam diffusum à doliis refertur. Rectè ille quidem Lambinum doctissimum virum secutus Horatii interpretem.

In Adr. Turnebum de vini differentiis.

Dionys.
Lambinus.
Horatius.

Et nisi mutatum parcat defundere Vinum.

Diffusum tanquā à dolio immenso in plura vasa minora testacea fustum à defuso distinguit. De mutato verò vino ego obiter dicā, intelligi vinū à suo sapore natiuo immutatū: De quo Plinius: sub canis ortū vina mutantur quædam, postea restituntur sibi. Hæc autem immutatio vini est in deterius scilicet in aliquem acorem vt mutatum etiam dicamus quod Iurisconsultus acidum appel-

Plinius.

Plinius.
De Aceto.

Experimē-
tum distil-
lationis.

Albertus.

lauit. De cuius sententia disputatio mihi quondam incidit cum præfule Montispe-
sulani hospite tum paterno, non satis men-
tem legis concipiente : quæ rescindi vendi-
tionem censet si acetū traditum sit sub vini
venditi nomine, nec emptorem id recipere
teneri: cuius speciola est ratio non eandem
esse vini atque aceti ουσία, id est, essentiam.
Ideò acetum Plinius nequitiam vini appel-
lauit, sine qua nec mitior vita degi possit.
Acidum autem vinum non redhiberi, quia
vinum sit quamuis sapore paulum immuta-
to. Quæ duo vocabula, lingua nostra galli-
ca exprimere possemus *vinaygre* & *aygreuin*,
quemadmodum in iure sylvarum eadem di-
stinguit lignum iacens à pendente *bois mort*
& *mort bois*. Addam indubitatum experi-
mentum meum, de vi atque natura vini non
omninò extincti in vino acido : à quo ego
per destillationem eduxi liquorem subti-
lem (quam aquam ardētem seu aquam vi-
tæ vulgus nominat) cuius ne gutta quidem
vna ab aceto elici potest : Acetum ideò Al-
bertus vinum dixit mortuum. De quo re-
stat mihi alia quæstio cum eodem & Cl.
Galeno. Nam si vis vini esset prorsus in ace-
to intermortua, vnde acumen illud in illo
& vis dissolutrix quæ igneam facultatem

cōtinet? Hanc Albertus dicit in aceto restare
 tanquam ignis reliquias in cineribus. Ego
 verò ex opinione veterum medicorum à
 Galeno prolata lib. de simplicibus, non ta-
 men approbata, existimo proficisci à cor-
 ruptione, qua vinum in acetum conuersum
 est, & eius essentia quinta tota exhalauit, si-
 cut apparet in alitibus & piscibus esculentis:
 quæ si diutiùs quam par est, condantur, acu-
 men asciscunt linguæ palatòque noxium.
 Corruptio autem est interitus essentia rei
 non alicuius tantùm qualitatis. Mutatum
 ergo vinum atque acidum intelligetur se-
 cundum dialecticos in ratione qualitatis
 non ipsius substantiæ, quæ alterationis ab
 illis nomen recipit: hæc ad Turnebum de
 subtilitate rerum naturæ non tantùm gram-
 matica verborum altercatione.

Galenus
de simplic.

Arist. in Ca-
tegor.

Super sunt igitur mysteria de uino ex pri-
 scis magis (ne vinum Artephii olcúmque
 obiter prætereamus) vbi admonuerimus
 quosdam subtiles homines in Raynundo
 viuum pro vino legere, atque intelligere de
 aliquo argento viuo philosophorum: quod
 est album pro opere albo, rubrum pro ru-
 bro lapide. Ex eadem igitur materia sana
 integraque habemus vinum, ex eadem cor-
 rupta habemus acetum: ex illa ipsa stillata

Vium pro
vino.

Essentia
quinta.

In Carda-
num lib. de
Ethere.
Virgilius.

Elixir quid

Genesa-
reth.

Nonius
Marcellus.

Dilemma.
Cardani.

exilit aqua ardens, tandem ex aqua ardente
circulata conficitur essentia quinta. Essen-
tiam autem quintā vini philosophici (quod
Paracelsus hīc nuncupat vinum salutis) Eli-
xir Arabes sua lingua vocant: H. Cardanus
futilis an vanus lib. de Ethere (quo titulo
vadimonium defereretur) hīc, ait,

Elysios miratur Græcia campos.

Tanquam Elisir appellandum sit à fœli-
citate vitæ quam promittit: quum Elisii po-
tius ἀποτῆς λυσιος, id est à solutione corporis,
commigrant in amœna piorum concilia:
aduersus quam solutionem lib. i. remedium
Elixiris à Paracelso struitur. Sic grammati-
ci in vocabulo Genesareth & similibus ri-
diculum iudicant à generanda aura in voce
hebraica græcam quærere etymologiam.
Quin potius à solutione rerum, si Elisir du-
cimus à Græcis, intelligamus temperatissi-
marū quidem & quodammodo incorrupti-
bilia: si Elixir à latinis, quibus lixa est
aqua, elixum accipiamus aqua coctum, ab
earum rerum elixatione, videlicet auri po-
culenti, margaritarum liquidarum &c. quæ
in liquorem redacta homini instaurando
recreandōque propinantur, ex iisque Ele-
ctuarium, vt vocant, conficitur confortati-
uum mineræ omnium virtutum. Nam

dilemma

dilemma istius mancum est ac futile: inutile esse illud poculum si materia huiusmodi nō corrumpatur, quòd à stomaēho non subigatur, quicquid autem corruptum sit, id esse noxium: vtrumuis enim sumpserim, contra me non facit, estque tertium quidpiā quod ipse non animaduertit, quippe corruptio quædam sub conseruatione formæ essentialis: cuius pleni sunt Spagyrorum libri. Nul- lum ergò alimentum vtile homini Carda- ne, quia corrumpi ipsum necesse est vt in nutrimentum vertatur. Elisir verò quod iste præscribit ex aquæ ardentis circulatæ Ethere, Ioannem de Rupefcissa & Lullium inscienter secutus, vult intelligi simplicissi- mum, quum illi res alias morbis quibusque proprias in illa sua quinta essentia infun- dant, in qua vires ipsæ suas excorporent. Raymundus porrò negat illi tantam odoris suauitatem inesse, antequam corpus in ea sit dissolutum. De cuius odore, nescio quo pa- cta ista apud illum sibi constent. Sapor æthe- ris subacris est, subacer dicere voluit vt ali- bi sæpius, subdulcisque, color vt nitidæ aquæ, odor verò, ni oblitus sum, quod mi- rum est violaceus fermè.

De odore
Ætheris
Cardanici.

„

„

„

„

Et alibi.

Verum Elisir colore est vini, odore acri „

Rr

quidem & vehementi.

Non autem mihi licet hic diutius de-
mentiam hominis istius persequi, ne com-
mentarioli modum excedam.

Bacchi my-
steria.

Finem itaque hic faciam per mysteria Bac-
chi trieterica, non poetica vt expectatis sed
philosophica.

Zoroaster.

Super xi. Aphorismum zoroastri de duplici
ebriatione Bacchi & Sileni, id est, ex Caba-
la de duplici vino.

Item: Qui Apollinem adibit, mediabit opus
per Bacchum Triethericum & consumma-
bit per nomen ineffabile.

Non inebriabitur per aliquem Bacchum
qui suæ musæ prius copulatus non fuerit
Qui perfectè in animam redierit, primæ for-
mæ suam formam æquauerit.

Qui huius conclusionis opus tentauerit, Io-
uem adibit tertium vt viuentem, non vt vi-
uificantem.

*In cap. iii. de Auro & c. iiii de
Perlis coniunctim.*

Rogerus
Baccho,
Arnaldus
Villanous-
nus.

PEr las accipio allegoricè pro lapide lu-
mæ (sicut vnionem Rogerus Baccho
lib. de mirabili potestate artis & naturæ
appellauit & Arnaldus Villanouanus in

opusculo quod incipit, gloriosissima margarita. Argumentum, quia post C. de auro debet sequi C. de argēto, quo nihil propinquius est auro secundum Gebrum C. de ci- Geber.
neritio.

Quia si eius elementa in temperationem rediguntur, verè existit quinta essentia citra amissionem formarum. Restat vt intelligamus an dicat reduci cum auro (vt Arnaldus in rosario magno) an eadem cū auro, id est, præparatur simili modo, sicut Raymundus in magia naturali. Raymund.

Citra amissionem.

Ita loquuntur spagyri de suo fermēto quod non eò deducitur per magisterium vt labatur à temperamento: ideò subdit, porrò si iuxtà præscriptum, id est, secundum regimen artis per las in quintam essentiam, id est, in sulphur album naturæ, transmutare velis pro ratione quintæ essentiæ (deest, auri) age neque quicquam immuta præter principiū, id est, liquorem dissoluentem: quia quæ prima est materia in conficienda quinta essentia solis, illa debet adhiberi vltima in conficienda quinta essentia lunæ. Nam opinor ex Arnaldo in paraphrasi Rosarii sui aquam calcinatiuam solis esse fortiolem aqua calcinatiua lunæ quæ postea adhibetur lunæ Arnaldus.

Rr ii

ad eius dissolutionem quam operabitur in ea quum non potuerit in sole operari nisi calcinationem sicut quibusdam apparuit in aqua Stibii, calcinatio foliorum lunæ, solis, foliis integris manentibus atque illæsis.

Ideo Raymundus diuersificat solutionem solis à solutione lunæ in lib. i. de quinta essentia quum dicit soluendum solem in lunaria pura cum tanto pondere quintæ essentia: quæ quinta essentia est illa prima materia quam hîc dicit in conficienda quinta essentia solis. Quæ nam autem sit illa, docet his verbis:

„ Ea ex huiusmodi recepto elicitor omnium
„ impruinis redige limonem in liquorem,

Mercurius,
liquor.

id est, fac Mercurium ex omnibus metallis.

Plinius.

Nam quum Iliastem dicat constare sale, sulphure & liquore, liquorem pro Mercurio passim interpretatur Paracelsus. Sic Plinius argentum etiam viuum appellat vomicam liquoris æterni. Noster autem ii. cap. huius lib. dicit.

„ In his omnibus est vna eadẽmque tempera-
„ tio quæ inter metalla sub Mercurio delite-
„ scit (Mercurium dico qui omnibus metal-
„ lis inest)

Limonem autem Raymundus limos metallorum dicit in iii. distin. lib. de quinta essen-

tia vel limos deserti. Integumentū ergo parabola vel allegoriæ est in liquore limonū, i. mali aurei vel citrii, quo aiūt perlas seu vniones vulgares dissolui, vt Cleopatrar in aceto. Denuo reeleuatum in perlæ calcinationem arripiunt, id est, supra lunam calcinatam accipiunt Spagyri: exiccata scilicet perlæ resoluntur eo liquore. Quæ resolutio lunæ in elementum cui prorsus nulla complexio inest, erumpit.

Est enim huius vis vniuersa, id est, non habet tunc vim particularem huius vel illius Mercurii scilicet Iouis aut Veneris sed omnium naturā simul comprehendit vel. Tunc est reducta luna in quintam essentiam, quæ continet in se omnes virtutes elementares harmonicè: nullam verò sapiet qualitatem vnius elementi priuatim, id est, non aquæ non terræ &c. quæ sententia mihi magis probatur.

Nolo hoc loco admittas rationem extractionis quam Archelaus præscribit neque similes alias separationes spagyricas, id est, pro fermento, de quo hîc, non fiunt regimina diuisionum &c. sed tantum incorporatur luna cum tota substantia cum corrosiuo, de quo supra cap. de auro, à quo mortuum viuificatur, id est, cum hydrargyro philoso-

Corrosiuū

Rr iii

- phorum vel menstruo corporeo dissolvente, coniuncto scilicet cum hydrargyro lunæ dissoluto ut patet ex verbis illius C. de auro.
- „ Corrosivum auro præstat in quantum est
 - „ aurum, id est, sol ipse per corrosivum reductus in esse quintum & viuificatus est præstantior sole vulgi mortuo quod pro fermento adhibetur. Nec abhorreas ab isto corrosivo, id est, à menstruo, metu scilicet, ex Raymundo in Codicillo, corrosionis: quia menstruum quod nunc accipis est confractum
 - „ & eius realgar est mortuum in elixire auri,
 - „ id est, in eius quinta essentia iam confecta: quod ipse dicit his verbis:
 - „ Nam superior transmutatio non modò ea
 - „ membra quæ debilia sunt, id est, imperfecta quæ etiam infirma ab Arnaldo dicuntur, pristinæ valetudini restituit, id est, purgavit
 - „ secum. Corrigit enim ac emendat quicquid
 - „ non est syncerum Cap. de auro.

Et si tanta vis auri est ut corpus, scilicet phisicum infirmum, conseruet, id est, secum coniunctum seruet ac liberum reddat ab omni ægritudine, neque corrumpi id sinat, id est, ut non sit deinceps obnoxium infectionibus sulphureis quæ metalla inficiunt & corrumpunt. Quod cōfirmat autor quidam incertus in epistola de peste: aurum in

in suis dissolutionibus expuere semper for-
des & scorias Mercurii. Sic tandem vis arca-
ni, id est, spiritus auri extractus superat om-
ne venenum, id est, in sui commixtione con-
fringit ignem contra naturam: quod real-
gar siue sulphur igneum moritur & abit in
tincturam medicinæ præstantem, id est, si-
mul fit sulphur philosophorum & tinctura.
Sicque in hunc modum peracta inhuma-
tione, id est dissolutione fermenti, gignitur
aurum potabile: quod ideò lib. ii. dixit dif-
ferre à Mercurio solis.

Aurum po-
tabile.
Mercurius
solis.

Hanc dosim seu magis, lego, mauis, harmo-
niam quandam præscribit peruulgata spa-
gyrorum praxis, id est, coniunctionem spi-
ritus cum suo corpore cum quo non potest
nisi harmonice conuenire vt idem secum.
De qua harmonia Arnaldus lib. ii. elucida-
rii, vel præcedit præparatio hydrargiri ex
testamento Raymundi.

Arnaldus
in elucida-
rio.

Postremò, obseruabis de elixire, cuicum-
que confertur elixir, idem ita transmutat, vt
haud dissimiliter sibi, fixum porrò maneat.
Hæc est proiectio finalis per quam quod
transmutatur metallum fit fixum sicut à
quo perfectum est.

Iam vt reuertamur ad complementum c. de
perlis. Superior transmutatio nō modo &c.

quod iā expositū fuit, sed ea etiā quæ valida sunt ac robusta, id est, corpora perfecta, quæ firma lib. ii. appellat, in eodem vigore conseruat, id est, in illa transmutatione conseruata est species, forma & virtus auri quamuis Raym. dicat labi à temperamento. Hinc fit quod perlæ pluris quam reliqua spermata fiant, id est, hydrargiron lunæ est præstantius quam argentum viuum seu semen vilis materiæ menstrui, & fit iure pluris quia illud etiam semen restituit sanitati. Hanc vitam sanam idcirco statuit in præfatione huius lib. iii. esse fundamentum vitæ longæ, id est, operis magni quod est longissimi temporis ad comparisonem operum particularium seu minorum. Inter quas longè præstantissimas ostrearum esse dico.

Plinius.

Natalis Ramart.

lego, duco, ostrearum, id est, lunæ quæ splendida est & lucens sicut ostrea, intrinsecus fulgent splendore quodam, vt dicitur orientali. nisi mauis intelligere non de lunæ splendore in corpore suo naturali, in quo præcel lit auro secundum Plinium, sed quum est sperma, id est sublimatur in terra foliata quæ est sicut tale vel pars interior conchyliorum: qualem vidi M. natalis ramart medici Regii & confirmat Raymundus lib. de quinta essentia cap. de sulphure naturæ.

Quanquam

Quanquam hoc loco non minimas partes
ferat, seu Archidoxa habent, homunculus,
quem Necromantici Alreonem falso, &
philosophi naturales mandragoram appel-
lant: tamen non nisi in communem erro-
rem abiit propter chaos illud, quo isti offu-
scarunt verum homunculi vsum.

Archidoxa
Parrhisiā
liber est
Paracelsi.

,,

,,

,,

Sperma hoc quod tantopere extollimus nō
est totum ex luna sed magnam in eo partem
sibi vendicat chaos scilicet quatuor elemē-
torum inferiorum simul confusorum, cum
quo facta est eius sublimatio Mandragorā.
Augurellus Glaurā appellauit vt ea sit ouis,
ē qua vellus aureum: mandra autem græcis
est ouile.

Chaos.

Mandra-
gora.

Ruricolæ Glauram prisci quam nomine
dicunt.

Augureil⁹.

,,

Origo eius est etiā cuiusdam spermatis &c.
Hæc de prima materia videtur illius chaos,
quæ Demogorgon nuncupatur, nempe
quæ reducitur in hydrargiron, originem
suam. De qua non loquemur, inquit, am-
plius & clarius quàm alii philosophi qui vel
silentio suppresserunt, vel variis intégumen-
tis verborum rerumque obduxerunt: satis
apertè loquuti de materiis perfectis solis &
lunæ. Homunculus.

Demogor-
gon.

Homūcul⁹
Rogerius.
Bacco.

Notabo tantum ex Rogerio Baccone

Anglo vocabulum hominis insensum etiā
 „ metallicum vsurpari: volo (inquit) ouum
 „ philosophorum dissoluere & partes philo-
 sophici hominis inuestigare. Idem Paracel-
 sus lib. de gradibus vi. In dosibus fixorum
 medicaminum per naturam vel per artem
 dicit, de homunculis, instar magnitudinis
 auellanæ sit dosis. Diuus Thomas lib. de
 essentiis essentiarum modum præscribit ho-
 munculi formandi cui ratio desit, cætera,
 hominis simillimi: quod quidem non mihi
 videtur explicatu dignum.

*Enarratio de Alreone, homunculo,
 Mandragora.*

Nico. Ery-
 thræus.

ANtequam de Alreone tractemus, hic
 præfabimur quæ Nico. Erythræus
 de hydra monstrosa scripsit hydram
 septicipitem esse (inquit) tam verū est quàm
 Castorem & Pollucem ortos ouo, Pluto-
 nem in inferis regnare, natos è serpentum
 dentibus homines armatos &c.

Virgilius.

At, Qui Alreonem, Mandragoram, de
 homunculo vero nudis verbis intelligent,
 habebunt D. Thomam suffragatorem lib.
 de essentiis essentiarum: qui autem parabo-
 licè, excutiant nunc ista.

*De Phœnice & Basilisco, ad difficultates etiam
Plutarchi & Hesiodi obiter extricandas,
ex Plinio & ex Alberto magno
libris de animalibus.*

Plinius hæc.

Plinius.

A Rabiæ phœnicem, haud scio an fabu-
losè vnum in toto orbe nec visum ma-
gnoperè. Aquilæ narratur magnitudine,
auri fulgore circa colla, cætera purpureus,
cæruleam roseis caudam pennis distinguen-
tibus, cristis faciem caputque plumeo apice
honestante. Manilius autor est neminem ex-
titisse qui viderit vescentem: sacrum in Ara-
bia Soli esse: viuere annis sexcentis sexagin-
ta: senescentem casia thurisque surculis con-
struere nidum, replere odoribus & super-
emori. Ex ossibus deinde ac medullis nasci
primò seu vermiculum, inde fieri pullū &c.
Vt ergò Plutarchi sudorè diligentius quam
in cōpendio nostro abstergamus, in immensa
illa supputatione annorū phœnicis: nec Pli-
nium in hac alite vnica incredulitatis te-
merè arguamus, ex Alberto proferam my-
sterii illius rationem, quoniam eius hodiè
libros audio raros esse repertuque difficilli-
mos. Phœnicem auem esse Arabiæ scribunt
in orientis partibus, qui magis Theologica

Albertus.

Phœnicis
descriptio.

mysteria, quam naturalia perscrutantur. Dicunt solam esse in sua specie & 340. annis solitariam vivere. Aiunt esse magnitudinis aquilinæ, capite pauonis, fulgore aureo purpureum, cauda longa, pennis quibusdam roseis interscripta, sicut interscribitur cauda pauonis quibusdam orbibus ad-modum oculorum formatis: & est hæc varietas mirę pulchritudinis, cūque sentit se ætate gravari, construit nidum in alta & abdita super limpidum fontem sita arbore ex thure & myrra & cinamomo & aliis aromatibus preciosis, & ruit in nidum, & se radiis feruentibus obiicit solis & illos resplendentia penarum multiplicat, donec ignis elicitur & sic se cum nido incendit, & incinerat diēque altero dicunt vermem, in cineribus nasci qui alis die tertia assumptis, intra paucos dies in auem pristinæ figuræ commutatur & tunc auolat. Referunt etiam hoc iam semel in helyopoli Aegypti ciuitate accidisse quod super compositionem lignorum sacrificiorum, auis hæc aromata comportas se incendit & ad visum sacerdotis prius dicto modo duabus generationibus vermis & auis formata est & auolauit: hæc sicut dicit Plato non sunt à nobis calumnianda quæ libris sacrorum delubrorum conscripta re-

Plato.

feruntur. His addam ego ex Martiale poëta Martialis.
æltimationem opum phœnicis.

Quicquid & in nidis vnica seruat avis.

DE BASILISCO.

Basiliscus serpens, est qui ad interpre- Albertus.
rationē latinam regulus vocatur: quod
idem in græca sonat Basiliscus: cau-
sa autem nominis duplex est, vnaquidem
quia coronatum caput habere videtur, ha-
bet enim additamentum supra caput gut-
tatum albo & hyacintino colore, velut qui-
busdam interlucentibus gemmis sit diade-
mate regali coronatus. Longitudo autem
serpentis huius est duorum palmorum, &
caput eius est acutum valde, & oculi eius
sunt rubei, & color eius ex nigredine ad ci-
nereitatem declinans, & flatus eius adurit
totum super quod incedit, ita quod in cir-
cuitu cauernæ eius nihil oritur omninò:
quia exiccat arbores & herbas & fruteta, &
scindit lapides & inficit aërem. Ita quod si
quando avis volat de supra locum in quo
manet, statim cadit mortua, & similiter aliæ
bestiæ & alii serpentes præter solum arme-
ne qui multa austeritate coniungitur Basi-
lisco. Basiliscus etiam sibilo suo interficit,

dummodo exaltet eum, eo quod sibilus cum spiritu suo deferatur & ad minus ad tantum spatium sibilus interficit ad quantum eum spiritu propagatur. In eo autem spatio in quo simplex qualitas soni sine spiritu extenditur non puto quod interficiat Basiliscus. Adhuc autem interficit visu, moritur enim omne super quod cadit visus eius. Quod au-

Plinius.

tem dicit Plinius & alii quidam Basiliscum non occidere hominem nisi prius videret hominem quam è conuerso videatur ab homine, & quod visus hominis si prius videat Basiliscum interficiet Basiliscum: ego non puto esse verum quia rationem non habet nec

Auicenna.

Auicenna. & Semeryon Philosophi qui experta loquuntur, hoc narrant nec hæc est causa quod visu interficit quam quidem dicunt quod videlicet radii egredientes ab oculis eius corrumpant ea superque cadunt quia non est sententia naturalium quod radii ab oculis egrediantur sed potius causa corruptionis est spiritus viuus, qui longè valde diffunditur propter substantiæ subtilitatem, & hic corrumpit & necat omnia. Hunc serpentem omnes alii timent serpentes, & fugiunt, præter eum quem nominauimus & fortè fugit etiam ille aliquando: cuiuscumque enim animalis corpus momorderit cor-

pus illud liquefit & inflatur & currit virus & statim moritur in momento. Et si alius homo appropinquauerit illi mortuo moritur etiam ille, & si tangatur lancea longa vel virga, tangens illam virgam moritur. Et hoc iam accidit militi cuidam qui tetigit eum lancea & similiter eius equus mortuus fuit quando cum eadem lancea casu tetigit tibiam equi sui. Hic autem serpens multiplicatur in terra Achobor & in nubia, dicitur autem quod mustella interficit eum & quod incolæ inuoluētes se multis fasciis immittunt mustellas in antris eorum. & quod serpens figit mustellam & mustella interficit eum & hoc est verum: hoc videtur esse mirabile, & dicunt quod vbi aspersus fuit ciuis eius quod ibi non nidificant aranæ nec apparent alia venenosa & ideo antiquitus aspergebantur cineres eius in templis. Dicit etiam Hermes quod argentum cinere eius delinitum, accipit auri splendorem, & pondus & soliditatem. Dicunt etiam quidam quod est quoddam Basilisci genus quod volat, sed de hoc non legi ego in libris sapientum philosophorum. Dicunt etiam quidam quod generatur de ouo galli, sed hoc verissimè falsum est & impossibile. Et quod Hermes docet Basiliscum generare in ytero, non

Hermes.

intelligit de vero Basilisco, sed de Elixir alchimico, quo metalla conuertuntur.

Quod autem dicunt decrepitum gallum, ouum ex se generare hoc in fimo ponere, & hoc testa carere, sed adeo dure pellis esse quod ictibus fortissimis resistat & quod hoc ouum fimi calore fecundetur in Basiliscum, qui est serpens in omnibus, sicut gallus, sed caudam longam serpentis habet ego non puto esse verum. Tamen Hermetis dictum est, & à multis acceptum propter dicentis auctoritatem.

Hermes.

Pyradum.

Pyradum est animal quantitatem habens bouis, ramosis cornibus sicut ceruus, suillum siue porcinum habens vestigium colorem habens, versipilos villosos & condensos: hoc animal dicunt colorem in timore variare ad similitudinem corporum iuxta se positum, & ideo delitescens inter saxa alba album efficitur & latens inter fruteta efficitur viride in quo sicut dicit Hermes conuenit cum Basilisco & propter huiusmodi mutationem aliquoties effugit venatorem.

Hæc ego omnia ex Alberto verè magno ad verbum (ne me fortè barbariæ temerè in similes) idque de industria, ne deprauatæ potius sententiæ in re tanti momenti & ponderis quam immutati solummodò sermo-

nis

nis cuiquam suspectus essem.

Eò alludit Augurellus poëta mysticus in lyricis ad Hermolaum Barbarum de Chameleonte.

De chameleonte Augurellus in lyricis.

*Est repens pedibus parvus humileo
Quod vernis animal flatibus & leui
Tantum vescitur aura,
Hermolæ coloribus
Contectum variis &c.*

Deinde addit eū vt scrutatorem rerum grauiissimū, nō ignorare quæ lateāt sub cortice. Ille ipse in Chrysopeia magna sic mysticè multa commemorat de Linceo & eius nauigatione simili expeditioni Iasonis Tessali ad vellus aureum: quæquidem enucleatio est laborum artis philosophicæ exantlandorum: quemadmodum Glaura nymphea paulo post naturæ opus quietum & tranquillum refert.

Lynceus.

Glaura.

*Est lucus summo secreti in vertice montis
Fons vbi decurrit nitidis argenteus undis
Et specus excessum tendens aperitur in antrum
Intus habet præstans diuino numine virgo
Ruricolæ Glauram prisce quam nomine dicunt.
Huc densos inter vepres angustus & asper
Accliuisque agrè perducit callis euntem.
Vestibulū ante ipsum spelunca lauis & aqua
Planicies non ampla tamen, horretibus umbris*

Augurellus.

T c

Cingitur & fluvii ripis & margine topi
 Obducta viridi musco spissisque corymbis.
 Ingrreditur verò si quis foeliciter, omnem
 Continuo labem humanam (mirabile dictu)
 Exiit at pondus subito mortale relinquit:
 Et purus penitusque levis fit spiritus illi
 Quisque aditus lustret cunctos agilisq; feratur
 Per cuneos, quibus in mediis sedet aurea virgo.

E X P O S I T I O

mysteriorum.

Res vna.

R. Bacho.

Natura coelestis est corpus supernaturale.

Augurell⁹.

EX his ego concludam mysteriis eandem esse rem Phœnicem, Basiliscum, Glauram, Mandragoram, Chameleontem in parabolis, de qua scribit R. Bacho, accipias rem vnam, hoc est secretum secretorum naturæ, potens mirabilia &c. Vbi paulo post: natura coelestis debilitatur &c. quæ est corpus illud supernaturale, de quo Paracelsus lib. 1. Ideò Proclus Aeuum est per se animal in secunda & media trinitate. (Eandem ego intellexerim hanc secundam & tertiam) Ideò idem Augurellus. Vnum opus atque vnam secum rem denique ducet. Cum quo consentit Ioan. Valentianus in fonte Amoris.

Sic illi de ætate rei.

Semen vbi proprios æui iam cõpleat orbes.

Nam quæ restant in Plinio de Phœnice: Plinius.

Principiôque iusta funeri priori reddere & ”

totum deferre nidum propè Pancaian in ”

Solis urbem & in ara ibi deponere: Cum hu ”

ius alitis vita magni conuersionem anni ”

fieri, iterûmque significationes temporum ”

& syderum eodem reuerti. Hoc autem circa ”

meridiem incipere (quo die signum arietis ”

Sol intrauerit)

Ista sunt vt verè ait idem Plinius fabulosè

tradita: ne quis falsa fortè intelligat sed fa-

bulam à Manilio proditam primo atque

diligentissimo togatorum, senatore illo

maximis nobili doctrinis doctore nullo. Manilius.

Aliud enim est falsitas, quæ ponit rem quæ

verè non est: aliud fabula ex Aristotele quæ

veritatem rei tegit velâtque, quippe verax

sententiâ, falsa scripto. Ideò dixit lib. vii.

Et reliqua fabulosius in Phœnice & nym-

phis. Itaque Solem semper hâc accipe in fa-

bula terrestrem: annos vt in Arabica alite,

arabicos, videlicet, dies: Conuersionem in-

tellige ex Arnaldo & Lullio rotationem

operis à Sole terrestri. A meridie incipere

supputationem certum est in Astronomia

& Ephemeridibus: sed vt scribit Tritemius

Fabula
quo differt
à falsitate.

Tritemius.
in Stega-
nographia.
Oriēs quid

Solis in-
gressus in
signa.

de oriente in Steganographia se non accipere vbi quotidie Sol oriatur, sed vbi ab initio creatus fuit: sic iudicant sapientes magi cœlestium motum in octaua sphaera esse obseruandum, eosque, qui in nona illum spectent effectum in formandis imaginibus & sigillis sæpe fraudari: quod vtique Cor. Agrippa annotauit. Sic hoc anno 1567. Ingressus Solis in ariete non est obseruandus ex vulgari opinione in die vndecimo Martii mensis hora 4. min. 39. cui luna cōcurrit in eiusdem signi grad. 8. minu. 1. in eleuatione poli Parisiis 48. gr. 40. m. sed H. 11. Diei 27. Martii eodem tempore in 1. gr. 30. m. Quod ad hunc ingressum Solis in ariete, in opere philosophico seruandum, pulchrè cecinit idem poëta.

Angurel-
lus lib. iii.
Chryf.

*Ac si me quicquam studeas audire, sub ipsum
Ver adeò incipies, quo totus parturit orbis,
Et quo se rebus aperit natura creandis.*

R. Lullius.

Raymundus Lullius in testamento.

Quando materia est confusa omninò: tum Sol noster est exaltatus in signo Arietis, & ibi initiū esse debet magisterii nostri: Quia primus est gradus sublimationis, quē persequi oportet supra lapidem.

Conuersio autem scitè & argutè descripta est ab eodem Arnaldo in rota Astrolabica,

quam vobis si dabitur, depingam. Reuersio temporum & syderum eodem, dicitur ab Augurello ipso, reditus Iasonis in patriam. ilicet. Autor est Manilius neminem vidisse Phœnicem vescentem. De victu illius Augurellus in Chrysop. ænigmatica: sub ouis parabola.

*Vescebatur ouis passim frondentibus herbis
Apricos vaga per campos, vbi nulla virentes
Vrit hyems glacie segetes vel solibus æstas.
Et in lyrico velleris aurei
Ouem relicto pastor educens grege
Alcon sub antro collocat:
Ibique solam sedulus sectis alis
Herbis & haustis fontibus.*

Est enim alimentum, secunda & posterior pars operis mystici. Cuius Arnaldi & Ray. Lullii pleni sunt libri. In coloribus Phœnicis & lapidis similitudo est euident.

*In Cap. v. De extractione quinta essen-
tia ex Herbis.*

Post cap. de auro subsecutum est cap. de perlis, id est, de lunæ lapide precioso. Iam videtur rectè atque ordine sequi hoc cap. de herbis, id est, vegetalibus secundum Raymundum in menstruo vegetali à quo Raymūdus

supra dicta dissoluuntur: Ideò dicit:

Geber.

Suprà, quintæ essentiæ mentionem fecimus quæ citra vllam extractionem fieri debet, id est, de fermento corporis perfecti quod attenuatur tantùm secundum Gebium, & subtiliatur, vel opinione quorundam de ipso corpore, cuius in cursu magisterii substantia (quæ est naturâ vniformis) non separatur. Sed in Elixire herballi, id est, materia herballi & vegetali (sicut suprà, dixit aurum esse potissimum Elixirum). Idcirco dicit his ad differentiam perfecti, inesse diuersitatem essentiarum, id est, illud esse Homogeneum, hæc Etherogenea.

Geber.

Ad intelligendum cap. hoc præmittenda sunt quæ dicta fuerūt cap. iii. de auro, auri si
 „ rationem intellexeris, aliorum quæ à cor-
 „ pore separantur non potes nō nouisse, id est,
 non potes rationem tenere auri huius in
 præparatione fermenti vel quintæ essentiæ
 in præcursu operis absque cognitione hy-
 drargyriorum à corporibus extractorum:
 de quibus Geber lib. de inuestigatione hoc
 „ est hydrargyron de hydrargyro, de spiri-
 „ tuali corpore extractum.

„ Reliquorum quæ à corpore non separantur
 „ infrà. Vbi vini tractatio auspicabitur, non
 „ obliuiscemur.

Hic ergò dicit in herbis esse diuersitatem substantiarũ: ideò extractionem esse necessariam ad eliciendam quintam earum essentiam. Cautionem addit vt extrahatur ita quinta essentia ab herbis vt substantia remaneat & herba maneat herba: quæ substantia relegatur ad artes particulares. Sed ad opus hoc (de quo agitur) hoc libro ii. i. quamuis 4. elemēta in qualibet herba, id est, quolibet subiecto menstrui, sint duplata, id est, hydrargyron insit cum terra: quinta tamen essentia non est duplata sed altera pars solum, id est, recipimus tantum hydrargyron subiecti menstrualis (quod Ray. ita appellat) nec reddimus illud hyd. suæ terræ vel substantiæ, quæ est necessaria in arte minori, At sulphur (quum igneæ sit naturæ) latet in centro terræ: vt Plinius de sulphure. Methodus quintæ essētiæ ex herbis. Digere Melissam philosophico mense (id est, xl. diebus in Athanor (species est fornacis descripta in lib. de rupe scissa) putrefacto est, deinde ita separa vt duplata elementa seorsum appareant (hæc est diuisio elemētorum) Continuò elucescet 5. esse, quod Elixir est vitæ, id est, in ablutione elementorum fiet quinta essentia in fine distillationis, quum scilicet hydrargyron herbale erit per

Plinius.
Praxis.
Athanor.

crebras distillationes omnino defæcatum.

” Similiter vino generoso &c. hæc sunt exem-
 ” pla herbarum infusarum in vino vel aqua
 vitæ quæ colorem suum & saporem in ea
 effundunt, vt infrà dicit Paracelsus de An-
 timonio ex lib. Chirurg. Ita i. aqua philoso-
 phorum extrahit varias virtutes à variis me-
 tallis & eorum colores.

Vinum sa-
lutaris.

” Porro, extracto spiritu isto & ab altero se-
 ” parato, ecce vinum salutis, id est, extracto
 ” hydrargiro & ab altero. i. sulphure separato
 quod huic operi vniuersali iuutile est: quod
 sulphur in terra continetur quam rectè sub-
 stantiam nuncupat tanquam subiectum im-
 mobile, quùm spiritus sublimati sint tan-
 quam qualitates abstractæ de quibus Por-
 phyrus initio prædicabilium: quas autor
 itidem dialogi (Chrysorrhoas) qualitates
 æthereas appellauit.

Porphyrus.

” Quæ hoc loco etiam requiruntur alibi
 ” in philosophia de generationibus reperiun-
 ” tur, id est ad istam quintam essentiam ex-
 trahendam à metallis, requiruntur principia
 generationis quia hoc hydrargiron elicitur
 per hydrargiron à quo traxit originem &c.

Paracelsi
lib. de hu-
mana ge-
neratione.

Hic indicat librum suum de humana gene-
ratione.

Herbis.

Aliqui

HERBIS.

Aliqui libenter intelligerent herbas de primo liquore (quem Arnaldus quodam libello lapidem herbalem nominat absque germine & semine) Augurellus tamen invellere & opere ultimo dicit.

Arnaldus.

Lapis her-
balis.

Herbis & haustis fontibus.

Ideo accipio de vegetalibus acuentibus mēstruū secūdum Ray. ut prima aqua dissoluēs sit sub metaphora vini, allusione ad viuum.

Nota itaque lib. 1. de vita longa accommodari posse operi primo per mentionem dissolutionis: lib. 2. secundo scilicet reductionis & coagulationis, tertium hunc operi fixationis & fermentationis, quartum autem librum quarto operi videlicet multiplicationis quæ est tanquam vitæ productio, custodia & conseruatio: de qua intelliguntur versus elegantes in sepulchro Olibii philosophi ab Hermolao Barbaro reperti.

Hermola⁹
Barbarus.

Assit fecundo custos tibi copia cornu

Ne pretium tanti depereat laticis.

Nota tandem Artephium in aqua, vino, oleo (de quibus supra amplissimè) consentire cum his extractionibus essentiarum.

Aquarum autem distillationes ex herbis & reliquis rebus huiusmodi quibus officinæ gloriantur, nullarum propè esse virium, quū

Contra di-
stillatio-
nes aquarū

*

V.v

nihil aliud sit, nisi phlegma rei, cuius liquor præcipuus consistat in oleo vel sale.

De Antimonio Cap. vi.

Hoc cap. in parte parabolicum ut præcedentia statuo, id est non de corpore humano tantum sed de chao etiam quod existimo physicum corpus nuncupasse ut sit sensus duplex, scilicet de vulgari Stibio, & de philosophico, inter metalla quæ aquea sunt hoc intellige ex lib. de duplici anatomia eiusdem Paracelsi: Gemmæ (inquit) membrum sunt elementi aquæ, metalla aliud membrum: sic elementorum corpus considerandum & singula quoque eius membra. In hoc tamen caput præfabor, Datum me esse non œdippum sed coniecturam meam proponere qua, qui meliorem proferet rem gratissimam mihi fecerit: eam tamen, apprimè cum ratione metallica & cū aliis Paracelsi scriptis convenire.

- „ Mundat seipsum unà cum reliquis quæ im-
- „ munda sunt, id est, ab ipso ut mundetur extrahitur liquor, & hoc diluio exacto vis eius nativa permansit vel genuina, quæ dicuntur facès à Raym. in magia naturali, vel vinacea, in quibus non inest calor per acci-

Parac. lib.
de dupl.
Anat.

R. Lullius.

dens, sed naturalis seu natiua vis, vt hîc. Ita-
 que sese ex influentia semper dirigit, quan-
 do suus fluxus vel liquor illi redditur, id est
 supra suum cohob tetrum denuò reducitur,
 vt attrahat vim illam reliquam genuinam, à
 terra, fæcibus tamen restantibus quibus Ar-
 cheus nihil tandem tribuit, vt impuris à qui-
 bus purum seiunctum fuit. Hoc se ergò flu-
 xu dirigit semper, id est, in diuersas partes
 regit, componendo sal eius per virtutis ter-
 reæ vel ignee ab eo extractione aquæ suæ in-
 teruētū quæ per interualla infūdatur terræ re-
 siduæ. Prætereà si nihil sani omnino, adest,
 immundū corpus in mundum transformat.
 Hoc de imperfectis corporibus quibus ni-
 hil inest sani actu vel re ipsa sed potestate ta-
 mē sana sunt & sana tandem actu reddūtur.
 Summa est præparationis.

R. Stibiū minerale retorq; ac retortū liquo-
 rem distilla, vel reduc in tetrū cohob, id est,
 supra suas fæces nigras vel in tertium cohob
 in distillatione per alembicum, vbi vas est
 triplex: & in ter iō recipitur. Sic lib. chirur-
 giæ germanico ab Ertz Mercurii, id est,
 terra minerali extrahit primò per retortam
 igne vehementi liquorem album, postea illū
 distillat igne lento in balneo maris per alē-
 bicum. Quod autem dicit absque omni ca-

Ertz Mer-
 curii.

pite mortuo, significat absque alembico: prima cuius pars dicitur concurbita, pars secunda & superior dicitur caput ob similitudinem capitis humani cū naso stillicidii. Est autem mortuum non vitium, sic ludit ænygmate suo more, *tūc demum erumpit*.
 „ *Dosis eius grana iiii.* id est, vt in lib. de chirurg tātum quatuor vnciæ ex libra. Sed hic potius de dosi administrationis debet intelligi in quinta essentia melissæ possumus suspicari id intelligi quod Raym. in lib. 3. dixit mel nouum, & Panthæus in voarchadumia insipidum, vt accipiat Ray. tartarū ibi: pro Stibio, sicut in magia nigrum nigrus nigro. Sunt tamen magnæ virtutes in herba melisse liquoris vel pulueris Stibii in illa pro sumptione.

Panthæus.
Raymūdus.

Parac. lib.
de grad.
Archeus.

Huic prætereā nihil tribuit Archeus terræ. Educta hac vi de terra, nihil prætereā terræ illi tributum ab Archeo. Archeus (ex annotationibus in lib. secundum de grad. est dispositor, naturæ: huius est officium sequestrare, purgare, secernere purum ab impuro lib. de tart. c. v. Archeus rebus naturalibus inest c. xvi. Nota vbi vis gemina legitur, legendum esse *genuina* quod verbum significat vim natiuam, quoquidem vsus est ipse lib. 4. de grad cap. iiii.

Parac. lib.
de tartaro.

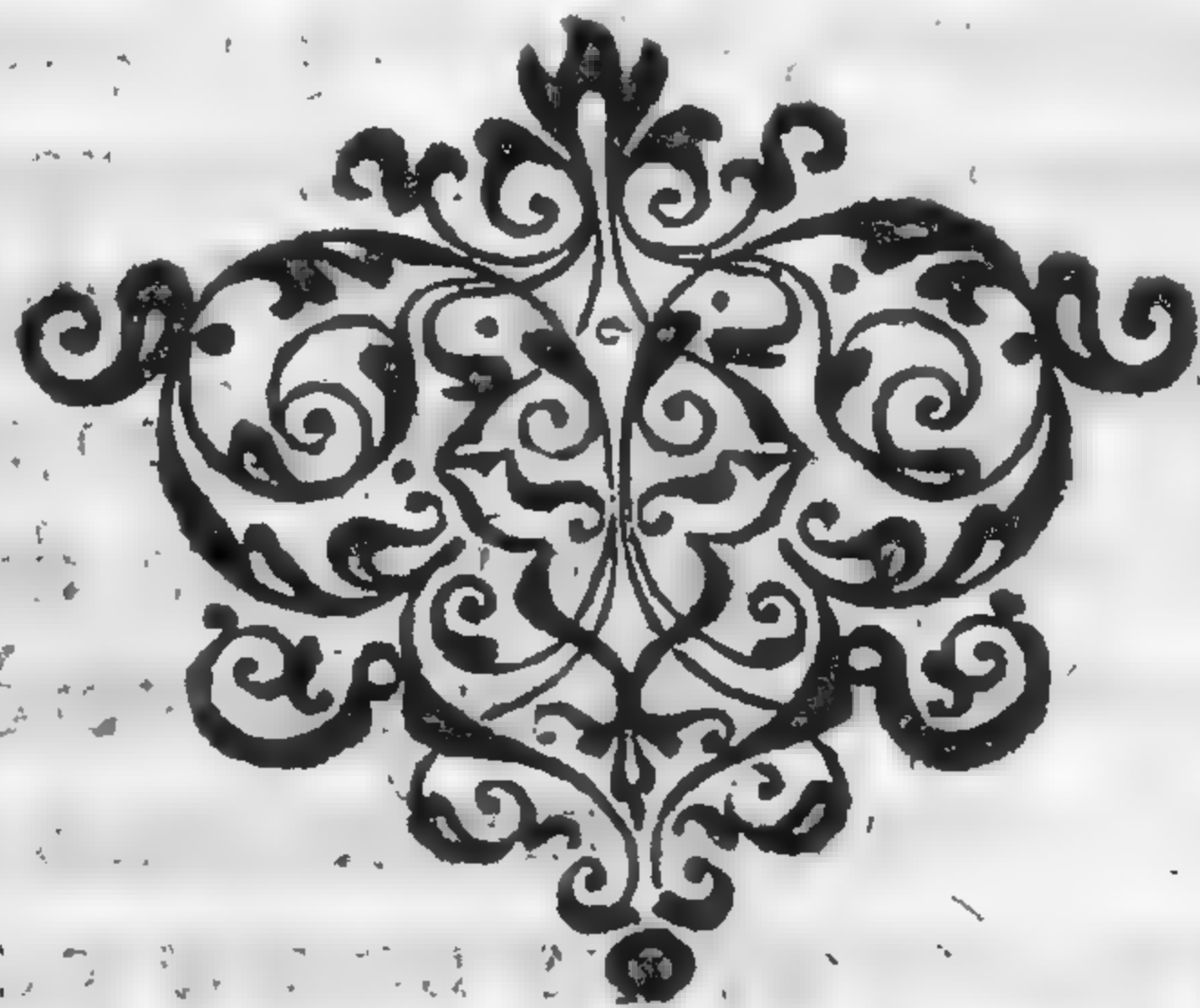
Nam ibi cū medica tūm philosophica experientia concurrunt, atque adeo propria & genuina vniuscuiusque rei diathesis deprehenditur.

Finio tandem vbi admonuero Matthiolum recte confiteri inuentum Antimoni Paracelso deberi, falsū verò illum ad vomitiones & secessum traxisse. Nota ab Arabibus Auicenna & Serapione dici Aymat vel Atimat à latinis Stibium (verbo græco forma latina cuso) ab Hispanis Alcohol pro alcohol per symbolum h. cum f.

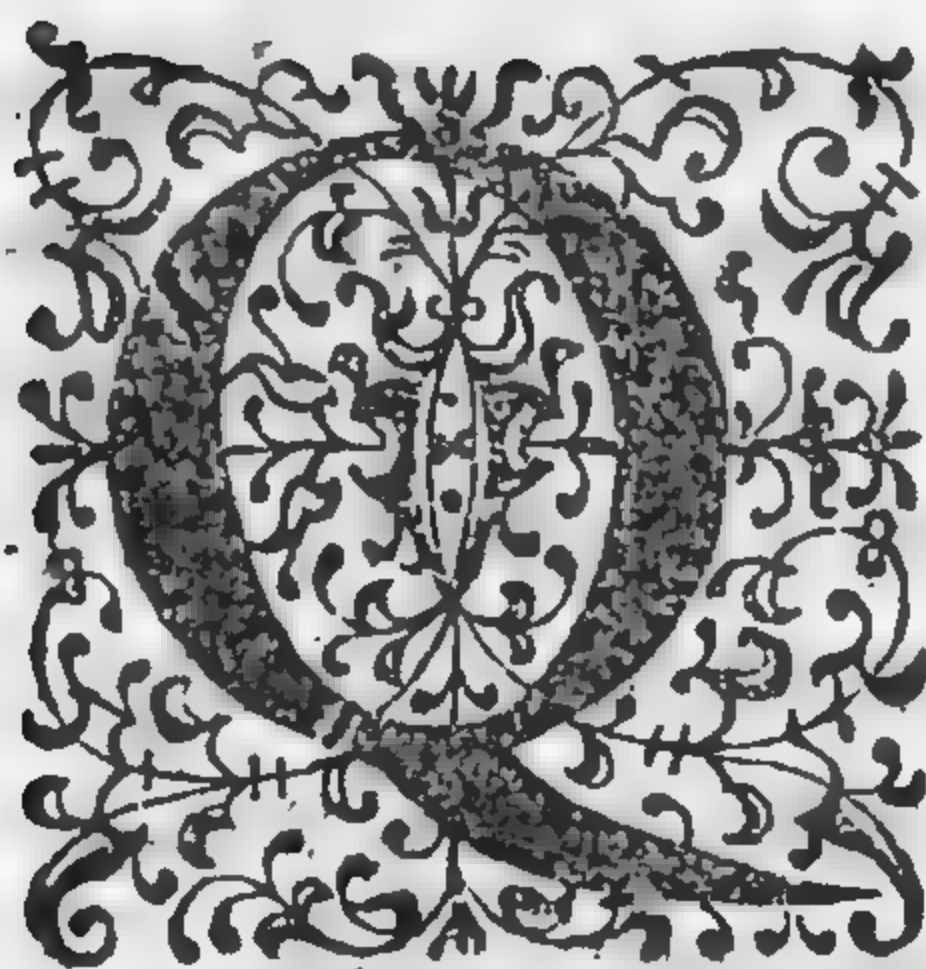

*Leonis Suauii, Scholiorum in lib. III.
Theophrasti Paracelsi.*

FINIS.

LEONIS SVAVII I. G. P.
IN THEOPH. PARACELSI
Lib. IIII. de vita longa
Scholia.

Vartus hic liber Paracelsi atque vltimus *De vita longa* (ne quis fortè supposititium quintum falsò adiiciat vt quartum quendam Cornelii Agrippæ de occ. phil. qui est furtim arreptus ex nouissimo Raziclis) est totius operis huiusce longè difficillimus ac obscurissimus. Persequemur tamen paucis quoniam vt ipse illius estaturiecit lib. primo fundamenta, sic nos quoque nostræ explicationis. Nam ab iis quæ ad præcedētium librorum interpretationem protulimus, aditus adhunc aperitur lectori subtiliter euoluenti tanquam Sibyllinas verborum ambages, vel potius experiunt rerum æthereas abstractiones. Plura autem de mysteriis effari vetat etiam Reuchlinus libris de Cabala, & verbo m. risico, quod quidem verbum ipse post longam disputationem insusurrat in aurem. Nos verò si experti fuerimus hoc commentationis genus ad philosophorum ætatis nostræ gustum fe-

cisse, propediem ampliora Paracelsi volumina edemus. Interim dictum volumus, scopum in hoc esse Paracelsi, ut humor naturalius seu radicalis hominis instauretur ac conseruetur quasi incorruptus, usque ad extremam eius consumptionem, id est, ad ultimum vitæ spiritum, absque vlla ægritudine, dolore, molestia. Verba enim producendæ vitæ, vanorum sunt hominum atque stolidorum, quum sint à diuino numine termini constituti, qui nequeant præteriri: nisi intelligas eò usque duci quo patitur humidum cum calido iuuatum. Quæquidem per medicinam humano ingenio excogitatam & paratam possunt labefactata restitui, refici, recreari, at de tanto (medicorum sermone) non de tali: alioquin regressum in ætatibus (ut apud Platonem) constitueremus, & ad immortalitatem viam sterneremus. Mors enim naturalis retardari nullo modo potest, aduentitia quidem potest, quippe quæ dependet à proportionem caloris vitalis ad humorem passiuum, & potentia vel impotentia informandi illum iacturamque refarciendi abundè ad vitam: cuiusquidem diuturnitatis terminum vel spatium nemo præter Deum plenè potest perspectum habere. Nicephorus Blémidas librū phisicorū edi-

Scopus libri in humore radicali instaurando ac consequendo.

Plato

Vita in
æthere.
Elixir.

In cap. 1. de
loco.

M. Ficinus
lib. de vita.

dit: quod indiuiduis vita præfinita non sit
sicut Petrus Numagen alium de Nicolao
subsyluano qui sine cibo vixit, quod vitā in
æthere Paracelsi cōfirmat. Hanc autem me-
dicinam videtur Theophrastus noster sta-
tuere: quam Arabes philosophi Elixir sua
lingua vocauerunt. Quod iamiam aggres-
suro in hi mens tota horrore quodam sacro
concutitur (ô philosophi) vel tanquam laby-
rinthum ingressuro Minotauri pavor incu-
titur. Hic enim duplex negotium nobis fa-
cessit Paracelsus: si scriptum spectemus, vo-
cabulorum fictitiorum nouitate: si senten-
tiam, rei qua de agitur fide ob admiratio-
nem suspensa. Quis enim credet ad millesi-
mum centesimum annum posse perueniri?
Adæ, inquit, & Mathusalem exemplum pro-
pono. Et ex parte subiecti, naturalem vigo-
rem, de quo in Mose lib. 1. deinde medici-
nam præstantem. Tertiò, locum eum cor-
pore conuenientem, locum, inquam, in aëre
& nubibus: alium etiam in Ethere seu esse
quinto, vbi nulla est corporalitas, atque vbi
habitant qui dicuntur somno sepulti. De
loco ordiemur commentationem hanc Oe-
dippicā, ex Marsilii Ficini libro, sub eodem
de vita titulo: de loco, inquam, ad vitæ lon-
ginitatem accommodato: postquam præ-
fat

fati fuerimus. P. Aponensis de vita opinio-
nem Ficinū vel non referre vel reprehende-
re debuisse: quiquidem suis astronomicis ar-
tibus fretus ausus est polliceri sanitatem fo-
re firmiorem vitamque longiorem quàm
ab initio fuerit instituta: Quantum autem
ad longævam ætatem, scitè lunares populi
ex Phædone Platonis inducuntur in altissi-
mo terræ fastigio suprâ nubes habitantes,
qui ob diuturnitatem æui non tam morta-
les homines quàm immortales dæmones ha-
beantur. Pulchrè etiam à Ficino Arabes
Astrologi producantur, qui vltra lineam
æquinoctialem ad meridiem subtilissimos
narrant incolas, dæmonas quosdam, qui ne-
que oriri neque mori videantur: sicut scri-
bit Paracelsus de Hildonio &c. Zoroastes
verò de duplici aëre, aqua & terra significat
quodlibet elementum, quod potest diuidi
per purum & impurum, habere habitatores
rationales ac irracionales: quod autem purū
sit omninò, tātū rationis participes: quod
consentit cum Paracelsi animantibus ele-
mentariis in Philosophia ad Athenienses.
Adam verò & Enoch dicuntur à Cabalisticis
doctoribus in suprema regione aëris com-
morati. Hæc de loco fatis: si addiderimus,
Merlinum vatem Anglum celeberrimum

P. Aponen-
sis.

Plato in
Phædone.

M. Ficinus.

Ad Para-
celsum de
Hildonio.

Ad Para-
celsum in
philoso-
phia ad
Athenien-
ses.
Merlinus.

Bernardus.

De medi-
cina phi-
losophica
& magica.Vita lon-
ga descri-
ptio.
Aliaſtes.Hippocra-
tes in Aph.

quum amicæ lacus Dominæ artem suam aperuisset turre aëria inclusum ab illa fuisse, in qua multos simul annos transegerint: quamquidem turrim descripsit Comes Taruiſius lib.iii.& Ioan. Medunensis in naturæ querimonia. Restat de medicina præstanti paucis nota, ab antiquis solummodò adumbrata, quæ hîc tota verbis nouis atque inuſitatis deducitur. Alii illam ad Magiam & cœlum, id est, annulos, figilla, characteres, imagines, diuina nomina, rerum abstrusas proprietates: Alii ad philosophiam metallicam & terram, id est, lapides & metalla calcinata, soluta, distillata, sublimata, fixa, multiplicata referunt, id est, ad lapidem philosophorum: vtrumque igitur nos sed paucis legi scholiorum astricti perstringemus. Vita ergò longa est in manu summi vel maximi Iliastis scilicet arripienda ex libero arbitrio, vbi ratio est magnalium, non ex elementis, id est, si influentiam Enochdianorū habeamus in anima nostra tanquam ignem in ligno, id est, vitam longam in corpore nostro cælesti vt dixit lib.i. non sine vulgari virtute, id est, robore & firmitate naturali athletica vel gladiatoria secundum Hippocratem, facile ad longeuam ætatem, minimum 600. annorum perueniemus. De Ili-

ste diximus lib.iii. Hic addit Iliastem saturū
 esse, nulla amplius indigere, quo reple-
 ri potest. At cap.ii.dicit suminum Iliastem sub
 chao delitescere. Terminum vitæ longæ
 mille, nongentorum aut sexcentum anno-
 rum irridet Plinius lib.7. Anacreonti poëtæ
 de iis qui cc. annos expleuerint, Damiates
 astipulatur memorans. Pictoreum præcipuū
 corpore viribûsque etiam ccc. vixisse (vbi
 nota de viribus ad naturalem vigorem su-
 præ) Alexander & Cornelius Dandonem
 quendam in Illyrico. D. vixisse. Xenophon
 impetrim regem Dccc.atque vt parcè men-
 titus est, filium eius Dc.quæ inscitiâ, inquit,
 temporum acciderunt. De quibus Plinius
 eo capite:at sequenti de Astrologica nascē-
 di varietate inclitissimè difficit. Propter
 inauditatem rerum verborûmque nouita-
 tem Paracelsus hîc occasionem calumniæ
 veretur, vt in libellis suis Paramyricis:quos
 ego sermone Germanico conscriptos vidi,
 vbi legitur opus paramirum sed y græco
 scribi debet. Significabit autem Paramyri-
 cum opus, descriptionem rerum quæ singu-
 lares raræque sint, scilicet præter vnguenta
 vulgaria:nisi mauis perimyricum, id est, de
 vnguentis, ex quo vocabulo myropolium
 deductum est. Hoc cap.ii.reiicit in materia

In cap. 2.
 Terminus
 vitæ longæ.
 Plinius.

Paramyri-
 ci libelli.

De mate-
ria longæ
vitæ.

In cap. iii.
de Aniado.

Paracelsus
lib. de gra.

longæ vitæ, elementa, chaos, res naturales, gesta holissimi dam, consequenter (vt vide-
tur etiam Iliastem, quum sub chao existat.
Noua etiã sunt vocabula, Gnatinorũ, Saldi-
norũ, Salmadrinorũ, Melosinæ: Saldinos à
sale duci cõiectura est, Salmãdrinos ad ele-
mētũ ignis vt Melosinas ad aëris pertinere.
In primo adhuc hæreo. Recordatur autem
Aniadum, vocabulũ est inauditum: de quo
ipse lib. de gradibus. Scire debes calido &
sicco nullum prorsus inesse vel arcanum vel
Aniadum. Vbi annotatio est auctoris incerti
Aniadum, rerũ esse efficacitatem. Ab ἀναδουιν
quidã deducit, quod est exurgere vel emer-
gere vt de materia semel intermortua sepul-
tãque, sed quæ postea gloriosior resurgit.
Hoc cap. iii. de Solis natura & Aniadi, no-
tandum est Solem dici Iliastem: quod allu-
dit ad ea quæ suprã de auri natura conscri-
psimus, cui nihil deest nihil abundat: idcõ
semel dixit rem perfectam se saturasse, nullo
iam opus habere, itaque hæc pertinere ad
philosophiam chymicam, apparet ex his
verbis.

„ Ea quisquis intelligit, optimo iure se Spagiri
„ nomine venditet. Iliastes qui dicitur de na-
tura Solis mihi videtur internus scilicet
incorporeus, cui corporeus externus præbet

Paracelsus

occasionem fixationis.

Hæc autem mysterii summa est. *Compara Aniadium, idque per solum aëra &c.* Quæ sic exponi potest. Compara Aniadium, id est, perfectum præpara & sic tibi acquire tuum que redde præparatione scilicet per solum aëra, id est, per menstruum aëreum confectum. Aniadus autem etiam intelligi potest sub vulgari virtute (de qua supra) id est, Sole venali: vnde fortè Augurelli Arethusa. Dici etiam videtur naturæ lumen id est sulphur & alumen secundum Gebrum, cui secundum Auicennam tale non reperitur super terram, nisi quantum existit in Sole & Luna: Ideò deplorandum cum Paracelso mortalibus, à quibus est tanta cum difficultate. in visceribus illorū corporū inuestigandū. Melosine autem seu aër, est sulphur lunæ, sicut Adech, ab Adam cum fine Arabico, est terra rubra seu sulphur Solis: de quo Panthæus in voarchadumia copiosissimè. Salamandra autem etiam dici potest quia igneæ naturæ: vnde philosophorum versus.

Sed telon moritur epulū quum sit Salamandra, Quicquid nō est aërie naturæ hoc loco tollitur: alludit ad Bachonē, lapis verò aëris ponitur in Pyramide loco calido &c. Tria sunt ergo, Adech, Edochinus, Aniadus &

Expositio
mysterii.

Arethusa.

Geber.
Auicenna.

Ro. Bacho.

quartum quod in hæc tria vergit, vt Edo-
chinus sit Mercurius philosophicus, quar-
tum autem sit Mercurius vulgi: quæ qua-
tuor tandem fiunt vnum. De latitatione vel
ratione delitescendi, conueniunt rem lati-
tare sub imagine viui vsque ad rei in pissa-
tionem: ideò dixit, quod delitescibat, imò
adhuc delitescit. *Hinc natiuitas magni illius*

„ *Æquaſtri qui præter naturam natus eſt.*

„ *Æquaſter.* Æquaſter mihi eſt res arte ſupra naturæ vi-
res confecta quæ à Rhodiano appellatur
Æquatum ex naturis quatuor, id eſt, vel ſul-
phur naturæ vel potius lapis abſolutus.

Sic habebis longiſſimam vitam, id eſt, cum
qua, vt ſuprà, nihil commune habet termi-
nus vitæ. Eſt enim, vt aiunt Spagyri, infinita
per viam multiplicationis: de qua his verbis.
Iam, ſi idem ab illo quod denuò renouatur
fuerit refertum &c. Iam vt res tranquilla,
prorſus non audiat à re corporali, & vt
ſolùm Aniadam Adech denique & Enoch-
dianum reſonet. Quidam ſic interpretan-
tur: in proiectione, quum puluerem facit, ſi-
bilum ſerpentinum emitti: tandem verò
Aniadam &c. reſonare, id eſt, transformari
in metallum perfectum ſonorumque.

De hoc ſono Spagyrorum libri myſtici me-
minerunt vt Augurellus.

Multipli-
catio.

*Indicio est etiam sonus hinc obtusus & aure
Deprehendi haud facilis.*

Augurell^o.

Autor fontis periculosi, melodiam quādam effici ait, quæ quandoque cesset tanquā arte magica. Et alibi: Tintinabuli inauditi sonus mirus aurem mihi feriit, Paracelsus ipse cap. v. tympanaque nobis anodinnica reddunt.

Anodynica videntur, esse doloris expertia. Cap. hoc iiii. videtur esse de multiplicatione quæ fit accessione liquoris seu laticis, quod Cornucopiæ poëtis dicitur, hic essentia ipsa, quæ sola hoc loci plurimū valet:

In cap. iiii.
Multipli-
catio.

Qui calcat & qui calcatur.

Materia ergò consummata, simili quoque materiā multiplicatur, in qua signa tempore perstringuntur, tandem res simul manent perstantque. Idcirco Augurellus in Glaure parabola,

Augurell^o.

Sedet aurea Nympha.

Aureus & circum thalamus supràque renidet:

Quin auri tabulæ pedibus calcantur euntium,

Atque ipsa ex auro splendet conflata supellex.

Vita igitur sana est sic coniuncta vitæ longæ, id est, liquor purgatus, operi renouando seruatus: qui fons sanus dicitur à I. Valentiano. Quod ad locum &c.

I. Valentia-
nus.

Locus generat locatum & spiritus dicitur locus & sedes animæ.

Quorsum attinet frustrâ his immorari &c. Id est quod cap.ii. dixit, ne porrò in hac laboremus frustrâ scilicet in imperfectis quibus non inest lumen, id est, sulphur naturæ digestum.

„ *Præterea ille qui animi libidine nobiscum agit,*
 „ *indicat ac rursus hiantes nos deserit.*

„ Intelligi hæc videntur de Mercurii vulgi actionibus, qui nunc accedit nunc recedit, deferens hiantes, id est, materias siccitate hiulcas.

In cap.v.

Summa mystica operis philosophici.
Geber.

Maius opus moueo (philosophi) hoc cap.v. quò Paracel. relegat lectorem, ne superioribus parabolis offendatur de Nymphydidica natura aliisque. Cuiusquidem sententiam paucis complectar: deinde vocabula illius noua & exotica coniecturâ meâ perstringâ. Necrolii siue Necrolici cap.iiii. excluduntur cancellis longæ vitæ, id est, operis magni qui tertii ordinis à Gebro nūcupatur. Nam materiæ elementares rudes & nigræ, à Raymundo Nigrum nigrius nigro, solutionem mortis ferunt. Scaïolæ videntur elementa quatuor depurata. In Necroliis, id est, primo ordine insunt ypermenica figmenta seu præparationes sophisticæ, quæ iudicium cineritii non sustinent: aperiunt tamen fenestram in Cyphanto, id est, ad formationem nostri

nostri Embryonis seu infantis (vt Arnaldus & Lullius loquuntur) quod sic Geber exponit. Sine præparationibus primi ordinis nõ perficitur magisterium. Qui in his figunt pedem nec ad alios ordines progrediuntur, appellantur à Paracelso Allæani, id est, imitatores formarum superficiales vt dealbatores veneris, & tinctorum lunæ sophistici. De aliis philosophis dicit,

Nihilominus tamen vtraque manebunt.

In Scaïolis si sinistri aliquid suspicemur ex vivocis, malè cõueniret cum Bachone in hoc ipso argumento: Iteretur distillatio vt dextrum boni te recipiat sufficienter: nisi dextrum intelligamus de materia perfectiore, & sinistrum de imperfectis corporibus: sicut ab aliis ænigmaticè dicitur pars Orientalis & pars Occidentalis.

Hydros scaïulis inuidet, qui liquorem cõlat ab eis educendum: cuius qui extractionem tenet, Hydromanticus est, & qui per ignem mollificat, Pyrotongus. Sophistas irridet qui pauca præditi experientia, faciunt vt Necrolia indormiscant pulsatiles, id est, non figunt prorsus tincturam, quæ viuit adhuc quodammodo & euolat ab igne: indormiscunt, dixit sæpius & semen papaveris quod somnum conciliat: quæ de coagu-

Mandrago
ra.

Michael
Nostrada-
mus.

Geber.

latione Mercurii intelligo nunc leui, nunc firma quā fixationem Spagyri appellāt (Soporifera similiter est Mādragora, cuius magna fit inter mulieres in vetere testamēto æstimatione: vt iure fuerit cū reliqua philti cōfectione libro M. Nostradami de vnguentis extirpata) Vt paulo post. vt figātur figmēta, recusat. Scaīolarū locū nō infringet Aequaster: fortē Anatica perfecti materia gaudet hac sede spiritali scaīolorum seu Mercurii philosophici. Quibus si rudi præparatione inferatur Sol vel Luna, esset aliquid excipiendum, id est, necessaria esset præparatio materiæ recipientis proiectionem, nempe in medicina secundi ordinis tantum. Sed maximus Adech anteuertit, id est, in tertii ordinis medicina Mercurius philosophicè præparatus & circulatus ad amussim omnibus suis numeris, deducit propositum nostrum quippe eandem materiam propositam (secundum Gebrum) ducit in operis progressum: non autem modum, quia in illo ordine differentia est in modo & subtilitate præparationis. Luna tādē relicta aqua simplici prima Nymphididica per hydor scaīolarum transit in aliam permutationem permansura si difficilis & velut insolubilis Sol annuerit: quiquidem est mors per fixa-

nem, & vita per illuminationem scaïolarum. Annuït autem prima tempora in conjunctione cum luna dealbatus sed ad finem seipsum immutat quia rubificatur rex in fine operis. Quæ iam dillerit in exitu libri de figmentis, deinde de Nymphididica, *ορις ποτε ποτε* est ordine traditionis præposterò ad tenebras offundēdas: quod faciunt magistri huius scientiæ (Augurello teste) Addicti perplexæ legibus artis.

Verum ad Nymphididicam. Ea ut in animis nostris concipiatur &c. id est ut hæc aqua in se attrahat animas perfectas. Absoluam tandem hanc obscurissimam commentationem de tribus materiis in vnam copulandis per mysteria præscorum sapientum: Frustra Palemonem & Leucotheam adibit qui Nereum non attraxerit: nec Nereum attrahet, qui circa primariam animale trinitatem operatus non fuerit. Nihil autem firmi habebit in opere qui vestam non attraxerit. Deinde ex Platone qui à Diotima accepit: Plato. Amorem natum ex congressu Peniæ & Porri, id est egestatis & affluentia in hortis Iouis, in natalibus Veneris, diis discumbentibus quemquidem Porum ipsa exponit, magni consilii filium.

Hæc de sententia ambagica: iam scripti expositionem accipite.

*Sit hæc vocabulorum coniectura ad græcam
linguam rediكتور.*

Necrobii.

Sceole.

παρά τὸ νεκρὸς, mortuus & ὅλος perdo vel ὅλος totus,
παρά τὸ σκαίος sinister vel improbus vel obscurus & ὅλος
ὅλος vel ὅλος vtr.

Aniadus.

Adech.

παρά τὴν ἀνίαν dolorem & δίδωμι θο.

παρά τὸ ἀγριπτικόν & δέχομαι recipio vel ἄδην multum &
ἔχω habeo.

Ilech.

Ceduini.

Gnathius.

παρά τὴν ἰλιν turmam & ἔχω.

παρά τὸ κῆδος cura & οὐρον vrmam vel ventum.

παρά τὸ γνάθος maxilla dentes enim draconis seminati
ab Iasone in maxilla, erant & terra, ossium est elemen-
tum. vnde Bacho. Recipe de ossibus Adæ.

Spagyri.

Prothoneus.

Melosyne.

παρά τὸ σκάω traho & ἄγυρις concio.

παρά τὸ πυρ. ὠθῶ impello & ὄγκος tumor.

μειλοσυνή dulcedo cantus.

VEL POTIVS.

1 Iliastes vide num Heliastes ἀπὸ τοῦ ἡλίου à sole q.d.
solaris vel Ilyastes ἀπὸ τῆς ἰλίας à luto prius magis pro-
batur ex Paracelli verbis ca. iii. solis natura Iliastis est.

2 Aniadin & Aniadam vide num ἀπὸ τῆς ἀνίας ab ægri-
tudine & ἄδην infernus quod videatur quodammodo in-
feris dolorem a ferre mortua fuscitando vel à morte li-
berando.

3 Melosyne si ἀπὸ τῶν μέλων hoc est ouibus dedicatur
nihil aliud est quam velleris aurei inueniendi ratio vt
ea forma dicatur qua Eleemosine, id est, miseresceendi ra-
tio & opus Mnemosyne renunsiendi ratio.

4 Alliani fortè legendum Allizani. q. d. formarum vel
substantiarum immutatores ab ἀλλοιῶω immito.

7 Cyphanto ἀκρίω in vtero gero & φαίνω ad embryo-
nem referas.

8 Necrolium videtur Amado contrarium quia dicitur
quasi necans vniuersa à νεκρὸς mortuus & ὅλος totus.

9 Scaïoli q. d. sinistri toti à σκαίος læuus & ὅλος totus.

Hypermenica q. d. superlunaria. nam μήνη luna, ἀμῆς
μηνος mensis.

Pyrotonus videtur corruptum pro pyrotongus q. d. igni-
fusor qui metalla igne mollit, vnde Augurellus.

*Quo se mollire metalla*Augurell^o.*Invenere modo.*

Nunc qui ad magiam coelestem non terrestrem hæc referenda existimant, audiant magiæ illius veram ac naturalem rationem ex maximo philosopho, mago, Medico, Arabum sectatore.

Causæ (inquit) primitivæ alienationis in genere quicquid in vi. rebus spiritum animale alterat & extrahit ab eo temperamento quod ei conuenit in qualitatibus visibilibus atque substantia, ad perficiendum cognitionem mentis: secundum exigentiam humanæ naturæ spiritus enim & maximè *Spiritus.* animalis est illud solum quod facit appropinquare corpus humanum ad cœli æqualitatem: quando est in substantia subtili & purus & qualitate visibili Luminosus & intangilis. s. qualitatibus primis habens temperamentum proportionale speciei humanæ ita scilicet vt ad caliditatem moderamine proportionali declinet ac moderatam iuxta temperamentum iustitiæ participet siccitatem. Nihil est enim in corpore passibilius spiritu: quum sit vapor & ideo facillimè immutatur: maximè si concurrant fortitudo immutantis & dispositio mutabilis introducta per causas antecedentes.

Vnde secundum quamcumque virtutem spiritus informetur secundum illam est promptus vel dispositus agere sic quod interdum tam fortiter informatur ab aliquo immutante (cuius impressio repugnatactibus honestatis vel rationis) quod anima nullo modo potest vincere vel domare ut in operibus mentis representet honesta, vel ad cognitionem spiritualium seruiat. Vnde cum mens otia non toleret ac rebellem habeat spiritum, aliter sensum exercet operationem secundum exigentiam famuli proterui, scilicet spiritus & ad illa quæ ille representare potest trahitur tota imaginando sensando & memorando: & in hoc verificatur specialiter illud dictum Platonis quod anima sequitur dispositiones & inclinationes corporis. Veritas autem predictæ informationis frequenter nobis ostenditur in illis corporibus, in quibus coarctato in testiculis spermate nondum corrupto, sed vaporante usque ad cerebrum, cum fortiter informabitur illo vapore cerebrum atque spiritus, & quando mens ab exterioribus obiectis retrahitur, siue in somno siue etiam in tranquillo studio, nihil aliud representat nisi ea quæ conferunt ad usum spermatizandi, velut species mulierum, aut cæterorum omnium quæ ad hoc referuntur.

Plato.

Vnde tūc accidit animæ sicut patrifamilias & cuilibet rectori subditorum. Nam domesticum famulum quem nequit inducere ad seruiendum in palatio deputat seruitio stabuli, & statuit eum seruire in iumentis qui respuit seruire hominibus. Spiritui verò accidit sicut vitro de quo fit speculum: nam si fuerit puræ diaphaneitatis aut substantiæ perfectæ aut puræ, representat intuenti in eo speciem cuiuscumque obiecti voluerit. Si verò fuerit infectus colore vel sapore aliquo, etiam sub ipso sapore omnia saporabilia repræsentat. Quodcumque igitur agens extrinsecum potest per se vel mediante aliquo alio species aut spiritus inficere vel innaturaliter immutare tam fortibus actibus vt rationis sint rebelles aut imaginationi vel memoriæ: necesse est durante malitia spirituum patientem alienari: potest enim spiritus aliquid immutare dupliciter s. aut quia imprimit eis qualitatem alienam & propriè vocatur infectio, vel quia propriam auferit & non habet proprium nomen: sed cōmuniter alteratio vel immutatio vel corruptio potest dici. Extrinsecorū autem agentium nullum inficit spiritus, nisi mediante humore aut mediante vapore resoluta ab eo, sed differunt: nam mediante humore

De spiritu.

plus inficiunt mineras eorum scilicet cerebrum tantum, aut cor & cerebrum: ex quorum infectione consequenter inficitur spiritus. Cum verò mediante vapore inficiunt, possunt tantum infici spiritus præter hoc quod mineræ inficiantur mixtis malis vaporibus cum spiritibus. Iterum etiam alterare vel corrumpere possunt extrinseca spirituum naturam dupliciter, s. primo & secundo sicut dictum est in infectione. Huius autem differentiae veritas magis habet locum in impressionibus factis à particulari virtute quam à cōmuni. Extrinseca enim quæ per qualitates primas immutāt prius alterant & corrumpunt spiritus quia passibiliores quam mēbra secūdū quæ immutāt proprietatibus quādoque prius membra quā spiritus. Nam proprietas interdum directe cōtrariatur mēbro & nō spiritui quādoque verò econverso: sicut aliquod complexionatū ratione suæ proprietatis repugnat aut cōfert vni mēbro & non alteri. Omni autem mixto vel complexionato directe opponitur in virtute proprietatis aliquod aliud in genere mixtorū vel complexionatorum. Nam quum gradus mixtionis disponat in omnibus mixtis ad susceptionem proprietatis in omni gradu & omni gradui mixtionis aut complexionis

nis sit alius oppositus in natura necesse est illum esse in re sicut suum oppositum & per consequens est necesse vt sint res proprietatis ad quam ille gradus disposuit, cum nunquam sit materia sine forma: vnde cum spiritus sit de genere complexionatorum aliquid per proprietatem ex directo opponitur sicut membris: illud autem potest esse non vnū tantū sed multa, cuius ratio patet ex causis proprietatis. Proprietas enim licet naturaliter ad veniat generato ab impressione cœlesti, tamē illud quod disponit generatū ad susceptionem ipsius quādoque est tota latitudo mixtionis vel complexionis quæ conuenit speciei: & sic proprietas est virtus specifica, id est, consequens speciem ideo cōuenit omnibus indiuiduis speciei: quādoque verò illud quod disponit generatum ad susceptionem proprietatis, est aliquis particularis gradus mixtionis, qui sub speciei latitudine continetur, sed accidentaliter ei subuenit in hora generationis ex fortitudine causarum concurrentium, vt pote forti aspectū cœlestium corporum, siue hora generationis, siue hora casus principii seminalis in agro naturæ: seu hora natiuitatis: seu hora qua res sui perfectionem accipit, vt in figuris artificialibus. In omni enim hora in-

De proprietate.

De figuris artificialibus.

Saphyrus
corruptiva
oculi.

De gemel-
lis aperiē-
tibus feras.

fluunt partes orbis aliam & aliam virtutem generabilibus secundum quod requirit figura orbis determinata per horoscopum, vel ascendens in hora relata ad generabile, vel generatum quæcumque sit: sed tamen virtutem quam superiora influunt, non suscipiūt nisi corpora disposita vel solum per agentia naturalia, vel adminiculo artis, ut ex hac parte quædam individua cuiuslibet speciei acquirunt aliquam proprietatem, quæ cæteris eiusdem speciei non conuenit: ut quod aliqua saphyrus eiusdem coloris & substantiæ cum aliis multis habeat virtutem corruptiuā oculi. Nam compertū, est quod prima obuiatione ad oculū rumpebat corruptēbat ipsum oculū. Similiter accidit aliquibus plantis in toto vel in parte hora pululationis aut collectionis, acquirere virtutem, quam cætera individua eius plantæ non habent, interdum noxiā rebus & interdum etiam iuuatiuam. Similiter animalibus aut partibus animalium, quemadmodum accidit duobus gemellis in austria cum appositis lateribus aperire clausuras, & simili modo de his quæ artificialiter figurantur: omne enim quod sub orbe per artem vel naturam producit, aliquam proprietatem ab orbe recipit, patiendi ab alio, vel agendi

in aliud : quamuis illa sit nobis ignota, & ex hac consideratione solum verificatur illud, quod communiter fertur de fortunio & infortunio constructionis ædificiorum, aut collectionis plantarum, aut inchoationis itinerum : & sic de aliis humanis operationibus. Vnde, quicumque sciret virtutes orbis & materias cognosceret cum dispositionibus quæ præparant eas ad suscipiendum illarum virtutum impressionem miras & velut magnas faceret immutationes in rebus inferioribus, nec aliquod agens citra primū potest eas aliter facere nisi mediantebus corporibus informatis virtutibus corporum superiorum, vel partiū cœli : vnde & magorum præstigia, & incantatorum delusiones, & maleficiorum vexationes, ac etiam festinantes impressiones, non aliter efficaciam habent, licet dæmones subministrent. Ex quibus sufficit tantum hoc aduertere. scilicet quod aliquod minerale, aut vegetabile, aut etiam animale, potest, vel ratione specificæ dispositionis aut individualis acquirere virtutem à stellis contrariam humano spiritui quæ contrarietas, potest ad plures affectus oppositos spiritum terminare. Possibile est enim quod illa virtus ei opposita, sit corruptiua luminositatis eius, aut substantiæ, vel

Electiones
operum.

De ligatu-
tis.

Sigillum
Leonis.

tantum ligatiua operationis illius. Ligari nempe dicitur vnumquodque cum præter corruptionem substantiæ vel sensibilem eius alterationem non potest exercere proprium opus : sicut præsentia adamantis non permittit magnetem attrahere ferrum, & præsentia sigilli Leonis lumbis appositi nõ permittit sensum percipere læsionem calculi. Similiter præsentia quarundam plantarum, aut etiam particularium animalium, ac etiã quorundam lapidum alligatorum corpori vel suspensorum aut vestibis consutorum; prohibent organa generationis suum officium exercere. Simili modo potest ligari operatio cuiuslibet organi, vel instrumenti viuentis corporis ita, vt bos aut equus auenam præsentem gustare non possit, imo quod plus est in tantum imperabit ei virtus opposita quod escam in ore contentam proiciet nec poterit continere: sicut in siluestribus aquilis sæpe visum est temporibus nostris quod, nec vnguibus retinere, nec rostro poterant lacerare venationem. Simili quoque modo & in bestiis, & in hominibus pluries ligatur operatio mentis, & interdum quantum ad imaginationem tantum, quandoque verò quantum ad æstimationem, & interdum quantum

ad memoriam, quandoque verò quantum ad totum: sicut in animalibus quæ incurtari dicuntur intra certum spatium velut in curte cōcludi, taliter quod vbi vellent nescirent exitū inuenire turbatā vel ligatā imaginatione vel nō recordarētur ligata memoria: & hominū mentes tam fortiter ligantur interdum maleficiis aut incantationibus, vt opera necessaria & cōsuea nequeāt exercere vel nō recordetur. Tunc autē efficacissimæ sunt operationes maleficiorum & similium, quando non solū rebus quibus instrumentaliter vtitur operarius inest virtus prædicta, sed etiam ipsi operario virtus consimilis coadiuuans inest, impressa ex figura suæ natiuitatis: ad quam quum referatur periodus tota suæ durationis, quātum aliquod perfectum & defectum, est possibile quod virtus impressa illi apud horam natiuitatis postmodum confortetur aut debilitetur superiori aspectu, secundum quod aspectus ille refertur ad partes figuræ natiuitatis. Et exinde contingit quod aliquorum magorū, aut maleficorum, aut fascinantium impressiones vel opera sunt efficaciora valdē, aliquorum autem nequaquam: & illis etiam exinde contingit quod quandoque nullius erunt efficacix, aut si sic, valdē parux: quan-

doque verò habebūt mirabilem efficaciam. Cuius igitur virtus ex orbe acquisita contrariatur mollibus & puris corporibus, qualia sunt puer & cæra noua, si talibus appropinquent ex debita distantia, corrumpent ea spiritibus & vaporibus emissis aëre infecto vel informato, præcipuè si hora illa confortetur virtus aspectu orbis. Hæc Arabum sectator sapientissimus, de cuius patria (quam nominare nequeo) non minor est hodiè quam de Homerica olim disceptatio. At quia de Magnete meminit, lapide multis in rebus admirabili: hîc addam varias esse Magnetis species ætate nostra incognitas, ynam, quæ repellit ferrum fugatque vt vulgaris attrahit: aliã colore prope sanguineo, (quæ Magnes carneus dicitur, à Græcis catochites secundum Pliniũ) aspersam tamen vænis quibusdam candidis: Aliam albam, distinctam tamen vænis ferrugineis, eamque pariter apprehensiuam carnis, frustum enim vidi ego pollicis crassitudine labris adhærens adeò, vt concussu totius ceruicis excui non posset. Vterque hîc magnes est qui phyltris adhibebatur antiquitùs: de quibus leges etiam ciuiles in veneficiis meminerunt: quorum vsus & confectio, iurè ex hominum memoria atque notitia deleta

Magnetis
species
ignotæ.

Plinius.

Phyltrum.

sunt, necnon ex libro recenti Nostradami de fucis & vnguentis muliebribus. Sed vsus non est prætereundus ad facilitandum partum, si hic Magnes carneus non autem ferreus, coxendici alligetur, & contra, si decidat foetus ante diem & ad suum in locum reuocandum, Catochites axillæ alligetur: quod experientia nostra comprobatum est. Addit speciem H. Cardanus (si fides ei habenda est) buxei coloris, cui si acus affricata fuerit, carnem humanam absque vlllo doloris sensu penetrat, & absque effusione veri sanguinis. Hi sunt lapides inter reliquos, qui instrumenta magorum ab hoc autore nuncupantur. Sigillum autem Leonis fabricatum vidimus priscorum medicorum autoritate & consilio, mense scilicet Iulii, Sole in Leonem ingrediente &c. cum mira facultate & momentanea curandi morbos eius partes corporis cui signum hoc cœleste dominatur. In calculo autem adimere sensum dolori sola suspensione scribit hinc Arabicus philosophus (quod nondum expertus, sum occasione nō oblata) sed Hermes Trismegistus veram calculi curationem in libro Picatricis, olibano ita sigillato tradidit. Arnaldus autem Villanouanus in aphorismis, scripsit dolores pedum sigillo cœlesti

Nostradami liber de fucis & vnguentis.

Magnetis carnei vsus ad partum.

Magnes penetratius

Sigillum Leonem.

sedari perpetuò, non expressa sigilli spectat
(quæ de eo signo intelligenda est, quod pe-
dibus dominatur: caractere (vt arbitror)
ab eo inserto, sed à typographo qui non ha-
beret in promptu, prætermisso.

De spiritu.

De magia
honestâ.

Ex his colligere licet lectori, quanta vis
magiæ, scilicet naturalis atque honestæ
consistat in spiritu, in quo Theophra-
stus noster iure hoc libro totus est. De
alia enim magia, nec ipse quidem, nec Fici-
nus & Arnaldus sensisse mihi videntur: nec
ego aliam viro bono dignam existimo: à
quatres magi euangelici nūcupentur, quæ-
que sit ab omni nefaria superstitione & ca-
codæmonum imploratione prorsus aliena.

Si qui autem prauitatis suspecti à nobis
scriptores quandoque nominentur, ab iis
bona captari velim, mala repudiari, vt Vir-
gilius aurum legisse è stercore perhibetur:
nec lectorem in animo est ad artes vanas,
curiosas atque inutiles allicere: sed ad sa-
pientiam antiquam (hodie incognitam,
ex parabolis ænigmatibus, mysteriis cruen-
dam excitare.

de Auro.

De auro. Accessio ad Iliastis explicationem.

AD Iliastem in quo Solis naturam Paracelsus esse dixit id est auri, fiat hæc accessio ex iis quæ de auro scripsit nuper Lēnius Leuinus (in secūda parte nuper edita libri de occultis naturæ miraculis: quæ rectius fortè de naturæ miris operibus inscripsisset, quòd miracula propriè ad Deū pertineant ex Alberto lib. de mirabili sciētia Dei) de auro (inquam) primū scripsit in genere quæ de ære etiam atque argento circa popularem auaritiam dici possunt.

Lēnius
Leuinus.

Albertus.

Quæ de auri viribus medicis differit, iam accipite, postquam iterum admonuero cōtrā rationem esse philosophicam aurum aliquid conferre, quando retinet in se omnia id est quando nullomodo deteritur vel consumitur: aliud quidem dici posset de rebus odoriferis aliisque à quibus exhalat spiritus tenuis, cuius detrimento pauxillum detrahitur de materiæ pondere quod sensu percipi vix potest. Quomodò ergò liquamen auri audet nuncupare, quum illius bractæ elixantur in eduliis? At quoniam aurum (quod purum syncerūque est, admotum nocere non potest extrinsecus, illi sæpenu-mero curatio morbi ascribitur (vt medicis

& &

L. Leuinus.

Aurum le-
pram pur-
gat.Auri in ci-
bo vsus.

foelicibus magis quàm peritis) quam natura ipsa molita est. Cæterum his omiſſis, de metalli huius natura differendum) quod multis magniſque viribus imbutum eſt. Siquidem aurum comprimis efficaci præſentiſſimam vim obtinet in expugnandis ſæuiſſimis morbis atque inſtauranda valetudine, vbi illa collapſa eſt, ac detrimētum acceperit. Nam qui ex venereo foedoque contactu labem conceperunt, ac contagione inguinum infecti ſunt, eius vſu manifeſto ſubluantur. Elephantiaſim quoque quæ vulgaris læpra cenſetur, expurgat, aut ſaltem mitigat dentes labantes ac minus ſtabiles, putrique vligine vitiatos firmat, omniâque oris vlcera ac puſtulas compeſcit: Ita quibus os olidum eſt, ac graucolentiam exhalat, cōſulere ſolitus ſum, vt annulos ex puro ac ſyncero auro confectos ſubinde in ore geſtent: præfertim qui ex morbo gallico inuncti labiorum ac gingiuarum vlceribus infeſtantur: virus enim eluit atque eruptiones exiccet. Quod ſi laminas, auriſque ſegmenta, ac bracteas carnibus elixis admifcere libeat, atq; huius liquamē valetudinariis exhibere dici vix queat, quantopere vires ac vitales ſpiritus erigat. Quocirca macie tabēque cōfectos, aut immoderata venere exhaustos ac

delassatos huiusmodi decoctis reficio, virēs
 que instauro: nec vlla sui parte hac ratione
 aurum fit deterius, aut attenuatum immi-
 nutumque eximitur, nonnunquam in tur-
 binatum alueum, quem alembicum vocant,
 calenti foco admotum, coniici iubeo mi-
 nutatini concisum capum, aut vitulinas car-
 nes, atque aliquot oui lutea seu vitellos, tri-
 bus quatuorue lactis bubuli sextariis perfu-
 sa, admixtis vnā cū auri purissimi, obrisum
 vocant, segmentis, aut torque aureo, effica-
 cissimis herbis nempe radice Iringii, Sco-
 limi, Sisari, Cinaræ, Carlini, Cardui hor-
 tensis, eaque herba quæ cum muscoso con-
 cretu fruticetur, à flauo ac rutilanti colo-
 re, aureisque guttis quæ illi insident, Ros
 solis dicitur, denique palmulis quos dacty-
 los vocant, vuisque passis, exemptis vinaceis
 ac pomis dulcibus. Ex quarum rerum con-
 gerie lento placidoque igni, stillicidio quo-
 dam liquor extractus, ac triduum soli expo-
 situs, in multos vsus asseruari potest. Siqui-
 dem deliquio deffectūque animi sopitos eri-
 git ac spiritus reuocat: exangues macilen-
 tos, tabidos, extenuatos reficit: in Cardiaco
 verò affectu, ac sudore Britannico præsen-
 tanea vi pollet, atque in refocillandis cordis
 viribus cum primis efficax est ac salutaris,

Aurum de-
 coctione
 non deteri-
 tur.

Sextarius
 libram &
 uncias octo
 complecti-
 tur.

Ros solis.

Cardiaci
 morbi re-
 medium.

Aurum cor
recreat.

Auri effe-
sus.
Igniti.

Tartarus
quid.

si cochleari mensura, aut plus paulò ita con-
stitutis exhibeatur: nec minori cōmodo at-
que utilitate Aurum foris adhibetur, vbi
cor ingruente externa aliqua, vel interna
ægritudine periclitatur. Nam præter aspe-
ctum aureorum atque annulorum qui non-
nunquam speciosa atque amabili gemma
decorantur, oculosque pascunt ac recreant,
si sinistrae manus digitus qui infimo proxi-
mus est, in cordis affectibus, auro & croci
momento defricetur, hominem sibi resti-
tuit, etiam si collapsò atque intercluso ani-
mali vitalique spiritu, propemodum exani-
matus obmutescat, nec ullum vitæ indicium
proferat. Aurum quoque candens atque
ignitum, vino immersum præcipuis mem-
bris robur conciliat, ac facultates nativas
confirmat: nam si quid mali internis parti-
bus adhæserit, abstergit consumit, abolet,
depascitur, partemque affectam ac morbi-
dam vigore ac vitali spiritu imbuit. Floris
quoque huiusmodi liquor adhibitus, impe-
tignes, seu lichenas, lepram mentagram,
porriginem, ozenam, polypon, foedissima na-
rium vitia, morpheam, omnesque vitiliginis
species quæ cutem deformant compescit,
ac cohibet præsertim si huic liquido pigmē-
to aut plasmati nonnihil tartari cōmiscas,

quæ est ex vino in doliis lapidosa concretio. Omnes siquidem quamlibet fœdas maculas abstergit, narésque rubicundas ac verucosas, mentum, genas, faciem, frontem in quibus partibus impudenter atque indecore, parumque ciuilitè huiusmodi eruptiones se proferunt, cohonestat.

Accessio De Saldinis, & de Salis omnium rerum confectione.

AVri quoniam materia adeò expetitur, adeò falsorum chymicorum scriptis vocibúsque celebratur: addidimus Leuini opinionem recentem, quæ mirificè mihi labefactata visa est in scholiis superioribus.

At quum Salis materia non solum in omni usu vitæ sed etiam medicinæ sit frequentissima (cuius falsi medici mentionem supra fecimus tam in compendio quàm in scholiis) confectionem autem amicis quibusdam claram apertamque dederamus. Sed quum ab iis ad alios emanauerit, iam patefieri reipublicæ studiosorũ interest. Salis igitur ex omnibus rebus conficiendi modus rudior est: Collige rem vel herbam quamlibet, exure in foco ab omni sorde scopis mundato (ali-

Artificiosi
falsi mo-
dus rudior.

Modus sa-
lis artifi-
ciosi subti-
lior.

qui prius insolant, alii in vabra desiccant) modus vstionis est quousque ambusta herba in quodam velut paneco hæreat: sed si vltra progrediaris vrendo vsque ad incinerationem, maiorem salis mensuram consequeris. Postea in fictili plumbato aquam huic pani vel cineri claram limpidamque superfunde & igni ut aliquot horis efferuescat, admoue demum effunde in aliud vas vbi resideat, fecibus relictis, tandem transige per pannum lineum, & quod transactum erit, igni redde lento paucorum carbonum, quo exhalet aqua, sal in fundo philosophorum subsideat. Alius modus est subtilior herbam antea exsiccatam in fictili operculo suo clauso pone, exure longo aut valido igni, donec in cinerem albissimum redigatur. Color enim hic signum est perfectæ calcinationis. Postea in aqua pluvia vel stillatitia fac efferuescat in vase vitreo locato in fictili cinerum pleno, cinerum (inquam) cribratorum. Efferuescat igitur vsque ad consumptionem quartæ partis aquæ. Deinde subsida aliquo tempore, effundatur in vas aliud vitreum amplum vel Bellouacense, formæ concavæ, in quod immittas linguas filtri noui purique per quas (ratione vacui non dabilis) ascendet aqua clara falsa descendetque in alia va-

sa recipiētia. Vbi cessauerit filtratio, euapora illam igne suaui in vase vitreo & sal restabit in fundo clarum sincerumque.

Tertius est modus subtilissimus: Collige herbam, tere viridem, distilla aquam per alembicum, calcina fæces vase clauso igne mediocri quousque in cinerem siccum vertantur. Sitque ignis cautio ne materia priuetur propria & radicali humiditate, quæ non posset amplius nisi vitrificatoriam dare fusionem. Redde aquam suæ terræ, inhuma in fimo vel balneo aliquot dies, effunde vt suprâ cautè ne fæces turbētur, deinde filtra, postremò euapora filtrationem.

Hi sunt modi varii conficiendi salis artificiosi ex omnibus rebus quæ sub ignem cadunt, qui coelati sunt à priscis recentibusque philosophis: quorum vsus esse potest mirificus, in personis delicatioribus curâdis, quæ ab omni genere medicinarum abhorrent, eo sale in iure carniū atque in vase salino ad condiendas epulas immisso. Non omittam contrâ, aquæ dulcis à marina & salsa extrahendæ rationē, longæ nauigationi vtilissimam, traditam à Cardinale Cusano lib. de staticis experimentis, scilicet per globum cæreum aquæ marinæ immersum. Modus autem Chymicus commodior est

Modus salis artificiosi subtilissimus.

Cardinalis Cusanus.

Leuini er-
ror de pi-
xide nauti-
ca.
Plautus in
Merc.

per distillationem aquæ marinæ in foco na-
uali: cuius nauigationis nouissimum inuen-
tum pixidis nauticæ cum acu magnetica mi-
ror ab eodem quoque Leuino nulla ratione
nulla auctoritate vetustati tribui. Nam ridi-
culum est quod à Plauto testimonium re-
censet de versoria, & luculenter falsum ab
antiquo scriptore de re noua.

*Huc secundus ventus nunc est, cape modo
versoriam.*

Philander.

Intelligi enim potius par est de velo ad ex-
cipiendum ventum secundum & prospe-
rum: aut alio instrumento nautico: quor-
um enim bone vir pixis ad celeritatem na-
uigationis? Id quoque philander in Vitru-
uium perspicue testatur.

Hæc ego (lector) omnia non vincen-
di aut contradicendi sed eruendæ veritatis
studio in communem reipublicæ li-
terariæ vsum à me conscri-
pta æquibonique
consule.

Scholiorum Leonis Suauis I. G.P. in lib. IIII.

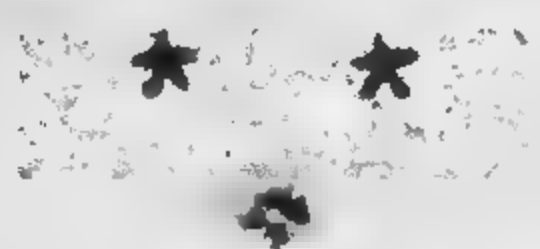
Ph. Theophrasti Paracelsi

De vita longa.

FINIS.

28

INDEX RERVM ET VERBORVM SINGVLARIVM HVIVS OPERIS.

A ccidens Paracelsi.	165.
Adæ scientia.	104.
Adam magiæ artis peritus.	104.
Adamus nullis cælest. signis obnoxius.	97.
Adech.	151. 356.
Administratio tincturæ Balsami.	56.
Aeschpara.	114. 257.
Acquaſter.	140.
Agrippæ error.	61.
Alandahal.	123. 270.
Albertus Magnus de Magia.	203.
Alcali.	36. 257.
Alcali spirituum.	114.
Alcool quid.	72.
Aliani.	148.
Alphabētaria reuolutio.	204.
Almadel.	203.
Ambrosia & nectar.	232.
Anima pro sale ſuibus.	36.
Animi imaginationis vis.	234.
Animæ compulſio.	25.
Aniadus.	145. 356.
Anni incarnationis mundi.	205.
Annuli ſeptem planetarum.	208.

Annuli Platonici.	200.
Annus magnus Platonicus.	206.
Antimonium.	70. 131. 137. 164.
Antimonii præparatio artificialis.	67. 138.
Antimonii præparatio naturalis.	73.
Antimonii tinctura.	35.
Antimonium.	70. 131. 137.
Antimonium præcipuum mineral.	137.
Anthera quid.	251.
Anthos quid.	251.
Anthos maior.	252.
Apoplexia.	115. 262.
Apostemata duplicia.	122.
Apostematum curatio.	122.
Aqua ardens.	308.
Aqua mater mineralium.	44.
Aqua Theriacalis.	55.
Aqua vitæ.	50.
Aquæ vitæ & aquæ Circulatæ distinctæ.	63.
Aquæ vitæ auri descriptio.	57.
Aquila.	270.
Aquila precipitata.	123.
Arcana Apoplexis cura.	116.
Arcana extrinseca.	116.
Arcana sub Mercurio.	207.
Arcanum quid.	262.
Arcanum Corallinum.	113.
Arcanum vitriolatum.	116.

Archafas.	108.
Archeus.	106.
Archidoxa parrhisiā liber Paracelsi.	321.
Arethusa.	349.
Argentum viuum triplex.	76.
Argenti viui descriptio ex Gal.	44.
Ars memoriæ.	204.
Artephius de secretis naturæ.	216.
Artheptius ope sapientiæ suæ mille annos vixit.	34.
Aurum.	44.
Aurei liquoris descriptio.	261.
Auri calcinatio.	35.
Auri dissoluendi ratio.	50.
Auri effectus.	372.
Auri in cibo vsus.	370.
Auri Pondus.	307.
Auri potabilis descriptio.	56.
Auri puri gradus.	25.
Auri tinctura.	52.
Aurum cor recreat.	372.
Aurum decoctione non atteritur.	371.
Aurum in salem redigi non potest.	64.
Aurum Lepram purgat.	370.
Aurum potabile.	133. 319.
Aurum poculentum.	65. 261.

B

Bacchi misteria.	314.
------------------	------

Balsamus.	36.
Balsami tincturæ administratio. § §.	56.
Balsami arcanum ad vitam integram con- seruandam.	247.
Balsamum naturale.	127.
Balsamum Auri.	66.
Balsamus spagyricus.	185.
Balsamus antimonii.	75.
Bezoar lapidis miraculum & precium.	202.
Bolus quid	39.

C

Caballa.	204.
Caballistica ars.	42.
Caballistica Astronomia Tritemii.	206.
Caballistæ dicūt Deum alios vidisse in spe- cūculo non lucente præter Moſem.	215.
Cælum quinta essentia.	28.
Cancris medicina.	43.
Characteristica Philosophica	24. 273.
Carbones Cæli, Mars & Iuppiter.	198.
Cardani dilemna	312.
Cardani Iudicium temerarium in experi- menta 13.	226.
Cardiaci morbi remedium.	371.
Cedurini quid.	150.
Chaos quid.	321.
Cheiri quid.	252.
Chymistarum Græcorum vocabula.	260.

P A R A C E L S I

Colchotar.	139.	257.
Coniunctio spiritus vini cum auro.		142.
Consolida.		44.
Contra aurum chymicum.		301.
Contra Bouillum.		168.
Contra Cardanum.		193.
Contra distillationes aquarum.		337.
Contra dolorem dentium.		274.
Cōtra extracta tores Mercurii, Saturni.		250.
Contra ficinū de lapidibus & metallis.		294.
Contra Magiam nefariam.	170.	212.
Contra morsum canis rabidi.		273.
Contra mathiolum de saphyro.		187.
Contra Io Picum.		275.
Contra Plinium.		305.
Contra Rupefcissam.		140.
Contra Strumas.		273.
Contra Vvierum.		274.
Coralli tinctura.		54.
Coralli virtus.		300.
Corporis phisici praxis.		90.
Corpus duplex in vno homine		163.
Corpus inuisibile.		37.
Corpus imperfectum, rebus specificis pur-		
gatur.		94.
Corpus Phisicum.		41.
Cor primū viuens & vltimum moriens.		38.
Corperum diuisio.		42.

INDEX.

Corpus qua ratione à corruptione conser-
uari potest. 93.

Corpus vita præditum quid. 93.

Corrosivum quid. 205.

Cotoronium quid. 42.

Cosmographica vita. 150.

Cretensis simulachrum. 33.

Crocus. 44.

D.

Dæmonium Meridianum. 295.

Demogorgon. 321.

Dentium morbi remedium. 274.

Dialogus Chrisorrhoa. 9.

Diemeæ. 28.

Diei veneris Cabala in creatione & rege-
neratione. 208.

Distillationis experimentum. 310.

Distinctio magiæ à Cabala. 208.

Distinctio Steganographiæ. a Polygra. 210.

Druydes. 267.

Durdales. 28.

E.

Egeria. 31.

Electiões operum. 363.

Electrum. 294.

Elementa in temperationem reduc̃ta. 134.

Elementa duplicata. 136.

Elixir quid. 184. 312.

P A R A C E L S U S

Elixir Auri.	132.
Elixir ex Mercurio.	140.
Elixir vitæ.	136.
Enochdiani vita.	144.
Epilepsiæ curatio.	118.
Epitaphium Paracelsi.	17.
Epigramma sepulchrale mysticum.	232.
Erasmii epistol. Ad Paracelsum.	12.
Ertz, mercurii significationes.	79. 339.
Essentia quinta.	312.
Excrementorum euacuatio.	44.
Expositio Misterii.	349.
Extractio fictio.	260.
Extractio, melioratio, confortatio quid differ.	130.
Extractio spiritus vini.	142.
Extractio tincturæ Solis.	52.
F.	
Fabula quid differt à falsitate.	331.
Febrium curatio.	121.
Figura tabernaculi mystica.	189.
Figura mirabilis.	213.
Figuræ artificiales.	361.
Flos Cheyri & Anthos.	34. 129.
Forma directoria.	43.
Fortuna bona.	288.
G.	
Gamahæe.	202.

I N D E X

Gemmahi.	35.
Gemelli aperientes seras.	362.
Genesareth.	312.
Genus dæmnum.	237.
Gnatus.	146. 356.
Guomi.	27.
Guttæ curatio.	115.
Guttæ & podagræ differentiæ.	255.
Guttæ quantitas.	115.

H.

Hicohus seu sanguis humanus.	066.
Holismida.	145.
Homeri cathena aurea.	200.
Hominis generatio.	45.
Homo est eiusdem naturæ cum auro.	71.
Homo ex terra formatus.	38.
Homo microcosmus.	44.
Homunculus Alreon seu mandragora.	135.
Horizon.	258.
Hydrargyrus.	76.
Hydropisis.	43.
Hydropisis curatio.	123.

I.

Iasonis exitium.	10.
Ierellus.	107.
Iesiha.	150.
Ignis colores.	42.
Hech.	356.
	Iliastes

P A R A C E L S U S

Iliaſtes maximus.	143.
Imaginum deſcriptio.	199.
Impetrix Rex vixit annos 800.	31.
Impreſſiones præter naturam.	101.
In auro chimus & realgar.	70.
Influentia.	102.
In herbis membra hominis.	43.
Iohannes.	144.
Ladanum quid.	35. 164.
Ladani compositio falſa.	268.
Laudanum.	276.
Laudanum ſanctum,	273.
Lapides pretioſi.	294.
Lapidum ſculptura.	200.
Lapis Herbalis.	337.
Lapis philoſophicus.	228.
Lapidis philoſophici materia.	48.
Lapis philiſicus.	202.
Laudani oppopyrum.	121.
Lepræ ſpecies.	117.
Lepræ curatio ab arcano magno.	264.
Lepra curatur Auro.	370.
Leucoion.	250.
Ligaturæ.	364.
Lilig, quid.	74.
Limonum in liquorem reductio.	134.
Loci & corporis concordia.	147.

** ;

Lorindt quid.	28
Lunaria.	252.
Lunæ colores.	42.
Lullii, Lunaria.	248.
Lunæ intelligentiæ.	286.
Lupi marini transformantur.	107.
Lynceus.	329.

M.

Mageiria quid.	101.
Magia corporis phantastici.	233.
Magia duplex.	199.
Magia honesta.	368.
Magia intellectus.	233.
Magia vitæ.	23.
Magia vitæ longæ auxilio alienæ.	233.
Magia vitæ longæ extra propriam.	234.
Magi tres.	106.
Magnes penetratius.	367.
Magnetis Carnei vsus ad partum.	36.
Mandragora.	321.
Mandragoræ origo.	135.
Materia prima imperceptilis sensu.	27.
Matrimonium duplex.	99. 190. 197.
Medicina Philosophica & Magica.	376.
Medicinæ magnæ laus.	304.
Medicorum error de quatuor humori- bus.	40.
Medicorum genera tria.	40.

Melosynæ.	28. 47. 146.
Melufæ	30.
Melufina pictonica.	30.
Mercuriale lauacrum.	78.
Mercurius.	140.
Mercurius auri.	116.
Mercurii cum auro coniunctio.	141.
Mercurius auri & plumbi.	67.
Mercuriales effetiæ ad venereũ morbũ.	79.
Mercurius in omnibus metallis.	131.
Mercuriale vnguentum.	77.
Mercurius liquor.	316.
Mercurii præparatio.	77.
Mercurii præparatio per fixationem.	141.
Mercurius solis.	258. 319.
Mercurii tres formæ.	77.
Metalli tincturæ dosis.	55.
Metallorum anima.	51.
Metallis spiritus inest.	51.
Metallorum omnium materia.	51.
Mineralium quomodo homo fit parti- ceps.	39.
Myſteria religionis delphicæ.	295.
Modus falis artificioſi.	374.
Morbi epilepticicur	265.
Morbi caduci curatio.	267.
Mors quid ſit.	90. 02.

INDEX.

Moly quid.	33.
Mumia.	258.
Mumia alcaligata.	114.
Musæ.	30.
Myſteria diuerſa.	27.
Myſteria prophanis cælanda.	14.
Myſteriorum enarratio.	44.
Myſterium magnum.	26.

N

Naiades	32.
Natura animæ obſequitur.	25.
Natura cæleſtis eſt Corpus ſupernaturale quid.	330.
Necrolii.	356.
Nereides viſæ.	30.
Nenfarem.	29.
Nomen Tetragrammatæ.	191. 192.
Noſtradamus de fucis & vnguentis.	367.
Numeralis myſterii expoſitio.	208.
Numerorum myſteria.	208.
Nymphæ quid.	26. 47.
Nymphidida .	146.
Nymphididica.	151.

O.

Oleum auri.	66.
Oleum realgaris.	124.
Ophthalmia.	86.

P A R A C E L S I,

Origo mundi.	50.
Olei solis descriptio.	57.
P.	
Pallas cur amnigera.	165.
Pan magnus.	29.
Paracelsi effigies.	16.
Paracelsi libri interpretes.	20.
Paracelsi vita & patria, genus & cōditio.	78.
Paracelsi epitaphium.	17.
Paracelsus de humana generatione .	336.
Peonia.	119.
Perlarum descriptio.	134.
Perficus ignis.	94.
Podagræ curatio.	113.
Pharmaca Constellata.	200.
Philosophia à fuco abhorret.	23.
Phœnicis Descriptio.	324.
Phoca seu lupo marinus.	234.
Riscium cap tura.	272.
Pluto.	28.
Præcepta admirabilia.	223.
Predestinationē callere debet medicus.	97.
Principia Rerum.	161.
Proserpina triplex.	46.
Prothoneus.	356.
Purgatio Cenotenia.	124.
Pustularum curatio.	124.

INDEX.

Q

Quinta essentia metallorum.	132.
Quinta essentia quid.	134.
Quinta essentia ex herbis.	135.
Quintum esse melissæ.	136.
Quid insit inter vitã phisicã & cælestẽ.	96.

R.

Ratio microcosmi.	188.
Ratio phisic. contra Epilepsiam.	120.
Realgar.	133. 272.
Rebis columbarum.	123. 270.
Regulus antimonii.	75.
Rosarius minor.	64.

S

Sacra non prophananda.	189.
Sacra triadis energia.	46.
Salantimonii.	64.
Sal fusile.	59.
Saldini.	146.
Salis aquæ descriptio.	59.
Sal philosophorum.	58. 64.
Salis artificiosi modi tres.	374. 375.
Saphiri vires.	44. 186.
Saphirus corruptiua oculi.	367.
Salis omnium rerum confectio.	255.
Sanguis aquæ elementum.	43.
Sanitas fixa ægritudo fixa.	149.
Saturni colores.	42.

Scaiola.4.	150.
Secretorum cautio.	167.
Semen Duplex.	98.
Semen humanum adulteratum.	191.
Semen quomodo generet.	41.
Sensus vehiculi platonici.	212.
Sibyllæ.	278.
Sigilla.	202.
Sigilla philosophorum.	24.
Sigillum Leonis.	364. 346.
Smaragdi vires.	44.
Sol de minera.	298.
Solis Aurei descriptio.	57.
Solis Creatio.	307.
Solis differentiæ.	45.
Solis ingressus in signa.	332.
Solis natura.	146.
Solis tincturæ administratio.	154.
Somno sepulti.	144.
Sonath.	122.
Sortes.	219.
Spagiricæ artes.	9. 15.
Spagyri vnde dicti.	356. 106.
Sperma quantitate exiguum.	41.
Sphinx.	165.
Spiritus.	357.
Spiritus auri.	271.
Spiritus Metallicus.	184.

Spiritus olympicus.	42.
Spiritus vocabulum.	212.
Spiritus vini.	141.
Spiritus vini quomodo fiat.	53.
Spiritus vitæ est vis corporis celestis.	95.
Spiritus vitæ exauro.	132.
Strumarum curatio.	274.
Suavius de Antimonio.	73.
Suffumigium argenti viui.	79.
Sulphur.	138.
Sulphuris Balsamum.	138.
Summa methodus Steganographiæ.	170.
Summa mystica operis philosophici.	352.
Summa mysterii.	147.
Summa operis mystici.	150.
Super monica figmenta.	151.
Symphiti sanatio fracturæ.	44.
Syrtites lapis.	294.
Syrus, alterius vitam assumpsit.	408.

T.

Talmud duplex.	205.
Tartarus quid.	372.
Tartarus.	124.
Tartari diuisio & remedia.	41.
Terra figillata.	36.
Theriaca contra venena.	123.
Tinctura à lapide quid differt.	105.
Tritemius contra Bouillum.	167. 168.

Tritemius.

Tritemius de priscorum parabolis.	169.
Tritem. de Steganographiæ mysteriis.	210.
Tritemius de dæmonum 6. generibus.	237.
Trifertes quid.	29.
Tritones visi.	29. 30.
Turba philosophorum.	213.
V.	
Vegetalia.	48.
Veneno inest aliquid salutare.	41.
Vinum salutis.	336.
Vini Spiritus.	60.
Vini spiritus extractio.	142.
Vinum quid philosophis.	141.
Vis corrosiui in auro.	133.
Vis hominis duplex.	145.
Vita breuis.	142.
Vita Cosmographica.	150.
Vita in æthere.	344.
Vita longa quid & vnde.	145.
Vita longa & vita natiua.	37.
Vita longa ex supernaturalibus.	103.
Vita longa magia comparatur.	104.
Vita longa vsque ad nouissimū diem.	107.
Vitæ longæ descriptio.	346.
Vitæ longæ materia.	348.
Vita naturæ.	98.
Vita Paracelsi.	7.

Vitæ prorogatio.	25.
Vinum pro viuo.	311.
Vlcerum curatio.	125.
Vlcerum mortificatio.	125.
Vnguentum mercuriale Corporeum.	77.
Vulnerum sanatio.	126.
Vulnerum sanandorum triplex ratio.	126.

28

Z.

Zoroastis dictum.	240.
-------------------	------

CATALOGVS AVTORVM

Huius operis.

Æsculapius.

Agrippa.

Albertus Magnus.

Alchindus.

Alexander ab alexandro

Almadel.

Alphenus Iuriconsul.

Ambrosius.

Apolonius.

Apuleius.

Archelaus.

Ariostus.

Aristophanes.

Aristoteles.

Arnal. villanouanus,

Artephius.

Athanasius.

Augerius ferrerius.

D. Augustinus.

Augurellus.

Auicenna.

C

Calidius.

Cardanus.

Cardinal. Cusanus.

Carol. Molinæus.

Cato de re rustica.

Catullus.

Columela.

Consiliator.

Cornellius tacitus.

Chrisogonus.

Chrisostomus.

D

Dauid propheta.

Dionys. areopagita.

Dialogus chrisorrhœas.

Dionisius,

Diogenes laertius.

Dyonisius Lambinus.

Dioscorides.

E

Egnatius.

Elias.

Erricus Memmius.

G

Galenus.

Geber.

Gentillis.

Guiliel. Pariesiensis.

H

Hermol. Barbarus.

Hermes Trismegistus.

Hesiodus.

Homerus.

Honoratus Castellanus.

Horatius.

I

Iamblicus.

Io. Auratus.

Io. Capella archi. Regius.

Io. de Meuno.

Io. Picus.

Io. Reuclius.

Io. Scublerus.

Io. Valencianus.

Io. Viuerus.

Iulius Obsequens.

Iustinus.

L

Lemnius Lemnius.

Leo Suavius.

M

Mahumet.

Manilius.

Marsilius Ficinus.

Martialis.

Matheolus.

Merlinus.

Mich. nostradamus.

Moses.

N

Natalis Ramart.

Nicolaus Eritæus.

N. Flammelius.

Nonius Marcellus.

O

Ovidius.

Olaus Magnus.

P

Pantheus.

D. Paulus.

Pausanias.

P. Harsardus.

Philander.

Plato.

Plautus.

Plinius.

Plotinus.

Plutarchus.

Poliphilius.

Pomponatus.

Pomponius.

Porphirius.

Proclus.

AVTORVM.

Pfellius.

Trevisanus.

P. Morellus.

Thomas Aquinas.

R

Tritemius.

Rabi Moses.

Turba Philosophorum.

Raymund. Lullus.

Rogerius Bacho.

Vegetius.

S

Virgilius.

Sabellicus.

Suetonius.

Zenocrates.

T

Zoroastes.

Talmud.

ERRORS ALIQUOT

Insigniores Operarum.

Pagina 13. linea 24. lege anno M. D. XXV.

21. 6. lege præ æreis 49. 25. mercurio viuo,

79. 13. salis nitri 80. 5. mercurialis seu,

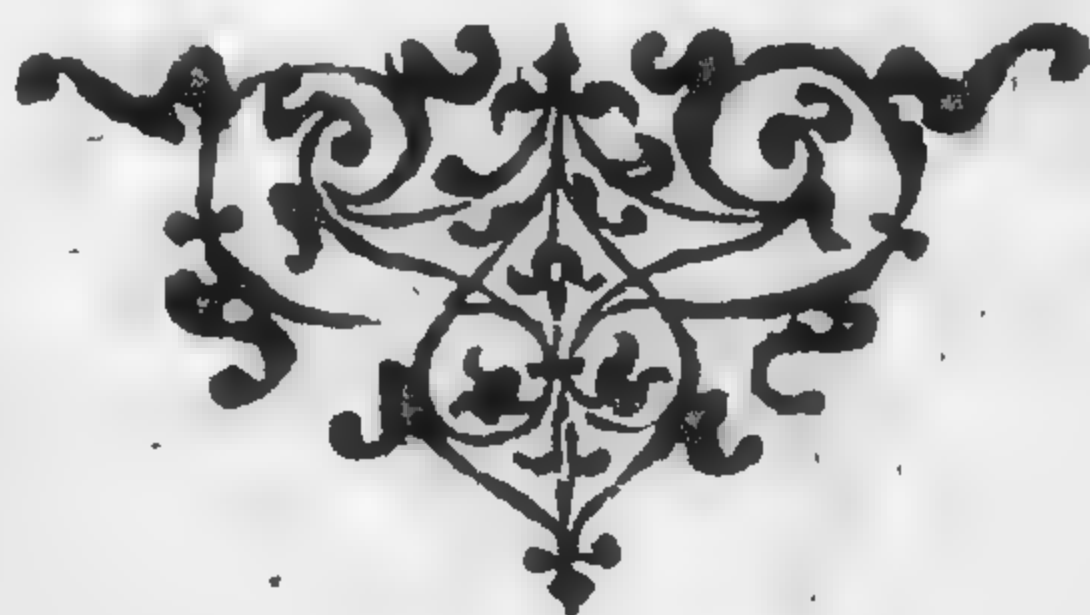
99. 14. eiusdem 154. 27. Archichirurgo,

-in ædibus 202. In contextu, Lapis Phisicus.

299. In contextu, Syrtites Lapis. 307. 26. Au-

gurellum in Auro. In contextu, dele In Auro.

376. 17. lege, Hæc ergo

col.

